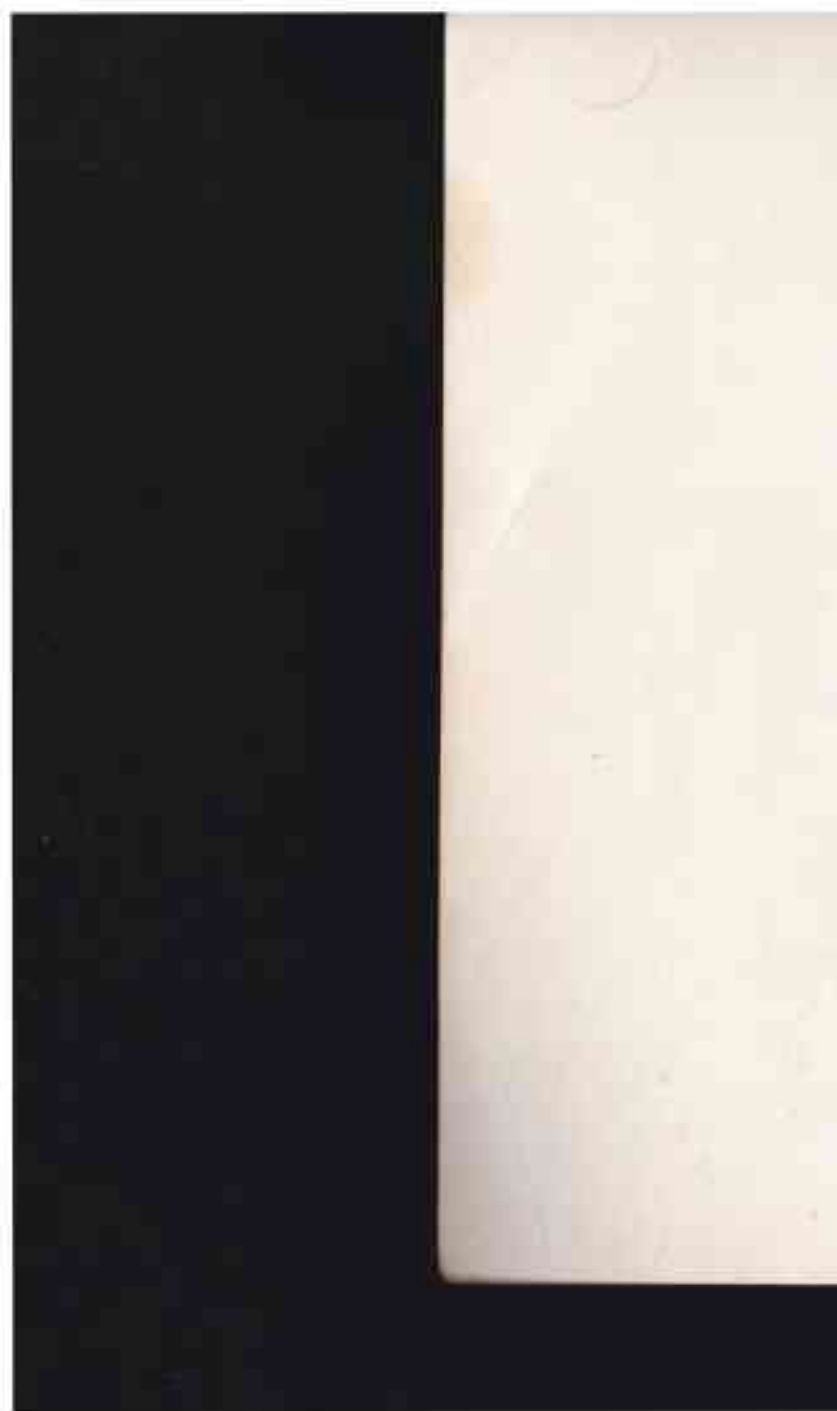

STEFAN HEYM

**relatare
despre
regele
DAVID**

STEFAN HEYM

**relatare
despre
regele
DAVID**

Traducere

de

Mihai Isbășescu

EDITURA MAST
Chișinău 1995

Coperta: Vitalie POGOLSA

Stefan Heym

DER KÖNIG DAVID BERICHT

Berlin, 1973

Laudat fie numele DOMnului, DUMnezeului nostru, care daruiește unuia înțelepciune, altuia avuții, iar celui de-al treilea virtuți de ostean.

Eu, Etan, feciorul lui Hosaia, din orasul Ezrah, am fost chemat azi să mă înfațisez regelui Solomon. Gramaticii Elihoref și Ahia, feciorii lui Șisa, m-au condus înaintea lui; și am aflat acolo pe Iosafat ben Ahilud, marele-gramatic, pe preotul Tudoc, pe proorocul Natan și pe Benaia ben Iehoiada, capetenia peste oaste.

Și m-am aruncat la picioarele regelui, iar el mi-a poruncit să mă ridic. Așa s-a întâmplat, că l-am privit pe regele Solomon cum se uita un om la altul, ochi în ochi; și, cu toate că sedea pe tronul său, între heruvimi, mi-a părut mai mic de stat decât îl crezusem, mai mic chiar și decât raposatul meu părinte regele David; pielea lui era însă galbuie la culoare. Iar regele m-a iscodit cu privire străpungătoare și a zădărnicit:

"Asadar tu ești Etan ben Hosaia, din orasul Ezrah?"

"Eu sunt, stăpîne și rege. Și sunt slujitorul tău".

"Aud că, de la Dan și pînă către Bersabee, se spune că ai fi unul dintre cei mai înțelepți oameni din Israel?"

Dar eu i-am răspuns:

"Cine poate spune despre sine că e mai înțelept decât Solomon, cel mai înțelept dintre regi?"

La care și-a rasfrînt posac buzele delicat croite și a zis:

"Vreau să-ți povestesc, Etan, visul pe care l-am visat de curînd, într-o noapte, după ce am adus jertfe și am ars tămîie pe înaltimile Ghibeonului".

Și, întorcîndu-se către gramaticii Elihoref și Ahia, feciorii lui Șisa:

"Luați aminte la vis, căci va fi trecut în anale".

Atunci frații Elihoref și Ahia au scris stiluri și tablite cerate din vesmintele lor și au așteptat cuvintele regesti, pentru a le așterne în scris. Acesta este, însă, visul regelui Solomon.

"La Ghibeon, noaptea, mi-a apărut DUMnezeu și îmi vorbea așa: Cere ce vrei să-ți dau. Iar eu am zis: Tu ai făcut cu părintele meu David, robul tău, mare mila, pentru că el s-a

purtat cu vrednicie și cu dreptate și cu inima curată înaintea ta; și nu ți-ai luat aceasta milă de la el și i-ai daruit un fiu, care să sadă pe tronul său, precum este acesta astăzi".

Regele, care se jucase cu nasurile heruvimilor, și-a luat mina de pe ele și și-a întins înainte picioarele, ce erau virite în sandale roșii din cea mai aleasă piele de capra.

"Și acum, DOamne, DUmnezeul meu, i-am zis eu lui Iahve, ai pus pe robul tău rege în locul parintelui meu; dar eu sunt încă foarte tânăr și nu-mi știu calea vieții mele. Și robul tău trebuie să stăpânească peste poporul ales de tine, un popor atât de mare încât nimeni nu-l poate nici număra, nici socoti".

Regele și-a îndreptat spinarea, în jilt; și o rază de soare dinspre fereastră a luminat puternic tichia brodată cu aur de pe parul ce începuse a se rări.

"De aceea, DOamne DUmnezeul meu, i-am zis eu lui Iahve, dăruiește-i robului tău inima înțeleghitoare ca să poată judeca pre poporul tău și deosebi ce e bine și ce e rău. Căci cine poate să cirmuiască acest popor al tău? Și DUmnezeu mi-a zis: Deoarece tu ai cerut aceasta și n-ai cerut viața lungă, nici bogăție, nici nimicirea dusmanilor tăi, iată ți-am dat o inima înțeleaptă și înțeleghitoare, așa cum nici unul n-a fost înaintea ta și nici nu se va ridica altul asemenea după tine".

Regele s-a ridicat, a aruncat o privire iscoditoare ministrilor săi și a constatat că mutrele lor vădeau seriozitate și supunere. Satisfăcut, a încheiat:

"Și îți voi da și ceea ce tu n-ai cerut, a mai zis Iahve, adică bogăție și slava, așa încât nici unul dintre regi nu va fi asemenea ție, în toate zilele tale. Și, dacă vei umbla pe drumul meu, cum a umblat părintele tău David, și vei pazi legile și poruncile mele, îți voi înmulți și zilele tale".

Atunci preotul Tadoe și profetul Natan au bătut din palme, cuprinși de extaz, în timp ce gramaticii Elihoref și Ahia, feciorii lui Sișa, își dădeau ochii peste cap de admirație. Iar marele-gramatic Iosafat ben Ahilud a strigat, ca niciodată, în viața lui, n-a întâlnit un vis mai însemnat, un vis care să fie mai potrivit pentru a mișca inima și mintea norodului. Benaia ben Iehoiada a păstrat, totuși, tăcere, iar falcile lui puternice macinau, de parcă rumegau un duminat de amăraciune. Regele Solomon a coborât de pe tron, a venit

spre mine, mi-a pus pe umar mina lui scurta si grasa si a intrebat:

"Ei?"

I-am raspuns ca visul regesc era, in felul lui, un adevărat odor de pret, de o frumusetate neasemuita, bogat in formulari si idei poetice si o dovada a adincului simțamint personal, pe care regele il nutreste față de DŌmnul nostru Iahve si de nepatrusele teluri si ginduri ale lui Iahve.

"Asa graieste poetul", a intors vorba regele. "Dar ce spune istoricul? Aud de la ispravnicii mei din Ezrah, ca lucrezi la o istorie a poporului Israel".

"Un vis, o, cel mai intelept dintre regi", m-am plecat eu adine, "poate ajunge, tot atit de bine, să fie o forță istorica precum un potop sau o oaste sau un blestem al lui DŪmnezeu — mai ales un vis care este povestit si documentat atit de stralucit ca al mamei-tale".

Oarecum nesigur, regele a cătat din nou spre mine; apoi si-a schimonosit gura intr-o hlizeala labărtata si a spus:

"Am văzut inghițitori de cutite si mncatori de foc, dar inca niciodata un om care să danseze cu atita indeminare pe taisul sabiei. Ce parere ai Benaia ben Iehoiada?"

"Vorbe", a mriit Benaia. "Cite vorbe n-am auzit in zilele parintelui vostru, regele David, vorbe intelepte si cuvioase, rugatoare, amenintatoare, fanfaroane, lingusitoare — si unde sunt azi toti cei care le-au rostit?"

Chipul regelui Solomon s-a intunecat. Poate că se gindea la soarta fratelui sau Amnon, sau a fratelui sau Absalom, sau a capeteniei de oaste Urie, primul bărbat al mamei sale, sau a altor diferite fete inalte, la a caror săvîrsire din viața daduse o mina de ajutor Benaia ben Iehoiada.

Iosafat ben Ahilud, marele-gramatic, a replicat ca, tocmai pentru cunoscuta mea indeminare in folosirea cuvintelor, fusesem chemat inaintea marelui fete a regelui; iar profetul Natan l-a indemnat pe Benaia sa ia in seama ca unii traiesc prin sabie, ceilalti insa prin vorba, dupa cum DŌmnul nostru Iahve, in nemarginita sa intelepciune, a creat mai multe neamuri de animale, pesti ca si zburătoare, animalele pustiului si oaia cea blinda, dar peste toate l-a pus pe leu, care este deopotriva de puternic si intelept. Totodata a facut o plecacuine inaintea regelui Solomon, in timp ce preotul Tadic a adaugat că, fara a sminti cele spuse, sarpele a fost cel care a aratat

omului calea spre iad; pentru care fapt e bine sa ne ferim de limba alunecoasa si de vorba ce suna dulce. Din toate acestea am deslusit ca existau anumite deosebiri de pareri intre atotputernicii din preajma regelui Solomon si ca, pentru unul din afara, era nimerit sa umble cu cea mai mare luare-aminte in acest cerc.

Iar regele Solomon s-a reintors la tronul sau si s-a asezat intre heruvimi. Mingiindu-le nasurile, mi-a vorbit precum urmeaza:

"De buna seama, Etan ben Hosaia, trebuie sa-ti fie cunoscut faptul ca parintele meu, regele David, m-a desemnat chiar el, in persoana, pe mine, fiul sau iubit, sa-i fiu urmas si a poruncit sa incalec pe catrul regelui si sa merg la Ghihon, pentru a fi uns rege acolo, si ca, aflindu-se pe patul mortii, s-a inchinat adine inaintea mea si s-a rugat DOMnului nostru Iahve, pentru ca DUMnezeu sa duca tronul meu la marire si mai multa decat tronul sau".

L-am asigurat pe rege ca aceste fapte imi sunt cunoscute si ca sunt convins, precum ca DOMnul nostru Iahve a auzit ultima ruga a regelui David si va face intocmai.

"Vei recunoaste asadar, Etan", a continuat regele, "ca am fost ales de trei ori. Mai intii a ales DOMnul Iahve poporul Israel dintre toate popoarele celelalte; apoi i-a ales pe parintele meu, regele David, ca stapinitor peste poporul astfel ales; si, in sfirsit, parintele meu m-a ales pe mine, pentru a domni in locul sau".

L-am asigurat pe regele Solomon ca logica sa este fara gres si ca DOMnul Iahve, ca si regele David, n-ar fi putut face o alegere mai buna.

"Fara indoiala", a raspuns regele cu una din privirile sale care puteau insemna orice. "Dar ai sa fii, totusi, de parerea mea, Etan ben Hosaia, ca alegerea numarului trei nu este in fiinta decat atunci cind alegerea numarului doi a fost dovedita fara putinta de tagada".

"Un barbat care s-a inaltat de la o stina de oi din Betleem pina la a fi stapinitor in Ierusalim", a observat Benaia ben Iehoiada cu inversunare, "care i-a batut pe toti vrajmasii sai si a supus orasele lor, care a plecat vointei sale nu numai pe regele din Moab si pe regii filistenilor, dar si indaratnicele semintii ale lui Israel, un asemenea barbat n-are nevoie nici de preot, nici de profet, nici de gramatic pentru a dovedi ca i-a ales DUMnezeu".

"Dar barbatul ăsta e mort!" Minia clocotitoare a făcut chipul regelui să pălească. "Și umbla prin Israel tot felul de povești pe seama lui, nefolositoare și chiar vatămătoare. Și, așa cum îi zidesc DOnnului nostru Iahve un templu, pentru ca să se pună capăt rugăciunilor și jertfelor făcute pe orice deal de lângă oricare sat și pentru ca legăturile dintre om și DUmnezeu să ajungă sub un singur acoperiș, tot așa avem nevoie de o relatare hotăritoare care să înlăture toate abaterile de la adevărul cu privire la viața, faptuirile mărețe și isprăvile de vitejie ale parintelui meu, regele David, care m-a ales pe mine să șed pe tronul său".

Chiar și Benaia ben Iehoiada s-a cam speriat față de izbucnirea furiei regelui, cu toate că fusese o figură-cheie la alegerea lui Solomon ca urmaș al tatălui său. Dar regele i-a poruncit marelui-gramatic Iosafat ben Ahilud să vorbească.

Iosafat ben Ahilud a ieșit mai în față, a scos o tablă de lut din cuta mincii și a dat citire: "*Membrii comisiei regesti pentru întocmirea unei și singurei relatări adevărate și hotăritoare, istoricește exacte și recunoscute oficial, privitoare la uimitoarea înălțare, la viața cu frica lui DUmnezeu, precum și la isprăvile de vitejie și la minunatele înfăptuiri ale lui David ben Iesei, rege peste Iuda timp de șapte ani și peste amindoa seminciile, Iuda și Israel, vreme de treizeci și trei de ani, alesul DOnnului și părintele regelui Solomon: Iosafat, fiul lui Ahilud, marele-gramatic; Tadoc, preot; Nathan, profet; Elihoref și Ahia, feciorii lui Sisa, gramatici, Benaia, fiul lui Iehoiada, care este prepus peste oaste; izvoditor, dar fără drept de vot; Etan, fiul lui Hosaia, din orașul Ezrah, autor și istoric. Relatarea privitoare la uimitoarea înălțare și așa mai departe poartă titlul de lucru *Relatare despre regele David*; și trebuie alcătuită prin alegerea cu grijă și folosirea corespunzătoare a întregului material ce se află cu privire la uimitoarea înălțare și așa mai departe a răposatului rege David, în măsura în care se găsește în el acte regesti, corespondența și anale, precum și legende și tradiții, cantece, psalmi, sentințe și profeții, mai ales dintre cele referitoare la marea iubire și preferință, pe care regele David a vădit-o față de iubitul său fiu și urmaș, regele Solomon; iar amintita relatare să stabilească pentru noi și pentru vremile viitoare un singur adevăr și să pună capăt prin asta tuturor contradicțiilor și disputelor, să înlăture orice neîncredere în alegerea lui David ben Iesei de către DOnnul*

nostru Iahve, precum și să spulbere orice îndoială în făgăduielile pline de slavă pe care le-a făcut DOMnul Iahve cu privire la sâmintă și urmașii lui David".

Iosafat ben Ahilud, marele-gramatic, a făcut o plecacțiune. Regele Solomon pareca satisfăcut. Mi-a făcut semn să mă apropiu și mi-a spus:

"Firește că am să te ajut, Etan ben Hosaia, de-ar fi să te împleticești ori să fii nesigur, unde se afla greșeala și unde adevărul. Când poți să începi?"

Dar eu m-am aruncat la picioarele regelui Solomon și i-am mulțumit pentru marca încredere cu care mă cinstise. Nimeni dintre cei de la Dan și pînă către Bersabee n-ar fi putut fi mai uimit decît mine, am zis eu, și dacă mi-ar fi apărut un inger al DOMnului în vis, pentru a-mi vesti această numire, i-aș fi rîs în față, precum a făcut odinioara Sara, nevasta lui Avram. Și am deslusit mai departe că sunt mult prea neînsemnat pentru asemenea sarcina grea și plină de răspundere; dacă ar fi vorba de cîtiva psalmi sau de o scurtă înfățișare a istoriei unuia din triburile mai marunte ori de o nouă versiune a istorisirii despre Moise în stof, aș sta, firește, cu plăcere la dispoziție; asta ar corespunde oarecum însemnatății mele ca autor; la urma urmei nu se cere nici de la umila furnică să zidească piramide.

La asta regele Solomon a rîs din inimă și a grăit către cei de față:

"Este cu adevărat un înțelept cel care, cunoscînd primejdiiile drumului, căută să rămîna în coliba sa".

Dar mic regele Solomon mi-a zis:

"Pot să-ți iau pe feciorii tăi la carele mele de luptă sau la calareții mei sau printre pedestrasii care alcătuiesc înaintea carelor. Pot să le iau pe fiicele tale ca să fie brutărese de dulciuri sau bucatărese ori slujitoare. Sau pot să-ți iau ogrul și via și livada de maslini. Sau pot să te iau pe tine ca să rîcești grajdurile mele sau să-mi faci vînt cu coada de paun. Dar vreau mai curînd să te folosesc ca istoric, sub îndrumarea comisiunii mele, căci fiecare om aflat sub voia lui DUMnezeu își are locul său, pastorul oilor la turma sa, iar gramaticul la tablitele sale de lut".

Așa că m-am plecat mai adînc în țărîna și am atras apoi atenția că sunt un om bolnav, cu inima slabă și cu mersul stomacului anapoda și că se prea poate să fiu rînduit

la odihna alaturi de parinții mei, în Ezrah, mai înainte ca *relatarea despre Regele David* să fi fost implinită pe jumătate; dar pot să recomand mai mulți colegi mai tineri, toți cu o sănătate mai bună ca a mea și cu un fel de-a gândi mai mlădios, adică tocmai ce trebuie pentru întocmirea de cărți care să cuprindă *un singur adevăr* și să puna capăt *oricarei contradicții și dispute*.

La asta, Regele Solomon a răspuns:

"Mie mi se pare că arăți foarte sănătos, Etan ben Hosaia. Pielea ta este minunat pirlită de soare, carnea ta nu vadește nimic din fleșcăiala bătrănetii, părul din capul tău este bogat și virtos, ai toți dinții în gură, iar ochii îți strălucesc de plăcerile vinului și ale femeilor. Mai departe: am aici cei mai buni medici din tot Israelul și din regatele învecinate, pînă către Sidon și Tîr, și am o înțelegere, întărită prin învoiala scrisă, cu regina din Saba pentru trimiterea unui specialist, care scoate pietrele aflate în rarunchi. De asemenea vei minca uneori la masa mea și te vei împărtăși din bucatele gustoase de dincolo de Neghev; și vei fi plătit ca un profet mai mărunț, ceea ce îți va da puțința să-ți aduci amîndouă nevestele și tinăra ta țitoare la Ierusalim și să locuiești aici într-o frumoasă casă de caramida, cu acoperiș zdrăvan și cu o grădina umbroasă în spate".

Atunci mi s-a deslușit limpede că regele Solomon se gîndise la toate și că nu era cu puțința să mă îndeparteze de sub îndurarea sa. Tot astfel mi-am dat seama că trebuia asta putea să se sfîrșească rău pentru mine, cum mai pățisera unii învățați ai scrisului, cărora li se tăiasă capul și li se țintuise trupul la zidul orașului, dar că, pe de altă parte, puteam să mă și îngras din asta și să prosper, dacă îmi înfrînam limba și îmi foloseam condeiul cu înțelepciune. Cu puțin noroc și cu ajutorul DOMNULUI nostru Iahve, puteam chiar izbuti să strecor în relatarea despre regele David ici un cuvîntel, dincolo un rînd, din care generațiile de mai tîrziu să-și dea seama ce s-a întîmplat cu adevărat în acești ani și ce fel de om a fost David, fiul lui Iesei: cel care slujea în același timp și unui rege și ca tirfa a feciorului regelui și a fiicei regelui, cel care a luptat ca lefegiu împotriva însuși poporului său, care și-a ucis propriul fecior și a pus să-l omoare pe cel mai credincios slujitor al său, dar a jelit tare moartea lor, și care a

contopit într-o națiune o gloată de țărani nenorociți și de nomazi îndaratnici.

Astfel m-am ridicat de jos și i-am deslușit regelui că vorbele lui pline de nesfârșită înțelepciune mă convinseseră și că primeam slujba, deși tremurând și sovăind, socotind timpul de care aveam nevoie pentru rugăciunile și jertfele trebuitoare și pentru mutarea de la Ezrah la Ierusalim, împreună cu două neveste și cu o tânără și cu tot calabalicul lor și arhivele mele, eram gata să-mi încep munca în a doua zi după sârbătoarea pastelui. Dar — am spus eu mai departe, intrucit socoteam că e bine să bați fierul cînd e cald — mai trebuia lămurită neînsemnata problema a educației celor doi fii ai mei, de care mă ocupasem pînă acum și pentru care n-aveam să mai găsesc nici ragazul, nici prilejul, de-acum înainte. N-ar putea cel mai înțelept dintre regi, Solomon, să fie atît de îndurător...

"Tadoc!" a strigat regele.

Tadoc a făcut o plecăciune.

"Ai grijă, ca amîndoi feciorii lui Etan ben Hosaia, să fie bagați într-o școală levitică bună".

Și, intrucit Tadoc a ridicat din sprincene, regele a mai spus, cu un gest mareț:

"Cheltuielile de școală și întreținere le plătește vistieria regească".

Căci regele Solomon cheltuia cu adevărată dărnicie birurile ridicate de la norod.

GÎNDURI DE NOAPTE ALE LUI ETAN BEN
HOSAIA DUPĂ ÎNTOARCEREA SA DE LA
IERUSALIM, PE ACOPERISUL CASEI SALE
DIN EZRAH ȘI ÎN PREZENTA TIITOAREI
SALE LILIT, CARE ERA GATA SĂ SE
STRĂDUIASCĂ CU GINGĂSIE PENTRU EL

Nici o istorie nu se pornește cu începutul ei; rădăcinile copacului sunt ascunse privirii, dar merg în adinc pînă dau de apă.

Alte noroade au avut regi care pretindeau a fi zei; poporul lui Israel, însă, avea pe DUMNEZEU ca rege — un rege nevăzut, căci Iahve este un DUMNEZEU nevăzut. Nu se află pe lume nici un chip al lui, fie din piatră, fie din spijă; el a oprit cu strășnicie să se făurească chipuri cioplite. Nevăzut, regele Iahve ședea între heruvimi, pe tronul său, care este chivotul legii, și se lăsa purtat din loc în loc; unde se ducea norodul, acolo mergea și el, sălășluia în cort și în colibe de frunzis, precum norodul. Pe înălțimi sau sub vreun sicomor își primea jertfele aduse: un pietroi de pe ogor îi ajungea ca jertfelnic. Cînd se hotăra să graiască, grăia printre tunetele norilor sau sub murmurul adierii vîntului, prin dezlănțuirea unui profet sau prin visul unui copil, prin gura unui inger sau prin zurutul oracolului Urim și Tumim. El vestea legile, dar era adesea, el însuși, nedrept; la rastimpuri era iute la minie sau îngăduitor; își avea protejații săi; și adesea se contrazicea singur: semăna cu unul din patriarhii triburilor, pe care îi mai putem întîlni și azi prin vaile singuratice ale munților.

"Lilit, draga mea, adu-mi ulciorul cu vin pe care îl vei afla la răcoare în chiler, vin roșu din viile regesti de la Baal-Hamon, un dar al regelui. Lilit, draga mea, ai cărei sîni sunt ca două tinere căprioare gemene, vom pleca la Ierusalim și îți voi cumpăra o rochie pestriță, cum poartă fiecele regelui, și mirosne dulce, și o să te pierd. Adu-mi vinul..."

Atunci de ce a fost înlocuit regele Iahve de către Saul, feciorul lui Chis?

Un rege care poate fi văzut, oricât de aratos ar fi în anii tinereții și în floarea vârstei, îmbătrânește și devine slăbănog; însă DOMnul Iahve, regele lui Israel, rămâne veșnic înveșmîntat în măreție și slavă. Totuși voința lui nu se putea arăta decît în tălmăcirile altora, iar cei ce-l tălmăceau erau oameni. Se puteau înșela. Puteau să citească în semnele dumnezeiești propria lor voință și se zvonise că nu numai unul dintre bărbații sfinți potrivise cuvîntul lui Iahve după interese tare lumesti.

Firește că Samuel, preotul, proorocul și judecătorul, nu putea fi socotit printre aceștia. Am cercetat cartea pe care ne-a lăsat-o moștenire și sunt convins că era un om cu dreptate, plin de cele mai înalte principii. Doar un om foarte cinstit putea să păsească înaintea unei adunări a norodului, cum a făcut el la Mitpa, și să zică: "Iată-mă, aici sunt; mărturisii împotriva mea în fața DOMnului și a unsului său, de am luat cuiva bou sau asinul, de am asuprit sau apăsător pe cineva; de am luat de la cineva mită și am închis ochii asupra lui..." Dar tocmai unul ca el poate să facă mai mult rău, cu felul lui de a fi drept, decît vreun fiu al lui Belial cu ticăloșiile lui.

"Bea, Etan, prietene al meu. Noaptea e plină de mireasmă atît de dulce. De ce, oare, să mă pierzi? Eu n-am să te părădesc, afară doar de m-ai alunga. Vreau să-ți cînt așa cum m-ai învățat

*Sunt trandafirul din Șaron și floarea din vilcele sunt
Precum e floarea între spini, așa e între jete draga mea
Cum e mărul între copaci, așa-i dragul meu printre flăcăi
Dar nu mă ascuți..."*

Preoții din Rama, ai căror părinți slujiseră sub el, profeții colindători care se trăgeau din scoala sa, toți aceștia îl descriau pe Samuel astfel: un om înalt, costeliv, cu coama sură și pletoasă și cu barba rară, neatinsă de briciul bărbierului, cu o privire de fanatic, cu gura lipsită de bunătate, — un barbat care vedea un dușman în oricine nu era îndată gata să se plece înaintea voinței lui precumpănitoare și înaintea puterii lui DUMnezeu, căci DUMnezeu era rege în Israel, iar Samuel era imputernicitul său față de norod.

Samuel s-a certat cu norodul, cînd acesta a cerut un rege care să dea răspuns cu propriul său glas și să lovească cu propria lui sabie. În cuvinte aspre, le-a deslușit firea stăpînitorilor care vor veni apoi și le-a prezis cum puterea nestrunită a unui om îi schimbă firea. Dar poporul Israel a rămas surd la toate.

Nu cred că Samuel va fi priceput vreodată de ce norodul stăruia în a cere un rege din carne și sînge și de ce tocmai el, nu cel mai neînsemnat din lungul sir al judecătorilor din Israel, trebuia să-și lase slujba și să ungă rege un om.

"Lilit, draga mea, gustă din vinul regelui. Și mîngîie-mi templele, căci mă doare capul. Au de unde vin furtunile care prefac lumea și ce anume le pricinuieste? Dacă va trăi cîndva un om care să ne cunoască dinainte cursul, acela va trece drept mai înțelept decît însuși cel mai înțelept dintre regi, decît Solomon..."

Și Samuel s-a certat cu DOMnul Iahve; și, în cartea pe care a scris-o, a spus toate cuvintele pe care DUMnezeu le-a rostit către el: 'Ascultă glasul poporului în toate cîte îți grăiește; căci nu pe tine te-au lepădat, ci pe mine, ca să nu mai domnesc eu peste ei'.

Ce ton de renunțare din gura unuia care a despărțit lumina de întinerie și apele de uscat.

Poate că Iahve a grăit astfel pentru a-l mîngîia pe Samuel; dar, după toate relatările, Samuel încă mai avea destulă tărie, pentru a supraviețui și fără îmbărbătarea dumnezeiască. Mie mi se pare, mai curînd, că aici talmăcitorul vorbelor DOMnului a dat glas propriilor sale simțăminte: este Samuel care simte că a fost lepădat și care strămută propriul Eu în pieptul lui DUMnezeu.

Și, totuși, cuvintele pe care le aude Samuel cuprînd un răspuns. Să ascultăm tonurile care răsună în el. Nu este, oare, ca și cum am auzi glasul lui bătrîn? El este căpetenia unui trib mai mic; are slăbiciunile lui, ca și laturile sale bune; a încercat să facă să domnească dreptatea cît s-a priceput mai bine, a încercat să-i ajute pe ai săi; dar acum au mijit zorile unei vremi noi... O vreme nouă.

"Glasul tău, Lilit, draga mea, este ca un pirîiaș primăvară; cuvintele, care te-am învățat, sunt pline de armonie pe buzele tale;

*Caci, iată, iarna a trecut, ploile au conținut și nu mai sunt.
Florile se-arată iar pe plai;
vremea, când păsările cîntă, a sosit, iar
urtureaua dă zvon pe meleagurile noastre*

Dar cînd a început, oare, această vreme nouă cu noua ei harababură, care cerea o putere nouă în Israel? Cînd s-a atribuit o bucată de ogor ultimei familii nomade a ultimului trib nomad? Cînd a înlocuit fierul bronzul? Cînd, pe piața unuia, lina n-a mai fost schimbată pe grînele celuiilalt, ci a fost vîndută pe mici monede de argint? Cînd pastorul cîștit a devenit șarlatan, neguțator, zaraf ce da bani cu împrumut? Vremea cea nouă a venit buzna peste Samuel și, cu toate că era un prooroc, el n-a văzut-o. A colindat prin țară, în fiecare an pe același drum peste Betel spre Ghilgal și Mițpa, și a ținut giudet peste Israel în toate locurile acestea, și s-a reîntors apoi la Rama, căci acolo se afla casa lui, și acolo a ținut giudet tot restul anului și acolo a înălțat DOMNULUI un jertfelnic și a crezut că toate vor rămîne la fel pînă la sfîrșitul zilelor sale. S-a întimplat, totuși, ca glasul norodului să nu mai poată fi trecut cu vederea, și i-a vorbit chiar DUMNEZEU lui Samuel; și Samuel a pornit și l-a ales pe Saul ben Chis, din tribul Veniamin, care era cu un cap mai înalt decît tot norodul și care pornise să caute asinele parintelui său și a aflat un regat.

Sau astfel ne relatează Samuel în cartea sa, iar tilcul vorbelor e limpede: Saul e rege peste Israel din mila lui Samuel, marele preot, judecătorul și profetul, este omul lui Samuel, îndatorat lui Samuel. Dar mai este și o altă versiune cu privire la înșcăunarea lui Saul. Multe rămîn acolo în întuneric, contemporanii au murit, hrisoavele au fost nimicite de către regele David: un bărbat, care pune să-i spînzure și pe ultimii urmași în linie bărbătească ai înaintasului său ce mai sunt în viață, trebuie să steargă și amintirea lui.

Povestitorii de istorii din piete și de sub porțile orașelor relatează că Saul se întorcea de pe ogor, în urma vitelor, și a auzit tînguicelile norodului: Nahas, a aflat el, principele Amonitilor, impresura orașul Iabes din Galaad și amenința să scoată ochiul drept tuturor celor din oraș, spre rusinea întregului Israel. În acea clipă, așa se spune, s-a pogorît duhul lui DUMNEZEU peste Saul. Acesta a luat o pereche de hoți și i-a

luat bucăți și a trimis bucățile, prin soli, la toate hotarele lui Israel. Oricum, i s-au alăturat destui oameni pentru ca să-i poată împărți în trei cete; cu aceștia a purces el spre Iabes și a năvălit peste Amoniti în vremea strajei din faptul zilei; pînă ce ziua a prins să se înfierbinte, el îi bătuse pe dușmani și despresurase Iabesul.

Acolo se ridicase, din porunca lui Iahve, o nouă căpetenie peste Israel, precum Ghideon, precum Iefta, precum Samson cel cu plete lungi. Dar acum norodul avea nevoie de un rege. Și au pornit toți cu Saul la jertfelnicul din Ghilgal și, după ce s-au adus jeftele trebuitoare, Saul a fost uns acolo rege.

De către norod, nu de către Samuel.

"Tremuri de frig, prietene al meu".

"Furtunile, care prefac lumea, suflă rece".

"Coapsele mele sunt pline de căldură pentru tine, Etan; am să mă deschid iubitului meu".

"Miere și lapte curg de pe limba ta, Lilit, draga mea, iar mireasma straielor tale e ca mireasma Libanului. Cît de frumoasă e dragostea ta, cu mult mai bună decît vinul..."

De cînd Avram, străbunul nostru, a pornit din cetatea Ur a Caldeilor spre Tîra Canaanului, poporul nostru a colindat adesea. Încercările ne-au învățat să pornim la drum cu poveri ușoare și să avem încredere în DUMNEZEU.

Dar arhivele și însemnările mele se alcătuiau din numeroase tăblițe de lut și suluri de piele care trebuiau luate, toate, cu mine. Și, ținînd seama de mulțimea asinilor ce duceau lăzile cu arhivele mele, cum puteam s-o opresc pe Estera, nevasta mea, să-și ia cu ea sipetele și covoarele, pe Hulda, mama feciorilor mei, să-și ia toate vasele și oalele, dar pe tiitoarea mea Lilit, să ia toate cutiutele și băuturile și săculeții cu pudră? Dar calabaliul puieste alt calabalic, căci la doi asini cu poveri de folos se adăuga un al treilea, care duce merinde pentru animale și pentru cei ce le mîna. Mi-am blestemat ușurința, căci uitasem să lămuresc cu regele Solomon și problema cheltuielilor de călătorie.

Zilele treceau. De cîte ori priveam în urmă și vedeam caravana pe drumul nisipos — patruzeci de asini împreună cu cei ce-i mînau și cu familia! — mă gîndeam la lungul drum prin pustiul Sinaiului. De bună seamă că, socotit pe cap de om, copiii lui Israel vor fi cărat cu ei din Egipt mai puține bunuri decît căram noi de la Ezrah; dar oare nu ne aștepta și pe noi la Ierusalim, tot atîta nesiguranță, cît îi așteptase și pe ei în Tîra Făgăduinței?

Estera sedea pe asinul ei de călărie, clătinîndu-se sub soarele nemilos, cu pete întunecate sub ochi; se sprijinea de Sem și Șelef, feciorii mei cu Hulda, care mergeau alături de ea. Inima mea s-a întors spre Estera și am poruncit să facem popas la umbra unei stînci mari, în virful căreia se mălța o tufă de terebînt.

Dar Estera a zis:

"Știu ce zor ți-e să ajungi la Ierusalim, Etan".

Am văzut chipul ei istovit și am auzit cum horcăia cînd își trăgea răsufarea și mi-am adus aminte cum fusese odinioară: cu toane și plină de viață, cu duh scăpărător și senină și de o mare frumusețe lăuntrică. Și i-am grăit:

"Țin mai curînd să ajung acolo împreună cu tine, Estera, draga mea".

Ea a răspuns:

"Dacă DOnnul vrea, o să trăiesc. Dar dacă DOnnul nu vrea, o să vină un inger al DOnnului și o să-mi cuprindă mîna cu mîinile, așa încît să se oprească".

Și Iahve i-a hărăzit Esteriei somn acolo la umbră, pînă ce a venit vîntul înserării și s-a făcut vremea să pornim mai departe. Calea a început să ne pară lungă și nu înaintam decît anevoie, căci făceam popas ori de cîte ori o cuprindea slăbiciunea pe Estera. Totuși în ziua a șaptea am ajuns pe culmea de deasupra pîriului Chedron, de unde se zărește Ierusalimul, meterezele și porțile și turnurile de deasupra porților, coperisirile lui scinteietoare, tabernacolul, un punct de culoare purpurie alături de albul palatului și al cetății.

Atunci m-am aruncat în genunchi înaintea DOnnului și m-am mulțumit că m-a condus pe mine și pe ai mei pînă am ajuns să vedem Ierusalimul și am făgăduit să jertfesc un miel gras și un ied fraged pe jertfelnicul, pe care îl înălțase regele David în aria de treierat a lui Ornan Iebuseul; mielul ca semn de mulțumită pentru împlinirea călătoriei, iar iedul ca ajutor la rugăciunea pentru ocrotirea Dumnezeiască în orașul lui David și la curtea regelui Solomon.

Acolo, însă, stăteau la creneluri și în turnuri străji care ne iscodeau de departe și nu-și luau ochii de la noi, în timp ce ne apropiam de poarta cea mare. Străjerul cheretian ne-a oprit și, cînd i-am arătat zăpăsul, l-a strigat pe căpitan.

"Istoric, ai?"

Căpetenia porții stia să citească.

"Avem nevoie în Ierusalim de pietrari, de zidari, de salariați la căratul tencuielii; chiar și un cizmar ar fi de folos; da, te uită, ne vine un istoric".

I-am arătat pecetea regească.

"Norodul ăsta are nevoie de un letopisetz", a continuat vorba căpitanul, așa cum eu am nevoie de un buboi pe mîdularul bărbăției mele. Ei se nasc tîmpiți și mor la fel, se mîrpeunează cu mamele lor și cu oile, și tu vrei să le dai o istorie. N-o duc ei destul de greu și așa, fără istorie?" A pus degetul butucănos și murdar pe una din lăzi: "Ce e aici mauntru?"

"O parte din arhivele mele", am zis eu.

"Deschide".

"Dar or să cadă tăblițele afară, totul o să se zăpăcească".

"Deschide, am zis".

Nodul nu voia să se dezlege. Am tras de curea. Deodată lada s-a deschis și pretioasele mele tăblițe au căzut în colbul drumului. Norodul de la poartă a prins să chicotească. Mi s-a urcat singele la cap; am vrut să ridic glasul împotriva căpitanului, dar am dat cu ochii de gloată. Era o gloată ciudată, cu totul alta decât într-un orașel ca Ezrah. Țștia de-aici erau furi, lenesi, miłogi, sclavi fugiți: niste ucigasi cu totii, și imbrăcați în zdrente; de asemenea și schilozi care țineau la vedere ciaturile pline de scrisori, părul înțleiat, ochii betegi. Asta era mocirla pe care fusese zidit noul Ierusalim, fața cealaltă a stralucirii ce-o întruchipa Solomon: scursoare a vremii celei noi, prea înceată, prea leneșă sau, pur și simplu, prea slabă pentru a pricepe duhul cel nou, caile cele noi. Și m-au batjocorit și m-au amenintat, poate din pricina celor 40 de asini încărcati cu avutul meu sau din pricină că eram istoric, și nu așteptau decât un semn din cap al căpitanului ca să năvălească peste noi, precum hienele asupra unei ciosvirte de hoit.

Dar căpitanul a smuls un gîrbaci de la brîu și a pocnit cu el pe deasupra capetelor. Sem și Șelef adunau de sirg tăblițele. Le-am pus îndărat în ladă și am legat-o, cit am putut mai bine.

Astfel am păsit în oraș.

Ah, vara asta! Vara asta în Ierusalim!

Fiece zi cu soare orbitor se contopește cu următoarea. Estera bolește. Hulda moțăie și între timp sudoarea îi curge pe chipul buhăit. Pînă și Lilit este istovită și fără chef.

Ar fi trebuit să mă gîndesc la arșita de aici, la muște, la duhoarea orasului, mai înainte de-a mă arăta gata să încep lucrul la *Relatarea despre uimitoarea înăltare* a doua zi după sarbătoarea Pastelui și de-a sta numaidecît la dispoziție.

Toți cei cărora le e cu putîntă au fugit din oras. Regele și curtea, împreună cu haremul, s-au mutat în casele regesti de la țară, pe malul lacului Chineret, pentru a se bucura acolo de apa răcoritoare; doar cele zece țititoare ale lui David, pe care feciorul său răscolat Absalom le-a luat în stăpinire sub ochii norodului și care de-atunci trebuie să rămînă păraginite și nereditoare, n-au voie să meargă și ele, bieteile făpturi. Și încă am noroc: Iosafat ben Ahilud, marele-grămătic al regelui, a

am fost reținut la Ierusalim cu treburi ale slujbei; de-aceia pot să-i dau lui de veste. El mă trimite la administratorul bunurilor regale. Această prea-cinstită față, care nu urmărește și ea decât să părăsească orașul cât mai curînd cu putință, mă primește pe buza și îmi repartizează singura locuință pe care o are la îndemînă, după cît pretinde, nr. 54 de pe ulița Reginei din Saba, o casă cu trei încăperi într-o mahala pentru slujbași ai domniei și pentru leviți de cinul al doilea și al treilea. Cu toate că meșterii zidari abia au plecat de acolo, tencuiala a și crăpat, din tavanele cămărilor atîrnă paie, acoperisul s-a povîmît îngrijorător. Afară de asta, casa e mult prea mică; ar trebui să pun să-mi mai zidească o încăpere pentru lucru. În temeiul slujbei mele de redactor al relatării despre regele David, un cămătar se arată gata să-mi dea înainte banii trebuitori pentru construcție, dar cu camătă mare; de unde să iei, însă, zidari și dulgheri în Ierusalim? Toți meșșugarii care se afla, muncesc din zori și pînă la apusul soarelui, în afara zilelor de Sabat, la zidirea templului, a palatului regesc, a grajdurilor și magazinelor pentru noile care de luptă ale regelui, locurile de mas pentru toată adunătura lui, a clădirilor pentru dregătoria ce se înmulțesc întruna. Sem și Șelef, a căror școală e închisă din pricina verii, hoinăresc pe ulițe ca niște ciini fără stăpin; ei povestesc că în Ierusalim poți avea orice, numai să cunoști oamenii potriviți și să ungi mîinile potrivite. N-am nimic împotriva să folosesc legăturile lor și să pun la bătaie cîtiva arginți, dar sunt încă trăin în oraș, slujba mea e prea nouă și prea nesigură, situația generală e încă prea cetoasă; nu-mi pot îngădui nici un pas presit.

Așa că sunt nevoit să renunț la modestele mele planuri de construcție. În plus și banii amenință să mi se isprăvească. În vistieria regească, spre soare-amează de locul unde se zideste templul, abia dacă mai sunt cîtiva slujbași, iar acei putini o sterg și ei din cămările dregătoriei, cît pot mai des; după așteptare de ore întregi, izbutesc să găsesc pe un anume Penuel ben Musi, revizor de cinul al treilea, care mă ascultă răbdător. Apoi, după ce a răscolit printr-o grămadă de tăblite de lut și bucluri de pietre prăfuite, îmi împărtășește că n-a sosit nici o poruncă de plată pentru mine, și nici vreo altă îndreptare sau vreun alt zapis; înainte de sărbătoarea tabernacolelor, pe care regele Solomon și atotputernicii săi o vor petrece din nou la Ierusalim, nici nu prea e de așteptat ceva.

Izbucnesc în tingueli și întreb dacă nu se află nimeni în Ierusalim, care să aibă înputernicirea de a încuviința o plată înainte și care să fie înduplecat s-o facă?

La care, Penuel răspunde, alungind muștele de pe chipul său încrêțit: chiar de s-ar afla în Ierusalim un asemenea atotputernic, oare ar fi de-ajuns iscălitura lui? Azi iscălește unul, mâine poate că acesta nu mai e acolo, iar iscălitura e fără valoare. Au știe cineva, ce anume se mai află pe lista pe care regele David i-a înminat-o pe patul de moarte feciorului său Solomon? De-aceea, vezi bine, e nevoie neapărat de o a doua iscălitură și de pecetea regească pe orice poruncă de plată.

La aceasta, adălmecind informații de preț, am zis: am auzit și eu de listă, dar a văzut-o oare cineva? Poate că faimoasa listă nu e decît un zvon, răspîdit ca să justifice măsurile luate de Benaia ben Iehoiada?

La care, Penuel, temîndu-se ca discuția să nu meargă prea departe, a spus: au nu e vremea pentru un mic prînzisor, dat fiind că soarele s-a urcat pe cer și se apropie amiaza?

Atunci eu, fără a lua seama la punga mea sfrijită, l-am întrebat dacă n-ar vrea să-mi țină tovărășie la o masă modestă; poate că știe și vreun local liniștit, în afara zidurilor orașului, unde am putea găsi umbră și un vin care să nu fie prefăcut, și o halcă gustoasă de friptură de miel?

Căci cercetarea istoriei nu se alcătuieste doar din indeletnicirea cu tăblițele de lut ars.

ISTORIA TABERELOR DIN ISRAEL ÎN VREMEA URCĂRII PE TRON A LUI SOLOMON, FECIORUL LUI DAVID, CU INCLUDEREA CELOR COMUNICATE DE PENUEL BEN MUSI, REVIZOR DIN CINUL AL TREILEA AL VISTIERIEI REGESTII, CU UNELE DIN REFLECȚIILE SALE — DEOARECE DEVENISE GURALIV DATORITĂ FRIPTURII ȘI VINULUI — REDATE ÎNTOCMĂ ȘI PUSE ÎN PARANTEZE.

Acum regele David era înaintat în vîrstă și ajuns la adînc bătrîneți și nu se putea încălzi, cu toate că Abişag Sunamiteanca, o fecioară frumoasă și bine făcută, era alături de el și se străduia cu gingăsie să-l slujească. Și el stia că zilele îi erau

numărate; dar, chiar dacă avea vreo preferință pentru Adonia, sau pentru Solomon, sau pentru un altul dintre feciorii săi, tăcea chitic în privința asta.

(Acu' regele zăcea acolo și privea țintă în tavan și simțea cum îi alunecă puterea din mâini. Și vedea bine, cum toți îl prindeau și așteptau un cuvânt al lui, spre a-l folosi în lupta pentru a-i urma la tron; acest cuvânt tot ce-i mai rămăsese din slava lui.)

Dar era Adonia, feciorul lui David de la nevasta sa Haghita, un flăcău voinic, iar tatăl său îl zămislise îndată după Absalom. Și Adonia a zis: eu am să fiu rege; și și-a gătit care de război și călăreți și cincizeci de oameni care să-i alerge înainte și să strige: La o parte, mișcilor! Drum liber pentru urmașul la tron, pentru alesul regelui David! Și, chiar cînd a auzit, el însuși, zarva, regele a tăcut și nu i-a cerut socoteală lui Adonia.

(Nici nu se mai sinchiseau de el. Iar lui nu-i rămînea altceva decît să aștepte pînă cînd DOnnul Iahve avea să aplice talgerul balanței într-o parte sau într-alta. Căci el nu mai avea decît cuvîntul său, cuvîntul unui om pe moarte; și, dacă, DOamne ferește, rostea cuvîntul în sprijinul celui greșit, iar acesta era răpus, ce s-ar fi ales atunci de el? Căci părerea oamenilor se află în mina celor ce vor veni; iar de fecior atîrna, dacă părintele va continua sau nu să trăiască în amintirea norodului.)

Și Adonia s-a sfătuit cu Ioab, căpetenia oastei lui David, pentru a-și asigura ajutorul oștilor, și cu Abiatar, marele preot, îndarătul cărui stăteau preoții din cuprinsul țării, ce năzuiau să-și păstreze micile lor altare și jertfelnice de pe înălțimi, precum și veniturile ce le aveau de la ele; și amîndoi l-au sprijinit pe Adonia. Atunci Adonia a înjunghiat oi și boi și vițe grași la piatra Zohelet, cea de lîngă En-Roghel, și a chemat pe toți frații săi, fiii regelui, dimpreună cu toți bărbații seminției Iuda, care erau în slujbă la rege. Numai pe fratele său Solomon nu l-a poftit.

(Micuțul, al doilea născut de Batșeba, se va fi gîndit regele pe moarte: micuțul vestit încă de la vîrstă fragedă pentru hotărîrile lui înțelepte, DUmnezeu l-a pîrtinit vădit pe Solomon, numai că nu prea se știa bine ce-avea în inimă. Adonia avea oastea; dar oastea trebuia mai întîi adunată la Iolaltă; iar preoții de la sate ai lui Abiatar erau împrăștiati

prin țară și se miscau greu, căci numai la înfulecat și bețivii și preacurvit îi aflai fără zăbavă la îndemină. Hotărîtor era cum ar avea să răspunda Benaia, pe care regele îl pusese mare mare peste gloata de cheretieni și peletieni, care alcatuiau starja regească, intrucît aceasta era singura trupă ce se afla numaidecît la îndemină.)

Dar profetul Natan și Tadoc, celălalt mare-preot care lupta pentru un mare sanctuar cu putere nesmintită asupra tuturor preoților și leviților, — aceștia doi nu făceau parte din tabăra lui Adonia și se temeau foarte. Și Natan a vorbit cu Batseba ca să-și mintuie viața ei, și pe a feciorului ei Solomon. A sfătuit-o să intre la rege și să-i spună: au nu tu stăpinul și regele meu, te-ai jurat către roaba ta zicînd că fiul meu Solomon va fi rege după tine și va sedea pe tronul tău. Pentru ce se poartă, dar, Adonia ca și cum el ar fi rege? Și Natan i-a făgăduit Batsebei să vină în urma ei la rege și să-i întărească spusele. Iar Batseba a mers la rege, în cameră unde odihnea, și i-a grăit, cum o învățase proorocul Natan, și mai spus pe deasupra: 'Stăpîne și rege al meu, ochii întregului Israel la tine cata, pentru ca tu să le arăți cine va sedea pe tron după tine; altfel cînd stăpinul și regele meu va raposa întru părinții săi, s-ar putea ca eu și feciorul meu Solomon să tragem ponosul'.

(Pe-atunci David sta culcat în patul său cu fecioara Abişag, care se străduia cu gingăsie să-l slujească, iar femeia aceasta îi vorbea, încercînd să-l convingă. Făcuse într-adevăr asemenea făgăduială? Ultima pasiune a barbatului e și cea mai puternică: ucisese pentru asta, iar Solomon era copilul ispășirii. Dar, după moartea singeroasă a lui Amnon și după Absalom, care a stat atîrnat în stejar de propriul său păcăt, Adonia era primul în șirul celor ce urmau la tron. Femeia vîrstnică din fața-i, care vorbea pentru fiul ei, și cea tinăra care se lipea de el, erau cam prea mult pentru el; sunteru călători în trecere pe pămînt, iar el era aproape de tînta călătoriei sale.)

Și iată, în timp ce Batseba încă vorbea cu regele, a venit înăuntru și proorocul Natan și a zis: 'Stăpîne și rege al meu, au spus ai tu oare: Adonia va fi rege după mine și va sedea pe tronul meu? Pentru că a poftit la el pe toți feciorii regelui: și pe Ioab și capetenile oastei, și pe deasupra și pe preotul Abiatar și, iată, ei — mîنینcă și beau dinaintea lui și strigă: Trăiască

regele Adonia! Dar pe fiul tău Solomon nu l-a poftit, nici pe mine, robul tău preasupus, și nici pe preotul Tãdoc și nici pe Benaia ben Iehoiada.' Regele, însă, s-a întors către Abişag și a privit-o și a spus: 'Așa bine făcută și atât de plină de haruri și nu vreau să se cîntească nimic.' Iar lui Natan: Am auzit bine — nici pe Benaia?' Și profetul i-a dat răspuns: 'E așa precum ți-am spus, împine și rege al meu; Benaia ben Iehoiada și paza regească nu au fost poftiți de către Adonia la En-Roghel'. Atunci regele David s-a ridicat în capul oaselor și a zis către Batseba: 'Așa vinea să fac azi, cum ți-am jurat pe DŌmnul DUMnezeul lui Iahel.' Și a grăit: 'Chemati la mine pe preotul Tãdoc și pe Benaia fiul lui Iehoiada.' Și, cînd au pășit ei înaintea regelui, acesta le-a zis: "Să luați pe cheretieni și peletieni cu voi și să puneți pe fiul meu Solomon pe catîrul meu și să-l duceți pîna jos la Ghibon; și acolo să-l miruiască preotul Tãdoc și proorocul Natan ca rege peste Israel; și apoi să sunați din trîmbițe și să strigați: Să trăiască regele Solomon!" Și a zis Benaia ben Iehoiada: 'Amin, să fie ca DŌmnul DUMnezeul stăpînului și regelui meu să spună și el da și amin la asta'.

(Iar el s-a lăsat pe spate, pe perne. Talgerul balanței DŌmnului Iahve se aplecase limpede, iar cuvîntul lui DUMnezeu venise la el. Dar fusese anevoios și trebuia să stăruie în hotărîrea sa pînă ce se întorcea micuțul de la Ghibon: mai era acolo și lista, pe care voia să i-o dea, pentru ca să lămurească tot ceea ce el nu avusese puterea să lămurească. Cîți nu umblaseră să afle această listă, în iatacurile lui și în camera însemnărilor tainice. Nerozi, se va fi gîndit regele pe patul de moarte. Nu se află nici o listă pe care s-o fi putut găsi cineva. Avea numele în minte. Pe toate.)

Și Natan și Tãdoc și Benaia au făcut cum le poruncise regele David și, de-ndată ce l-au miruit pe Solomon, au sunat din trîmbiță. Atunci tot norodul a strigat: 'Să trăiască regele Solomon!' și au cîntat din trîmbițe și au pornit îndărăt spre Ierusalim și era bucurie mare pe popor, cît și pămîntul se zguduia de strigătele lor. Iar Adonia și toți cei pe care îi poftise la ospăț au auzit zgomotul. Și Ioab a întrebat: Ce este acest zgomot și vuiet de care răsună cetatea? Și, iată, au și venit atunci soli alergînd, printre ei și feciorul preotului Abiatar, și au povestit ultimele întîmplări. Și toți cei care erau cu Adonia și-au dat seama că Ioab, care era pus mai mare peste oaste, nu avea nici o oaste cu el, iar căpeteniile

peste cete de-o sută și de-o mie nu aveau nici o ceată de-o sută sau de-o mie cu ei; dar Benaia ben Iehoiada avea cu el cheretienii și peletienii, paza regească. Atunci s-au înspăimîntat oaspeții și nici n-au mai apucat să se steargă la gură după mîncare, ei s-au sculat și s-au dus fiecare în drumul său. Iar Adonia a fugit în tabernacol și s-a înlestat cu mîinile de coarnele jertfelnicului. Acum Solomon încă nu era sigur de noua lui putere; de-aceea a zis: 'Dacă el va fi om cînstit, nici un păr din capul lui nu se va clinti, iar dacă va fi om viclean va muri.' Astfel a venit Adonia și s-a înclinat regelui Solomon; și Solomon i-a zis: 'Du-te la casa ta!' Însă marele-grămatic Iosafat ben Ahilud, care zăcuse bolnav în casa sa de țară din Liban tot timpul frămîntărilor acestora, s-a întors la Ierusalim și s-a închinat noului rege și s-a bucurat de mila lui Solomon. Iar Benaia, feciorul lui Iehoiada, a fost pus peste oaste în locul lui Ioab. Dar cei nemulțumiți din Israel și cei ce se simt asupriți ridică ochii spre Adonia și așteaptă ca Ioab să sune din trîmbiță; iar regele Solomon i-a poruncit lui Benaia să aibă o mie de urechi; și glasul lui Israel s-a făcut abia auzit, ca o adiere într-un lan de grîne.

Către sfîrșitul istorisirii sale, Penuel ben Musi, omul meu de încredere, era într-o stare de ușoară chercheleală. M-a îmbrățișat și m-a incredințat că regii seamănă unul cu altul, Adonia sau Solomon; jecmănitori de oameni, niciodată sătui; și că întreaga casă a lui Iesei a fost blestemată de Iahve din pricina singelui ce minjeste din belșug mîinile lui David și din pricina celor ce le-a făcut poporului.

Pe cînd ne întorceam spre seară pe poarta orașului, iată că s-a auzit tropot de copite și hureit de roți și zarva alergătorilor ce strigau:

"La o parte, mișeilor! Faceți loc lui Benaia ben Iehoiada, care e mai mare peste oaste și peste cheretieni și peletieni, paza regelui!"

Și prietenul meu a pierit, de parcă îi înghițise Școl; eu însă, stam locului singur și incremenit. Și un glas din înalt a zis:

"Prrr, bestiilor!"

Rotile au scîrțîit și de sub copite au tîsnit scînteii, iar glasul a grăit mai departe:

"Cutare și cutare să-mi facă mie DUmnezeu, dacă

am l am în fața mea pe Etan, feciorul lui Hosaia și redactorul *Relatării privitoare la uimitoarea înălțare* și așa mai departe."

M-am fi prosternat în praf, de n-ar fi fost mina care mi-a poruncit să mă urc în car.

"Te duc cu carul acasă, Etan, dacă ăsta ți-e țelul", a spus Benaia. "Am auzit deja că ești în Ierusalim. De ce nu mi-ai făcut nici o vizită?"

M-am cățarat în carul lui

"Eram incredințat că stăpinul meu se află deopotrivă într-una din casele de țară ale regelui", am zis eu, "sau pe armul mării sau pe povișurile Libanului, unde zăpada cea veșnică udă cu apă cedrii fosnitori."

"Cedrii fosnitori". Benaia a pornit pe neasteptate și eu am trebuit să mă țin bine. "Cine o să apere mielul rătăcitor de leul care sfârtecă sau și de șacal, dacă eu părăsesc Ierusalimul?"

În fața mea vedeam crupele netede ale iuților cai și toiegele albe ale nenumăraților alergători; în jurul meu răsuna neconținut numele Benaia ben Iehoiada. Atunci a coborât peste mine Duhul DOMNului și am înțeles ce simțăminte plăcute mijlocește omului puterea.

Dar mina, cu care Benaia ținea hăturile, era lată și cu vine groase; iar el a ris din adâncul pieptului și a zis:

"Taică-meu a fost serb în Israel și a săpat după aramă în mine și și-a scuiat bojocii tusind și a murit. Dar eu Benaia, feciorul lui, am învățat să citesc, și tăblițele tale nu mai au nici o taină pentru mine. Vreau să te și ocrotesc, Etan, câtă vreme scrii ceea ce e pe placul meu și pe acela al ochilor lui Solomon; dar, dacă nutrești gânduri potrivnice sau chiar le sapi într-una din tăblițele tale, am să-ți pun tigva la vedere într-un păr înalt, iar trupul am să poruncesc să-l ținuiască la zidul orașului astuia."

La care vorbe eu l-am asigurat pe Benaia că nimic nu e mai departe de mine decât a nutri gânduri potrivnice; apoi că sunt un tată de familie cu o putere întru totul în sprijinul statului și a rânduielilor lui, fie ele de natură militară, administrativă sau religioasă.

Carul s-a oprit.

"De-aici trebuie să umbli pe jos, Etan".

Benaia a făcut un semn spre ulița care se strimta și abia de mai îngăduia trecerea a doi asini unul pe lângă altul.

"Oraşul nu e zidit pentru mersul cu carul."

Am sărit jos, i-am mulţumit lui Benaia şi i-am urat ca Iahve să-i harazească sănătate şi bogăţii; părea că nu m-a auzit. A silit caii să se dea îndărăt şi a izbutit, nu ştiu cum, să întoarcă în loc carul; apoi a urmat iarăşi larma alergătorilor, tropotul cailor, zdroncănitul roţilor. În liniştea ce s-a lăsat mai apoi, mi-am adus aminte că uitasem să-i cer bani. Căci iscalitura *lui* ar fi avut preţ fără doar şi poate.

Arșița a prins să se domolească. Sărbătoarea tabernacolelor a început și orașul parcă era îmbătat de vinul nou și de fumul cămurilor ce sfîrșeau pe jertfelnice în timpul arderilor de tot.

În vile de la Baal-hamon ale regelui, în colibe de frunziș care erau înălțate în amintirea fugii din Egipt, zăceau pe jos, în îmbrățișare strînsă, perechi de îndrăgostiți, adesea de același sex. Era de parcă zeii Canaanului, Baalii și Astarotii, își sărbătoreau reînvierea. Pe un jîlt impletit cu ghirlande, cu fruntea incununată de frunze de viță, trona marele eunuc regesc și se complăcea în rolul de mare-preot al întregii petreceri. Cu elegantele sale gesturi egiptene, îndrepta fecioarele cu sîni îmbelsugați și flăcăii înguști în solduri spre unul sau altul din frunzare, ba chiar le trimitea și slujitori cu burdufuri proaspete de vin și cu talere pline de dulciuri.

M-am apropiat de el.

"Etan ben Hosaia?" a întrebat el cu glasul din gît al oamenilor de pe Nil; și, cînd am dat din cap a încuviințare, a zis:

"N-ai adus nici una din femeile tale?"

Amenhotef — așa mi se istorisise — era o nouă achiziție la curte, un dar al faraonului către regele Solomon: meșter mare în felul de a se purta cu femeile, era foarte pretuit în haremul regesc pentru alesele sale maniere străine care se asebeau ca de la cer la pămînt, dar plăcut, de purtarea grosolană a vechilor supraveghetori.

"M-am simțit cît se poate de onorat de porunca regelui", am răspuns cu, "și am fost foarte uimit și am presupus că poftirea era numai pentru mine."

"E cu adevărat o poftire neobisnuită. O persoană de neam cît se poate de înalt dorește să te cunoască".

A zîmbit puțin, cu profilul întors spre lumina unei faclă. Era o raritate printre cei de-o samă cu el, un eunuc slăbănog; doar carnea fleșcăită de sub bărbie și glasul uneori foarte subțire mărturiseau operația căreia îi fusese supus.

A făcut semn unui purtător de faclă să se apropie și eu l-am urmat pe acesta. Noaptea era plină de glasuri, mireasma strugurilor în pîrgă plutea pretutindeni. Cineva, însoțit de un

fluer, cînta fals, dar cu mult simțămînt; un altul a rîs, apoi rîsul a conținut.

M-am împiedicat; cît pe-aci să cad grămadă. Mă aflam într-una din colibele de frunziș. Înăuntru, rezemată de niște perne scunde, ședea o femeie, subțirică, cu veșmintul întunecat strîns bine pe git. Purtătorul de faclă dispăruse, dar o festilă de oțoiu răsplinea oarecare lumină, iar luna trimitea fișii subțiri de argint printre frunzele coperisului. Femeia și-a întors chipul spre mine, un chip însemnat de ani, cu buze mari boite și cu ochii mari sulemenți.

M-am aruncat la pămînt:

"Principesă Micol!"

Încă n-o întîlnisem niciodată, dar auzisem, ca toată lumea, multe despre ea: fiica lui Saul, care trebuise să vadă cum toate cîmățile ei fuseseră ucise, una după alta, în afară de schilodul Mefiboset; de două ori nevasta lui David, femeia care și-a bătut joc de el și, de-aceea, a rămas fără copii.

"Sluga voastră supusă nu e decît un biet cîine ce se tirăște la picioarele voastre, oo, lumină, soare!"

Vorbele îmi curgeau de pe buze; această femeie avea în firea ei ceva care te silea la umilință.

"Stăpîna mea a poruncit să mă cheme, la acest ceas și aici?"

S-a sprijinit într-un cot și s-a ridicat în capul oaselor. Era și mai bătrînă decît mă făcuseră zvonurile să cred; mîinile ei erau doar piele și oase, iar dinții, sau ce mai rămăsese din ei, lungi și spalăciți.

"Așadar tu urmează să scrii istoria lui David?"

Vocea ei păstrase ceva din răsunsetul tineresc.

"În cel mai bun caz, principesă, voi aduna laolaltă ceea ce alții vor face să ajungă la urechea mea; și, chiar și asta, doar cu încuviințarea celui mai înțelept dintre regi, a lui Solomon."

Un gest de stăpînă.

"Ce știi tu despre David?"

"În afară de stăpînul de azi al tronului, de Solomon, David a fost, fără tăgadă, cel mai însemnat bărbat din Iuda și Israel, alesul DOMNULUI DUMNEZEULUI nostru care a încheiat un legămînt cu David și care a bătut pe dușmanii lui David și a făcut de ocară pe toți cei ce-l urau și care, mai apoi, a făgăduit că sămînta lui David va dăinui vesnic."

"Cu alte cuvinte", din nou gestul din mină, "nu știi absolut nimic".

Am tăcut.

"Cum de te poți sumeți să vrei a scrie despre el sau chiar doar a aduna laolaltă, ceea ce alții vor face să ajungă la urechea ta?"

"Omul e însăși legenda lui".

Chipul ei s-a schimonosit.

"Dorești să nimicești legenda, stăpînă?"

"Vreau ca cineva să știe totul despre el, cînd n-oi mai fi eu în viață."

Am așteptat.

"Era frumos la înfățișare", a zis ea, "nu înalt de stat, ca părintele meu sau ca Ionatan, mai curînd gingaș; apoi părul roșcat peste fața puternic pîrlită; și a venit la noi cu muzica lui și cu stihurile lui..."

MĂRTURIA PRINCIPESEI MICOL LA INTREBĂRILE LUI ETAN BEN HOSAIA ÎN COLI- BADE FRUNZAR DIN VIILE DE LA BAAL- HAMON ALE REGELUI

Întrebare: Desigur, curtea părintelui nostru, regele Saul, nu era așezarea cuprinzătoare și faloasă pe care o avem azi. Totuși, la curte vine fecionul unui anume Iesei din Betleem. Chiar dacă presupunem că Iesei era un om avut și cu vază...

Răspuns: ...ceea ce nu era. Mai tîrziu s-a răspîndit zvonul, pentru a face o impresie bună, că Iesei ar fi stăpînit multe turme și o casă mare și că glasul său ar fi avut greutate în sfatul semintiei Iuda și că spîta lui mergea îndărăt pînă la întemeietorul tribului. În fapt Iesei era un țaran sărăntoc și neînsemnat, care avea mai mulți feciori decît putea hrăni. Trei dintre ei au mers la oaste, iar David ar fi păzit încă multă vreme cele câteva amărute de oi ale părintelui său, dacă preoții din Betleem n-ar fi descoperit farmecul trupului lui și felul deosebit al glasului său.

Întrebare: Preoții i-au dat învățătură?

Răspuns: Cînd a venit la noi știa cum să se poarte. Nu mai vorbea ca un păstor de la oi. Cînta din strune.

Știa cântările cunoscute și alcatuia altele noi. Și se pricepea cum să se poarte cu părintele meu, regele Saul.

Întrebare: Mai știe stăpîna mea cine a fost cel care l-a recomandat, care l-a ales dintre alții, care l-a poftit să vină?

Răspuns: Asta n-a spus-o David niciodată. Erau întrebări la care se ferea să răspundă.

Întrebare: Și nici vreun altul nu v-a vorbit despre asta, pe- atunci?

Răspuns: Nu-mi amintesc. Pe vremea aceea n-aveam nici treisprezece ani și eram îndrăgostită de fratele meu Ionatan; flecareala de la curte nu mă atingea.

Întrebare: Povestiți slujitorului vostru ceea ce vă mai aduceți aminte.

Răspuns: O boală grea de la DOMnul s-a abătut peste părintele meu Saul. Am chemat medicii și oamenii lui DUMnezeu și vrăcii descîntători. Am încercat cu buruieni de leac, cu lăsat singe, cu ardere de tot pe jertfelnic, cu vrăji și descîntece. Apoi cineva ne-a îndemnat la muzică.

Întrebare: Dar la curte nu se aflau muzicanti?

Răspuns: În mare număr. Și au zdrăngănit, au suflat, au ciupit strunele, au sunat din trîmbițe, au bătut darabanele, pînă ce părintele meu regele Saul i-a alungat cu un blestem și cu o lovitură de picior. Muzica lui David era altcum. Muzica și cuvintele lui, și felul cum cînta, dezlăntuiau durerea și umpleau inima de dor. Pacea s-a reîntors în privirea părintelui meu, regele Saul, și s-a așternut pe chipul lui; miinile lui s-au destins; și, după trei zile întregi de smînteală, a aflat somn.

Întrebare: Care anume era boala lui?

Răspuns: Duhul DOMnului s-a îndepărtat de la el și un duh rău trimis de DOMnul a prins să-l muncească.

Întrebare: Ați putea să zugrăviți lucrarea duhului rău?

Răspuns: Era inspăimîntătoare. Și astăzi încă, după atîția ani mă urmărește. Acel om urias, care sta neclintit în bătălii, ca un turn, se ascundea tîrîs într-un ungher al sortului său, bolborosca de spaimă și își musca gleznele sau mocnea în sine ceasuri în șir, asculta glasuri pe

care nu le putea auzi decît el sau o lua la goană cu spume la gură.

Întrebare: Se putea băga de seamă vreo rînduială anume?

Duhul rău se vădea la răstimpuri mai mult sau mai puțin deopotrivă de mari?

Răspuns: Cetitorii în stele au cercetat schimbările lunii și crugurile stelelor, dar n-am putut da de imna nici unei legături cu boala. La început se scurgeau luni întregi între două răbufniri ale bolii; mai târziu duhul se ivea tot mai des și părintele meu regele Saul nu mai afla decît puține zile de odihnă.

Întrebare: Vă aduceți aminte cînd l-a muncit duhul rău pentru prima oară?

Răspuns: Cred că a fost după biruința asupra lui Amalec. Prin Samuel, profetul, Iahve a pus să-i poruncească părintelui meu, regelui Saul, să ucidă bărbații și femeile, copiii și pruncii de sin, boii și oile, cămilele și asinii din Amalec. Părintele meu a izbit întreg norodul cu tăișul sabiei; dar vitele le-a cruțat. Era țaran și nu putea îndura măcelărirea fără rost a vitelor; în afară de asta, oamenii lui își cerceau partea de pradă, iar el era regele lor.

Întrebare: L-a cruțat și pe Agag, regele Amalecului?

Răspuns: Puterea ți-o poți arăta prin moarte, dar și prin îndurare.

Întrebare: Dar această putere sta în mina lui Iahve.

Răspuns: Iahve nu mai era rege. Părintele meu era rege.

Întrebare: Iahve era DUMNEZEU.

Răspuns: Iar Samuel era glasul lui. Samuel a venit la părintele meu, regele Saul, la Ghilgal, și l-a muștrat și i-a zis: 'Nesupunerea față de DUMNEZEU e ca păcatul vrăjitoarei, iar împotrivirea e la fel cu închinarea la idoli'. Samuel a mai zis: 'Ai lepădat cuvîntul DOMNULUI și DOMNUL te-a lepădat și el pe tine, ca să nu mai fii rege peste Israel'. Cînd Samuel s-a întors să plece, părintele meu regele Saul l-a apucat de poala hainei; și haina s-a rupt. Atunci Samuel i-a zis: 'Așa a rupt, dar, DOMNUL regatul Israel de la tine și l-a dat aproape-lui tău, care e mai bun decît tine'.

Întrebare: Și părintele vostru a crezut asta?

Răspuns: A căzut în genunchi înaintea lui Samuel și l-a

rugat să se reîntoarcă cu el înaintea bătrînilor poporului și înaintea lui Israel, pentru ca el să se închine DOM-nului DUMnezeului lui. Dar Samuel a zis: 'Adu la mine pe Agag, regele amaleciților'. Agag s-a apropiat de părintele meu — am văzut-o chiar cu ochii aștia —, a pășit linistit înaintea lui și a zis: 'De bună seamă că amărăciunea mortii a trecut'. Dar părintele meu, regele Saul, a stat locului și a privit cum Samuel, profetul, l-a tăiat bucăți pe Agag înaintea DOMnului la Ghilgal.

Întrebare: Și după aceea a început să-l bîntuie duhul rău?

Răspuns: Da.

Principesa s-a lăsat pe spate în perne. O vinișoară albatră se zbătea pe tîmpla ei. Întîmplarea pe care o zugerăvise, mă îngrijora; și mă treceau fiori, în ciuda aerului molcom al nopții.

"Ți-e sete, Etan"

Principesa a bătut din palme. Apoi către un slujitor:

"Vin. Fructe. Prăjituri".

Și iar către mine:

"Știu, sunt o femeie bătrînă, iar aducerea-aminte a mea e înțesată cu mii de amintiri, care se învălmășesc mai des decît îmi e pe plac. Dar chipul tinărului David mi-e întru totul limpede. Se istorisește că s-ar fi purtat înțelepțeste pe toate căile sale. Eu aș spune mai curînd, că avea un farmec firesc. Cîștiga oamenii din cîteva cuvinte, dintr-o privire, cu o mișcare a mîinii. Părea să fie atît de prietenos, atît de fără răutate. Dacă toate acestea erau prefăcute, atunci a fost cel mai mare fătarnic după șarpele care a înduplecat-o pe Eva să manince rod din pomul cunoașterii binelui și răului.

Dintre noi toate eu sunt cea care i s-a împotrivit mai mult. Nu era nici o taină că, în chiar noaptea cînd muzica lui a alungat duhul rău, el a împărțit patul cu părintele meu, regele Saul. Abner ben Ner, care era mai mare peste oaste în vremea părintelui meu, pretinde că nu atît muzica lui David, cît mai curînd dosul său i-a adus usurare regelui. Dar eu știu bine cît de dragăstos putea fi David și că apropierea lui aducea alinare, precum ploaia ogorului uscat de secetă".

Principesa a luat un ciorchine de strugure.

"Și apoi Ionatan. Cunoști, doară, cîntecul de jale pe care l-a scris David la moartea lui

Jale grea este în mine, după tine, frate-meu Ionatane!
Căci mult mi-ai fost tu drag.
Mai de preț mi-era iubirea ta
Decît dragostea femeilor...

I-am privit adesea cu luare aminte pe amindoi. Nu cred că au luat seama la mine sau la simțămintele mele. În orice caz Ionatan nu! El avea nevastă și copii, avea țîitoare; dar prin David părea să fi descoperit un nou cuprins al vieții. Ionatan și-a dat arcu, spada și briul de care era atîrnată, ba chiar și haina de pe trup, pentru a-l împodobi pe David cu ele, i-ar fi dăruit jumătate din regat, dacă ar fi fost al lui. David a primit toate astea cu dragă-lășenie care îi era proprie; zâmbea, spunea stihurile sale și cînta din lăută. Potolea pofta părintelui meu regele Saul, cînd dorea acesta; se culca cu fetele meu Ionatan și îl lăsa să-i sărute picioarele, coapsele, minile, gîtul; iar în noapte mi-am pierdut cumpătul și cînd mi-am spus vorbe grele împotriva lui, a venit mai tîrziu la mine și mi-a spus: "Am fost a lui".

Principesa a împins ciorchinele de strugure într-o parte. Eu i-am umplut iar paharul.

"Am crezut atunci că era zeul Baal prefăcut în om, plăcerea carnii intruchipată, și totuși înzestrat cu aceea nepăsare pe care o au doar zeii. În restrîștea mea, am strigat chemîndu-l pe Iahve. Dar Iahve n-a răspuns; însă David, de parca auzise srigătul meu, mi-a deslușit în treacăt, a doua zi, că el era alesul lui Iahve și că, în tot ceea ce spunea și făcea, împlinea doar vrerea lui Iahve. Încă nu văzusem pe nimeni altul care sa fi fost ales de Iahve, în afară de Samuel; și Samuel era costeliv, doar oasele de el, veșnic cu buboaie pe teastă, cu urdori în colturile ochilor și cu o barba rară, ce sta de obicei țepănă din pricina jegului. Dar oare de ce să nu fi turnat Iahve duhul său o dată și într-un vas plăcut simțurilor? Și alte întimplări următoare au părut să întărească minunea.

Cine mai auzise vreodată ca un oarecine să fie scăpat de sulița aruncată de părintele meu regele Saul? Sulița părintelui meu era aducătoare de moarte, țintuia victima lui de perete, în timp ce coada ei încă tremura de puterea aruncării. Totuși, David a scăpat de trei ori. Parca avea ochi la ceafă. Și avea nevoie de ei. Fie că Ionatan și-o fi dat în vileag fără rușine simțămintele pentru David sau că Ritpa, țîitoarea tatălui meu, i-o fi șoptit la ureche una sau alta ori că Abner ben

Ner, care era mai mare peste oaste, o ti amintit in darea lui de scama din fiecă luna despre noul cîntec, pe care leviții îl faceau sa rasune de pe înalțimi: *Să nu fie nici o curvă printre fiicele lui Israel, și nici un curvar printre fiii săi*, — duhul cel rău trimis de DŌmnul s-a înfîntat iar la parintele meu regele Saul, mai puternic ca înainte, și i-a îndrumat gîndul și mina.

Uncori m-a cuprins banuiala ca David într-adevar se juca cu duhul. Dar David tagăduia una ca asta. Cînd pe tatăl meu îl napadeau gîndurile negre, David se așeza la picioarele lui, nu chiar așa ca să-l atingă, dar destul de aproape pentru ca parintele meu să-i simtă prezența. Apoi scotea cîteva acorduri, lăsa capul pe spate și începea să cînte: melodii, care-ți purtau gîndul la caravanele ce se îndreaptă spre soare-apune sau la tristețea ce se-abate asupra omului, în ceasul de după clipa dragostei. Atunci deodată parintele meu răcneste — și apoi sulita aruncată, ce tremura înfiptă în perete. Și întrebarea lui David: Ce am făcut? cu ce am păcătuit? care e greșeala mea, de vrei să-mi rapui viața?"

Principesa a dat din cap, pe gînduri: aceasta fusese doar o particică din toată grozăvia pe care o traise; și a fost fiica unui rege și de două ori nevasta unui rege, și învățase să-și stăpîneasca simțămintele.

"Mai tîrziu, cîndva, l-am întrebât: David, dragul meu, de fapt nu ți-a fost frica niciodată? M-a privit, apoi a spus: inima mi-e plină de frică; sunt poet; am destulă fantezie pentru a-mi putea închipui sulita înfiptă în trup".

Printesa minca din boabele de strugure.

"Astfel, parintele meu regele Saul l-a făcut capetenic peste o mie de oameni și l-a trimis contra filistenilor. Iar eu i-am spus fratelui meu Ionatan: asta e sfîrșitul lui David; și Ionatan se temea foarte pentru viața lui David și a zis: i-am dat arcul meu și spada mea și cîngătoarea mea pentru spadă, de ce nu i pot da ochiul meu și taria pumnului meu. Dar de anul nou s-a întors David îndarat, cu chipul mai pîrlit de soare ca oricînd și cu barba netaiata, și agonisise biruințe în lupte și pradă multă și ucisese nenumărați filistenii. Am auzit ce vorbeau oamenii lui despre el: la începutul campaniei stătuseră și ei întru-cițiva pe gînduri; dar cînd l-au văzut pe David în luptă, părerea lor s-a schimbat; în batalie, tînarul chipes se prefăcea parcă într-un fel de om apucat de betia singelui. Era și iscusit la întocmirea planurilor, avea privirea ageră față de slăbiciunile dușmanului.

Și s-a răspândit atunci vorba în norod, căci, oricând femeile din orașele lui Israel ieșeau cîntînd și dansînd pentru el întîmpina pe regele Saul cu tamburine și clopotei și timbale, aveau și un cîntec antifonic: *Saul a bătut mii, dar David zeci de mii*. Așa exagerate cum erau, cifrele au făcut ca voia bună a părintelui meu să se întunece și mai mult. S-a dus cu gîndul la prezicerea lui Samuel, proorocul, și și-a pus întrebarea: Ar putea oare să fie acesta aproapele de care a vorbit și care e mai bun decît mine? Și și-a zis: lui David nu recunosc zeci de mii, iar mie numai mii; ce alta mai poate să vrea decît regatul?"

Prințesa a rămas cu privirea pierdută, de parcă ar fi augetat la voința DOMnului, prin care tocmai atrăgătorul cîntăreț, care trebuia să alunge duhul rău, îl stîrnea să se ivească.

"Fratele meu Ionatan, care a auzit antifonul femeilor, l-a iubit pe David și mai mult din pricina asta; iar eu, care îl dorisem atîta, intrucît erau la război, m-am supus voinței lui. Iusă părintele meu se tot frămînta cu gîndul, cum să se cotorosească de David. Din nefericire, era mai mult soldat decît meșter în uneltiri, iar DOMnul Iahve nu era cu el, astfel încît nu i-a venit altceva în minte decît repetarea vechiului său șiretlic, dar adăugîndu-i o răsplată. Eu trebuia să fiu răsplăta. Cum o să plătesc oare zestrea miresei? a întrebat David și a amintit că era om sărac și de puțină însemnătate. La care regeșcul mijlocitor de căsătorie a întors vorba, cum că regele Saul ar fi gata să primească o sută de prepuțuri de filistenii drept plată pentru mireasă.

Astfel s-a ridicat David și s-a dus, el și bărbații săi, și a răspuns două sute de filistenii și s-a întors îndărăt la Ghibea, la părintele meu Saul. Și David călărea pe un catir cenușiu-deschis, și avea pe sa un coș acoperit. Și a dus coșul la părintele meu, de față cu întreaga curte. Imaginea aceea o vad încă și acum aievea: David, care dă deoparte invelitoarea coșului și revarsă pe masă penisurile pline de sînge încheșat. Și l-am auzit numărîndu-le pînă la două sute.

În noaptea aceea a venit la mine cu biciul, iar eu am adăstat lungita înaintea lui, și el m-a pedepsit și eu am îndurat".

Purpuriul zorilor a prins să se înalțe peste podgoriile din Baal-hamon ale regelui, astfel încît în coperișul umbratului a

început să se deslușească marginile fiecărei frunze. Chipul
prînțesei era de culoarea cenușii.

"Omul e însăși legenda sa".

Privirea îi devenise din nou rătăcită.

"N-ai spus tu asta, Etan ben Hosaia?"

M-am plecat adînc.

"Asta a fost rodul amărit al priceperii slugii voastre
stăpînă".

"Acum poți pleca", a mai spus.

Binecuvîntat fie numele DOMnului DUMnezeului nostru și al cărui adevăr este ca o pajistă smălțată de flori colorate, de unde fiecare o culege pe cea care-i place.

Eu, Etan ben Hosaia din orașul Ezrah, acum cu locuința în nr. 54 pe ulița Reginei din Saba, Ierusalim, am fost chemat aici, a doua zi după sărbătoarea tabernacolelor, în casa stăpînirii, pentru a lua parte acolo la prima sedința regulată a comisiei pentru întocmirea unei și singure relatări adevărate și hotărîtoare, istoricește exacte și recunoscute oficial, privitoare la amintirea înălțare, la viața cu frica lui DUMnezeu, precum și la isprăvile de vitejie și la minunatele înfăptuiri ale lui David ben Iesei, rege peste Iuda timp de șapte ani și peste amîndouă semîntiile, Iuda și Israel, vreme de treizeci de ani, alesul DOMnului și părintele regelui Solomon. pe scurt *Relatare despre regele David*. Și am fost îndrumat de către un slujitor într-o încăpă unde se aflau trei indivizi barboși, nu tocmai curați, așa cum găsești în piața sau pe la porțile orașului. Aceștia m-au așteptat, cum că sunt Iorai, Iohan și Meșulam, povestitori de istorii și legende îngăduiți de ocîrmuire, și ca fuseseră chemați din poruncă regească să se înfațiseze acolo: în ce scop anume nu știau, ca doar își platiseră totdeauna la timp birurile și dările, iar acum erau cuprinși de mare înfricoșare. De asemenea voiau să știe, dacă și eu eram povestitor de istorii și legende; și, cînd am confirmat asta cu anumite limite, au început să se tinguiască de faptul că nu mai merg treburile; dar și-au dat cu părerea ca, judecînd după înfațisarea netedă a chipului meu, trebuia să fi avut succes mare; apoi au întrebat în ce anume mă specializasem: în tradiții din vremurile vechi, în istorii despre marele exod sau despre judecători, ori în întîmplările cele mai noi? Slujitorul m-a izbăvit de cei trei barzi și m-a dus într-o încăpă mare, rînduită cu nespūsă fală. Iar acolo se așezau pe perne odihnitoare membrii comisiei; la mijloc, între ei, adăsta pentru răcoreală și pustare un cos cu roade, alături de un ulcior cu apă placut mirositoare și de un taler plin cu guma de mestecat îmbalsămată, ce era făcută din diferite rășini aromate. Dar Iosafat ben Ahilud mi-a poruncit să iau loc lîngă o masă scundă, ce trebuia să-mi fie de ajutor la scris; și a bătut din palme și a

deschis sedinta, dind expresie bucuriei sale ca membrii comisiei sunt bine sanatosi si ca s-au intors la Ierusalim, pare-se, minunat odihniti. Mai departe a spus ca membrii vor fi cititi sau pus sa li se citeasca, fara indoiala, o multime de carti despre o multime de teme si vor fi stiind ca sunt multe feluri de-a povesti ceva; mergind cu istorisirea inainte sau de-a-ndaratelea, ori incepind de la mijloc spre ambele capete, sau totul de a valma, ceea ce se poate denumi harababura si este tocmai foarte la moda printre autorii mai noi. Oricum, a continuat el, pentru telurile *Relatarii despre uimitoarea inaltare* si asa mai departe i se pare a fi cel mai bun lucru sa se inceapa cu inceputul, adica de la ungerea tinarului David de catre Samuel, profetul, si de la povestea cu Goliat. Oare membrii sunt de aceeaasi parere?

Membrii n-au avut nimic de obiectat.

Oare eu, Etan ben Hosaia, in calitatea mea de redactor, am cumva alte propuneri?

Am raspuns ca n-am.

In legatura cu ungerea, a deslusit Iosafat ben Ahilud mai pe larg, sta la dispozitie, datorita bunavointei lui Tadoc, preotul, o relatare scrisa din arhiva propriului templu din Rama al lui Samuel. A facut semn cu mana spre un teanc de tablite de lut din stinga lui. L-am rugat sa-mi arate o tablita. Mi s-a dat una si mi-am dat seama, dupa soiul literelor si dupa felul de prelucrare a lutului, ca era de data mai proaspata si ca, fara nici o indoiala, nu provenea din tinutul Rama. Tadoc a parut sa observe indoielile mele si a amintit ca tablitele din Rama cuprind in esenta aceeaasi relatare, pe care a dat-o si Samuel in cartea sa. Fireste, anumiti oameni pretind ca ungerea tinarului David de catre profetul Samuel n-ar fi decit o legenda, raspindita pentru a intari pretentia lui David la tronul lui Saul; asemenea oameni sunt, in mod vadit, dusmanii regelui Solomon, ai adevaratei credinte si ai oricarei stapiniri legiuite; dar rostul meu, ca redactor al relatarii despre regele David, este sa prelucrez materialul in asemenea fel, incit sa nu mai ofere nici un fel de parti vulnerabile.

"Daca stapinii mei ar ingadui slujitorului lor citeva observatii cu privire la acest punct", am raspuns eu. "Am cercetat temeinic cartea lui Samuel si cunosc si ce s-a povestit din gura-n gura. De-accea cred ca imi pot ingadui sa spun, cum ca aici avem inaintea noastra una dintre cele mai incintatoare

pe practice istorisiri din tinerețea unui bărbat venit a ajunge mare. Să ni-l închipuim, numai, pe bătrînul prooroc, cum ajunge la Betleem cu sufletul plin de cuvîntul DOMnului Dumnezeu: Vreau să te trimit la Iesei, cel din Betleem, căci mi-ai ales de împărat pe unul dintre feciorii săi. Iată aievea pastorii de oi ce impresoară pe Samuel, fetele tinere, muierile batrîne și stîrbe; se roagă cu toții să le dea binecuvîntarea lui cu o mică proorocie la un preț mai la-ndemînă; dar Samuel, desirat, costeliv și întunecat la chip, îndeamnă la drum mai departe, spre coliba lui Iesei. Sătenii din locul acela întind gîturile: ce caută oare marele profet sub coperișul acela omul? Iar marele profet pune în coliba lui Iesei să-i treacă pe dinainte toți feciorii acestuia, șase neghiobi neciopliți, în timp ce Iahve îi sopteste: nu te uita la înfățișarea lor și nici la statură uriasă; căci treaba nu merge după cum vede omul; omul se uită la ceea ce bate la ochi, dar DOMnul se uită la inimă. Și Samuel i-a zis lui Iesei:

"Ăstia sunt toți feciorii tăi?"

Atunci este adus de la staulul oilor și tînărul David; își croiește drum prin mijlocul mulțimii ce cascade gura și păsește muntea fetei lui Samuel; pirlit de soare, cu ochi frumoși și bine croit la faptura — descrierea aceasta presupun că e cunoscută stăpînilor mei. Și, în cele din urmă, DOMnul Dumnezeu care îi poruncește lui Samuel:

"Scoală-te și unge-l, căci el este!"

Benaia ben Iehoiada bătea darabana cu degetele pe gemenchiul său, iar Iosafat ben Ahilud înghitea de parca îi omăsese în gîtlej ceva elcios; doar Tadoc, preotul, radia de mulțumire cu tot chipul său unsuros.

"Ei", a întrebat profetul Natan oarecum nesigur, "are vreun cusur relatarea asta?"

Nădăjduiam că altul va da la iveală părțile ce nu se potriveau. Într-un tîrziu mi-am luat inima în dinți și am vorbit:

"Să zicem că Samuel a venit cu adevărat la Betleem și că a purtat așa cum se povestește; — dar oare n-ar fi ajuns atunci David flăcăul cel mai vestit din satul său și n-ar fi vorbit oamenii din Betleem luni în sir despre asta și oare cei doi frați mai vîrstnici ai săi n-ar fi mers degrabă la toți vecinii și verii și cumnații lor, ce locuiau într-alte părți, pentru a-i încunostința de noua lor mărire? Întreg neamul lui

Iuda ar fi aflat în cel mai scurt timp despre treaba asta și s-ar fi fudulit că unul dintre flăcăii săi plini de nădejdi va ajunge în curînd rege al lui Israel! Trebuie să ne punem întrebarea: oare cît ar fi trecut pînă ce ar fi aflat despre asta și regele Saul și pînă cînd ar fi pus să-l ridice pe tînărul David de-acasă și să-l tragă în fața judecății pentru însușirea nedreaptă a unei demnități sau chiar pentru uneltire? Și totuși, cînd David se înfățișează pentru prima oară la curte, ridică vreunul glasul să spună: "Uite colo, regele și stăpînul meu, oare tînărul chipeș cu lauta și cu stihurile nu e același David ben Iesei, care a fost uns de curînd, de către Samuel să fie rege în locul tău?" — Nici unul măcar!"

Țadoc m-a măsurat cu o privire furioasă.

"Mă bucur că Etan ben Hosaia a ridicat chestiunea asta", a spus el răgusit, "căci este o chestiune de principiu, pe care o putem rezolva tot atît de bine și acum. Există, după cît se pare, două feluri de adevăr: unul pe care prietenul nostru Etan dorește să-l afle, și altul care se întemeiază pe cuvîntul DOMNULUI Iahve, așa cum a fost mijlocit de către profeții săi și de către preoții săi".

"Întru slava învățăturii", a spus Benaia și a vîrît în gură bucată de gumă de mestecat.

"Întru slava învățăturii, da, firește!" s-au umflat obraii bucălați ai lui Țadoc. "Și, unde cele două feluri de adevăr nu se potrivesc între ele, eu trebuie să cer să urmărim învățătura. Căci unde am ajunge, dacă fiecare s-ar îndoi de orice și a porni, el însuși, în căutarea adevărului? Marele și strălucitor templu pe care îl înălțăm, s-ar prăbuși mai înainte ca zidirea lui să se fi încheiat; tronul pe care l-a faurit regele David pe care șade feciorul său Solomon s-ar nărui!"

Iosafat ben Ahilud a ridicat, împăciuitor, mîinile.

"Domnul meu Țadoc este întru totul îndreptățit în cererea sa de-a fi luate în seamă tradițiile care au fost consfințite de-a lungul anilor și care au devenit o parte din moștenirea transmisă nouă, chiar și dacă ele par să contrazică realitatea. Pe de altă parte, Etan ben Hosaia trebuie să ne dea de veste despre orice capcane ce s-ar afla ascunse în materialul nostru: asta face parte din îndatoririle sale. Dar contrazicerile, Etan, există pentru a fi aplanate, nu pentru a fi scoase în evidență. Contrazicerile zăpăcesc și amărăsc sufletul; dar cel mai înțelept dintre regi, Solomon, dorește ca noi toți, și mai ales autorii

„Îi apasăm pe aspectele mai înălțătoare ale vieții. Rostul nostru este de-a oglindi măreția vremurilor noastre, alegând o cale de mijloc fericită între ceea ce este și ceea ce trebuie să fie omul omenii”.

Elihoref ben Sisa, unul dintre gramatici, a cerut atunci ca istoria ungerii să fie cuprinsă în *Relatarea despre uimitoarea înălțare și așa mai departe*, iar frate-său Ahia a sprijinit propunerea. Propunerea a fost încuviințată în unanimitate, dar cu condiția suplimentară ca eu să redactez corespunzător hrisovul templului în părțile care nu ar suna destul de convingător. După care Iosafat ben Ahilud a propus o întrerupere pentru a putea gusta un prânzisor ca vai de el și nume: bucățele de carne de miel la frigare, ceea ce moabiții și copiii lui Edom numesc șaslic. Iar după prânzisor, la care m-a fost îngăduit să iau parte și eu, profetul Natan i-a înmănat pe ceilalți cu un răgaz de odihna sub pomii umbroși ai palatului regesc, până ce va fi trecut arșița amiezii și simțământul de preasatul care îi apăsă pe toți.

Și, după ce au picotit o țiră de vreme s-au preumblat prin grădini, membrii s-au adunat din nou în sala de sedințe și Iosafat ben Ahilud, marele-grămătic, a arătat că punctul al doilea al ordinii de zi era povestea cu Goliat și, cum aceasta este în primul rînd o treabă războinică, ar fi de dorit ca Benaia, feciorul lui Iehoiada, să înfățișeze felul său de-a vedea lucrurile.

Benaia a ridicat privirea. Istoria cu Goliat, a spus el, desi e fără îndoială o chestiune a armatei, totuși nu cade întru totul în acest domeniu; alte elemente, în parte de natură personală, în parte de natură dinastică, sunt impletite în această tărășenie și nu pot fi privite separat de aspectele lor militare — precum sunt folosirea armelor ușoare împotriva trupelor împlătosate sau efectul vorbelor de batjocură și de amenințare de dinaintea bătăliei asupra moralului trupelor. La solicitarea prietenului său Iosafat ben Ahilud, a pus să se facă unele cercetări în însemnările și depozitele de tablite ale lui Abner ben Ner, care era mai mare peste oaste pe vremea regelui Saul și care a avut conducerea tactică la Efes-damin împotriva filistenilor; dar, oricît de temeinică a fost căutarea, oricît n-au lăsat necercetată nici o tablită de lut și nici un sul de piele, nu s-a putut afla nici o vorbă despre faptul că David

ar fi ucis un uriaș pre nume Goliat înainte de bătălie, în timpul ei sau după ea. Aceasta nu înseamnă, firește, că la Efes-damin n-a fost ucis un uriaș cu acest nume sau că David nu l-ar fi putut răpune; o bătălie e alcătuită din mii de amanunte și nu s-ar putea da cite un scrib fiecărui soldat care a zdrobit teasta dusmanului său. Totuși pare ciudat că o vulpe atît de șireata, cum era Abner — care, pe deasupra, mai era silit să fie și prevăzător din pricina dragostelii lui cu Riipa, tiitoarea căpeteniei sale supreme în război, regele Saul, — să fi scăpat prilejul de-a face o însemnare cu privire la o luptă în doi care, după cite s-ar părea, a hotărît soarta companiei.

Profetul Natan a vrut să știe dacă nu se găsește nici altundeva ceva scris, precum în Analele regelui Saul.

Gramaticul Elihoref ben Sisa a clătinat din cap, iar fratele sau Abia a întarît că nu se afla nimic asemenea în Analele regelui Saul.

"Dar existau, sper, urieși printre Filistenii!", a strigat preotul Tadoc.

Benaia părea plictisit.

"Mai multe cete."

"Și cîtiva dintre urieși au fost răpuși de copiii lui Israel?"

"Știu că la Ghezer, un uriaș pre nume Sipai a fost ucis de Sibehai, husatitul", a spus Benaia, "iar într-o altă încaierare Elhanan ben Iair l-a răpus pe uriașul Lahmi; și, la Gat, un uriaș, al cărui nume n-a putut fi stabilit, dar care avea douăzeci și patru de degete la mîini și picioare, cite șase la fiecare mîna și la fiecare picior, a fost omorit de Simeon ben Simea; și, dacă mi-e îngăduit să amintesc, eu însumi am doborât oameni ca niste lei din Moab și un egiptean inspăimîntător, care avea o sulită în mînă; dar eu m-am năpustit asupra lui cu un par și i-am smuls egipteanului sulita din mînă și l-am prăvalit cu propria lui sulită."

"Atunci de ce David să nu-l fi putut ucide pe Goliat cu o piatră din riu?" a spus Tadoc. "Sau dorești, domnia-ta, să tăgăduiești această ispravă?"

"Cetele de oaste", a întors vorba Benaia, "și mai cu seamă cheretienii și peletienii, au cel mai mare interes ca toți copiii lui Israel să fie pătrunși de duhul care l-a însușit pe tînarul David la sapta sa vitejască și să arate că părintele regelui Solomon nu era doar un mare poet și muzicant, filozof și teolog, administrator și organizator, strateg și diplomat, ci că

nu s-a dat îndărăt să se bata el însuși chiar cînd adversarul era de două sau trei ori mai mare decît el, ori, dacă vrea, de patru ori. Dar ostirea nu poate oferi documentația pentru asta. N-o avem și nici nu putem face rost de atestări. Asupra acestui fapt am vrut să atrag atenția".

Si-a împreunat minile uriașe. Cu toata lăudaroșenia și mînfarea sa, Benaia era totuși cel mai destept dintre toți. Dacă, într-o zi, cineva avea să dovedească lumii ca povestea cu Goliat n-a putut avea loc aieva și că regeasca comisiune, Dumnezeu s-o binecuvînteze, s-a lăsat pacalită de un basm humos și, astfel, avea să zdruncine credința în *Relatarea despre regele David* — el n-ar fi avut nici o vină în aceasta pîvîntă.

La aceasta, Iosafat ben Ahilud, marele-grămatic, a declarat că, ținînd seama de lipsa de date scrise, comisiunea avea să se bazeze pe tradiția orală. A trimis slujitorul și slujitorul a adus mîntea comisiunii pe Iorai, pe Iahan și pe Mesulam, povestitori de legende și istorii incuviințați de dregătorie; s-au muncat în praf și au lovit cu fruntea în podele și s-au rugat de îndurare în numele DOMNULUI. Iosafat le-a poruncit să se odihnească și le-a deslășit că trebuie să povestească puternicilor domni aici de față istoria despre David și Goliat, fiecare cu cuvintele sale și așa cum a aflat-o de la învățătorul său. Muncii Iorai, Iahan și Mesulam au făgăduit s-o facă cu toată credința și clipeau din pleoapele înroșite și își mîngîiau barbile înroșite și trageau cu ochiul, pofticioși, la coșul cu poame și la ulciorul cu apă bine-mirositoare și la talerul plin de guma aromatica de mestecat, care este făcută din felurite rășini; dar nemenea desfătări nu erau pentru alde ei și mi-am adus aminte de zicala că pasărea flămîndă ciripește cel mai frumos.

Dintre cei trei barzi a fost ales să înceapă Iorai. Și Iorai a prins să ciupească strunele harfei sale, care arăta destul de vîrstă și burdusită, de parca ar fi luat parte la mai multe romageli pe ulita, și a început să cînte din ea și și-a înălțat glasul.

Eu, însă, am scris punctele cele mai de seamă ale povestirii sale și le-am numerotat în ordinea lor.

MAREA LUPTĂ A LUI DAVID ÎMPOTRIVA LUI GOLIAT, DUPA RELATAREA LUI IORAI, POVESTITOR DE ISTORII ȘI LEGENDE ÎNCUVIINTAT DE DREGĂTORIE, ÎN REZUMAT

- 1) Rînduiala oștilor lui Israel și a Filistenilor la Efesdamin. Filistenii pe un deal dincolo, Israel pe deal dincoace de valea Elah; valea dintre ei cu riul din ea este țara nimănui.
- 2) Goliat, un luptător înaintaș al Filistenilor. Înălțimea (șase coți și un lat de palmă); armura: coif de bronz, cămașă de solzi (cinci mii de sicli greutate), pulpare pornind de la sold, pavăza de bronz pe umeri; arme: sabie (lungimea necunoscută), sulita (ca un sul de urzeală de la războiul de țesut) cu vîrf de fier (greutate șase sute de sicli), scut (cărui purtătorul de scut).
- 3) Goliat cheamă israelitenii la luptă din țara nimănui, vorbele lui de ocară și amenințare ca îndecobșă înaintea bătăliei, de două ori pe zi, în mai multe zile la rînd.
- 4) David vine în tabăra lui Israel, pentru a aduce celor trei frați mai mari ai săi, care slujesc în oaste, piine și dulciuri, precum și zece cascavaluri pentru căpetenia cetei lor de-o mie, pentru ca să le fie binevoitor.
- 5) David aude zarva făcută de Goliat; observă lipsa de voluntari pentru lupta împotriva uriașului. Pune întrebări, află de încurcătura conducătorilor oastei, de rasplată pe care o făgăduiește Saul învingătorului lui Goliat bogății, fîca regelui, casă scutită de biruri.
- 6) Fratele mai mare Eliab se minie pe David pentru cutezanța și rautatea inimii lui (Nb.: Eliab pare să fi uitat respectul pe care îl datoreaza, conform tablîțelor de lut din Rama, mezinului ca unui un al DOMnului).
- 7) Saul află despre tînărul din tabără, care e gata să se măsoare cu Goliat, și poruncește să vină David. Saul se îndoiește că flăcăiandrul prîzărît poate da piept cîr uriașul; David îl asigură că a ucis cu propria mîna un leu și un urs și să n-ai_bă grijă, caci, la nevoie, mai

mai e încă și DOMnul DUmnezeu pe-aproape. (Nb.: Nici înainte de convorbiri, nici în timpul ei, Saul nu cere să afle numele tânărului sau numele părintelui său; și David uită să-și spună numele).

- 8) Saul se simte îndemnat să-i împrumute lui David spada și platoșa sa; David, nefiind în stare să se miste cu atîta fier pe trup, dă armura îndărăt, mulțumindu-i.
- 9) Armele lui David: toiag de păstor, cinci pietre lucioase din riu, o prastie.
- 10) În țara nimanui: Goliat observă pe David care se apropie, îl disprețuiește și jură să arunce carnea tragea a lui David păsărilor cerului și fiarelor de cîmp.
- 11) David se dovedește egalul lui Goliat în rostirea ocărilor și amenințărilor; se jură să-l doboare pe Goliat și să-i taie capul, căci hotărîrea luptei vine de la DOMnul. (Nb.: Asta e într-un tot în felul de-a fi al lui David; căci îi place să se fudulească cu legătura sa personală cu Iahve).
- 12) Goliat se apropie cu pas îndesat; David se ferește cu îndemînare de el, aruncă o piatră, nimereste în frunt ea filisteanului, piatra străpunge osul.
- 13) Urișul cade la pămînt cu fața în jos; David îi sare în spinare, apucă sabia lui Goliat și îi retează capul. După înfrîngerea luptătorului lor înaintas, fuga filistenilor și urmărirea de către oastea lui Israel.
- 14) Cu capul lui Goliat sub braț, David se întoarce din luptă în doi. Abner îl întîlnește din întîmplare și îl duce pe David la Saul, împreună cu capul tăiat. Abia acum, în sfîrșit, Saul cere să afle: al cui fecior ești tinere? La care David: Sunt feciorul slugii voastre Iesei din Betleem.
- 15) Saul hotărăște să-l păstreze la curte pe tînărul plin de merite.

Iorai a făcut o temenea și și-a pus harfa în traista; iar Iahan a ieșit în fața cu lăuta, care arăta la fel de rău ca și harfa lui Iorai, pentru a povesti acum, la rîndul său, istoria despre marea luptă a lui David împotriva lui Goliat; și după el a venit Meșulam, care avea două tobe mici, pe care batea darabana cu degetele, uneori încetîșor, iar uneori mai tare, și *furios* în clipa cînd Goliat cade în nas. Și, după ce au

terminat toti trei, iar relatarile lor au fost comparate, iata ca se potriveau intru totul, de la primul pina la ultimul cuvint, cu toate ca lorai isi povestise relatarea sa cu multa pasiune, gesticulind cu bratele in jur si schimonosindu-se, in timp ce Iahve graise cu glas masurat, asemenea unuia care descinta sa cheme duhurile. Iar Mesulam urlase si daduse ochii peste cap ca un preot al lui Baal, idolul canaanitilor. Si, atunci, profetul Natan nu mai contenea sa se mire de minunea relatarilor ce sunau la fel; uita, insa, ca ascultatorii din piete si de la portile oraselor ai acestor povestitori de istorii sunt asemenea copiilor care pretind ca povestile lor sa fie spuse totdeauna cu aceleasi cuvinte. Intr-adevar, a spus Natan, DOMNUL DUMNEZEU a vorbit prin gura acestor oameni, iar asta atirna mai greu decat inca o data pe-atitea tablite de lut. Si era limpede, cei de usurati se simteau membrii comisiei, caci in privinta minunilor nu se pot purta discutii contradictorii.

"Cind sa se fi petrecut toate astea?" m-am interesat eu cu umilinta. "Inainte ca David sa fi fost chemat pentru a imblinzii cu muzica sa duhul cel rau, care il mucea pe regele Saul sau dupa aceea?"

Mutrele domnilor s-au lungit: in bucuria lor asupra minunii intrei versiuni asemanatoare a luptei cu Goliat, membrii comisiei uitasera de cealalta relatare, dupa care tinarul David a fost chemat la curtea lui Saul din pricina duhului rau. Dar, in amindoua relatarile, David si Saul se intilnesc pentru prima oara; deci David rapunatorul uriasului si David terapeutul muzical se excludeau reciproc; asta era marea dificultate.

"Inainte! Dupai!" Tadoc, preotul, era minios. "Care e deosebirea? Iahve avea de gind ca David si Saul sa se intilneasca si, pentru mai multa siguranta, a facut sa se intimple asta de doua ori".

"Frumos", a spus Iosafat ben Ahilud, marele-gramatic. "Iahve este atotputernic, dar chiar si Iahve face lucrurile in ordine: la inceput a facut cerul si pamintul, apoi a despartit lumina de intuneric, dupa aceea apele de sub firmament de cele de deasupra, si asa mai departe, o saptamina in sir, pina ce a creat, in cele din urma, barbatul si femeia dupa chipul si asemanarea sa".

"De ce nu-l lasam pe prietenul nostru Etan sa hotarasca ordinea?" a propus Benaia ben Ichoiada. "El e specialistul".

"Sa binevoiasca stapinul meu Benaia sa-l ierte pe slujii-

oul sau", am răspuns eu mîeros, "în calitatea mea de redactor, pot ajusta niţel istoria oamenilor, înfrumuseţind-o pe ici sau pe colo, dar imputernicirea mea nu e îndestulătoare pentru a o schimba".

Atunci grămăticul Elihoret ben Şişa s-a scărpinat în cap şi a zis:

"Să presupunem că David l-a omorît pe Goliat înainte de a fi apărut la curte pentru a cînta în faţa lui Saul. Ar fi asta o înşirire?"

"Una nu prea fericită", am răspuns eu. "De ce să mai caute în tot Israelul un muzicant cu însuşirile necesare, de ce să-mi mine soli la bătrînul Iesei din Betleem, pentru ca să trîmbite la curte pe feciorul său, David, de la oi, dacă vestitul lăutar al lui Goliat şade încă de pe acum la masa regescă? Sau, privind lucrurile din perspectiva lui David — oare nu n-ar fi ridicat acesta îndată, după ce a aflat de tratamentul necesar împotriva duhului rău, şi n-ar fi spus: nu mai cheltuieşti bani cu solii; sunt aici şi sunt gata să slujesc; de îndată ce domnul şi regele meu va fi terminat de ospătat, începem cu muzica mea. Ori credeţi că nu?"

Atunci s-a lăsat tăcere printre membrii comisiunii. Într-un târziu, celălalt grămătic, Ahia ben Şişa, întrebă cu glas nesigur:

"Şi dacă presupunem că David vine mai întîi la curte, pentru a cînta înaintea lui Saul, şi că abia după aceea porneşte ca să-l omoare pe Goliat? Asta ne-ar ajuta?"

"Mai deloc", am întors eu vorba. "Dacă David se află deja la curte şi cînta înaintea regelui Saul pentru a izgoni duhul rău, cum îl ducem îndărăt la Betleem, unde trebuie să cîntă, pentru a lua piinca şi dulciurile pentru fraţii săi ce slujeau la oaste, precum şi cele zece căscavaluri pentru căpetenia lor? Iar regele Saul, cînd îl cheamă la el pe viteazul care-l înfruntase şi chemase la luptă pe Goliat, n-ar băga de seamă că acesta este totuna cu tînărul bărbat care cînta atît de fîmîos şi se însoţeşte singur din lăută? Ştim de la Iorai, Iahan şi Meşulam că Saul i-a pus lui David propria sa platoşă şi că i-a împrumutat spada sa — prilej îndestulător, aşadar, ca să-l poată recunoaşte. Iar după bătălie, cînd David mai vine odată la Saul cu capul lui Goliat şi cînd, la întrebarea regelui, spune numele părintelui său, oare regele nu bagă în sfîrşit nimic de seamă? Nicidcum. Mai curînd îl poartă cu însufleţire

pe David să traiască la curte, unde proaspătul erou se bucura încă de mult, ca vrăci-cintăreț al regelui, de adăpost și de ospățare pe seama craiului. E drept că regele Saul era muncit de duhul cel rău trimis de DŌmnul, dar nu stă nicaieri scris că era sărac cu duhul".

După aceasta s-a asternut din nou tăcere, mai lungă decît cea dinainte. Iar la urmă Elihoref și Ahia au ridicat, amîndoi, brațele și au spus:

"După cum se pare, trebuie să lăsăm la o parte una din istorii".

"Dar care?" am întrebat eu.

Atunci s-a pornit în comisiune un adevărat turn al lui Babel de voci, unul din membri spunea una, altul alta, și nu se mai înțelegeau între ei, de parcă DŌmnul DUMnezeu le încurcase limbile. În cele din urmă marele-gramatic losafat a bătut din palme și a grăit:

"Dar nu putem lăsa nici una deoparte". Și, întrebat cum așa el a deslășit: "Căci una din istorii e adevărată; și mai trăiesc încă oameni, care l-au cunoscut pe tînarul David la curtea lui Saul. Iar cealaltă este o legendă; dar o legendă în care poporul crede pretuiește tot atît cît și adevărul, de fapt chiar mai mult, căci oamenii cred mai curînd o legendă decît faptele reale".

"Dacă stăpînii mei vor să-l ierte pe slujitorul lor..." am început eu.

Dar Benaia ben Iehoiada s-a încruntat, s-a sculat și a grăit:

"DUMnezeu să-mi facă cutare și cutare, dacă voi mă îngadui ca buchereala prea-învățată a barbatului acesta Etan să-mi încilcească mai departe o treaba întru totul limpede. Trebuie să preluăm amîndoua istoriile în relatarea noastră. Asadar să le preluăm. Trebuie să-l ducem pe David de la curtea lui Saul îndărăt la Betleem? Asadar să-l ducem îndărăt. O să scriem — lasați-mă să mă gîndesc — o să scriu: *David a plecat iarăși de la Saul, ca să păzească oile părintelui său la Betleem. Și, dacă sunt aici unii, cărora vorbele astea i par neîndestulătoare și care despica firul de par în patru și vor să puna la îndoială lucrarea unei comisiuni rînduite de cel mai înțelept dintre regi, de Solomon, și ăștia vor sta de vorbă cum se cuvine*".

Și astfel sta scris în relatarea despre regele David și amîndouă istoriile sunt cuprinse în ea.

Acasă, Estera mi-a pus dinainte pîine și brînză și o bucată de carne de berbec rece. Și am întrebat-o dacă a avut o zi bună și dacă n-o chinuiseră durerile în piept și rasuflarea curată. A zîmbit și mi-a răspuns că asta n-are nici o însemnatate; dar oare pe mine nu mă apasă nimic pe suflet și n-aș dori să-mi descarc inima?

Acu, eu nu arătasem nici cu vorba, nici cu fapta că într-adevăr mi-era sufletul greu. Estera, însă, avea însușirea de-a citi pe chipul meu, de parcă ar fi fost o tablă de lut. Asa că am spus:

"Să ne ducă perine în grădină și o învelitoare caldă, de asemenea și o festilă, căci aș vrea să sed cu Estera sub maslin".

Și amîndoi am purces într-acolo și am culcat-o pe Estera pe perne și am învelit-o și ne tîneam de mîna unul pe altul.

După o vreme am vorbit:

"Orașul acesta, Ierusalim, e ca un blestem. E clădit pe tîncă, așa se spune, dar pămîntul lui se clatină și e alunecos. În fiecare om e un lup pentru celălalt".

"Mi-e grijă de vremea cînd n-am să mai fiu aici", a spus Estera.

"Estera, draga mea," am încercat eu a ride, "tu ai să trăiești mai mult decît noi toți".

M-a bătut ușor pe dosul mîinii, de parcă aș fi fost un copil. Dunga albicioasă ce-i ținea irisurile m-a surprins; era ceva nou, neliniștitor. Cît de tăcută sta culcată! În cele din urmă a spus:

"Nu e dorința mea să plec, Etan. Ca oricine, mă tem și eu de Seol. Am să-mi sîlesc inima să bată cît va putea..."

Frunzele maslinului fîșneau, festila pîlpîia. M-am aplecat peste Estera și am sărutat-o.

"Nu orasul e ceea ce te munceste, Etan, bărbatul meu", a continuat ea. "Un oraș e din piatră și nu e nici bun, nici rău".

I-am istorisit atunci despre diferitele feluri de adevăr și despre părerile membrilor comisiunii și despre hotărîrile ce fuseseră luate.

"Sunt acolo tabere, și tabere înlăuntrul taberelor, și comi-

siunea însași e împărțita, astfel încât un autor e ca o pasăre în timpul potopului celui mare, când nu știe unde să se lase jos din zbor."

Estera a căutat la mine.

"Ani mulți de-a rândul, a spus ea, DOMnul Iahve ne-a harăzit pace și un venit mijlociu, în veșnică creștere, de pe urma frumoaselor succese literare și a unor proprietăți statornice; cu toate astea, am urmat totdeauna legile DOMnului; DOMnul DUMnezeu, însă, e un DUMnezeu drept și nu va alunga de la el pe cei ce-au mers pe calea lui.

"DOMnul DUMnezeu", am răpus, "l-a îndemnat pe Benaia ben Iehoiada să mă oprească după sedința. Benaia m-a cuprins cu brațul pe după umeri, de parcă aș fi fost cel mai bun prieten al lui, și mi-a împărtășit că este în posesia unor însemnări ale lui Abner ben Ner, care era mai mare peste oaste în vremea regelui Saul; au fost date la iveală când a pus să fie cercetate arhivele cetelor de oaste pentru a afla dovezi despre marea luptă a lui David împotriva lui Goliat, o să mi le trimită, iar eu să-i dau de veste ce părere am despre însemnări."

"N-o fi oare pentru că Benaia pretuiește cunoștințele tale și părerea ta de om învățat?" a întrebat Estera.

Benaia pretuia cunoștințele și părerile savante cel mult în măsura în care erau prielnice țelurilor lui; dar, mai înainte de a-i fi putut răspunde asta s-a iscat zarva mare la usa. M-am sculat pentru a mă duce acolo; dar Șem și Selef se grabiseră să ajungă înaintea mea și se întorceau cu o capetenie a chereticienilor și cu niște soldați, care aduceau în casa o traistă plină cu tablite de lut.

ACEASTA ESTE ÎNSĂ CEEA CE STĂ SCRIS PE
TABLITELE DE LUT, PE CARE MI LE TRIMISE
SE BENAIA BEN IEHOIADA

Catre regele Saul, capetenia în batalie, unsul lui DUMnezeu, de la Abner ben Ner.

Iahve harazească-i stăpînului meu să trăiască această vreme a anului în deplina sănătate. În privința lui David ben Iesei din Betleem am procedat precum a poruncit. Am pus să se facă o cercetare și l-am numit pe Doeg, edomitul, conducător al ei; mai departe, am

pe la treaba doi dintre cei mai buni oameni ai mei, adică pe Suppim și Huppim, amândoi leviți, care sunt în legături de prietenie cu preoții atât din templul lui Samuel de la Rama cât și din templul de la Nob. Doeg a făcut drumul pînă la Betleem, pentru a face cercetări în norod, și îmi dă de veste că David ben Iesei a fost în oră pînă la vîrsta de unsprezece ani; apoi, însă, n-a mai fost văzut în sat pînă ce s-a întors, acasă, în al unsprezecelea an de viață, și a păzit din nou oile tatălui său. Unii din Betleem afirmă că niște călători străini l-ar fi cărat cu ei în Egipt, cum s-a întîmplat cu Iosif, căruia părintele său Iacob i-a dat strai bălțat; dar alții sunt de părere că David a stat la preoții din Nob. Pe David însuși nu l-a auzit nimeni vorbind despre lucrurile astea; cîntă din lauta sa și dă glas din gură cîntecelor sale; iar cînd vreun miel se depărtează de turma și se rătăcește, se duce după el și îl aduce îndărat și îl slujește pe părintele sau Iesei, betleemitul, și își așteaptă vremea.

Catre regele Saul, mîndria lui Israel, stăpînitor al iles peste douăsprezece sîmînții, de la Abner ben Ner. Iahve să îndepărteze duhul cel rău pentru totdeauna și pentru vecii vecilor de la stăpînul meu. Am primit veste de la Suprim, levitul, care s-a dus la Rama cu o gloată de oameni, pentru a aduce jertfa acolo și a trage cu urechea la Samuel, cum ține pîdecată, căci acum Saul nu mai colindă prin țară, ci se ocupa doar de pricinile ce sunt aduse înaintea lui și hotărăște în schimbul unei mici răsplați. Suppim a vorbit cu preoții din tagma de jos și cu novicii și cu unii oameni din norodul adunat; și aceia spuneau că Samuel e plin de ură împotriva regelui și stăpînului meu, pentru că regele și stăpînul meu s-a împotrivit să asculte de porunca lui Samuel. De asemenea, Suppim a dus un miel gras lui Samuel și i-a spus că aceasta este ultima ardere de tot ce-o poate aduce DOMnului, căci regele Saul se face stăpîn pe toate. Atunci s-a culcat Samuel și a întins brațele spre cer și i-a graiit lui Suppim în fața întregului norod: așa cum vezi pierind norul de colo de sus, tot așa va pieri și Saul; eu l-am

făcut și eu îl voi sufla de pe fața pământului, așa grăiește DOMnul. Căci Saul n-a ținut porunca DOMnului DUMnezeului nostru, iar acum împărăția lui nu va dăinui; DOMnul și-a căutat un om după placul inimii sale. În felul acesta sapă Samuel pământul de sub picioarele regelui și stăpînului meu.

Către regele Saul, marele eliberator, pavăza poporului, de la Abner ben Ner.

Iahve să-i dăruiască stăpînului meu pace și bogății și sănătate. Azi am aflat veste de la Huppim, levitul, care a fost trimis la templul din Nob. Huppim, însă, s-a împrietenit cu Ahimelec, marele preot din Nob, și i-a spus că dorește să aibă un învățacel al templului, pentru ca să-i învețe pe copiii săi cuvîntul DOMnului DUMnezeu și Alefbet-ghimel-ul; și i s-a îngăduit să cerceteze lista învățăcelilor templului. Și, ce să vezi, a găsit acolo, pe listă, un David ben Iesai din Betleem, și sta scris despre el că e plin de grație și nespus de dornic de învățatură și plin de haruri, precum și cu minte ascuțită și cu o fire plăcută, atrăgătoare. Și Huppim i-a spus lui Ahimelec: poți să mi-l dai pe tinărul acesta David? Dar Ahimelec s-a veselit foarte pentru asta și a zis: doar nu-ți închipui că irosim atît timp și strădanie cu un copil, ca să ajungă apoi dascăl în casa lui Huppim! Nu, tinărul acesta a fost ales și scoliț pentru un țel deosebit și se află acum la regele Saul și cîntă înaintea lui, însoțindu-se din lăută, și, cu toate că nu sunt un profet ca Samuel, cred că o să mă auzim de el.

Către regele Saul, cel puternic între oameni, sabia lui Veniamin, de la Abner ben Ner.

Să dea Iahve ca stăpînul meu să simtă bucurie cu privire la izbîndirea cercetării noastre: Huppim și Suppim mi-au dat veste că dialogul cîntat *Saul a bănuț mii, dar David zeci de mii* a fost scris și i s-a făcut muzica la Nob și că preoții au fost cei care au răspindit cuvintele lui de la Dan pînă către Beerseba, pentru ca să fie cîntate de femei oriunde s-o arăta stăpînul meu regele Saul.

Catre regele Saul, biruitorul in razboaie, spaima metaiatilor imprejur, de la Abner ben Ner.

Sa dea Iahve liniste sufletului stapinului meu. Am trimis pe Doeg, edomiteanul, la Ahimelec, marele-priot din Nob. Doeg i-a spus lui Ahimelec ca legaturile lui cu profetul Samuel ne sunt cunoscute, asijderea si planurile lui in legatura cu David, feciorul lui Iesei, si ca ii vom reteza capul lui Ahimelec, iar trupul il vom tintui de zidurile propriului sau templu, daca nu vrea sa marturiseasca tot, dar daca va marturisi, ii vom mola indurare si vom indrepta minia noastra impotriva adevaratilor vinovati.

Ahimelec, insa, s-a infricosat foarte si a recunoscut, ca planul vine de la Samuel; ca DOMNUL Iahve era grait lui Samuel, cind acesta l-a hacinut bucati pe regele Agag, si i-a spus: asa sa tai bucati sufletul lui Saul; si ca Samuel a chemat din adincuri duhul cel rau, care il munceste pe stapinul meu Saul; si ca, pentru a veghea la venirea si plecarea duhului, l-au adus incoace pe flacaul David, ca sa cinte din glas si din harfa inaintea regelui; ca, oricum, Iahve a fost prielnic planului lor, astfel incat David s-a ridicat pina la a fi ginerele stapinului si regelui sau. Si povata mea este sa trimitem zbiri la casa lui David sa puna mina pe el inca inainte de ziua de mine.

De la regele Saul in persoana, catre Abner ben Ner.

Fa cum crezi de cuviinta.

Catre regele Saul, stapinul cetelor de osti, pastratorul dreptatii, de la Abner ben Ner.

Sa dea Iahve ca stapinului meu sa-i ajunga vesti bune. Am trimis zbiri la casa lui David, dupa porunca ta. Acestia au fost primiti de Micol, fiica ta, si Micol i-a rugat sa paseasca usor, caci barbatul ei David zace bolnav in pat si doarme. Intrucit mai marele zbirilor a zis ca treaba nu sufera aminare, Micol a dat perdeana la o parte. Si iata ca David zacea in pat, sub o celinta, si nu se clintea. Asa ca mai-marele zbirilor a luat acolo patru din oamenii sai, doi in fata casei si

doi îndaratul ei, si a venit la mine ca să-i spun ma departe ce sa faca. I-am poruncit sa-l aduca pe David de sirg la mine, daca e nevoie, carindu-l cu patul lui cu tot. Dar mai-marele zbirilor s-a intors iarasi fara David si a spus: am intrat in casa deodata prin fata si prin spate si am impins-o de-o parte pe Micol, fiica regelui, si am dat perdeaua in laturi si am gasit in patul lui David o papusa acoperita cu straie, un chip cioplit din lemn cu blana de capra la cap. Si atunci am cercetat casa pe de-a rindul, pina sub acoperis, si in curtea din fund si primprejurul zidului, dar David ben Iesei scăpase cu fuga. Am dat porunca indata ca mai-marele zbirilor sa caute cincezece de bice, si fiecare din oamenii sai cîte douazeci si cinci.

"Etan!"

Glasul Esterei care ma readucea in prezent.

"Etan, arati de parca ti-ar fi aparut un duh rau trimis de DOnnul."

Am dat din cap.

"Școl s-a deschis si din haul lui au iesit la iveala stafiile trecutului."

"Doar e meseria ta sa ai a face cu stafiile."

Atunci am inteles ca nu duhul lui David era cel care mă chinuia, nici cel al lui Samuel sau al lui Saul ori vreun altul, ci Benaia ben Iehoiada, care era intru totul viu si care, după cum mi spusese singur, stia sa citeasca si de-aceea trebuia să aiba stire despre relatarile lui Abner catre stapinul sau regele Saul. Cum se explica atunci faptul ca Benaia ascultase povestile îndrugate azi in timpul sedintei, si intreaga discutie, fara macar sa fi pomenit de faptele sale? Si ca apoi mi-a trimis mie tablitele de lut?

"Stie, doara, ca nu pot folosi nimic din ele", am zis dupa ce i-am vorbit Esterei pe scurt despre cuprinsul tablitelor si despre gindurile mele in legatura cu ele. "Cel putin cîte vreme preotul Tadoe si profetul Natan sunt in comisiune."

"Benaia stie ca tu ai o slabiciune pentru adevar", a zis Estera.

"Si pesemne ca nu i-a scapat neluat in seama cum mi-am dat drumul la gura", am marturisit eu. "Poate isi zice ca am s-o fac iar."

"Nădăjduiesc că te vei stăpîni."

"Nu sunt din cei ce-și iau singur viața. Sau crezi cumva că regele Solomon s-ar bucura, dacă i s-ar înfățișa dovada scrisă, că părintele său a fost în slujba preoților ca tîrfa împătească?"

"Asta nu prea e de crezut", a spus Estera.

"Pe de altă parte", am tors eu firul gândului mai departe, "regele ar putea privi lucrurile și altcum. Care e punctul de căpătîi în relatările lui Abner către stăpînul sau regele Saul?"

Estera a prins a zîmbi:

"Asta îi fi știind-o tu."

"Punctul de căpătîi", am zis eu, "este, pare-se, unirea unui profet și a unui preot în urzeala împotriva unui rege. Și asta, oare, să nu-l pună pe gînduri și pe Solomon, despre care se zice că e chiar mai înțelept decît însuși Etan din Ezrah?"

"De bună seamă", a vorbit Estera.

Dar eu am început să chibzuiesc asupra posibilităților mele. Existau fapte care nu puteau fi răsturnate, care erau cunoscute public și care se potriveau cu tăblițele de lut ale lui Abner. După ce David fugise din casa lui, se dusese la Samuel în Rama, și de-acolo la preoții din Nob. Dacă începam de-aici, ca un țesător care viră un fir nou în țesătură, nu puteam împleti în relatarea despre regele David una sau alta din cele scrise de Abner?

"Oare n-aș putea..."

"N-ai să faci nimic!" Gîndurile Esterei o luaseră înaintea alor mele. "Dacă s-ar ști sigur cum o să privească regele cuprinsul tăblițelor, Benaia i le-ar fi trimis totuși lui. Pentru Benaia, tu ești precum credinciosul regelui; numai că vinul asta s-ar putea să fie otrăvit. Și, acum, sunt obosită, Etan, și mă doare inima. Mai punc-mi, te rog, o pernă sub cap și stingă lumina."

Am făcut cum mă rugase și am vegheat lîngă ea pînă ce a adormit. Apoi m-am îndepărtat în virful picioarelor, m-am dus în camera mea de lucru și i-am scris lui Benaia ben Iehoiada precum urmează:

Coplesească-l Iahve pe stăpînul meu Benaia cu bine. Sluga voastră a luat cunostință de relatările lui Abner ben Ner către regele Saul în privința profetului Samuel și a lui Ahimelec, marele preot din Nob, și a lui David, părintele regelui Solomon. Sluga voastră pro-

pune, cu tot respectul, ca regele să fie informat de stăpînul meu despre cuprinsul tăblițelor; apoi să hotărască regele dacă trebuie să intre ceva, și cît, din ele în *Relatarea despre regele David*. Odată cu trimiterea îndărăt a tăblițelor, sluga voastră făgăduiește să păstreze taina cu privire la cuprinsul lor pînă cînd regele sau stăpînul meu va da încuviințarea cu însăși mînă sa, pentru publicare.

Și de-atunci s-a așternut tăcere în jurul trebii acesteia și nici Benaia ben Iehoiada, nici altcineva n-a mai pomenit de ele. Eu știam, însă, de-acum a cui creatură era tînărul David care venea de la țarcul oilor; iar Benaia știa că o știam.

În ziua aceea, cînd m-am întors din tîrg cu o spată de miel și cu flori pentru nevasta mea, ce să vezi: în fața casei mele adăsta o lectică verde cu stîngii de aur și cu un coperis roșu cu ciucuri, ai cărui purtatori leneveau la umbra intrării casei. O mulțime de norod se adunase și căsca gura, printre ei și milogi și furi, iar strengarii de pe uliță alergau în jurul ei, astfel încît cu greu am putut ajunge pînă la propria mea ușă.

În casa, însă, plutea o mirosnă dulceagă, iar din incaperea din mijloc răzbătea zvon de voci. Șem și Șelef, feciorii mei, m-au ieșit degrabă înainte și mi-au dat binețe, chicotind și arînd în sus, cu care prilej Șem își legăna șoldurile, iar Șelef își răsucea minile; și mi-au spus că Amenhotef, marele eunuc al regelui, mă așteaptă înăuntru. La care i-am luat de urechi, pentru obrăznicia lor de-a maimuțari înalții slujbași, și le-am dat ciosvirta de miel ca s-o ducă la bucatărie.

Amenhotef ședea pe pernele mele, avea sprincenele încondeiate cu tuș, unghiile boite cu vopsea și bea din vinul meu și minca plăcinte cu brînză. Între timp le povestea femeilor mele despre splendorile Egiptului: despre puterea zeilor lui, despre grația bărbaților, despre viața minunată a nobilelor lui doamne. Iar Estera îl asigura de compatimirea ei pentru faptul că fusese aruncat în mijlocul unui popor atît de necioplit, cum erau copiii lui Israel; iar el răspundea că e răsplătit din plin de slujba la niște femei atît de grațioase, cum erau nevestele și fiitoarele celui mai înțelept dintre regi. Eu, însă, am văzut cum o dezbrăca din ochi pe Lilit și inima mi-a fost cuprinsă de presimțiri rele.

Dar eunucul își lăsa mina sărutată pe rînd de Estera, de Hulda și de Lilit; și privi în urma lor, cînd plecară, și vorbî:

"Cred că mai cunosc ogorul, chiar dacă nu-l mai ar eu însuși. Rareori găsești o femeie care să aibă în măsură satisfăcătoare cele trei virtuți de seamă ale sexului. De aceea ai fost înțelept să-ți alegi o nevastă după sufletul tau, una pentru samînța ta și una pentru plăcerea coapselor tale. Mă rog ca DUmnezeul tau Iahve să-ți pastreze pînă la sfîrșitul zilelor toate cele cu care ai fost binecuvîntat."

Își însoțea sunetele rostite din gît cu aceleași răsuciri ale minii, pe care fiul meu Șelef le imitase cu atîta îndemînare.

Pentru mine, însă, nu era nimic plăcut în asta; eleganța egipteană a gesturilor făcea ca prietenoasele lui cuvinte să pară mai curind a amenințare.

Așa că am spus:

"Cu siguranța că stăpînul meu nu și-a dat osteneala să cerceteze casa slugii sale de pe o uliță urit mirositoare din mahalaua cea mai urit-mirositoare a Ierusalimului pentru a mă lăuda cu privire la alegerea tovarășelor mele de viață?"

La aceasta Amenhotef a scos dintr-o cută a vestimentului său o sticlă.

"O mica încercare?" m-a imbiat el. "O primesc de dreptul de la cel care o face, de la o casa foarte bună din orasul Zeului Soarelui Ra din Egipt."

L-am lăsat să-mi stropească dosul minii cu un pic din licoare. Nasul mi s-a umplut de mireasma de levantică și de esența de trandafir. M-am gîndit la cele zece plagi cu care DOMnul Iahve i-a batut pe egipteni și i-am dorit vizitatorului meu măcar una sau doua din ele. Dar el urma să grăiască fără grija și vorbea în chipul cel mai distractiv despre artă, pregătirii sosurilor pentru salată, ca și despre întrecerile de barci de pe riul Nil, despre cele nouăzeci și noua de poziții ale actului împerecherii și despre cine va fi fost mai din vechi DOMnul Iahve sau zeul soarelui Ra.

Deodată a întrebat, cu o rasucire foarte neobișnuită a minilor:

"Etan, cum se face ca prințesa Micol dorește să te măritze vada o dată?"

"Oo, dorește ea asta?"

"Sunt aici ca să te poftesc înaintea ei."

"Nu pot decît să-mi dau cu presupusul", am zis și m-am întrebat pentru cine altul oare mai lucra marele-eunuc regeșc în afara de regele Solomon. "Dar eu sunt istoric. Ma îndeletnicesc cu fapte, nu cu presupuneri."

"Ai vorbit aproape o noapte întreaga cu prințesa, Etan. Ai mai mult decît presupuneri pentru a-ți forma o părere."

"A fost o noapte de basm, stăpîne. O dată pe an avem în Israel o asemenea noapte, cînd aerul e îmbalsamat de aromă de vinului. Să zicem că prințesa a visat, iar mie mi-a fost haraz să trag cu urechea la visele ei."

Eunucul mi-a oferit o priveliște a profilului său: fruntea tesită, nas mare.

"Noi doi, Etan, suntem venetici în orașul ăsta. Ceea ce vrea să spună că amîndoi suntem vulnerabili și avem nevoie de un ajutor prietenesc. Totuși, întrucît ești în stare să iubești și să fii iubit, ești mai vulnerabil decît mine."

Aici era amenințarea: Lilit.

"Am să-ți deslusesc gîndurile mele, Etan. Se spune că Dumnezeuul tău Iahve a creat omul după chipul și asemănarea sa. Dar s-a ferit cu grijă să-l facă întru totul aidoma: omul e muritor. Totuși este undeva în om imboldul de-a fi egal cu zeu, de-a trăi veșnic, fapt pentru care regii țării mele pun să fie imbalsamați și să fie zidiți în camerele cele mai dinlăuntrul piramidelor, înconjurați de slujitori și cu tot ce e de trebuință pentru viața de veci. Însă tu, Etan, și toți cei ce se indeletnicesc cu mesesiugul tău înalțați omul pînă la nemurire prin cuvintele voastre, astfel încît, peste mii de ani, norodul încă nu mai cunoașca numele celor despre care ați scris. În asta stă puterea voastră. De aceea oamenii își deșartă inimile față de voi. De aceea vrea femeia asta bătrîna să-i asculte basmele. Tu însă..."

N-a dus vorba pînă la capăt. S-a sculat și a rămas în picioare înaintea mea, zvelt, îngrijit, elegant pînă în virful sandalelor.

"De cînd mi-au fost nimicite podoabele bărbăției", a mîncat el discuția, "nu mai cred în nici un zeu, numească-se el Iahve sau Ra."

Și a plecat.

Haremul regesc era rînduit în cercuri, în jurul unei încăperi rotunde, în mijlocul căreia clipoceă ușor un havuz cu izbuc. Clădirea era planuită, pare-se, pentru ca să poată fi marită mai tirziu: cercuri noi, cu încăperile trebuincioase, puteau să fie adăugate, în măsura în care regele Solomon sporea numărul concubinelor sale. Firește că atunci și aerul abia de ar fi mai îngăduit să-ți tragi rasuflarea, încă în starea de acum, se arde în gitlej și în plamîni un amestec acrisor de tot felul de izuri de trupuri și de mirozne aromate scumpe.

Amenhotef se dusese să mă vestească principesei Micol, dar părea să nu se grabească. Mă simteam de parcă duzini întregi de ochi mustratori m-ar fi iscodit prin golurile ornamentelor sculptate ale peretilor. M-am făcut ca sunt adîncit în contemplarea mozaicurilor colorate: mai mult flori stilizate,

care păreau prea puțin voluptoase în sine. Deodată am auzit un lipăit mărunt și un foșnet și înaintea mea a apărut o fecioară cu sini la fel de bine făcuți ca ai lui Lilit, dar-mă plini, și cu bucle tari și miezoase ca pepenii din valea Israel. Își umezea senzualele buze roșii cu cel mai încântător vîrf de limbă, ochii ei rotunzi vorbeau mai elocvent decît vorbitori tocmiți în fața regelui Solomon în ziua de judecată, și mi-a făcut semn cu degetul ei trandafiriu.

Dar eu i-am șoptit: îți atragi numai neplăceri, micuță frumoasă; în afară de asta, sunt un învățat în scripturi și un părinte de familie.

Dar tocmai atunci s-a întors și Amenhotef.

"Sterge-o!" a tipat el cîrît.

Și fecioara s-a înspăimîntat și a început să tremure și s-a făcut nevăzută la fel de neașteptat precum venise.

"Ce-a spus?" a întrebat Amenhotef degrabă.

"Nimic", i-am răspuns. "Mi-a făcut doar semn cu degetul ei trandafiriu".

Eunucul a răsuflet ușurat. M-a întrebat dacă stiam cine era domnișoara. Și, cum nu stiam, mi-a deslușit: "Asta, Etan, e de bună seamă muiera cea mai neroadă din Israel: Abisaj, Sunamiteanca, care a fost aleasă să se culce lângă regele David, pentru ca să-l încălzească, atunci cînd era înaintat în vîrstă și ajuns la adînci bătrînețe. Acu' nu e nici o taină că n-a putut să treacă nimic din fierbînteala ei și asupra lui, și i-a rămas întreaga vîpaie și arde în măruntaiele ei. Dar nu-i e îngăduit nimanui să-i stingă focul, căci a stat culcată alături de regele David și oricine ar pătrunde în ea ar ridica, prin asta, pretenții la regatul lui David și la tronul pe care îl stăpînește acum fiul său Solomon. Numai că domnișoara nu vrea să înțeleagă situația și și-a pogorit ochii asupra principelui Adonia, fratele mai mare al lui Solomon, care, și fără asta, e virit în destule buclucuri. Adonia s-a lăsat ispitit de farmecele ei; iar ea îi trimite neconținut vesti, prin mesterii care-i fac sandalele sau prin cei ce coc prăjituri, prin cei ce spală pe jos sau curăță oalele de noapte, prin cei ce-o masează sau îi taie unghiile, nu alege, îi e totuna; eu, însă, trebuie să prind toate misivele, iar ea știe că eu le prind și că treaba asta o să sfîrșească urît; atunci de ce tot încearcă meru?"

I-am spus că sufletul femeiesc nu poate fi cercetat în

atînceul lui; și el mi-a dat dreptate, amarit, și m-a condus într-un iatac mic, împodobit din belsug cu perne și măsuțe mici și cu covoare, și m-a îndemnat să aștept.

AL DOILEA RÎND DE RĂSPUNSURI ALE PRINCIPESII MICOL LA ÎNTREBĂRILE LUI ETAN BEN HOSAIA, ÎNTR-UN IATAC AL HAREMULUI REGESC DIN IERUSALIM.

Întrebare: ...și a fost ideea voastră, stăpînă, să puneți chipul de lemn în patul soțului vostru?

Răspuns: Da. De fapt David nu se aștepta ca părintele meu, regele Saul, să acționeze. David avea încredere în DOMNUL Iahve, cum că va netezi calea alesului său, ca totdeauna, acum, însă, întrucît Ionatan îi trimisese veste despre intențiile lui Abner...

Întrebare: Ascult.

Răspuns: Omul, care a omorît filistenii cu sutele și care mi-a adus prepuțurile lor ca dar în dimineața nuntii, a părut deodată neajutorat. L-am luat în brațe, ca pe un copil și i-am zis: trebuie să pleci, bărbatul meu, dragul meu; dacă nu-ți scapi viața la noapte, mine te vor ucide.

Întrebare: El, personal, nu făcuse nici un fel de pregătiri pentru fugă?

Răspuns: Căminul lui se afla în grajdurile călăreților regelui; spada era la faurari și nu aveam nici pîine în casă. Întrucît zbirii regelui pîneau deja lîngă poarta, i-am dat drumul pe fereastră și am pus chipul cioplit în pat și l-am învelit.

Întrebare: Nu v-ați temut că v-ar fi putut omori în locul lui David?

Răspuns: Dimineața, cînd zbirii lui Abner m-au tîrît înaintea părintelui meu, regele Saul, am crezut că a sosit clipa. Acolo, Ionatan sta în fața părintelui meu, iar acesta striga: De ce i-ai trimis veste lui David, ca să-l previi? Ionatan a răspuns: Au de ce să moară? ce-a făcut? Atunci părintele meu s-a aprins de furie împotriva lui Ionatan și i-a zis: Fecior de tîrfa și iubitor de bărbați, oare nu știu eu că ți l-ai ales pe David întru rătăcirea ta și spre ocara mamei tale?

Caci, cîta vreme va umbla pe pămînt feciorul lui Iesei, nu vei dăinui nici tu, nici regatul tau. Și parintele meu a aruncat cu sulita în Ionatan, dar a dat gres, iar Ionatan a plecat plin de ură ascunsă și de amarăciune. După aceea s-a întors parintele meu către mine și a graț: De ce m-ai amăgit și ai lăsat pe dușmanul meu să fugă, astfel încît a putut scăpa? I-am răspuns că David n-ar fi amenințat cu moartea, dacă nu-i dăruia ajutor. Dar parintele meu a strigat: Priviți la rușinarea regelui! Să vă legați voi cu toții împotriva mea și să nu fie nici unul care să dezvăluie urechilor mele că însuși fiul meu a făcut legămint cu trădătorul și să nu fie nici unul printre voi pe care să-l doară sufletul de mine! Îmi simțeam gura plină de amarăciune din pricina privirii chinuite a parintelui meu, regele Saul. Și parintele meu își clătina capul într-o parte și într-alta, ca un urs caruia i s-a înfipt o săgeată în grumaz, și privirea lui s-a oprit asupra unui fecior de casă, care sta înfricoșat la intrarea salii și i-a făcut semn să s-a apropie și l-a întrebat: Al cui fecior ești tu? Iar acela a răspuns: Sunt Paltiel, feciorul lui Lais, din Galin, și sluga voastră. Dar un ochi al lui Paltiel era piezis, flăcăul avea dinții strimbi, iar un umăr era mai scurt decît celălalt. Atunci parintele meu i-a zis: Cu această țî-o dau de nevastă pe această femeie, Micol, fiica mea, ca să-ți slujească.

Și Paltiel s-a aruncat în genunchi înaintea mea și mi-a sărutat picioarele. Îmi amintesc de atingerea buzelor sale: erau fierbinți și tremurau.

Aici trebuie să adaog ciudata relatare cu privire la Saul cînd a mers la profeti, macar în măsura în care am izbutit să dau de firul lucrurilor.

Sigur este faptul, și mi-a fost confirmat și de către printesa Micol, că David, în timpul fugii de Saul, s-a oprit la Samuel, în templul din Rama. Dar nu exista nici o certitudine cu privire la ceea ce s-a petrecut în templu și nici asupra faptului, dacă nu s-a dus acolo și regele Saul și dacă nu s-a pogorît acolo duhul lui Dumnezeu asupra lui, astfel încît să-și fi lăsat veșmintele și să fi prorocit înaintea lui Samuel și să fi sezut toată ziua și toată noaptea despuiat în pulbere,

În speranța că Tadoc, preotul, va fi avînd în stăpînire sa ceva dovezi valabile, am mers la el. Dar Tadoc m-a întrebat, de unde vine interesul meu neobișnuit, că doar scriem istoria lui David și nu cea a lui Saul?

I-am întors vorba, că întreaga dihonie cu Saul face parte din istoria lui David. Că de trei ori a trimis Saul zbirii săi la Rama, ca să pună mîna pe David; că de trei ori i-a întîmpinat pe aceștia o ceată de profeti care prorocau și Samuel era în fruntea lor; și de trei ori a pogorit duhul lui DUmnezeu asupra zbirilor, astfel încît au căzut în extaz și au prorocit și ei. În cele din urmă, așa se spunea, s-a dus Saul însuși la Rama și a fost cuprins deopotrivă de delir; de unde vine și nebulă: S-a dus și Saul printre profeti?

Tadoc a zîmbit a ride și a grăit:

"De vreme ce știi atîtea, Etan, de ce mă mai întrebî pe mine?"

Eu, însă, i-am răspuns:

"Cu siguranță că stăpînul meu nu vrea să afirme că o bordă de vizionari, care-și rostogolesc ochii în cap și își calimbaie brațele și fac spume la gură, a putut să-l înrîurească cu gingăvelile lor în asemenea măsură pe regele Israelului? Ar fi o nebunie curată".

"Dar dacă însuși regele începe, însă, să înnebunească?" Din nou a zîmbit Tadoc.

"Au nu era nebunie, oare, să arunce cu sulita în însuși feciorul său? Nu era nebunie să-l alunge de la el pe David, singurul care se pricepea să izgonească duhul cel rău de la Domnul?"

M-am gîndit la relatările lui Abner către stăpînul său, regele Saul. Cît știa Tadoc despre participarea lui David la jocul cu suferințele regelui? Dar chipul lui Tadoc ramase de nepatruns.

"Și un om ca Samuel", am spus, "un profet ce poate fi luat în serios și un preot vestit pretutindeni, cîndva judecătorul cel mare al Ierusalimului și sfătuitoarea norodului, să se fi pus el în fruntea unei gloate de posedați?"

Tadoc și-a împreunat mîinile pîhăve peste burta.

"N-a fost și Samuel posedat de DOMnul, cînd l-a hăcuit în bucăți pe Agag?"

Dar eu am văzut că nebunia îi stăpînea pe amîndoi, pe Saul ca și pe Samuel, și m-am cutremurat din pricina forțelor întunecate care îl mîină pe om.

AL DOILEA RÎND DE RĂSPUNSURI ALE
PRINCIPESEI MICOL, CONTINUARE

Întrebare: ...ați spus, stăpîna, că ați fost dată lui Paltiel, feciorul lui Lais.

Răspuns: Aa, da, Paltiel! Paltiel avea grijă de mine, mă spăla cînd îmi era prea cald, mă încălzea cînd tremuram de frig, iar în pat se culca la picioarele mele. Stingaci, cum era, m-a ajutat totuși să rămîn în legătură cu David: eu eram sub supraveghere; dar el era atît de nearătos.

Întrebare: Așadar, ați auzit de David?

Răspuns: Numai că era în viață și că se ținea ascuns.

Întrebare: Unde?

Răspuns: Mai întîi la preotii din Rama, apoi la cei din Nobe. De-acolo a fugit în pustiul din Iuda de miazăzi în pesteri.

Întrebare: S-a întîmplat ca, în timpul urmăririi lui David, părintele vostru, regele Saul, să vină la Rama?

Răspuns: Nu.

Întrebare: E sigur asta?

Răspuns: Rama înseamnă Samuel; părintele meu nu s-a fi dus niciodată acolo. Dar s-a folosit de dreptul lui regesc pentru a-i chema în fața sa pe preotii din Nobe; și aceștia au venit.

Întrebare: Ați fost de față la înfățișare?

Răspuns: Părintele meu ținea județ înaintea întregului norod. Îmi amintesc șirurile de călugări în straiele lor de pinză cenușie; în fruntea lor, în alb, marele-preot Ahimelec. Și părintele meu, regele Saul, a grăit către oamenii din alaiul său, care stăteau în picioare lingi el: Ascultați, oare David ben Iesei vă va da ogoare și vii și vă va face căpetenii peste cete de-o mie și de-o sută? Nu e nimeni aici printre voi care vrea să iasă în față și să dea mărturie împotriva trădătorului?

Întrebare: Și a ieșit cineva în față?

Răspuns: Un om mărunț, care părea blajin ca o doică. A spus că era Doeg, edomitul, și conducătorul cercetării în pricina lui David ben Iesei. A mai spus că a făcut drumul pînă la Nobe și că a văzut cum David a venit la marele preot Ahimelec. Ahimelec, a spus el, a

întrebat oracolul în privința lui David și i-a dat merinde și, de asemenea, o sabie.

Întrebare: Nici un fel de alți martori?

Răspuns: Spusele lui Doeg i-au fost de-ajuns părintelui meu. S-a întors către Ahimelec și i-a grăit: Ascultă, de ce te-ai legat în uneltire împotriva mea, dând feciorului lui Iesei pîine și sabie și întrebînd oracolul cu privire la el, astfel încît să se sumetească împotriva mea și să-mi caute moartea așa cum e limpede ca lumina zilei? Dar Arhimelec a ridicat mina pentru jurămint și a tăgăduit vina sa. A spus că David i-ar fi dezvăluit cum că regele l-a trimis cu solie de taină și că treaba fusese atît de grabnică, încît nu putuse să-si ia la el nici sabia sa, nici alte arme; după aceea i-ar fi cerut cinci pîini și o suliță și o spadă. Eu însă mi-am zis, așa a grăit Ahimelec mai departe, cine dintre slujitorii regelui e tot atît de credincios ca ginerele regelui și merge la drum din porunca regelui; de aceea am făcut așa cum a cerut David. Dar departe de mine gîndul de-a întreba oracolul cu privire la David; asta să n-o pună regele pe seama mea. Și toți preoții au ridicat mîna și au întărit cu jurămint nevinovăția lor, în așa fel, încît larma s-a auzit pînă departe la zidurile orasului. Iar eu îmi ziceam: slavă DOMnului că David, bărbatul meu, n-a fost respins; dar îndată mi-am simțit inima apăsată din pricina părintelui meu, regele.

Întrebare: Și după aceea a urmat omorîrea lor?

Răspuns: Părintele meu s-a ridicat, sprijinindu-se în suliță, și a declarat: Ahimelec, trebuie să mori, tu și toată casa tatălui tău. Și a poruncit paznicilor care stăteau în preajma lui: Mergeți și omoriți-i pe netrebncii de preoți căci și mîna lor e cu David; și, cînd au știut că e fugar, nu mi-au descoperit-o. Dar nici unul n-a voit să ridice mîna ca să-i ucidă pe preoți. Și părintele meu, regele, a grăit: De ce vă temeti? Aceștia nu sunt sfinți, nici nu sunt de folos cuiva. Sunt ca viermii din hoit și se îngasă din ceea ce aduce prinos norodul lui Iahve. Și s-au pornit toți să soptească în jur și fiecare aștepta ca duhul cel rău de la DOMnul să se abată asupra părintelui meu, regele, și să-l sugrume sau să-i sucească fața la spate; dar părintele meu stă

liniștit locul și i-a făcut un semn lui Doeg, edomitul.
Și i-a zis lui Doeg: Mergi tu și lovește-i tu pe preoți.
Atunci s-a ridicat Doeg, edomitul, și a ucis în ziua
aceea optzeci și cinci de bărbați care purtau efod de
în, și noi am fost de față.

Tablitele de lut, pe care imi facusem însemnările, erau
acoperite toate de scris. Aerul din rotundă parea să se fi făcut
și mai apăsător. Dar principesa nu-mi da drumul să plec.
Sedea pe perna ei, foarte dreaptă, cu mâinile scheletice întinse
pe genunchi și privea tîntă înaintea ei.

Deodată, ca prin vis, a grăit:

"Tu cum îl vezi, de fapt, pe David?"

Ciudată întrebare adresată redactorului care scrie *una*
singura relatare adevărată și hotărîtoare, istoricește exactă și
recunoscută oficial, privitoare la uimitoarea înălțare și așa mai
departe. Am aruncat o privire spre ornamentele cu gauri al
tavanului sculptat și m-a prins bănuiala că, îndărătul lui
trebuie să fie deschideri ce duc la urechea lui Amenhotef.

"Stăpîna", am spus, "este părintele regelui Solomon."

A zîmbit cu dispreț.

"Iar regele Solomon va hotărî cum îl vezi tu pe omul
care mi-a fost de două ori soț și care era ibovnica fratelui
meu Ionatan și tîrfa părintelui meu, regele Saul?"

Am plecat capul.

Dar ea a trecut, cu un gest din mină, peste regretul meu
și a zis:

"Avea atît de multe chipuri. Admit că asta îngreunează
încercarea de a-l înțelege. Fratele meu Ionatan și cu mine am
vorbit deseori despre asta. Ne-am apropiat foarte mult unul de
altul în zilele acelea. Adesea pomeam călare de la casa regelui
din Ghibea, mergeam pînă la stîncile roșii și ne urcam pe ele
pentru a iscodi largul zărilor, de parcă ne-ar fi putut ajunge
vreun semn de la el, vreun semn de fum pe deasupra munților.
Dar nu era nimic acolo, doar vulturii zburînd în cercuri."
Ionatan imi vorbea de legămîntul pe care îl facuse cu David
întrucît îl iubea ca pe însuși sufletul său; și spunea că David
era alesul DOMNULUI; și că David îi jurase să fie oricînd
ocrotitorul și pazitorul copiilor lui, de dragul mării lor prieteni
și a legămîntului lor. Dar cum stau lucrurile cu regatul, ar
întrebat eu; oare n-o să fii tu rege, frate Ionatan?"

Principesa s-a sculat și s-a pornit să umble de colo pînă acolo. Picioarele ei, în sandalele deschise, erau de o frumusețe remarcabilă.

Și Ionatan mi-a spus: Pentru a domni, trebuie să vezi doar un țel — puterea. N-ai voie să iubești decît doar un singur om — pe tine însuși. Pînă și Dumnezeuul tău trebuie să fie exclusiv DUMNEZEUL tău, care să justifice fiecare din trădălegile tale și să le acopere cu numele lui sfînt."

Principesa s-a oprit locului și a cătat spre mine.

Ține seama, Etan: toate astea le știa Ionatan și, totuși, l-a iubit pe David. Vulturii pluteau în înalt. Apoi unul a zburat săgeată în jos. Am întrebât: Știi pe unde își face cuicul David? Și Ionatan mi-a dat răspuns: E în peștera Adulam și au venit la el acolo frații lui și toate rubedeniile lui și tot felul de oameni, care sunt la ananghie și care sunt înglodați în datorii, și mulți nemulțumiți, laolaltă cam vreo patru sute de oameni, iar el e căpetenia lor. Și parca l-am văzut pe David, bărbatul meu, cum ieșea la lumină din peștera Adulam în fruntea bandei sale, i-am văzut chipul pirlit de soare și trupul mlădios, și am zis către fratele meu Ionatan: chiar de-ar fi fur de cai sau tîlhar de domul mare, simt o dorință în mine și vreau să merg la el. Dar Ionatan a întors vorba: mai așteaptă; iscoadele țepelui se atin prin preajma ta, oameni de-ai lui Abner ben Neri ar pune mina pe tine și te-ar ucide. Și am așteptat, și au venit ploile, și apoi primăvara, iar Paltiel, feciorul lui Ias, îmi ținea mîinile; și n-a mai venit nici o vorba de la David, nici prin Paltiel, nici prin fratele meu Ionatan. Dar, cînd s-au întors ploile din nou, am auzit spunîndu-se că David a luat-o de femeie pe Abigail, văduva unui oarecui Nabal, pe care îl lovise dămblaua. Atunci am urlat și am fost deznădăjduită și mi-am rupt hainele de pe mine și o am pus nimic în gură, pînă cînd a venit Paltiel și mi-a adus vin, să beau, și oloi, ca să mă ung cu el, și si-a dat dințuța să fie drăguț și l-am lăsat să facă ce vrea, dar n-am mîșcat nimic cu acel prilej."

M-am ferit să privesc spre ea.

A rîs, de rîndul ăsta încetîșor, și a spus cu glas schimbat: "E atît de mult de-atunci."

Și din nou s-a ivit Amenhotef, marele-eunuc regesc, și a făcut o plecăciune:

"Cina a fost pusă pe masă. Stăpîna e așteptată în sala de
mîncare."

A plecat cu pasul ei ușor țepăn, dar cu o ținută minu-
nată, cînd te gindeai la vîrsta ei. În pragul usii s-a mai întors
o dată și a dat din cap spre mine, de parcă am fi fost uni-
prin jurămînt la vreo uneltire, și a grăit:

"Cu vremea o să-l vezi cum trebuie, așa cred."

Laudat fie numele DOMnului DUMnezeului nostru, care ne dezvăluie adevărul în visele vizionarilor și poezilor, dar mai de la alții cere atîta cercetare grijulie și atîtea trudnice investigații.

Capetenia efemeră a unei bande de hoți și tâlhari mai curînd își va pierde urma, decît să lase în urmă tablîțe de lut cu înșirarea faptelor sale de vitejie și cu listele prazilor luate. Ei va feri de ciocniri cu apărătorii legii; de aceea relatările despre el, din aceasta sursă, vor fi pe sponci și de puțină încredere. O baladă, cîteva cîntece, care proslăvesc faptele lui, pot să ne dea unele indicii; sau poate că mai e în viață vreun martor care a văzut cu ochii săi expedițiile lui tilharești, sau un mădular al bandei sale sau vreuna din victimele ei.

Abigail a murit. Întrebările, pe care tare aș fi vrut să i le pun, rămîn fără răspuns. A murit la Hebron, cînd regele David era plecat din Iuda, după ce îi născuse un fiu, Chileab, un biet copil sărac cu duhul, cu țeasta deformată de la naștere. Din tot ce știm despre ea, era o femeie remarcabilă; trebuie să fi avut mare înrîurire asupra lui David în vremea cînd era capetenie de tilhări, surghiunit și mic rege local în Hebron.

Am avut o convorbire despre ea cu o anume Debora. Această bătrînă vioaică ține în gazdă meșteri străini din Sidon și Tir, care au fost tocmiți pentru zidirea templului. Debora fusese una din cele cinci fecioare slujitoare de iatac, pe care le adusese Abigail cu ea în căsătoria cu David. În această slujbă a văzut și a auzit, firește, cîte ceva din cele petrecute între stăpîna ei și David. Apoi mi-a fost adus de către slujile lui Benaia ben Iehoiada un anume Mibsam ben Mîsma, un omlog bătrîn, cu un picior, de la poarta orașului; piciorul lipsă, a afirmat el, i-ar fi fost tăiat pe cînd se afla cu David în pustiu. După mărturia proprie, Mibsam se afla în fruntea celor zece flăcăi pe care David i-a trimis la Nabal, primul soț al lui Abigail, pentru a-l îmbia cu pace și a cere de la el o cotandă plină de mîrinimie.

Au mai fost și alții cu care am stat de vorbă, apoi cîteva documente; astfel mi-a fost cu puțință să alcătuiesc, din diferitele pietricele, un mozaic, chiar și neîmplinit.

De la Madmana ben Ierahmeel, patriarhul ales al tribului Kaleb:

Pretuirea lui Nabal,
madular al tribului nostru, locuind la
Maon, dar pașunile lui sunt în Carmel,
oi — trei mii la număr,
capre — o mie la număr.

Mibsam ben Mișma mi-a istorisit precum urmează:

David hoț de vite? Niciodată. Pentru asta e
mult prea șiret. Oameni buni, ne-a zis el adesea, dacă
prind pe vreunul ca ia cu el fie și numai o singură
coada de miel, cutare și cutare, să-mi facă mie DŌm
nul dacă nu pun să-l bată cu gîrbaciul pînă i-o cade
pielea de pe trup. Căci ce ne aduce furtul de oi pînă
la urmă? Încă după primele jafuri, pastorii vor fugi
din calea noastră și își vor ascunde turmele; sau s-a
putea să se adune laolaltă și să ne țină piept cu
prăștiile lor, și un pastor bun cu o prăstie bună poate
veni de hac oricărui luptător, căci vreau să cred că a
auzit de povestea mea cu Goliat; sau ar putea să
trimită veste regelui Saul, iar regele ar trimite vre
cîteva mii de oameni din cetele lui de oaste împotriva
noastră, și atunci ce-am făcut? Nu, oameni buni,
ne-a spus David adesea, nu asta e calea de-a ieși în
liman în pustie. Dar bunul DŌmn Iahve mi s-a ivit
în vis și a grăit: David, dacă vei urma legea pe care
am dat-o străbunilor tăi, vreau să-ți arăt calea cea
bună, pentru că să va merge bine și ție și alor tăi; și
calea asta se cheamă calea înduplecării prietenesc.
Nu furați de la pastori și nici nu-i atacați; ci încheiați
prietenie cu ei, a zis DŌmnul, și apărați-i de furi și
de nomazi și de cei care le iau vitele. Iar cînd va sosi
vremea ca turmele să fie minate la stăpînul lor pentru
tunsul oilor, cu care prilej se ține sărbătoare și se bea
și au loc tot felul de petreceri, atunci să vă înființați
și voi pentru a vă cere partea voastră din darurile lui
Dumnezeu, drept rasplata pentru apărarea păstorilor
și a oilor. Astfel mi-a grăit DŌmnul în vis și, în felul
sta, avem asigurate veniturile noastre în bani sunători

și în bunuri, precum carne, graunțe prăjite și vin și toate cele ce sunt bune și scumpe; și întreg Israelul ne va prețui și ne va fi prieten. Iar dacă vreun stăpîn de oi se va codi și va spune: cum așa, eu nu vă cunosc și nu v-am rugat să-mi apărați ce-i al meu atunci o să-i spunem: Ascultă, fecior al lui Belial, cutare și cutare să ne facă nouă DOMnul, dacă David ben Iesei va mai lăsa în viață dintre ai tăi vreunul care se pișe pe zid.

Mibsam ben Mișma și-a frecat ciotul piciorului, care era roșu și inflammat și îl mîncea, iar în ochii lui urduși mîcea ca o răsfrîngere a strălucirii, care fusese David. Și a urmat vorba astfel:

Acest Nabal, vezi bine, avea mii de oi, toate grase, și cu lîna cea mai aleasă, și capre de soiul cel mai bun, tot cu miile; astfel că ne lăsa gura apă cînd ne gîndeam la vremea tunsului oilor lui. Și David mi-a grăit așa: Mibsam, știu că ai un cap de isprava pe umeri și o limbă meșteră. Așa că alege-ți nouă flăcăi, toți voinici la trup ca tine, și mergi călare la Nabal și poartă-i bună pace și adu-i aminte că el trăiește în indestulare, în timp ce noi ne aflăm în sa prin pustiu, și apărăm ceea ce e al lui, și că am venit pentru o zi bună și că ne așteptăm să aflăm îndurare în ochii lui și că-l rugăm să-ți dea ce are la îndemină pentru prietenul lui David ben Iesei. Dar Nabal era gras la trup, osinza îi atîrna pînă la genunchi, și sub bărbie avea o gușă puhavă; și s-a aprins de minie și a cîrîit: Cine-i David ben Iesei? Prea s-au înmulțit slugile care fug de la stăpîniile lor; și, pentru asta, eu să iau pîinea mea și vinul meu și carnea mea, ce le-am pregătit pentru tunzătorii mei, și siclii mei buni și tari și să dau toate astea la niște oameni pe care nu-i cunosc și nu-i știu de unde sunt? Și m-am temut să nu-l lovească pe Nabal damblaua, așa se schimbaseră la față și se făcuseră purpuriu ca pruna; dar mi-am adus aminte că David spusese: să te păstrezi întruna cuviincios, Mibsam; și așa am grăit liniștit către Nabal: Nu te mînia, tu culme a damicieii, o să mai auzi tu de feciorul lui Iesei.

Mibsam ben Mişma s-a scărpinat la subsuoară şi a prins ceea ce vinase şi l-a muşcat între dinţi şi l-a scuipat cit-colo. Apoi a continuat precum urmează:

Dar tot timpul a cătat la noi femeia aceea. Era trupeşă şi plăcută la privire şi avea straie alese şi inele pe degete şi brăţări la glezne. Am băgat de seamă că îşi pironise privirea asupra mea, căci eram lat în umeri şi strimt la mijloc şi stam mindru în sa; şi, cînd toc-mai dam să plec călare de-acolo, după vorbele schimbate cu Nabal, mi-a ieşit înaintea şi a zis: David ben Iesei asta, căpetenia ta, îţi seamănă? Iar eu i-am răspuns: Frumoasă femeie, dacă e adevărat că eu am aflat îndurare în ochii tăi, atunci pentru David o să ţi se aprindă inima în sîn ca focul în codru, căci el e de zece ori mai bărbat decît sunt eu; dar tu ai cine eşti? La care ea mi-a zis: Sunt Abigail, nevasta lui Nabal şi, după sunetul glasului ei, mi-am dat seama că îi era drag bărbatul cum ţi-e drag un buboi în fund. Şi un duh de la DOMNUL mi-a şoptit: o s-o mai revedem pe nevasta lui Nabal şi i-am tras catărului un pumn între urechi, de-a zburat din loc ca un vulture. Cînd am ajuns la locul de întîlnire pe care ni-l numise, David ne şi aştepta cu toţi oamenii lui; şi i-am dat seama despre vorbele lui Nabal. Atunci David a grăit: Fiecare să-şi încingă spada la brîu. David şi-a încins şi el spada şi a făcut jurămintă ca, în zori, să nu mai rămînă nimic din Nabal şi din toţi ai lui care se pise pe zid; iar mie mi-a zis: Mibsam, tu şi cu două sute de oameni rămîneţi la boclucuri şi la căruţe şi le privegheaţi, căci am de gînd să călăresc de sîrg. Şi am pornit după el ca vreo patru sute de oameni; şi mai mult nu ştiu ce s-a mai întîmplat, afară doar că în zori a adus îndărăt o groază de lucruri şi părea mulţumit de sine, precum un brotac care a înghiţit musca.

Printre lucrurile pe care Abigail, nevasta lui David şi văduva lui Nabal, le-a lăsat la moartea ei şi care au fost puse la păstrare într-o magazie a haremului regesc, se aflau mai multe cioburi de lut; acestea mi-au fost aduse de un slujitor al lui Amenhotef, marele-cunuc al regelui. Pe unul din cioburi era o listă, scrisă de mină nedeprinsă şi cu multe greşeli. Iată lista:

Pentru David fecior al lui Iesei
2 suce puini rutunde
2 purdufe di vin din sel mai bun
5 oaie gada fripde
5 mesure grounte prejite
1 suce legature de strafide
2 suce legature de smochini
8 azini puntru carat

Debora, slujnica lui Abigail, mi-a graiit precum urmează:

Gustă din vinul asta, stapine. Cutare și cutare sa-mi facă mie DUMnezeu, dacă e din amestecătura pe care o pun dinainte celor ce iau masa zilnic la mine, căci aia nu știu să deosebească între oțet și pișatul unei capre. E mai bun chiar decît vinul ce vine din viile regesti, de la Baal-hamon și a adăstat toți anii lui în vasul ăsta. Este din cel mai bun al lui Nabal, primul bărbat al stăpînei mele, pe care l-a trăsînit damblaua. Stapina mea, indura-s-ar DUMnezeu de sufletul ei, mi l-a dăruit și a zis: Debora, pune-l bine și păstrează-l pentru ziua cînd va veni bărbatul care te va înflăcăra cum m-a înflăcărat David pe mine; atunci deschide vasul și bea cu bărbatul acela ceea ce afli în el. Dar a venit un barbat, stăpîne, și apoi altul, și niciodată n-am știut întocmai dacă m-a înflăcărat oare așa cum a înflăcărat-o David ben Iesei pe stăpina mea; și vasul a rămas pecetluit. Și bărbații au tot venit și s-au tot dus și am ajuns bătrînă și încrețită la față și uneori îmi spuneam: Debora, poate că vasul ăsta cu pecete e ca viața ta — vinul cel mai dulce negustat.

Așa că îl deschid acum, stapine, cu gîndul la Abigail, stapina mea. Sa nu crezi că se deschidea așa repede și cu bunăvoință oricărui bărbat. Nu mai era o milușea, cînd l-a întîlnit pe feciorul lui Iesei; avea vreo șase sau vreo opt ani mai mult ca el; dar carnea îi era încă tare și sinii împingeau înainte ca berbecii de bătut ziduri. Ea ducea casa și porunceă slujilor și făcea socotelile, în timp ce Nabal, bărbatul ei, infuleca și se bețivea de nu mai putea, pînă ce a ajuns ca

un crmpei de mat indopat și la fel de atrăgător pentru o femeie, ca și acesta. Se vorbea că stăpina mea a luat la ea un măgarar și un olar calator și un argat de la grajd și un povestitor de istorii și legende și un ridicător de biruri; dar ea era o femeie plină de virtuți și voia mai curînd tovarășia celor cinci fecioare ce-o slujeau, printre care eram și eu; și trebuia s-o alintăm și s-o dezmiardăm, s-o sarutăm și s-o giugiulim, s-o mîngîiem și s-o stringem pînă cînd suspina, usurat de plăcerea simturilor ei, și da ochii peste cap.

DOMnul Iahve sa binecuvînteze acest picuț de raza-soarelui curgătoare. Acu', cînd Abigail, stăpina mea, i-a văzut pe flacăii ce-i trimisese David la Nabal, barbatul ei, și cînd a auzit cum acesta i-a făcut de ocară, mi-a spus: Debora, draga mea, dacă acest David ben lesei seamănă cu flacăii lui, ne putem aștepta la multe. De-aceia ia ciobul asta și strînge laolaltă ce am înșirat pe el și pune să încerce lucrurile pe asin și grabeste, și mergi înainte cu cei ce mîna asinilor vezi că o să vin după tine. Dar nu vorbi de asta cu Nabal, barbatul meu, a mai adăugat ea, căci știi că fecior al lui Belial e, o să mă înțeleagă anapoda. Cînd ne-a prins apoi din urmă, calărînd pe magarul ei, aveam ochii încondeiați și obrajii sulimeniți cu roșu; iar buzele parca erau carnea rodiilor și mirosea îmbătătoare ca o întreaga gradină cu flori. Și, cînd am ajuns de vale, în umbra muntelui, s-a iscat o zarvă mare. David cu oamenii lui veneau către noi; dar Abigail, stăpina mea, a mers calare înaintea noastră și într-o timpinare lor.

Vinul e într-adevar bun; încă un păharel, stăpina. Dacă vrei să scrii despre stăpina mea, așa cum mi-ai spus, ascultă bine, căci acum vine întîlnirea cu David. Era acolo, drept în sa, cu par roșu deasupra unui chip pirlit de soare, iar în ochii lui era o lumină; dar Abigail, stăpina mea, a lunecat jos de pe asin și s-a prosternat, cu fața în țărina, înaintea lui David. David a întrebat: Cine-i femeia din praful dinaintea mea? Așa că am socotit nimerit să-l deslusească și am zis: Stăpina, este stăpina mea, Abigail, nevasta lui Nabal din Maon, care își are proprietățile în Carmel. Și

David a descălecat și a grăit așa ca să auda toți: Îmi pare rău, femeie frumoasă, dar eu am aparat tot ce a avut Nabal la pășune, iar el îmi plătește binele cu raul. Insa Abigail, stăpina mea, și-a ridicat chipul spre David, astfel încât el a putut vedea cum îi stateau sinii ca herbecii de batut zidurile. Și ea a grăit: Mie, stăpine, mie să-mi pui în seamă păcatul. Să nu întoarcă stăpinul meu luarea aminte asupra lui Nabal; căci nebunia se ține de el. Mai curînd privește cu milostivire la slujitoarea ta, căci inima slujitoarei tale bate mai tare înaintea fetei tale, pentru că tu, stăpine, lupti pentru cauza lui Iahve și pentru că nu s-a putut afla nici un rău pe seama ta în toată viața ta. Și acum, aceste binecuvîntări pe care ți le-a adus slujitoarea ta, adică două sute de pîini rotunde și două burdufe de vin și cinci oi fripte și cinci măsuri de graunte prajite și o sută de legături de stafide și două sute de legături de smochine, pune să le împarta între flacăii tăi. Și, cînd DOMnul se va fi milostivit de stăpinul meu, atunci adu-ți aminte de slujitoarea ta.

Vinul asta, stăpine, are sartul lui. Aduce din nou la iveală amintiri vechi, despre Abigail, stăpina mea, și despre David ben Iesei. Să fi văzut cum a ridicat-o de la pămînt și cum a sprijinit-o cu gingașie. Binecuvîntat fie DOMnul DUMnezeul Israelului, i-a spus el, care mi te-a trimis azi înainte. Și binecuvîntata fii și tu, care m-ai împiedicat azi să fac vîrsare de sînge. Căci, pe cît e de adevărat că DOMnul DUMnezeul Israelului este viu, dacă nu te-ai fi grabit și nu m-ai fi întîmpinat, nu i-ar mai fi rămas lui Nabal, pînă la ivirea zorilor, nici o faptură care se pisce pe zid. Și David s-a închinat înaintea ei și cei doi au mers o bucată de drum în pustiu și, cînd s-au înturnat, stăpina mea își ținea capul de pîrea cu zece ani mai tîrîu. Iar David i-a spus: Mergi în pace acasă; căci ți-am ascultat vorbele și am avut grija de tine.

N-ai golit paharul, stăpine. N-avea nici o grijă în privința mea, te rog mult; pe gîtlejul asta batrin a curs mai mult vin decît ar putea cuprinde o mie de burdufe de capra. Astfel s-a întors Abigail, stăpina mea, la Nabal, barbatul ei; și el era beat și zăcea în borătura

lui propriu, intrucit petrecuse în tot acest rastimp, din care pricina ea nici nu i-a spus nimic, pînă ce nu s-a luminat de ziua. Dar, cînd el s-a trezit gemînd și pușind ca o cocină de porci și cînd nu mai stia unde-i era capul și unde coatele, ea s-a dus înaintea lui, proaspătă ca roua de pe trandafir, și i-a grăit: Of, sac de osînză, betivanule, munte de impotență, ți-am scăpat viața grăbindu-mă să-i ies înainte lui David ben-Iesei și ducîndu-i, din bogățiile tale, pîine și vin și carne friptă și grăunte prăjite și stafide și smochine, căci altfel la vremea asta David n-ar mai fi lăsat în viață pe nimeni dintre ai tăi care se pișe pe zid. Nabal a sarit în sus mai iute decît un purice și și-a ridicat minile spre cer și a strigat către Iahve: Ai auzit, DUMnezeule, ce-a vorbit drăcoanca asta, tîrfa lui Belial? Ea e pieirea mea, o să mă ducă de rîpă! Oi și grăunte prăjite și smochine! Usca-i-s-ar sinii și vesteji-i-s-ar născătoarea, căci tu, DOamne DUMnezeule, ești un DUMnezeu drept, care i pedepsește pe cei răi. Și a strigat să vina vataful și argații și s-a miniat și a urlat ca turbat, pînă ce i s-au invinețit buzele și apoi întreaga față și a căzut pe spate și a rămas acolo ca de piatră. Vataful a spus că trebuie să-i lase sînge lui Nabal, iar slujitorii au dat fuga să-l caute pe baies; dar Abigail, stăpîna mea, a zis: Rugați-vă cit vreți lui Iahve, dar nu vă atingeți de singele stăpînului vostru, căci de la DUMnezeu s-a îngroșat și s-a oprit să mai curgă și făcă-se voia lui DUMnezeu. Zece zile în sir s-au rugat argații și a așteptat baiesul, iar stăpîna mea sedea lingă Nabal, barbatul ei, care zăcea ca de piatră; dar a zecea zi DOMnul l-a lovit pe Nabal de-a murit.

Abigail avea un suflet mare, stăpine, să bem pentru el, oriunde s-o fi aflînd acum. Să stai zece zile acolo și să privești cum îți moare bărbatul și să te îngrijești sa moara, asta vadește cu adevărat o fire tare. După ce l-au îngropat, stăpîna mi-a spus: Debora, să-ți pună sauă pe un asin și du-te la David și dă-i veste: slăvit fie DOMnul, care a razbunat împotriva lui Nabal rusinarea ta și te-a ferit de fapta cea rea; căci DOMnul i-a platit lui Nabal răutatea cu însuși capul lui. Și am întîlnit mai mulți flăcăi de-ai lui David, nu departe de pustiu, și ei m-au

duș la feciorul lui Iesei, iar eu i-am spus tot, așa cum îmi poruncise stăpîna mea. La care, David m-a rasplătit imbelșugat cu o brățara de argint și cu zece palme din cea mai bună pînzătură de in, lată de trei palme, și a trimis cu mine cîțiva din slujitorii lui. Și, cînd am ajuns cu toții la stăpîna mea în Carmel, ei i-au grăit astfel: David ne trimite la tine, pentru ca să te ia de nevastă. În jurul buzelor stăpînei a mijit un suris ca după o izbîndă; iar ea s-a plecat de sîrg cu fața spre pămînt și a spus: Uite, aici e slujitoarea voastră, pentru ca să-i slujească pe argații stăpînului meu și să le spele picioarele. Apoi s-a ridicat și a pornit degrabă calare pe asin, împreună cu noi, cele cinci slujitoare de iatac, drept alai; și am mers calare în urma solilor lui David și ea a ajuns nevasta lui.

SHIGGAION AL LUI DAVID, PE CARE L-A CÎNTAT DOMNULUI

*Sfîrșească-se răutatea păcătoșilor și întărește pe cel drept,
Cel ce încerci inimile și rărunchii, DUMNEZEULE DREPT;*

*Scutul meu este la DUMNEZEU, Cel ce mîntuiește pe cei
drepti la inimă.*

*DUMNEZEU este judecător drept, tare și îndelung-răbdător;
și în fiecare zi se minie împotriva celor răi.*

*Dacă vreunul nu se întoarce la calea cea dreaptă, el își
ascute sabia, întinde arcul său și ocheste.*

*Și în el a gătit unealta ucigașă; săgetile le-a pregătit
împotriva prigonitorilor.*

*Iată, nelegiuitul a urzit răutatea, a zămislit silnicia și a
născut minciuna.*

*A săpat o groapă și a pregătit-o și cade în groapa pe care
a făcut-o.*

CUVINTELE LUI ETAN BEN HOSAIA, ADRESATE MEMBRILOR COMISIUNII REGALE PENTRU ÎNTOCMIREA UNEI ȘI SINGUREI RELATĂRI ADEVARATE ȘI HOTĂRITOARE, ISTORICEȘTE EXACTE ȘI RECUNOSCUTE OFICIAL. PRIVI TOARE LA UIMITOAREA ÎNĂLTĂRE, LA VIAȚA CU FRICA LUI DUMNEZEU, PRECUM ȘI LA ÎSPRAVILE DE VITEJIE ȘI LA MINUNATELE ÎNFĂPTUIRI ALE LUI DAVID BEN IESEI, REGE PESTE IUDA TIMP DE SAPTE ANI ȘI PESTE AMINDOUA SEMINȚIILE, IUDA ȘI ISRAEL, VREME DE TREIZECI ȘI TREI DE ANI, ALESUL LUI DUMNEZEU ȘI PĂRINTELE REGELUI SOLOMON, PE SCURT RELATAREA DESPRE REGELE DAVID, LA SEDINȚA LOR CU PRIVIRE LA LATURA MILITARĂ A CONFLICTULUI ÎNTRE REGELE SAUL ȘI DAVID BEN IESEI.

Stăpînilor! Va cer iertăciune, dacă mă restring la campania, sau campaniile, regelui Saul împotriva lui David ben Iesei. Tema întreprinderilor războinice ale lui David în slujba filistenilor îi apare prea încălțată slujitorului vostru, pentru a putea fi tratată de un redactor. În rest, aș vrea să-i aduc mulțumirile mele adine simțite stăpînului meu marele gramatic, Iosafat ben Ahilud pentru că mi-a dat pe seama anumite însemnări despre vorbele schimbate cu regele David, stăpînului meu Benaia ben Iehoiada, capetenia în lupta a oastei, pentru că mi-a pus la îndemîna unele lucruri din depozitele lui Abner ben Ner; iar stăpînilor gramatici Elihoref și Ahia b'nai Șisa pentru cauterile lor dezinteresate, dar din păcate fără izbînda, în arhivele regesti.

Documentele și dovezile ce stau în fața noastră se bat cap în cap și de aceea e greu să precizezi cîte campanii a purtat de fapt regele Saul împotriva lui David. Aflăm despre trei: una, în pustia din Zif și Maon, a trebuit să fie curmată, pentru că filistenii au navalit iarăși în ținutul Israel; o a doua, în peșterile și vogaunile din locurile salbatice de la Enghedi, precum și o a treia, din nou la Zif, s-au încheiat,

amindouă cu întâlnirea față în față, nespus de memorabilă, a lui Saul și David. În amindouă rindurile David a izbutit să se burliseze pe nebagate seama, cu câțiva însoțitori, pînă lângă regele Saul: la Enghedi lucrurile s-au petrecut într-o peștera, unde regele Saul a intrat ca să-și deserte mâțele, iar la Zif în timp ce sta culcat și dormea în mijlocul întăriturilor făcute din care. De fiecare dată, însoțitorii au staruit pe lângă David să-l ucidă pe rege; o asemenea împrejurare prielnică nu trebuia scăpată, i-au deslășit ei, căci au n-a spus DOMNUL totdeauna: Uite, vreau să ți-l dau în minile tale pe vrăjmașul tău? În amindouă rindurile, David s-a împotrivit pe temeiul că oare cine poate ridica mina asupra DOMNULUI și rămîne apoi nepedepsit? — o atitudine ușor de înțeles la un om, care se vede în chip de viitor rege. Dar, în timp ce în peștera din Enghedi David taie încetîsor poala hainei de deasupra a lui Saul, care se ciucise linistit, la Zif ia cu el sulita regelui și vasul cu apă. Atît la Enghedi, cît și în Zif, îl strigă pe Saul după ce ajunge departe, la loc sigur, și îi spune numele sau și îi arată dovezile îndrăznelii sale; la care regele îi răspunde: Uite, nebuneste m-am purtat și am greșit foarte mult, nu-ți voi mai face rau, pentru că sufletul meu a fost acum scump în ochii tăi, și acum știu că ai să ajungi rege și ca regatul Israel va fi în mina ta.

Stăpînii mei! Acestea sunt vorbe profetice, pline de sîntăminte nobile, și, venind de pe buzele lui Saul, sunt de o însemnatate deosebită, pentru că întemeiază încă o dată dreptul lui David la tronul Israelului. De asemenea, aici nu e vorba de povești pe care norodul le-a nascocit și le-a împodobit în fel și chip; nu, însuși regele David în persoana a istorisit amintitele întîmplări stăpînului meu Iosafat, iar acesta le-a însemnat pe tablite. Firește că este aici o nepotrivire; nici în arhivele regesti, nici în depozitele lui Abner ben Ner, care era mai mare peste oști în vremea regelui Saul, nu se găsește nici cea mai neînsemnată vorbă cu privire la o campanie în locurile sălbatice de la Enghedi sau la o a doua campanie în pustiul Zif.

Abner relatează doar despre o singură încercare: anume cea care a trebuit să fie curmată cînd a sosit veste despre incurcaturile cu filistenii. Aflăm de la Abner că David, după ce se limitase multă vreme la mici raide de jaf din ascunzătorile pustiului, s-a hotărît în cele din urmă să-și facă rost de un

loc statornic în orașul Cheila. Cheila avea descori de suferi din pricina năvălitorilor filistenilor; David a izgonit aceste bande socotind că, prin asta, își va asigura prietenia locuitorilor orașului. Dar acum, după ce părăsise desisurile nepătrunse, nu-și mai putea tăinuî venirile și plecările, și Saul a aflat unde își făcea David veacul. Saul jubila: DUMNEZEU l-a dat în minile mele, căci s-a băgat singur în închisoarea zidurilor, de vreme ce s-a dus într-un oras care are porți și zăvoare. Gîndul ăsta i-a venit și lui David și i-a pricinuit multe griji de aceea, după ce a întrebat oracolul, s-a despărțit de Cheila și locuitorii săi, care erau prieteni nesiguri, și s-a dus în pustiul Zif. Dar tocmai atunci venea Saul împotriva-i cu o ceată de oaste de trei mii de oameni aleși. David a părăsit pustiul Zif și s-a retras în cel de la Maon, iar Saul l-a urmărit într-acolo. Saul mergînd pe una din laturile muntelui, David și cu ai săi pe latura cealaltă. Printr-o operație măiestrită, infaptuită, trupele lui Saul l-au încercuit pe David și e îndoielnic dacă David ar fi putut scăpa, de n-ar fi sosit în tabăra lui Saul o stafetă cu solia: grăbește și vino, căci filistenii au năvălit în țară.

Stăpînii mei! Nu m-am ocupat pe larg de problemele astea pentru a arunca îndoiala asupra uneia sau alteia dintre ele; căci cine ar fi atît de proclat, încît să pună spusele lui Abner mai presus de cele ale regelui David. Am încercat doar să fac oarecare lumină într-o vreme tare nestrăvezie din viața feciorului lui Iesei și să prefigurez greutatea de redactare ce decurge de-aici pentru noi. Tin încă foarte bine minte înțeleptele zicale cu privire la valoarea comparabilă a adevărului și legendei, pe care stăpînii mei le-au rostit în ultima reünire a comisiunii. În ciuda dovezilor ce se bat cap în cap, voi face tot ce pot pentru a îmbogăți nobila imagine a alesului DOMNULUI, pentru a pune temelie solidă pretențiilor sale la tron și a sprijini telurile pentru care Solomon, cel mai înțelept dintre regi, a dat poruncă să se întocmească *Relatarea despre regele David*.

În ceea ce privește, însă, trecerea lui David de partea dusmanilor Israelului, filistenii: aceasta este: precum am lăsat să se înțeleagă la început, o împrejurare prea anevoioasă pentru a rămîne în seama slujitorului vostru, și aștept în legătură cu asta hotărîrea stăpînilor mei.

DISCUTIA MEMBRILOR COMISIUNII REGALE
PENTRU ÎNTOCMIREA RELATĂRII PRIVITOARE
LA UIMITOAREA ÎNĂLTARE ȘI ASA MAI DE-
PARTE ÎN LEGĂTURA CU PROBLEMA INCLU-
DERII DE FAPTE STÎNJENITOARE ÎN OPERA
ISTORIEI ȘI CU CAILE ÎNFĂȚISĂRII EI ÎN
SCRIEREA LUI ETAN BEN HOSAIA.

Iosafat ben Ahilud, marele-gramatic: Domnilor, ați ascultat cuvintele lui Etan, redactorul nostru. Sunt unele obiectii? completări? Domniile voastre sunteți asadar de acord ca diferitele istorisiri despre campaniile regelui Saul să fie incluse în relatarea despre regele David?

Ahia ben Sisa, gramatic: De acord.

Iosafat: În felul ăsta am ajunge la al doilea punct. Domnia-sa Tadoc?

Tadoc, preotul: Cum e cu cina?

Iosafat: Astă-seară are loc la palat o primire în cinstea soliei egiptene, cu bauturi și cu miel la frigare; au n-a fost poftit a fi de față și domnia sa Tadoc?

Tadoc: Tare mi-as dori ca nevsta-mea să renunțe de-a mai face rinduială pe masa mea.

Iosafat: De fapt primirea ne mai lasă doar puțin timp. Pot presupune, de bună seamă, că domniile voastre cunoașteți în linii mari împrejurarea. David s-a dus cu cei șase sute de bărbați ai săi la Achis, regele Gatului, care era unul din cele cinci regate aflate în uniunea filistenilor. David și ceata sa, împreună cu ai lor, au adăstat o vreme în Gat, până ce Achis i-a colonizat în orașul sau Tielag. Primind Tielagul în stăpânire, David și-a luat asupra-și să dea ajutor în război filistenilor și a făcut invoială cu dușmanul ce era unit de întregul norod.

Tadoc: Ținând seama de caracterul gingaș al acestui pas, tare mi-ar fi plăcut să aud ce-a avut de spus David în legătură cu asta.

Benaia ben Iehoiada: Purtarea lui David era intru totul limpede: Într-o bună zi tot așa fi cazut în mâinile lui Saul, a spus el, de aceea nimic nu-mi părea mai prielnic decât să scap fugind în țara filistenilor.

Tadoc: Dar omul din piața și de la porțile orașului va spune: Vezi, uite un flacău acatarii, o capetenie în Israel, un uns al DOMnului și ce se-apuca să facă? — se leaga la bine și la rău cu netaiații împrejur, împotriva însuși norodului său. Și ce-am putea răspunde la asta?... Avem nevoie de o justificare, care să le închidă gura celor cu gânduri rele. Nu i-ar fi putut porunci DOMnul lui David? N-a lăsat regele niciodată să se înțeleagă asemenea lucru?

Iosafat: Regele David nu vorbea decât rareori despre treaba asta; și, când o făcea, nu părea ca asemenea faptuire îi apăsă prea tare inima.

Natan, prorocul: Și de ce i-ar fi apăsător-o? Alesul DOMnului avea îndatorirea să scape cu viață; cum altfel s-ar fi împlinit voința lui Iahve și ar fi ajuns David rege peste Israel și părinte al regelui Solomon?

Tadoc: Tu știi asta și cu o știu, dar o știi și norodul?... N-ar fi mai deștept lucru să nu pomenim deloc întimplarea asta? ...De fapt, cit a stat David la filistineni?

Iosafat: Un an și patru luni.

Tadoc: Și sunt nouă mii de ani de când Noe a rămas pe uscat cu corabia în vârful muntelui. Ce înseamnă un an văzut din perspectiva istoriei?

Natan: Eu nu mă hrănesc din jefurile cu ardere de tot al norodului, ca prietenul meu Tadoc. Am legătura nemijlocită cu DUMnezeu. De aceea eu zic să fim consecvenți: dacă suntem înțeleși că David este unsul DOMnului, atunci toate faptele sale sunt în folosul și spre binele lui Israel. Dar, cum cunoașterea faptelor îl poate ușor duce pe om la gânduri primejdioase, trebuie să relatăm lucrurile astfel, încât gândirea lui să fie îndrumată pe calea cea adevărată.

Tadoc: Așa s-a încrecat de când DOMnul DUMnezeu i-a împărtășit lui Adam, în grădina Edenului, anumite fapte. Cele mai bine intenționate cuvinte pot fi răstălmăcite de orice șarpe care trece pe drum.

Benaia: Tare aș vrea să știu cum domnul meu Natan întoarce asta în folosul și spre binele lui Israel. Din data ce s-au stabilit în Tielag, David și ai săi nu mai aveau decât o singură cale pentru a face rost de

merinde: jaful. Dar cei mai apropiati, de la care se putea jefui ceva, erau din insusi neamul lui David, din Iuda. Acta insemna sa macelareasca pe toti din sat pina la unul, barbati, femei, copii, caci, de-ar fi ramas doar unul in viata, acesta ar fi strigat impotriva lui David. Ceea ce se potrivea intru totul cu intentiile regelui Achis din Gat. Achis spunea: Acesta a ajuns sa fie urit de poporul sau Israel si va fi pe veci sluga mea.

Natan: Daca n-ai fi recunoscut glasul domnului Benaia, ai fi crezut ca aud pe unul dintre birfitorii lui David, parintele regelui Solomon.

Benaia: Sunt doar consecvent, asa cum a cerut domnia sa Natan. Dragutul de DUmnezeu va fi stiut el ce face, cind l-a ales pe David ben Iesei sa domneasca preste Israel si sa intocmeasca imparatia. Si, daca asa stau lucrurile, atunci tot vointa lui DUmnezeu a fost ca regele ce domnea, Saul, si feciorul lui Saul, Ionatan, sa fie inlaturati. Atunci a fost drept si echitabil ca David sa se vinda lui Achis, regele Gatului, si sa porneasca mai tirziu spre miazanoapte, gata sa-i sprijine pe filisteni in batalia de la Afec, in care oastea lui Israel a fost nimicită, iar Saul si Ionatan si-au aflat moartea. Daca insa calea, pe care Iahve l-a condus pe alesul sau, pare prea intortocheata, prietenul nostru Etan n-are decit s-o mai indrepteze pentru telurile relatarii despre regele David.

Tadoc: Caile, pe care a mers David, vor fi fost incalcate, dar nu erau caile nelegiuitului.

Benaia: Caile nelegiuitului! Am luptat pentru David, cind s-a ridicat impotriva-i insusi feciorul lui, si mai tirziu de asemenea; si l-am vazut pe David la treaba, cind era vorba sa ia hotariri. David stia ce insemna sa cucerești puterea prin lupta si s-o pastrezi. Si cind, cu prilejul asta, cuvintul DOMnului nu voia sa se potriveasca cu ceea ce David socotea ca e necesar, atunci David se indrepta catre DOMnul si vorbea cu el, si dupa aceea DUmnezeu isi potrivea cuvintul cu necesitățile.

Iosafat: Bag seama ca domniile-voastre taceti. Ei, atunci sa ne relateze Etan, redactorul nostru, ce concluzii a

tras din discuțiile noastre și cum planuiește să dezvolte acest capitol din relatarea despre regele David.

Dar cînd am vrut să încep a vorbi membrilor comisiunii s-a iscat larmă și s-au deschis ușile și un slujitor a vestit apropierea regelui Solomon. Și marele-gramatic Iosafat ben Ahilud a făcut o plecăciune adîncă și toți s-au aruncat pe jos în timp ce regele intra purtat pe un tron, unde sedea între pereche de heruvimi lucrați foarte măiestrit.

Regele ne-a spus să ne ridicăm. Parea mai gras decît ultima oară; era într-o dispoziție excelentă și a grăit:

"Azi e o zi cu adevărat mare pentru Israel, deoarece vă afla străduindu-vă întru munca DOMnului și, în afara de asta, a sosit o solie egipteană să mă imbie a lua pe fiica faraonului de nevastă, și o să fie băuturi și miel la frigare".

Dupa aceasta a urmat una din liniștile care se lasă atunci cînd cineva din cei mai mari a rostit un gînd mare. Apoi întrebă Iosafat, dacă regele dorește să aștepte despre constatarea comisiunii; și regele a răspuns că aceasta era într-adevăr dorința lui; iar Iosafat i-a înfățișat o scurtă recapitulare și terminat cu constatarea:

"Și acum, o, tu cel mai înțelept dintre regi, tocmai erai gata să-l ascultăm pe Etan ben Hosaia, redactorul nostru".

Atunci regele a bătut din palme și a zis:

"Aa, da, Etan, despre care se spune că din Dan și pînă în Bersabee că ar fi unul dintre cei mai înțelepți oameni din Israel".

Am plecat capul:

"După cum prea bine știe regele meu, biata mea înțelepciune, pusă alături de a lui, este ca soarele pe lingă elefantul ce trăiește în regatul Saba".

Regele a mîngîiat nestematele fără pret de pe aripile heruvimilor și-a răspuns:

"Să auzim, Etan, ce ai de spus cu privire la includerea unor fapte stîmjenitoare în scrierile istoriei și despre căile înfățișării ei".

Am început, arătînd că sunt chiar recunoscător putemicilor stăpîni ce fac parte din comisiune, pentru că au desprins atît de frumos miezul de coajă și au vorbit cu atîta ascuțime a duhului despre asta. În temeiul discuției lor, am zis eu, am alcătuit o listă a diferitelor posibilități de a proceda cu faptele

incomode: a) să relatez totul, b) să relatez cu discreție, c) să nu relatez nimic. A relatea totul (posibilitatea a) este pare-se neînțelept; norodul ar trage foarte repede concluzii gresite și ar forma tot atit de repede pareri gresite cu privire la persoana cărora li se cuvine o înaltă prețuire. A nu relatea nimic (posibilitatea c) ar fi deopotrivă de neînțelept lucru; tot ar vorbi despre lucrurile acelea, iar oamenii ar afla totdeauna ceea ce n-ar trebui de fapt să afle. Astfel nu ne-ar rămâne decât posibilitatea b: să relatăm cu discreție. De fapt discreția, am spus eu, nu poate fi pusă cituși de puțin pe aceeași treaptă cu minciuna; cel mai înțelept dintre regi, Solomon, cu siguranță ca n-ar îngădui folosirea unor minciuni în istoria părintelui său, regele David. Discreția, am mai adăugat, este adevărul strunit de înțelepciune.

"Dacă regele și stăpînii mei îngaduie", am grăit eu, "aș încerca să înfățișez, cum se poate proceda cu discreție în zugrăvirea cailor destul de incileite, pe care a umblat alesul DOMNului.

S-a pus aici o întrebare în sinul comisiunii în legătura cu mittele de jaf pe care le-a făcut David din Tielag. Acu', cînd regele Achis a vrut să știe de la el pe unde jefuise azi, David a recunoscut singur în partea de miazăzi din Iuda. Dar ce dovedesc vorbele astea rostite de un bărbat aflat într-o situație ca aceea a lui David? Au nu putea să fie răspunsul lui un șietlic? Dar oricum, fie că i-a spus adevărul lui Achis, fie că nu, și într-un fel și în celălalt nu exista martori, căci în locurile pe care le-a jefuit, David a poruncit să-i omoare pe toți. Și, atunci, n-am fi oare îndreptățiți să lăsăm să se înțeleagă din textul nostru, cum că David și-a îndreptat mittele de jaf mai curînd asupra semînțiilor dușmane din Ghesur sau din Ghezer sau din Amalec decît asupra propriului sau norod Iuda?

Mai departe este problema rolului avut de David în bătăia contra lui Saul și a norodului Israel, care a avut loc la Afec. David a fost de față la Afec, împlinind datoria sa de ascultare față de regele Achis din Gat. Dar a luat el oare parte la bătălie? Nu putem presupune mai curînd ca s-a iscat vrajbă între principii filistenilor, cu care prilej aceștia i-ar fi spus regelui Achis: au nu e asta același David despre care se cîntă pe drumurile Israelului *Saul a bătut mii, dar David zeci de mii*? Pune-l să facă degrabă cale întoarsă și să rămînă în

locul pe care i l-ai hotarit, pentru ca sa nu se intoarca impotriva noastra in batalie; caci singele trage la singe si daca ar vrea sa se impace cu stapinul sau, regele Saul, cum ar putea-o face mai potrivit decat in temeiul capetelor taiate ale razboinicilor nostri?... Un lucru este, insa, sigur: in ultimele ceasuri ale bataliei, cind oastea Israelului a fost imprastiata prin muntii Ghilboa si cind trupurile lui Saul si Ionatan au fost tintuite la zidurile orasului Bet-san, David si ai sai au pornit, in marsuri fortate, indarat spre Tielag, unde navaliseră bande din Amalec. I-au prins din urma pe tilhari si i-au nimicit si si-au scapat astfel femeile, printre ele si pe Abigail si-a luat prada atat de bogata, incit David a putut trimite din ea daruri batrimilor din Iuda. Iata, le-a trimis el vorba, va trimite dar din prazile pe care le-am luat de la vrajmasii DOMnului".

Regele Solomon a catat la o femeie cu privirea lui sfredelitoare, a ris fara bucurie si a grai:

"Stii sa minuiesti vorba cu sireturi. Etan, si sa indruma gindurile oamenilor, astfel incit mi se pare ca am ales intelept si ca am pus omul potrivit ca redactor al relatarii despre parintele meu, regele David".

Dar eu mi-am zis: daca parintele sau, regele David, a fost un mare ucigas, asta e un mic tilhar. Si am raspuns:

"Ce este slujitorul vostru in fata chipului celui mai intelept dintre regi altceva decat un cacat de musca, un fir de pleavă sau o umflatura fara insemnatate".

La care regele a ridicat degetul scurt si gras si a zis:

"Fiecare dupa meritul sau. M-as bucura sa te vad astă seara la primire".

Si, milostiv, a facut semn oamenilor ce-l purtau si a fost dus afara.

Eu, insa, m-am indreptat spre casa din Ulița Reginei din Saba nr. 54 si am pus-o pe Lilit sa-mi spele picioarele si pe Hulda sa-mi curete barba si i-am povestit Esterei despre cinstea ce mi se facuse.

"Pazeste-ti pasii, Etan," a spus ea si, cind mi-am pus vesmintul cel nou cu virci verzi si m-am pregatit sa plec, a ridicat mina, de parca ar fi vrut sa ma binecuvinteze.

Primirea a fost infrumusetata prin nenumarati muzicanti cu timbale si laute, cu psalterioane si tamburine si harfe; prin dansatori, care saltau prin aer si se răsuceau si se aplecau

indeterminatec în toate părțile, și prin cîntăreți, mai mult sau mai puțin dăruiti cu har, care cîntau viersuri întru slava Domnului, pentru slăvirea lui Solomon, cel mai înțelept dintre regi, și în cinstea faraonului, din ale cărui coapse fusese zămislită frumoasa principesa Hel-ankamen, cu ochii ca niște nestemate întunecoase și cu solduri precum coloanele templului Amon-Ra. Chipul lui Amenhotef stralucea de mulțumire de sine și, intrucît băuse un strop din viile regești de la Baal-Amon, mi-a spus:

"Bun, nu-i așa? Și prințesa va fi a lui Solomon, dacă bineînțeles îngăduie trecerea liberă prin Israel pentru bunurile egiptenilor":

Atunci am băut întru mulți ani pentru Amenhotef și i-am zis:

"Ma întreb, stăpine, dacă ești mai curînd un mijlocitor de căsătorii sau un om priceput în negoțul dintre noroade".

"Ei, Etan," a răspuns el, "pentru mulți sunt un toate-celea, dar tie îți sunt prieten, pentru că ești un venetic aici, ca și mine, și fiindcă ai o minte desteaptă". Și, ghiontindu-mă cu cotul în coaste: "Știi cine-i omul de colo, care rumega lucata de coadă grasă?"

Acela era însă întunecat la chip, cu parul tepos ușor încăruntit, și ar fi putut trece drept un bărbat frumos, dacă nu ar fi avut bărbia căzînd pieziș în jos.

"Era cît pe-aci să ajungă rege", a spus Amenhotef, "principele nostru Adonia. De la vîrfu nasului în sus, așa se vorbește în șoaptă, el este leît părintele său, regele David, dar gura și bărbia vin de la o căpetenie de arcasi, după care se aprinsese Haghita, muma lui."

Principele Adonia, cu halca de carne într-o mină și cu vin în cealaltă, l-a zărit pe Amenhotef și a venit în graba la el.

"Ce face cea mai incîntătoare dintre fapturi", a întrebat el, "doamana Abisag din Sunam? Nu ți-a dat nici un răvas pentru mine?"

Amenhotef a făcut o plecăciune:

"Doamana Abisag este bine, ca și celelalte doamne din haremul regesc".

"Asigur-o de adorația mea", a mai spus principele. "Spune-i că robul ei asteaptă cu dor cuvintele ei sau vreun gaj al simțămintelor ei, o suviță din cosița ei,

poate și legăturica cu smirnă ce-o poartă între încintătorii ei sini."

Și Lilit — mi-a trecut prin minte — poartă o legăturică cu smirnă între încintătorii ei sini, de când ne-am strâmutat la Ierusalim. Totuși, am băgat de seamă cum Adonia a devenit mai reținut. Amenhotef, însă, s-a aplecat pînă la șold și un murmur și o șopoteală s-a pornit în jur, căci regele Solomon se îndrepta spre noi cu întreg alaiul său, printre care marele-grămatic Iosafat ben Ahilud și Natan, profetul, și Tadoc, preotul, și Benaia ben Iehoiada, căpetenia în luptă a oastei.

Regele arăta minunat, în aur și argint. Pe degete îi scintelau inele, și i-a grăit lui Adonia, fratele său:

"După cum vād, domnia-ta stai de vorbă cu Etan ben Hosaia, a cărui înțelepciune nu e întrecută decît de a mea, și care este redactorul Relatării privitoare la uimitoarea înălțare și așa mai departe a părintelui nostru, regele David".

Pînă atunci Adonia nici nu mă bagase în seamă; acum însă, m-a iscodit cu privirea, din ochii săi mari și cenuși revărsindu-se raze, așa cum spune că era și felul părintelui său David. Apoi și-a șters buzele unsuroase pe mineca veșmintului său și a spus:

"Sunt curios cum va trata chestiunea succesiunii la tron".

La care regele Solomon a tresărit mînios; eu, însă, mi-am plecat capul și i-am spus lui Adonia:

"Slujitorul vostru este în măsură să vă asigure, stăpîne, că fratele vostru Solomon, cel mai înțelept dintre regi, nu dorește să afle în cartea asta decît adevărul lui DUMNEZEU".

"Atunci Relatarea privitoare la uimitoarea înălțare va deveni, fără doar și poate, una din cele mai neobișnuite cărți ale lumii", a întors vorba Adonia.

"Asta, firește!" a grăit regele. Și, întors către mine: "Aflu de la prietenul tău Amenhotef că Lilit, fiitoarea ta, este frumoasă la chip și încintătoare și înțeleaptă intru căile dragostei. Vreau să cred că zugrăvirea lui se potrivește?"

Am simțit spaimă în măruntaie și am răspuns:

"Sluga voastră e ca un vierme în fața voastră, iar înaintea strălucirii voastre tot ce-i al meu este ca un grăunte de nisip, nu merită atenția stăpînului meu".

"Un om umil este plăcut în ochii DOMNULUI", a grăit regele Solomon. "Eu doresc, totuși, să-ți arăt prețuire pentru

gîndurile adînci pe care le-ai închinat istoriei lui David, parînte meu, și mă gîndesc dacă n-ar fi potrivit, în chip de pîcîuire, s-o aduc pe Lilit a ta ca soată de joacă a principesei Hefankamen, fiica faraonului, pe care o iau de nevastă, bineînțeles dacă voi îngădui trecerea liberă prin Israel a bunurilor egiptene”.

Am aruncat o privire către eunuc, care își răsucea mîinile în elegantul lui fel egiptean și m-am gîndit că, dacă boasele nu i-ar fi fost deja zdrumicate, mi-ar fi făcut plăcere să i le zdrumic eu; și am făcut o plecăciune înaintea regelui și i-am spus, că această nouă cînstire e mult prea mult pentru mine, că îmi ajunge din plin cînstirea dinainte, cu care m-a copleșit, făcîndu-mă redactorul Relatării privitoare la uimitoarea înălțare a așa mai departe. Dar regele a ridicat mîna sa ciotoroasă și a grăit:

”O să vedem” și s-a întors de la mine și a plecat cu alaiul său.

Principele Adonia, fratele regelui, m-a îmbiat binevoitor cu o parte din bucata sa de miel de soi; dar eu am refuzat, mulțămindu-i totuși.

Într-o noapte, cînd dormeam alături de Lilit, mi-a apărut în vis un înger al DOMnului, care avea două capete, una din fete era plină de bunătate, cealaltă era însă groaznică la vedere și pe fruntea ei se incolaceau vipere. Cele două capete au început să se sfădească. Cel prietenos a spus: lasă-l în pace, că doar l-ai chinuit destul. Celălalt, însă, a răspuns: nu, doar l-am piscat puțin și trebuie să pun mina pe bici, pentru ca să scormonească și mai adînc și să răzbătă pînă la rădăcinile lucrurilor. Atunci primul cap a zîmbit și a zis: Dar poate oare omul să răzbătă pînă la rădăcinile lucrurilor? Desigur că nu, a răspuns capul care era groaznic la vedere, și a mai adăugat: cu toate astea trebuie să încerci. După care amîndouă capetele s-au topit unul într-altul și au devenit unul, a cărui față era plină de acea mare indiferență pe care o pot vedea doar chipurile îngerilor. Și acest cap mi-a grăit: du-te la En-Dor, Etan ben Hosaia, și caută femeia care are duh de prezicătoare și întreab-o despre sfîrșitul regelui Saul.

M-am trezit scaldat în sudoare. Lilit s-a miscat și a spus adormita:

"Te-am auzit vorbind, Etan, prietene, dar nu ți-am înțeles vorbele".

"Nu sunt sigur că erau vorbele mele", am răspuns.

S-a ridicat în capul oaselor și a cautat lung la mine.

Am ogoit-o:

"Vor fi fost totuși vorbele mele. Căci ce altceva sunt visele decît noi înșine în căutarea unui drum?"

Lilit mi-a zvîntat fruntea.

"Maică-mea, odihni-i-ai DUMnezeu sufletul în pace, mi-a povestit că în visele noastre trăiesc zeii care nu mai sînt în ființă, pentru că DOMnul Iahve i-a surghiunit în Școl și i-a cîntărit cu lanțuri grele: zeul tunetului și zeul pădurilor, zeul mării furioase și zeul vîntului din pustiu care îi vatamă omului bojocii; și zeita rodniciei, cu burtul la gură, zeita izvorului care țîșnește din stîncă murmurînd; și toate iecele și duhurile pădurii și stățiile care umbla prin noapte; și Belial însuși, feciorul de tîrfă al focului și al întinericului din adînc - pe toți astia i-a surghiunit DOMnul Iahve, dar ei se reîntorc

„trăiesc în visele noastre”. Atunci m-am dus cu gîndul la moartea DOMNULUI cel cu două capete și la muierea din En-Dor, despre care norodul vorbea înfiorîndu-se, și la regele Saul, care i-a poruncit femeii să cheme din străfunduri duhul lui Samuel, profetul; și din frica dinlăuntrul maruntaiei mele s-a iscat setea de viață și pofta cărnii, astfel încît nodularul mi-a crescut mare întru dragoste și am patruns în tîtoarea mea Lilit.

Dar, printre membrii comisiunii regesti pentru întocmirea Unei și singurei relatări adevărate și hotărîtoare, istoricește exacte și recunoscute oficial, privitoare la uimitoare înălțare și la mai departe, s-au iscat multa nedumerire și clătînări din cap, din pricina dorinței mele de-a mă călători la En-Dor și de-a cerceta mai departe împrejurările sfîrșitului regelui Saul. Preotul Tadoc a mîrîit că nu va ieși cine știe ce lucru dăstăpt din asta; Natan, profetul, a deslușit că într-adevar înțelept este cel ce lasă ciinii adormiți să doarmă mai departe; marele gramatic Iosafat ben Ahilud a spus că nu are bani la îndemînă pentru vrăjitori și pentru chemarea duhurilor din adîncuri și că trebuie, deci, să scada cheltuielile de drum din leafa mea; Benaia ben Iehoiada, însă, mi-a oferit o ceată de călărime ușoară ca să mă însoțească. I-am mulțumit foarte și i-am dat să înțeleagă că oștenii se prea poate să înfricoșeze norodul și că un om învăluit de frică e prea puțin potrivit pentru îmbogățirea cunoștințelor noastre. Benaia, gînditor, și-a mușcat îndelung buza de jos și mi-a zis: „În acest regat, Etan, ochiul legii adastă asupra ta, oricum ai călători”. Și astfel, în faptul zilei, Șem și Șelef m-au ajutat să pun șaua pe asinul sur, pe care îl închiriasem; și, după ce au fost rostite rugăciunile și după ce le-am sărutat pe Estera și pe Hulda și pe Lilit, am pîrșit la drum pe poarta de miază-noapte înspre Sila, care se află în Efraim. Nimic nu e atît de liniștitor pentru suflet ca mersul agale pe asin, pe drumurile Israelului. În urma ta rămîne zarva și frămîntarea din Ierusalim. Pe lingă tine trec, într-o procesiune lentă, colinele acoperite de primăvară cu erini și toporași pestrîți; mieii privesc de sub țîțele mamelor lor; femeile de prin sate, cu un coș sau un ulcior cu ulei pe cap, pîșesc cu gingășie în drumul lor. Ici negustorii aduc marfuri, înjură pe cei ce mîna asinii și îi îndeamnă la grabă; sau o ceată de-o sută din oștire vine în lungul drumului, suduită de căpetenia călare pe un cal bălțat. Pe marginea

drumului stau ciuciți milogii, întind mâinile și își tinguie nevoia; povestitorii de istorii strigă să adune ascultătorii; țărani vind drumetului ostenit grăunțe prăjite și lapte acru de capră. Ah, și hamurile, întesate de oameni care asudă și duhnesc, rîgîind iz de usturoi și brînză. O odaie? Un pat? Ce-ți închipui, omule, unde crezi că te afli: în palatul lui Solomon, cel mai înțelept dintre regi, unde orice fluiera-vînt și fecior al lui Belial își are șirul lui de cămări cu scoarțe și cu perine și cu un lux păgîn? Intră și te dumirește, oamenii stau lungii pe jos ca peștii într-un coș, nu e nici o palmă de loc între ei. Cutare și cutare să-mi facă mie DOMnul Iahve, dacă mai pot adăposti măcar unul aici. Se lasă noaptea? Și drumul mai departe e cu primejdie? Drumul, scumpule, a fost cu primejdie încă pe cînd Avraam, străbunul nostru, a mers pe el din Urul Caldeei, iar noaptea a urmat după zi de cînd DUMnezeu a despărțit lumina de întuneric, asta nu cred că e ceva nou pentru tine, că doar pari un om trecut prin multe. Cum? Oo, DOMnul Iahve să-și reverse binecuvîntarea asupra ta și a femeilor tale și a copiilor tăi, născuți și încă nenăscuți, zilele tale să se înmulțească. De ce ai zăbovit să amintești de punga din briul tău? Păreai a fi unul din cei ce trebuie să trudească pentru piinea lor de toate zilele și care două zile din trei nici macăr nu apucă s-o aibă între dinți. A, să dau la o parte cițiva dintre feciorii ăștia de tîrfe, așa ca să-ți faci loc și ție; aici e un colțisor frumuseț, plăcut; micile pete negre de pe perete nu înseamnă nimic, gîngăniile au capetele zdrobite și nu mai muscă. Iar mai tîrziu, la noapte, se vor ivi aici în casă un număr de dănuitoare moabite, cu niște sîni pe care nu-i poți cuprinde cu amîndouă palmele, și cu niște dosuri dolofane și îndesate; și toate astea se cutremură în timpul danțului, de cad leșinați de plăcere pînă și bărbații care doboară un bou cu o lovitură de pumn. După danțuială, însă, fata ce ți-e pe plac, ți se va alătura și va bea cu tine și îți va îngădui s-o pipăi, ca să te convingi singur că farmecele ei sunt așa cum le-a făcut DOMnul Iahve, neted și virtoase. Du-ți asinul sur în fund, în grajd. Prețul finului intră în socoteală; dar plătești acum numaidecît, stăpine.

Cu voia lui DUMnezeu am intrat călare în En-Dor în cea de-a cincea zi a călătoriei mele, după ce mi-am rostit rugăciunea la mormîntul lui Iosif de la Sichem din Manasse și după ce, apoi, am trecut prin En-Gannin din Isahar și am

trabatut valea Izreel înspre soare-răsare, avind mereu muntele Ghilboa în dreapta; ultima noapte o petrecusem în Sunam, de unde era de fel Abisag, frumoasa domniță care se înduise cu gingășie să-l încalzească pe regele David, întrucît era înaintat în vîrstă și ajuns la adînci bătrînețe și nu se mai putea încălzi. Ziua era luminoasă, nici un norișor pe cer, ciocirliile se ridicau în zbor de pe ogoare și porumbeli uguiau în cîring. Femeile din En-Dor stăteau la fîntînă sporovăind; tîrpii de apă de pe găleata cu care scoteau apa scînteiau.

Dar una dintre femei, una dolofană, cu gropițe s-a întors către mine și a grăit:

"Ce te tot holbezi, străine? Esti vreun neguțator care caută să vîndă mirosne plăcute sau zeamă de păduchi cu care te boiește pînza ca purpura? Ori ți-e poftă și pîndesti pînă ce ne om apleca peste ghizdurile fîntinii, ca să-ți afli desfătare în asemenea priveliste?"

"Nici una, nici alta, dragălașo", i-am răspuns eu. "Sunt un biet drumeț care caută sfat și luminare".

"Așa zic totți", a sărit cu vorba alta. "Dar după aia caută pe sub fustele muierilor".

"Dacă mă uit la tine", am întors eu vorba, "nu prea știu ce lucru aducător de lumină ar putea fi sub a ta. Mai curînd as pofti să aflu aici o femeie înțeleaptă, care să aibă duh de prezicătoare și care trebuie să fie foarte bătrînă, dacă mai e cumva în viață".

Atunci dolofana cu gropițe a zis:

"Eu sunt femeia înțeleaptă, care are duh de prezicătoare; am învățat meșesugul de la maică-mea și de la muma maică-mi".

"Ca să spun drept, copila frumoasă", am răspuns eu, "nu vad la tine pielea încrețită, dinții galbejiți, părul lătos și nici negii de pe nas și de pe pielea capului, care se potrivesc, toate, cu chipul unei vrăjitoare".

"Dacă duhurilor nu le pasă de aceasta", și-a dat ea capul cu trufie pe spate, "de ce te stinjeneste pe tine?"

După care a tras găleata fîntinii spre ea, și-a umplut ulciorul de lut și a pornit în calea ei; femeile, însă, chicoteau și arătau spre mine, astfel încît m-am simțit tare nerod și m-am întrebat, dacă nu cumva îl înțelesesem gresit pe ingerul cu două capete al DOMnului și dacă drumeția mea pînă la En-Dor nu se va dovedi o strădanie zadarnică.

Dar, în timp ce adăstam încă pe magarusul meu sur și nu știam încotro să-l mîin, iată că a venit spre mine un om bătrîn care se sprijinea într-o ciură. Mi-a spus că e Șufam ben Hufam și unul din bătrînii din En-Dor și m-a întrebat cine sunt și care este rostul venirii mele. I-am spus numele meu și numele parintelui meu și i-am istorisit că mi-a apărut în vis un înger al DŌmnului și că mi-a spus: Du-te la En-Dor și caută muierea care are duh de prezicătoare și întreab-o. Dar nu i-am dezvăluit care era telul întrebării mele și nici că îngerul avea două capete. Șufam ben Hufam a plesăit cu limba. În En-Dor, a spus el, n-a fost nici o asemenea muiere de cînd regele Saul oprise cu strasnicie orice vrajitoare și le surghiunise pe toate cele care aveau duh de prezicătoare. La care i-am răspuns că stiam și eu de porunca regească, că și de alte porunci date de regele David; că era, însă, cale lungă de la sfatul regelui pînă la colibele saracilor și că poruncile celor puternici sînt în gloata norodului ca un pumn de apă, pe care cineva o picura în nisipul pustiului; și l-am întrebat dacă n-a venit chiar regele Saul însuși la muierea cea înțeleaptă din En-Dor, că s-o roage, să-i prezică cu duhul ei de prezicătoare, atunci cînd DŌmnul Iahve a tăcut la întrebările lui și cînd nu i-a dat răspuns nici prin oracolul arșicilor, care se cheama Urim și Tumim, și nici prin glasul profeților?

Șufam ben Hufam a stat o vreme pe gînduri, apoi a clipit șiret și a grăit:

"Îmi dau seama din răspunsul tău, Etan ben Hosai, că ești un om de o înțelepciune neobisnuită; cum se face atunci că nu vrei să vezi casele noastre darăpănite, ogoarele noastre parăginite, coapsele slabanoage ale vitelor noastre? Oare nu știi că Solomon, cel mai înțelept dintre regi, a chemat toți bărbații tineri, în putere, să slujească în cetele lui de oaste și la mesterii lui ziditori și că vatăvii regelui ridică totuși zeciuiala? De aceea bătrînii din En-Dor s-au adunat la sfat și au zis: DŌmnul DŪmnezeul nostru îi ajută pe cei care se ajută singuri; de ce, atunci, să nu facem ca străinii să vină la noi și să-și lase sîcili aici; și au ce altă ar putea atrage mai tare străinii într-un loc, decît o muiere înțeleaptă care are duh de prezicătoare? Vremea ei de robotă să fie de la răsăritul lunii pînă la primul cîntat al cocoșilor, iar plata ei doi sîcili de fiecare întrebare, și fără scăzămînt".

Astfel am ajuns oaspetele lui Șufam ben Hufam în casa

Eu și am mâncat din pâinea lui și am băut din vinul lui acru; dar, cînd a venit noaptea, și-a luat cîrja și a pornit înaintea mea șonticăind spre coliba de pămînt în care își împlinea vrăjitoarea din En-Dor meșteșugul. Și, în colibă, am dat cu ochii de prietena mea dolofană cu gropițe, iar ea mi-a suris, batînd două șiraguri de dinți cum nu se află mai frumoși și a grăit:

"Așadar tot ai venit; așază-te colo pe pernă, în curînd am să mă ocup de tine".

Șufam ben Hufam, însă, s-a sucit pe jos într-un ungher, și-a pus toiagul lingă el și a tăcut.

Femeia a mai aruncat balegă de oaie pe foc. Fumul a prins să se invăluțuească și m-au usturat ochii; ea, însă, mesteca fiertura viscoasă din cazan și a mai pus buruienute și prafuluțe, astfel încît au început să se ridice deasupra bășici care plesneau cu un pocnet ușor; între timp mormăia ceva, dar nu erau vorbe, ci formule magice, și a strigat de cîteva ori duhul. Mi-am zis: cutare și cutare să-mi facă mie DOMnul, dar asemenea nerozii pot prosti pe țărani, regele Saul, însă, avea totuși prea multă minte pentru a lua în serios asemenea sminteață. Vrăjitoarea amesteca mai departe, iar eu i-am zimbit, căci pentru o muiere meșteră în vrăji și o fiică a lui Belial era nespus de nurlie. S-a întîmplat însă că flăcările aproape s-au stins și nu rămase decît o pîlpîială care arunca umbre uriașe. Atunci vrăjitoarea a vîrît o lingură în cazan și a pus puțină fiertură într-un blid și mi-a adus-o, zicîndu-mi:

"Mestecă asta bine".

Iar eu am întrebat:

"Ce e asta?"

"Este o fiertură", a zis ea. "O fierbea maică-mea și înaintea ei muma maică-mi, și îi zice hașîș".

"Și asta cheamă duhurile?"

"Asta cheamă orice vrei", a răspuns ea și s-a întors astfel, mișcînd rotunjimea soldului ei și-a văzut limpede în lumina aruncată de restul de jăratec.

"Ia-o și mestecă; nu mă face să aștept aici".

Și am luat un pic de fiertură din blid și am gustat-o, avea un gust ciudat, oarecum cam ca miezul de nucă, dar și iute; și mirosea a mirodenii. Și am început să mestec aluatul acela cleios și sucurile din el s-au revărsat cu îmbelșugare și erau îmbătătoare și le-am înghițit.

"Ia tot ce e în blid", a poruncit vrăjitoarea.

Am ascultat-o și am simțit cum povara lumii aluneca de pe umerii mei și am știut că puterea mea nu cunoștea limite și că puteam și eu să poruncesc duhurilor adâncului, care urcau la lumină venind din Școl. Și i-am spus vrăjitoarei:

"Tu ești ingerul visului meu; dar unde e cel de-al doilea cap al tău?"

Cu toate că risul ei era risul unei fiice a lui Belial, mi-a sunat plăcut la ureche, și ea m-a privit batjocoritor și a întrebat:

"Pe cine să chem să vină?"

Am spus:

"Adu-mi-l pe regele Saul".

Atunci ea a pălit și a zis:

"Aș face-o fără plăcere; e prea de groază chiar și printre umbre".

De rîndul ăsta am ris eu de ea:

"Așadar ți-e frică de chiar meșteșugul tău? Eu nu mă tem; dau zilnic la iveală prin descînt umbre din Școl, doar în ziua de Sabat nu, și o fac fără hasișul tău".

Îndată s-a întors către foc; și flăcările s-au învîlvorât cînd a ridicat mîinile, iar straietele au căzut de pe ea, astfel încît sta despuiată în mîjeala luminii gălbui; și a țipat cu glas puternic.

Iar eu am întrebat-o:

"Ce vezi?"

"Văd zei ridicîndu-se din miezul pămîntului", a zis ea și s-a zvîrcolit de durere.

"Dar îl vezi pe regele Saul?" am întrebat. "Cum arată?"

"E înalt de statură", a gîjîit ea răgușit, "mai înalt decît orice alt om; are trupul înșingurat străbătut de cuie lungi și îl ține capul sub braț".

Și mi s-a părut că văd ivindu-se printre umbre o faptură uriașă, regele ucis, al cărui cap retezat de filistenii a fost purtat petutindeni prin țara lor pentru a vesti fapta în casa idolilor lor, dar al cărui trup a fost ținut de zidul cetății Betleem. M-am dus cu gîndul la rege, cum a intrat în colibă asta înaintea ultimei sale bătălii, dar îmbrăcat în alte straine. Adu-mi-l la iveală pe Samuel, îi spune el vrăjitoarei; și duhul lui Samuel se înființează, ca un bătrîn costeliv, înfașurat în mantie, și îl întreabă pe Saul: de ce m-ai tulburat punîndu-mă

nu cheme din adincuri; iar Saul grăiește: Sunt tare înspăimîntat, căci filistenii se luptă împotriva-mi, iar DUmnezeu s-a depărtat de mine și nu-mi mai răspunde nici prin proroci, nici în vise; glasul înfundat al lui Samuel a profetizat: DOnnul va face ceea ce a grăit prin mine; va lua domnia din mîinile tale și o va da lui David, aproapele tău, iar mîine tu și fiii tăi veți fi cu mine și tabăra lui Israel o va da DOnnul în mîinile filistenilor.

Și atunci i-am strigat vrăjitoarei:

"Adu-mi-l încoace pe Samuel".

Iar de undeva glasul lui Șufam ben Hufam:

"Asta îndoiește prețul".

Și din nou s-au înălțat flăcările involburîndu-se și chipul vrăjitoarei s-a schimonosit a durere și trupul ei se încolăcea și se scutura înfiorat, iar întunericul din partea de dincolo de ilicari a parut că se desparte în două și un glas de moșneag i-a cîntat: "De ce m-ai tulburat punînd să mă cheme din adincuri?"

"Asadar tu ești duhul lui Samuel?" am întrebat eu și am cercat să deslusesc, printre umbrele șovăitoare, ivirea proorocului.

Dar se pare că anume ceva nu era cum trebuia să fie, căci chipul vrăjitoarei a vădit spaima înfricoșătoare, iar ea nu a căutat scăpare la mine, pitulindu-se în brațele mele. Și am mai simțit prezența cuiva în încăpere și am știut că era David, feciorul lui Iesei, ieseit la fața pămîntului de pe tărîmul morților, și duhul lui David i-a grăit duhului lui Samuel:

"Te-am aflat, în sfîrșit, prietene și părinte al meu. De ce lupi de mine? Căci te-am căutat în cele șapte hauri ale Seolului și am mers în cele de șapte ori șapte iaduri și în fiecare din ele mi-au spus că tocmai plecaseși de acolo".

Și duhul lui Samuel și-a acoperit ochii cu mîinile, de parcă nu fi vrut să alunge de la sine un chip al groazei, și a grăit:

"O, fecior al lui Iesei, îl vezi tu pe regele Saul? cu trupul trapuns de cuiele lungi cu care l-au țintuit, își poartă căpățîna sub brat".

"Cum te văd și mă vezi", a răspuns duhul lui David, "tot așa îl văd și pe el".

"Și n-a fost el, oare, unsul DOnnului?" a rostit duhul lui Samuel. "Cu toate astea ai trimis un tinăr din Amalec ca să-ți ia viața".

"Uiti, prietene si parinte al meu", i-a intors vorba duhul lui David, "ca si eu am fost la muierea cea inteleapta din En-Dor inainte de lupta si i-am poruncit sa te cheme din Seol; si ai venit si mi-ai raspuns intocmai precum ti raspunseseși lui Saul. Eu doar m-am ingrijit, prietene si parinte al meu, ca profetia ta sa se poată implini".

Atunci glasul duhului Samuel a exclamat:

"Au cuvintul DOMnului nu era în destul pentru tine, de te-ai dus acolo si ai tocmnit un ucigas ticălos si ai adus singele unsului DOMnului asupra capului meu si asupra celui al tău?"

"Ai si nas sa predici despre virtuți, prietene, si părinte al meu", a zis duhul lui David, "Dacă a fost voia DOMnului ca împărăția sa fie luata din mina lui Saul si sa-mi fie data mie, atunci ucigasul ticălos, pe care l-am tocmnit eu, a fost nealtau DOMnului, iar faptul ca l-am tocmnit s-a intimplat într-plinirea vointei dumnezeesti. Dar, in ceea ce priveste sfirsitul regelui Saul, n-ai dect sa-l intrebi singur, căci e aici de față cu trupul străpuns de cuiele lungi cu care l-au tintuit, is poarta capătina sub brat".

Dar duhul regelui Saul a aratat, muteste, spre locul neobisnuit, unde se află capul, de parca ar fi vrut sa dovedească oarecum ca o capătina desprinsa de trup nu prea mai poate sa grăiască. Si duhul lui Samuel si-a coperit chipul si a oftat de sa-ti rupă inima, in timp ce duhul lui David a ris fara sa se auda, de parca toate astea n-ar fi fost dect o glumă infricosatoare, pe intelesul doar al lui, iar femeia din brațele mele tremura si se cutremura; si apoi a cîntat cocoșul.

M-am trezit. O lumină vesteda cădea prin ferestruica strîmtă si prin gaurile din acoperisul de paie. Vrajitoarea din En-Dor sta goală in brațele mele, lipită de mine; Șufam ben Hufam, inșă, s-a sculat anevoie in picioare din ungherul lui, a venit spre mine șonticaind, mi-a întins palma deschisă și a zis:

"Împreună cu slujitul prin faptura ei, face treizeci și patru de sicli".

Totuși, taina cu privire la sfârșitul regelui Saul și la partea pe care o avea David mă munea tot mai mult.

Estera mi-a spus:

"Ce te neliniștește, Etan? De la întoarcerea ta din Endor vorbești cu mine ca un om care e cu gîndul aiurea; cu Hulda n-ai pic de răbdare; iar Lilit se furișează prin casă cu ochii plînsi".

Am șovăit. Dar mi se învălmășeau nestăpînit prin cap mai multe gînduri, decît puteau fi cuprinse mai îndelung de o teastă de om, astfel încît i-am povestit Esterei pînă la urmă, ce mi dezvăluise femeia care avea duh de prezicătoare. Și am spus:

"După cît se pare, n-am să-mi mai aflu liniște pînă ce nu voi avea răspuns la întrebările ce mă bîntuie: au este adevărat că David i-a trimis pe tînărul din Amalec, pentru a-l ucide pe regele Saul și, tot astfel, pe Ionatan, cu care încheiase un legămint? Și este, oare, adevărat că ucigașul a făcut ceea ce i-a poruncit David? Și trebuie ca, la tot celălalt sînge din încălțările lui David, să mai punem la socoteală și sîngele lui Saul și sîngele lui Ionatan, la a cărui moarte David a scris:

*Jale grea este în mine, frate Ionatane!
Căci mult mi-ai fost de drag.
Mai de preț mi-era iubirea ta
Decît dragostea femeilor.*

"Și la ce ți-ar ajuta dacă ai avea răspunsurile?" a întrebat Estera. "Ai putea să le scrii în Relatarea despre regele David sau în vreo altă carte?"

"Nu prea. Dar trebuie s-o știu eu însumi. Trebuie să știu cine era omul David. Era o fiară de pradă, care dă iama? Sau avea înaintea lui un țel, către care gonca cu orice preț? Sau orice strădanie e deșartă, și chiar cei mai mari dintre noi sunt praunce de nisip, pe care vîntul timpului le spulberă?"

"Biet om", a zis Estera.

"David?" am întrebat.

"Nu, tu".

Și m-a sărutat pe ochi.

Dar eu m-am dus la casa marelui-gramatic Iosafat ben Ahilud, care se afla in orasul de sus, aproape de locul unde se zidea templul, si am cerut sa fiu ascultat.

Un slujitor m-a condus inaintea lui Iosafat; acesta a spus ca se bucura sa vada cit arat de bine si m-a intrebat daca drumul meu la En-Dor a fost cu folos?

"Stapine", am raspuns, "cu cercetarea istoriei, lucrurile stau la fel ca si cu marele drum al copiilor lui Israel prin pustiu; urei o colina de nisip doar pentru a o vedea inaintea ta pe urmatoarea."

"Dar drumul si-a aflat un sfirsit si, de pe piscul muntelui Nebo, Moise, conducatorul nostru, a vazut inaintea lui Tara Fagăduintii, cu riurile si ogoarele si viile si satele ei."

"Cuvintele stapinului meu sunt pentru slujitorul vostru ca balsamul. Asadar mi se pare adesea ca ne rotim in cerc."

Trasaturile lui Iosafat s-au umbrat:

"Poate ca tu te rotesti in cerc, Etan, fiindca ratacesti prin prea multe parti."

"Daca ratacesc prin prea multe parti, stapine, o fac pentru ca buzele, care mi-ar putea sfatui, ramin pecetluite. Dealtfel, regele David era si un om cu complicata alcătuire launtrica, ceea ce impune cercetari in multe directii."

"Regele n-avea decit un singur lucru in cuget", mi-a deslusit Iosafat. "In toti anii, cit l-am cunoscut, nu urmarea decit sa fie pe placul DOMnului, cladindu-i imparatia."

Am facut o plecacaciune si am spus, ca intocmai asta trebuie spus mai raspicat in Relatarca despre regele David; totusi mai dainuiau anumite indoieli si inceleli, care ar putea umbri marea imagine si care ar trebui lamurite, pentru a ocoli rastalmăcirile ce ar putea urma.

"Indoieli si inceleli?" Iosafat a catat spre mine cu ochii abia mijiti. "In legatura cu ce?"

"In legatura cu sfirsitul regelui Saul si cu rolul pe care l-a jucat David cu acel prilej."

Mi-au venit in minte oameni care, pentru vorbe mai neinsemnate, sfirsisera prin a fi descapatinati si a li se tintui trupul la zidul orasului; si m-am gindit la cei dragi mie, care ar fi putut pierde pe cel ce-i hranca.

Iosafat a prins a rida.

"Si ce e cu banuiala in legatura cu sfirsitul regelui Saul?"

"Pentru domnia ta, stapine, se prea poate ca nimic."

Stăpînul meu a văzut cu chiar ochii lui și a auzit cu inși
mechile lui și nu atîrna de vorbele altora."

"Uiti, Etan, că am ajuns sfințit regesc abia după ani și
ani de la moartea lui Saul."

"Și nu mai trăiesc oare martori", am întrebat eu, "care să
fie chemați înaintea comisiei regesti pentru întocmirea unei
singurei relatari adevărate și hotărîtoare, istoricește exacte și
recunoscute oficial, privitoare la uimitoarea înălțare și așa mai
departe, așa precum au primit porunca să vină Iorai, Iahan și
Mesulam, povestitorii de istorii și legende îngaduți de dregatori?"

"Ar fi unul, de bună seamă", a încuviințat Iosafat. "Ioab,
fiul Teruiei, sora lui David, care a fost capetenie de oaste în
lupte; dar mă tem că n-am afla decît puține lucruri de la el,
cîci o spaimă de moarte îl scutura în fiecare zi și a făcut din
el un moșneag care bâiguie."

"Și dacă m-aș duce eu la el și aș încerca să vorbesc cu el
în liniștea dintre cei patru pereți ai săi?"

"Socotesc că nu e un lucru recomandabil", Iosafat a
răspuns mîinile în lături. "Sau ai vrea să o faci în poșta lui
Benaia ben Iehoiada, care are un ochi de veghe asupra lui
Ioab? Poate că e mai înțelept să cauți lamurire în depozitele
lui Seraia, gramaticul regelui David, care sunt rînduite în
arhivele regesti."

Atunci i-am mulțumit marelui-gramatic Iosafat pentru
statul său bun și pentru îngăduința avută. Nu sunt decît un
cîine nevrednic, am mai adaogat, care s-a înșorit la mila
stăpînului său și acum se furîșcă de-acolo.

Dis-de-dimineața am părăsit spre arhivele regesti, care
erau asczate într-un grajd, ce fusese zidit pentru caii regelui
Solomon. Acolo i-am găsit pe gramaticii Elihoref și Ahia,
care seceau la o masă și jucau în zaruri. Ahia avea înaintea
lui o grămadă de sîci și mai multe inele și o podoaba pentru
braț și o pereche de sandale elegante din piele de Egipt și un
veșmînt din pînă de Byssus; Elihoref, însă, secea doar în
camasă la masă.

Și Elihoref a grăit către zaruri:

"Ah, voi veri de prima mîna cu Urim și Tumim, oracolul,
voi oscioare ale fericirii, de ce mă lăsați la ananghie? Uitați-
vă la Ahia asta, voi îngrășilor, uitați-va la avuțiile pe care
le-a adunat gramada omul asta, care e un buboi pe chipul
omenirii, un puturos ce leneveste pe socoteala regelui! De ce

nu vreti să cadeti cum ar fi pe placul lui Iahve; de ce urmați porunca lui Belial, stăpinul tuturor relelor? Veniți, draghele mele zaruri, nu va întoarceți fata de la mine. O singură aruncătură cu priința numai! Nu mă omorâți cum l-a ucis Cain pe Abel, ci văditi adevărata voastră fire nobilă de ajutoare, ai sărmanilor și de sprijin al celor obidiți. Am să vă dovedesc încrederea mea, dulcele mele zaruri: pun la bataie pe voi cămașa mea, ultimul lucru ce-l mai am. Nu mă lăsați să umblu despuiat și gol pe ulițele Ierusalimului, întru batjocura fecioarelor lui Israel și întru revolta muierilor batrine. Revarsau norocul vostru asupra mea; harați-mi un trei, sau un șapte, sau un doisprezece!"

Și Elihoref ben Șisa a luat zarurile între palmele facute cauz și le-a scuturat, în timp ce și-a înălțat privirea spre cer, la DOMnul Iahve, creatorul lumii și a tot ce se află în ea. Apoi a lăsat zarurile să se rostogolească: aruncase un doi și un patru. S-a batut cu pumnii în cap. A blestemat soarele care îl lumina și pe părintele său care îl zămislise și berbecule rîios din ale cărui coarne erau cioplite zarurile; fetele sau Ahia, însă, care nici nu clipise între timp, a întins mîna și a zis:

"Cămașa ta!"

La care m-a cuprins mila de Elihoref. I-am împartășit lui Ahia ca venisem la indemnul marelui-gramatic Iosafat, pentru a afla anumite depozite și însemnări; pentru asta as avea nevoie de ajutorul lui și al fratelui său, care nu va putea merge să caute fără cămașa pe el.

Ahia i-a aruncat fratelui său cămașa și sandalele. Apoi a clatinat din cap și a spus că nu poate decît să se minuneze cu privire la Iosafat. Au nu știe marele-gramatic că în arhive domnește o harababura deplină, astfel încît nu se poate găsi chiar nimic? Și a arătat cu mîna spre unele despartituri pentru cai, unde erau stivuite mormane de tablite de lut, și spre altele, unde zaceau într-o neorînduială groaznică suluri de piele scrise.

"Și asta încă nu e nimic", a adaogat el, "să fi văzut arhivele regești cînd erau gramadite într-un hambar, unde vîntul sufla nisipul peste brisoave, iar ploaia siroia pe ele."

M-a palit hanuiala, că poate Iosafat mă trimisese încoace, pentru a scăpa de mine în chip elegant, și i-am întrebât pe Elihoref și Ahia, dacă nu știu cumva de niste depozite oare-

care ale lui Seraia, grămaticul regelui David, și unde ar putea să se afle, dacă există cu adevărat.

Amândoi au răspuns că auzisera deja de asemenea depozite; Elihoref și-a dat cu presupusul că s-ar afla în despartitura a treia din rindul întâi, pe partea stînga a grajdului; dar Ahia a fost de părere că ele ar fi în despartitura a șaisprezecea din șirul al treilea, în partea dreaptă a grajdului; după care s-au luat amîndoi la hîrtă.

Am întrebat:

"Dar nu se afla nici o listă a cărților și depozitelor din arhive?"

Amîndoi socoteau că o asemenea listă ar fi tare de dorită; dar Ahia a spus că aflase cum că o asemenea listă urma să fie întocmită de-ndata ce arhivele își vor fi aflat locul lor datornic în catul de sus al marelui templu pe care a pus să-l zidească Solomon, cel mai înțelept dintre regi; dar Elihoref a lămurit că omul gîndește și DUMNEZEU cîrmuiește și că el nu mai să soscască noul schimb de cai din Egipt pentru rege și să fie adus aici în grajduri; după care au pornit din nou să se certe.

Eu însă i-am îndemnat să pornim în căutarea depozitelor lui Seraia, grămaticul regelui David; și Elihoref și Ahia s-au sculat și m-au urmat, cu care prilej Elihoref a ales primul rînd de despartituri din stînga grajdului și Ahia al treilea rînd pe partea dreaptă, iar eu șirul al doilea care se afla la mijloc. Și am răscolit prin tablitele de lut și prin sulurile de piele cu scris pe ele; și unde s-a stîrnit o trimba de nisip asemenea tîmbei de nori ce mergea înaintea copiilor lui Israel, în lungul lor drum din Egipt și prin pustiu. Dar, în timp ce copiii lui Israel au ajuns, după oarecare rătăcire, în țara pe care le-o făgăduise DOMNUL, nici Elihoref, nici Ahia și nici eu n-am izbutit să găsim depozitele lui Seraia. Și, intrucît ne temurau genunchii și ne dureau brațele și eram plini de sudoare și de praf și de pinze de păianjeni, am curmat căutarea, iar Elihoref s-a pornit să tuscască de spaimă și a zis:

"Cutare și cutare să-mi facă mie DUMNEZEU, dacă m-oi mai atinge vreodata de o singură tăbliță de lut din arhivele astea"; iar Ahia a întregit plin de evlavie:

"Amin!"

"Dacă domniile-voastre vor să ierte cuvîntul împotriva al lui Dumnezeu", am răspuns eu, "și eu sunt tot atît de

obosit și de mînjit ca voi amîndoi și mai am două femei acasă, de care trebuie să mă îngrijesc și o tiitoare pe care trebuie s-o mulțumesc. Cu toate astea eu nu cunosc nici istovcală, nici șovăială în slujba lui Solomon, cel mai înțelept dintre regi, și a scrierii istoriei; și, cu binevoitoarea îngăduință a domniilor-voastre, mă voi reîntoarce aici într-altă zi, și anume însoțit de doi sclavi, care se pricep la folosirea Alef-Beth-Chimmel-ului și la deslușirea diferitelor feluri de scris."

Ahia, însă, a grăit:

"Cui îi dă dracu' mîncărime se scarpină de-și smulge pielea de pe el".

Iar Elihoref a mai adăugat:

"Nu amîna prea mult căutarea, Etan, altfel s-ar putea să ne găsești sub cerul liber, cu arhivele pradă păsărilor cerului și soarecilor și furnicilor roșii celor rele."

Dar eu m-am întors îndărăt în casa din Ulița Regina din Saba nr. 54, ca s-o pun pe Lilit să mă îmbăieze și să mă maseze și să minînc apoi, în tovarășia Esterei, o bucată de piine cu măsline și cu ceapa.

"Ai de gînd să mai pleci o dată la drum?" a întrebat ea.

"Din păcate trebuie să-l caut pe Ioab, feciorul Teruiei, care poruncește peste oaste în vremea lui David, și să-l întreb în legătură cu sfîrșitul regelui Saul și dacă David a pus să-l ucidă și pe Ionatan, cu care încheiasc un legămint."

Estera și-a apăsător cu mina pe inimă:

"Este o ispitire pe care o vei urma vesnic - numele ei este adevărul, vlăstarul soartei."

"Te doare tare rău în piept", am întrebat-o îngrijorat, "sau nu pot face oare chiar nimic, ca să te ajut?"

A clătinat din cap.

Și am pornit la drum și am ieșit pe poarta de miazăzi a orașului și am mers prin grădinile de dincolo de poartă, pînă ce am ajuns la o casă ce era zidită din cărămizi de diferite culori. Și unul dintre peletieni sta de pază în fața usii și a aplecat sulita și a grăit:

"Coropcar din cei ce te îmbie cu marfa lor nu ești, căci n-ai coropcă pe burtă; dar nu ești nici țaran din cei ce aduc zarzavat ori ouă ori struguri dulci. Așa că lamurește cine ești, astfel încît să poți fi crezut, căci Benaia ben Iehoiada, căpetenia în luptă, are un ochi de veghe asupra acestei case."

"DUMnezeu să te binecuvinteze, flăcăule", i-am răspuns,

"Căci agerimea minții tale și-a dat seama, că nu sunt nici coropcar care te imbie cu mărfurile lui, nici vreun țaran care aduce produsele lui; cu toate astea, pun la bătaie cinci sicli împotriva unuia al tău și mă prind că nu ghicești cine sunt?"

"Tin prinsoarea", a zis peletianul și mi-a rînjit în față. "Ești Etan ben Hosaia, redactor - ce-o fi și asta - al unei și singurei relatări adevărate, istoricește exacte și recunoscute oficial, privitoare la uimitoarea înălțare și așa mai departe; și stăpînu-meu Benaia a poruncit că, dacă ții cu tot dinadinsul, să te las să intri înăuntru, dar să nu te mai las să ieși iar afară." I-am plătit peletianului cei cinci sicli ai mei și m-aș fi asucit pe călcîie și aș fi făcut calea-ntoarsă, dacă n-ar fi fost glasul din mine care zicea: Ti-ai virit gîtul în lat, Etan; acu' poți să te lași spînzurat pentru adevărul întreg. Din care pricină am intrat în casă și am dat peste un moșneag cărunt, cu curgeau ochii, care sta ciucit într-un ungher aproape întunecos, cu mîini tremurînde, cu barba încilcită, cu pecingine pe cap.

"Au tu ești oare Ioab", am strigat, "cel care au fost pus preste oaste?"

Omul aproape nici nu s-a clintit și a zis:

"Eu sunt acela". Am catat uimit la el, căci nu mi se pare de crezut ca acesta să fie viteazul, care a cucerit în mîrș Ierusalimul ce nu putea fi luat, astfel încît îl puteau tine chiar și ologii și orbi; viteazul care a înfrînt Siria și Moabul și Ammonul și Amalecul și regii filistenilor și pe Hadadezer, regele din Saba; cel care l-a omorît pe Abner, cel care poruncea peste oaste sub regele Saul, și pe Absalom, feciorul lui David.

Ioab a zis:

"Ai venit din partea lui Benaia ca să mă chinuiești mai departe?"

Și s-a închis iar în sine, și scîncea ca un copil bolnav.

"Eu sunt Etan ben Hosaia", i-am răspuns, autor și istoric; "am venit de capul meu pentru a te întreba în legătură cu unele puncte care nu mi sunt limpezi."

"Cum pot eu să știu", a zis Ioab, "dacă nu vii totuși din partea lui Benaia și dacă vorbele mele nu vor fi întoarse împotriva mea, așa încît să-mi înfigă capul într-o prăjină și să-mi țintuiască trupul la zidurile Ierusalimului pe care l-am cucerit de la Iebusiți și i l-am dat în mîna regelui David?"

"Tu însuți te-ai numărat odinioara printre puternicii din regat", i-am întors vorba, "și printre cei care hotărau, dacă unul e dus cu anasina la moarte sau dacă îi e îngăduit să-și încheie zilele în pace. Eu, însă, hotărâse cum va continua omul să trăiască după moartea sa, în ochii neamurilor viitoare, și dacă peste o mie de ani el va trece drept un moșneag ajuns în mintea copiilor, căruia îi curg bielele pe barbă și pisatul în nădragi, sau ca un ostas care-și privește soarta în față cu demnitate și îndrăzneală."

Mîinile lui Ioab au conținut din tremurat. S-a sculat și a pasit spre mine, învaluit în duhoare, și a grăit:

"Am fost întotdeauna ostas și am făcut ce mi s-a poruncit. Dar apoi am aflat că regele David m-a afurisit pe patul sau de moarte și că i-a spus lui Solomon: Să faci dar cu Ioab după înțelepciunea ta, ca să nu se pogoare caruntetea lui cu pace în groapa. Închipuie-ți: omul ma blesteama pentru uciderea feciorului sau Absalom și a lui Abner ben Ner și a unuia și a altuia pe care i-am omorît pentru el! Oo, n-a pus niciodată singur mina pe vreun om; nici un strop de singe pe brîul ce-i încingea salele, nici în încălțările ce le purta în picioare. I se pare mai potrivit să ucidă cu mina altora."

"Au a pus David să-l omoare și pe regele Saul", am întrebat, "și pe Ionatan cu care încheiasă un legămint?"

Ioab și-a scarpinat barba murdara.

"Trage-ți tu învățămintele tale. Eu nu pot decît să-ți istorisesc ce-am văzut și auzit. Cam într-a treia zi după revenirea lui David la Tielag, a sosit acolo și omul acela tînar. Hainele îi erau rupte și își pusese țarina pe cap și se vaicărea că oastea lui Israel fugise din bătălie și că mult norod cazuse și murise; și - mai spunea el - era mort și Saul și feciorul sau Ionatan. David sta printre oamenii săi și a grăit către el: Ai văzut cu ochii tăi că Saul și Ionatan au murit? Iar omul cel tînar a răspuns: Stăpinul meu știe, că sunt slujitorul lui credincios și că îi sunt foarte îndatorat și spun adevărul. Din întîmplare m-am dus pe muntele Ghelboa și iată Saul stătea sprijinit pe sulita sa, iar carele și calareții îl ajungeau. Atunci el s-a întors și, văzîndu-mă pe mine, mi-a strigat: Cine ești tu? Și eu i-am răspuns: Sunt un amalecit. Atunci el mi-a zis: Apropie-te de mine și mă ucide, căci durerea morții m-a cuprins și sufletul meu e încă tot în mine. Așa că l-am ucis; și am luat cununa regască de pe capul lui

la brătara ce era pe mîna lui și le-am adus pe-amîndouă aici, la stăpînul meu; și binevoiască stăpînul meu să mă răsplătească după meritul meu."

"Și ce-a făcut David?" am întrebat eu.

"A luat coroana și brătara", a spus Ioab, "și s-a tinguit o vreme pentru Saul și Jonatan, apoi s-a întors spre tînărul din Amalec și a zis: Cum nu te-ai temut tu să ridici mîna, ca să ucizi pe unsul DOMNULUI? Și, cum tînărul om a palit și a prins a îngăima vorbe fără sir, David i-a grăit: 'Singele tău să fie pe capul tău, căci buzele tale au mărturisit împotriva ta. Și a poruncit unuia dintre însoțitorii săi să-l ucidă pe tînărul din Amalec'."

Iar eu m-am cutremurat, căci am văzut limpede că duhul prezicator al vrăjitoarei din En-Dor grăise adevărul cu privire la moartea regelui Saul și la participarea lui David la ea; și i-am spus lui Ioab:

"Asadar lucrurile par astfel, ca și cum singele regelui Saul ar fi minjit încălțările lui David?"

Dar, mai înainte ca Ioab să-mi poată răspunde, s-au auzit glasuri și răsunetul unor pași grei. Ioab a zvîcnit într-o tresărire; mîinile îi tremurau, balele îi curgeau din gură. Și Benaia ben Iehoiada a intrat în încăpere și i-a zis lui Ioab:

"Iarăși cu intrigile tale?"

Și, întorcîndu-se către mine:

"Ți-a povestit istoria tînarului din Amalec?"

După aceea, Ioab s-a aruncat în tarina înaintea lui Benaia și i-a sărutat picioarele. Benaia i-a tras un picior în fund, astfel încît Ioab a zburat pînă-n ungherul lui și a rămas lat acolo.

"Uite", a zis Benaia, "asta a ținut cîndva puterea regatului în mîinile sale. Și tu, Etan, cu capul tău înțelept și cu vorbele tale pline de înțelepciune, care ai mai mult de-un tîlc, ce ai vrut să afli de la aceasta grămajoara de putregai?"

Am plecat capul și am tăcut.

"Nu fi încăpățînat", a spus Benaia, "sau vrei să-mi afli răspunsul de la Ioab?"

"L-am întrebat în legătura cu sfîrșitul regelui Saul", am zis eu, "și al lui Jonatan, cu care David încheiase un legămînt".

"Ioab", a dat glas Benaia, "vino-neoace!"

Ioab s-a apropiat tîrîs.

"Povestește-ne despre sfîrșitul regelui Saul", a zis Benaia,

"despre cine l-a ucis pe el și pe Ionatan."

"Filistenii i-au ucis pe Ionatan și pe Adinadab și pe Melchisua, feciorii lui Saul, iar lupta împotriva lui Saul ajunsese cumplită și arcașii l-au lovit cu arcurile pe acesta, care a fost greu rănit. Atunci Saul a grăit către purtătorul său de arme: Trage-ți sabia și mă străpunge cu ea, ca să nu vină acești neîtaiați-împrejur și să mă ucidă și să-și bata joc de mine. Purtătorul de arme, însă, n-a voit, căci se temea cumplit: atunci Saul și-a luat sabia și s-a aruncat în ea. Văzînd purtătorul de arme că Saul a murit, s-a aruncat și el în sabia sa și a murit dimpreună cu el."

"Și de unde știi tu că așa stau lucrurile?" a întrebat Benaia.

"O capetenie a arcașilor filisteni", a zis Ioab, "pe care l-am luat prins și l-am întrebat mai tîrziu, s-a jurat pe toți zeii lui, că a văzut cu chiar ochii săi, și că a văzut și un tinăr, care a sărit dintr-un tufis și a jefuit cununa regească și brățara și a luat-o la sânatoasa, mai înainte ca arcașii filistenii să fi apucat să descalece lingă regele mort."

"Așa încît se pare că încălțările lui David nu sunt minjite nici de singele regelui Saul, nici de cel al lui Ionatan", a mai zis Benaia.

"Și nu-i asta o gluma?" a apucat să zica Ioab.

Atunci Benaia a ridicat pumnul și l-a lovit pe Ioab în față, de l-a podidit singele pe gură și a căzut la pămînt. Eu, însă, am făcut o plecaciune și i-am mulțumit lui Benaia pentru marele ajutor pe care mi-l dăduse la căutarea adevărului cu privire la sfîrșitul regelui Saul și al lui Ionatan, cu care David încheiase un legămint. Benaia a cătat la mine cu niste ochi, care parcă erau de plumb, iar eu m-am rugat lui DUMnezeu să lase să treacă de la mine clipa aceea. Și DOMnul m-a ascultat, căci Benaia a prins să se hlizească și mi-a tras un cot în coaste, de mi-a tăiat răsufierea, și a zis:

"Dacă știi atît de mult, Etan, precît cred eu că știi, atunci cred că știi prea multe."

Slăvit fie numele DOMnului DUMnezeului nostru, care ne binecuvîntează aici pe cei ce caută adevărul lui și care harăzește uneori cite-o grăuncioară și găinii oarbe.

S-a întîmplat, însă, în ziua a șasea a căutării noastre în pîndurile regelui, unde se aflau arhivele regesti, ca cei doi sclavi, care se pricepeau la folosirea Alef-Beth-Ghimel-ului și la deslușirea diferitelor feluri de-a scrie, să izbucneasca în strigăte de bucurie. Și, cînd m-am dus de sîrg la ei, am zărit sub un morman de gunoi un vas de lut, care fusese spart; în jurul lui zaceau o grămadă de cioburi și tablîțe de lut, acestea din urmă în parte vătămate. Scrisul de pe cele mai multe din tablîțe se potrivea cu felul scribirii casei Iuda din vremea cînd regele David domnea în Hebron; cioburile de lut, însă, și cîteva tablîțe erau scrise de-o mîna diferită: unele în felul scribirii din Efraim, iar altele, iarăși în al celor din Veniamin.

La început n-am îndrăznit a crede, că puteam avea aici, înaintea mea, depozitele lui Seraia, gramaticul regelui David în timpul celor șapte ani din Hebron și a celor douăzeci și trei din Ierusalim. De aceea am strigat cît m-au tinut puterile după Elihoref și după fratele său Ahia, și ei au venit acolo, iar eu i-am întrebat de unde era vasul cel vechi.

Elihoref a ridicat de jos un ciob de lut și l-a privit îndelung, și Ahia a zis că nu dăduse încă niciodată cu ochii de un asemenea vas și că, pesemne, ajunsese acolo prin vîlajitorie. La care Elihoref a dat drumul ciobului de lut din mîna, de parca și-ar fi fript degetele, și a strigat:

"Cutare și cutare să-mi facă mie DUMnezeu, dacă voi mai îngădui aici chiar numai o noapte vasul și tot ce ține de el."

Cum era ziua a șasea și ajunul Sabbatului se apropia, cei doi sclavi împreună cu mine am pus cioburile și tablîțele în mai multe traiste; pe acestea le-am cărat în ulita Reginei din Saba nr. 54, unde am sosit tocmai cînd soarele se pregătea să asfințească după valul dinspre soare-apune al orașului.

Iar Estera a binecuvîntat lumina din lampă și casa, în care se afla lampa, și pe toți cei ce adăstau în casă; și mi-a parut tînară și minunat de frumoasă, întrucît o priveam cu

inima plină de iubire; dar, dincolo de asta, eram cuprins de nerăbdarea de-a trece Sabbatul, pentru a putea desface traistele și rîndui ceea ce găsisem.

Eu, Etan ben Hosaia, am ales din depozitele lui Seraia acele documente ce sunt de însemnatate pentru istoria și duhul omului David. Acolo unde o tablă sau un ciob erau vătămate și ceea ce lipsea n-a putut fi pus la loc sau întregit, în ciuda celei mai harnice strădanii, am lasat textul în forma lui intrunchiată. Toate glosele, întrebările și alte asemenea sunt de la mine.

Depozitele, atitea cîte s-au găsit, cuprind vremea de la marsul lui David asupra Hebronului, unde trebuia să fie una ca rege în Iuda, pînă la inclusiv legămîntul sau cu Abner ben Ner și cu alții întru dobîndirea lui Ișboșet, singurul fecior în viața al lui Saul, care era rege peste Israel la Mahanaim. Întîmplările de mai tîrziu au fost însemnate, fără îndoială, cu aceeași grijă de către Seraia și adunate împreună cu toate scrisorile ce țineau de ele; dar, fie ca vasele, ce le cuprind: zac în alta parte și așteapta acolo să vină descoperitorul lor: fie că, ferească Dumnezeu, s-au pierdut.

DAVID VORBEȘTE LUI SERAIA

David ben Iesei a graiit către mine:

"Seraia, uite, oamenii astia, care au venit la Tielag fără un țel vădit și care iscodesc în jur ce-o fi făcînd ficcare dintre noi: dacă se ascute vreo sulită sau se faurește vreo sabie. Cu siguranță că sunt iscoadele lui Achis, regele din Gat, stăpînul meu, sau ale celorlalți regi ai filistenilor, care n-au încredere în mine. Și astia nu fără îndreptățire, căci printre copiii lui Israel lucrurile sunt încalcite și pline de cele mai felurite posibilități. De-o parte este Abner ben Ner cu rămăsitele ostii care a fugit din muntele Ghelboa: Abner i-a adunat pe risipiți în apropiere de Mahanaim la soare-răsare de riul Iordanului, în ținutul neamului Gat, și l-a făcut rege acolo pe Ișboșet, singurul fecior în viața al lui Saul. Iar de cealaltă parte stau în Tielag eu, David, feciorul lui Iesei, cu aproape o mie de oameni înarmați. Între mine și Abner, însă, în toți munții de la apus de Iordan, pînă către Dan, nu găsești nici o putere sau capetenie; cel care va da iures, primul, în acest ținut, poate să-și agonisească un regat."

"Dacă o vrea DUMnezeu", am zis eu, "și dacă toate merg cu priință."

După aceasta a grăit David:

"Du-te și pune să-mi aduca de la oi parte bărbatească, dar să fie fără nici un cusur, și cheamă-l pe Abiatar, preotul, și spune-i să-și spele minile murdare, căci vreau ca el să aducă o jertfă DOMnului."

Am făcut cum mi-a poruncit și m-am întors după aceea la David, care tocmai se spăla și își ungea trupul cu ulei și îmbrăca veșmînt curat. Și l-a urmat pe Abiatar, preotul, în tabernacol, și Abiatar a spintecat beregata berbecului. Cînd, însă, abureala singelui s-a înălțat spre Iahve, David i-a grăit lui DUMnezeu și a zis: "O, DOamne, tu ai..."

(Aici se intrerupe tăblița. Astfel nu ne este cu putință să aflăm de la Seraia cum s-a desfașurat vorbirea în doi dintre David și DOMnul. Dar David a pornit spre Hebron și, acolo, bătăliii lui Iuda l-au miruit rege.

De ce, însă, principii biruitori ai filistenilor nu l-au împiedicat pe David să-și întemeieze stăpînireă sa în Hebron? Răspuns la asta e, fără doar și poate, că, prin ruperea lui Iuda de Israel, David le făcea jocul. Și, cînd Iuda și Israel au mai început să se războiască întrecolăță, filistenii au putut sta liniștiți deoparte.

Plină de tîlc pentru asprimea, cu care a dus David acest război, este sfada lui Ioab, pe care a însemnat-o Seraia. Sfada cade în vreme de după cunoscutul măcel de la tazu din Ghiheon, unde s-au întîlnit slugile înarmate ale lui Isboșet, conduse de Abner ben Ner, și ceata de oaste a lui David, condusă de Ioab, și au numit fiecare cîte doisprezece luptători, care s-au apucat unii pe alții de chică și și-au împlîntat în același timp unii altora sabia în coastă și au căzut împreună; apoi s-a dat în ziua aceea bătălia cea mai crîncenă și oamenii lui Isboșet au fost bătute de oamenii lui David și au dat bir cu fugitii, iar Abner, care fugea, l-a nimerit cu coada sulitei pe următorul său Asael, fratele lui Ioab, sub coasta a cincea, astfel încît sulita a trecut printr-însul și el a căzut chiar acolo și a murit pe loc; apoi a sunat Ioab, în cele din urmă, din tîmbița și mai mult n-au urmărit pe israeliți, întrucît Abner nu striga vorbe de îmbunare.)

... astfel ai încheiat un armistițiu cu Abner. Cu ce drept? cine ți-a dat împuternicire? au a fost acolo un înger al DOMnului care te-a sfătuit s-o faci? Aveai acolo pe Abner în mîna ta; și nu mai trebuia decît să închizi cercul în jurul lui și ar fi însemnat sfîrșitul lui și al lui Ișboșet, feciorul lui Saul; dar a trebuit să te duci tu acolo și să suni din trîmbița ta blestemată.

Să nu-i fie cu supărare stăpinului meu și fratelui mamei mele, Teruia; cînd i-am văzut stînd pe dealul Amma, am auzit un glas care îmi striga: Uite, Ioab, carne din carnea ta și singe din singele tău; au nu sunt acești copii ai lui Israel asemenea ție și alor tăi?

A fost asta înainte de-a te fi strigat Abner sau după aceea?

Înainte, stăpîne, înainte.

Atunci a fost cu sigur glasul lui Belial, pe care firește că nu l-ai recunoscut, deoarece creierul tău nu e mai mare decît cel al unei păsărele.

Dar nu sunt oare copiii lui Israel din aceeași samîntă? au nu este unirea mai bună decît dezbinarea, nu e pomul mai mare decît crengile lui?

Gîndești ca un om de ieri, Ioab. Mai înainte de-a putea fi unire trebuie să fie dezbinare; înainte de-a putea crește pomul cel nou, trebuie doborît cel vechi și rădăcinile lui trebuiesc destelenite. Au nu m-a miruit pe mine Samuel, proorocul? Au nu m-a ales Iahve rege peste Israel, peste întregul Israel?

Stăpinul și regele meu are dreptate. Și am să răzbun singele fratelui meu Asael, pe care Abner l-a ucis cu coada sulitei.

Iar privești lucrurile dinspre partea simțămîntelor, Ioab. De aceea nu-ți dai seama că vremea noastră este o vreme a marilor schimbări, în care tot ce se află acum este întors cu susul în jos și se nasc mari regate, astfel încît oamenii nu vor mai trăi mult așa cum le place și nu vor mai merge unde îi ispitesc toanele lor, ci vor munci sub o stăpînire tare și sub o lege nouă. Tu, însă, ori vei înțelege și vei gîndi în felul ăsta, Ioab, și te vei purta cum trebuie, ori vei fi aruncat po grămada de gunoi a istoriei...

Aşa cum DUMnezeu e viu şi sufletul meu e viu, nu vreau să fi aruncat pe grămada de gunoi a istoriei. Sunt oştean şi ...
(Toată căutarea după bucăţica din tăbliţa de lut, ce cuprindea sfârşitul sfidei dintre regele David al lui Iuda şi căpetenia sa în luptă Ioab, s-a vădit a fi zadarnică. Totuşi mă îndoiesc, că Ioab înţelegea deplin felul de-a gândi al fratelui meu mic al mamei sale.)

RELATARE AFLATĂ ÎNTRE TIMP

...şi a fost duşmănie lungă între casa lui Saul şi casa lui David. David însă se întărea mereu, iar casa lui Saul slăbea din ce în ce mai mult...

CUM CÎSTIGI PRIETENII SI ÎNTRUNESTI OAMENII

... au venit la Hebron doi venetici, chipuri întunecate, ale căror treburi nu erau limpezi, şi au fost luaţi prinşi de zbirii lui Ioab şi duşi înaintea regelui David. Şi David a zis: Cine sunteţi voi? Ei au răspuns: Suntem Baana şi Rechab, feciorii lui Rimon Beeroteanul şi căpetenii de ostire în slujba lui Işboşet, feciorul lui Saul, din Mahanaim. Şi David a zis: De ce aţi venit aici la Hebron, dacă nu cu gând rău? Dar Baana şi Rechab s-au aruncat la picioarele lui David şi au strigat: Cutare sau cutare să facă DUMnezeu cu noi şi încă mai mult să facă, dacă n-am venit din cele mai nobile cauze şi cu ţeluri ce sunt plăcute în faţa ochilor DOMnului, şi anume să închinăm viaţa noastră şi puterile noastre şi sabia noastră lui David ben Iesei, care a fost miruit să fie rege peste Israel. După care David le-a poruncit lui Baana şi Rechab să se ridice şi i-a întrebat: Cum vă gândiţi să folosiţi viaţa voastră, puterile voastre şi sabia voastră în slujba mea? Şi Baana a zis că n-ar fi nimic pe care să nu-l facă, iar Rechab a adăogat: pentru un preţ corespunzător. Şi David l-a întrebat dacă regele Işboşet nu-i plăteşte corespunzător. Atunci Baana a scuipat jos şi a spus: Se poate stoarce ulei din piatră sau se poate scoate mirodenii din căcăreze de oaie? Iar Rechab a adăogat:

Ah, stăpîne, acest fecior al lui Saul aproape că nu mai are nimic, pentru a-și acoperi starea jalnică a goliciunii lui; și-a amanetat sufletul cămătarilor și toată averea lui ar avea loc pe spinarea unui asin. Dar David a grăit: Duceți-vă îndărăt la Mahanaim și rămâneți acolo cu războinicii voștri și urmați, deocamdată, poruncile lui Išboset și pe cele ale lui Abner ben Ner; dar dați-mi veste despre tot ce trebuie să știu și despre tot ce o privește pe Micol, nevasta mea, care a fost dată de regele Saul lui Paltiel, feciorul lui Lai. Și veți fi răsplătiți după meritele voastre. Și David a poruncit să-i aducă pe Baana și Rechab b'nai Rimmon dincolo de porțile Hebronului și să le dea drumul să plece...

(Din cele ce urmează, unele au fost scrise cu pensula și cu tuș pe cioburi de lut. Din pricina păstrării nepotrivite a prețioaselor documente, scrisul a fost pe alocuri vătămat și în parte e chiar necitit.)

SCANDAL LA MAHANAIM

Către David ben Iesei, unsul DOMnului, leul lui Iuda, de la Baana și Rechab b'nai Rimmon.

Dar-ar Iahve ca sămînța să strălucească la fel de numeroasă ca stelele deasupra Hebronului. Aici sunt ultimele noutăți și anume din izvor de obicei sigur...

...Abner s-a trudit cu tărie pentru casa lui Saul...

...doarme cu Ritpa, care a fost țitoarea lui Saul și i-a născut doi feciori. Išboset este însă cît se poate de nemulțumit, căci cine intră într-una din femeile regelui ridică pretenții la tronul regelui. Išboset a băut din vinul dulce care e amestecat cu scorțișoară și a mestecat din buruiana ce-i zice hașis, astfel încît s-a umplut capul de îndrăzneală; și i-a zis lui Abner: la ce dormi tu la țitoarea părintelui meu? au nu sunt destule femei pentru tine printre fiicele lui Efraim sau Manase sau Veniamin? sau este asta, oare, felul în care te pregătești să ajungi rege în Israel?

...Abner a fost tare mînios din pricina acestor vorbe ale lui Išboset și a zis: Au doar sunt eu un cîine plin de purici, ca să-mi găsești azi o vină pentru o muiere?

As fi putut să te dau în mâinile lui David; dar ți-am dovedit îndurare pînă în ziua de azi...

...l-am făcut pe unul rege și pot să fac și doi...

...cutare și cutare să-mi facă mie DUmnezeu și încă și mai mult să-mi facă, dacă n-am să lucrez precum i-a jurat DOnnul lui David și dacă n-am să iau domnia de la casa lui și n-am să-l ridic pe David în tron peste întreg Israelul și Iuda, de la Dan pînă către Beer-Șeba...

...și n-a putut Ișboșet să-i răspundă lui Abner nimic, căci era, ca un burduf de capră, golit de vinul din el, și fleșcăit și fără cutez, și se temea de Abner...

COPIE

De la Seraia, grămaticul regelui David, către Baana și Rechab b'nai Rimmon, slujitorii credincioși ai regelui Ișboșet.

Iahve să vă hărăzească putere pentru lucrarea cea bună.

Regele meu a primit vestea voastră și dorește să lucreți și mai departe astfel cu folos. Dar n-aveți nici o veste despre Micol, fiica lui Saul, care a fost dată de nevastă stăpînului și regelui meu în schimbul a o sută de prepuțuri de filistenii? De asemenea vi s-a trecut pe numele vostru la vistieria din Hebron, pe numele fiecăruia, cîte o sută de vite: douăzeci de vaci cu lapte și patruzeci de oi și capre în număr de patruzeci. Pentru asta veți...

(Restul scrisului de pe ciobul acesta este șters. Putem să presupunem, totuși, că David n-ar fi plătit două sute capete de vită pentru servicii fără însemnătate.)

INCHEIEREA UNUI LEGĂMÎNT

Către regele David, omorîtorul lui Goliat și iubitul DOnnului, de la Abner ben Ner, căpetenie de luptă a oastei.

Iahve să înmultească sămînța coapselor tale, fie zilele tale pline de izbîndă și nopțile tale izvor de bucurie. Aici, asidar, e propunerea mea.

...căci au nu e unirea mai bună decît dezbinarea și pomul mai tare decît crengile lui? Și nu te-a făcut DOnnul să fii mai puternic și nu m-a întărit și pe mine, pentru ca să se împlinească cuvîntul lui? Ar trebui să fie un rege peste Israel

și Iuda și o căpetenie în luptă peste cetele lor de oaste reunite...

... Încheie legământul tău cu mine și eu voi lua domnia de la casa lui Saul și ți-o voi da ție...

...cu încuviințarea ta, stăpîne, voi veni călare la Hebron cu douăzeci oameni călări înarmați și voi suna din trîmbiță în fața porții tale în semn de pace, de trei ori, și, de-ndată ce trîmbița va da glas de răspuns, iarăși de trei ori...

MICOL SE TOPEȘTE DE DOR

Către David ben Iesei, rege în Iuda, cel mai înțelept dintre oameni, cel mai vrednic de iubire dintre stăpînitores, cel mai darnic dintre principis, de la Baana și Rechab b'nai Rimmon.

Facă Iahve să piară rîndurile dușmanilor tăi și să se înmulțească cetele prietenilor tăi mai tare decît peștii din mare. Micol plinge cu lacrimi de la răsăritul soarelui și pînă la apusul soarelui și se topește de dor după tine. Paltiel, însă, topaie în jur ca un țap tînăr și o mîngîie și o drăgălește și o giugiulește, încît biata de ea nu mai știe încotro să se îndrepte și se dă învinsă cu chiu și vai, cu multe oftături și văicăreli. Dealtfel i-a luat la ea și pe cei cinci feciori ai surorii ei Merab, care trec drept fiii lui Saul, din spița următoare; căci Merab a murit, iar copiii sunt orfani de mamă.

Acum, în ce privește bunurile pe care stăpînul nostru le-a orînduit pentru noi cu atîta milostivire la vistieria din Hebron: cine nu s-ar osteni cu plăcere și de bună voie în scopul ca să se împlinească cuvîntul lui Iahve? Dar noi n-avem avuții și trebuie să ne hrănim și să ne îmbrăcăm singuri: războinicis și să-i ținem bine înarmați; astfel încît două sute de capete de vite, sau prețul lor în sicli de argint, sunt pentru noi ca o gură plină de nisip pentru însetat. Dar regele David s-a întărit și chiar și o mie de capete de vită sau două mii înseamnă pentru el mai nimica....

COPIE

De la regele David către Abner ben Ner, căpetenie în luptă.

Am să fac un legămint cu tine: dar cer un lucru de la

tupe și anume: să nu dai ochii cu mine, când vei veni să mă vezi la față, dacă nu mi-ai adus-o mai înainte pe Micol, fiica lui Saul.

COPIE

Către Ișboșet, regele lui Israel la Mahaiam, iubitul meu cumnat, de la David ben Iseel

Reverse Iahve binecuvîntarea lui asupra ta și hărăzească-ți sănătate și avuții și urmași din coapsele tale. Dă-mi pe femeia mea, Micol, pe care am luat-o pentru o sută de prepuțuri filistene, pe care Saul, părintele tau, a dat-o însă...

(E vrednic de luat în seamă faptul că David se și socotea în vremea aceasta destul de puternic, pentru a da porunci cumnatului său regele Ișboșet. Și, într-adevăr, acesta se găsea într-o situație disperată, fie că o știa, fie că nu: fără venituri proprii, cu fidelitatea semințiilor îndoielnică, cu casa plină de iscoade, chiar căpetenia în luptă a lui în uneltiri ascunse cu David, astfel se afla în fața unui potrivnic hotărît la orice care, părea vadit ajutat de mina DOMnului.)

AFACERILE LUI ABNER BEN NER

Către regele David ben Iseel, steaua lui Iuda care se mîltă spre culmea cerului, alesul lui Iahve, de la Baana și Rechab b'nai Rimmon.

Dar-ar Iahve să izbutească toate planurile tale. Ișboșet a trimis stafete și a luat-o pe sora sa Micol de la Paltiel. Iar Abner a avut vorbă de taină cu bătrînii din Israel și a grai și în urechile neamului Veniamin și a zis: Voi și ieri și alaltaieri ați dorit ca David să fie rege peste voi; acum faceți aceasta, căci DOMnul a zis despre David: prin mina robului meu David voi izbavi poporul meu Israel din mina filistenilor și din mina tuturor vrăjmașilor lui...

(Aici se intrerupe textul de pe tăbliță. Pe o alta tăbliță de lut, dar cu același scris, se găsesc alte părți din vestea trimisa de Banna și Rechab b'nai Rimmon.)

...Abner însă a mers la regele Ișboșet și a grai către el: Iată, lucrurile stau rau în ce ne privește și oamenii noștri flămînzesc și colînda țara jefuind; și mulți au fugit la colibe lor și la familiile lor. De aceea trebuie să încheiem un

armistitiu și un legământ cu David, regele din Hebron, pentru ca într-o altă zi să putem lupta iar împotriva lui. Vreau să merg la el cu douăzeci de oameni înarmați calări și cu o trimbiță care va suna de trei ori...

... și să ne învoim cu David...

... dar Isboset ne-a chemat să venim în casa lui, unde șade între doi heruvimi de lemn, care sunt vopsiți galben, ca nu mai are aur defel. Isboset a grăit către noi: Știu că voi și războinicii vostri sunteți slugi credincioase ale casei parintelui meu Saul și că veți face ceea ce a plăcut în ochii DOMNULUI. Acu 'Abner va merge la Hebron cu douăzeci de oameni calări înarmați și cu sora mea Micol, pe care am luat-o de la Paltiel; urmează să încheie acolo un armistitiu și un legământ cu David, pentru ca într-o zi să putem lupta iar împotriva lui. Dar cutare și cutare să-mi facă mie DUMNEZEU și încă și mai mult să-mi facă, dacă Abner nu planuiește să mă vîndă feciorului lui Iseai; căci am avut schimb de vorbe grele unul cu altul din pricina dragostei lui Ritpa, tîtoarea parintelui meu, și a amenințat să ridice tronul lui David peste întreg Israel și Iuda, de la Dan pînă către Beer-Seba; el crede că eu am uitat asta; dar eu țin minte tot ce s-a vorbit, căci atît de înțelept ca Abner sunt și eu în fiecare zi a săptămîinii.

De aceea Baana și Rechab, vă poruncesc acum să porniți calare pe urma lui Abner, cu războinicii vostri, și să-l cădeți asupra lui și să-l loviți sub coasta a cincea și să-mi aduceți capul lui; după care vă voi numi capetenii în luptă și voi scrie pe scama voastră zeciuiala neamului Efraim; dar pe sora mea Micol să mi-o aduceți nevatamată îndarat...

(În depozitele lui Seraia s-a mai aflat un ciob de lut, care e de mare însemnătate pentru noi. Scrisul și cuprinsul lasă să se înțeleagă că este de la Baana și Rechab.)

...în privința înscrisului către vistieria regesca din Hebron pentru cîte trei sute cincizeci de capete de vită: nouăzeci de vaci cu lapte, zece boi, o sută douăzeci și cinci oi și o sută douăzeci și cinci capre, sau pretul lor în sîcîi, declarăm că ne învoim; și inimile noastre singerează gîndindu-ne la starea de retriste a feciorului lui Iseai, care îl împiedică să ne răsplătească după toate meritele noastre.

Nu mi se cade mie să apretuiesc. Eu adun, rînduiesc, împartesc în parti, un slujitor umil în casa științei; talmăcesc și încerc să infățîșez starea lucrurilor și să însemnez mersul

lor. Totuși vorba își are viața ei proprie: nu poate fi apucată, ținută, strunită, este cu două înțelesuri, ascunde și dezvăluie, amindouă deopotrivă; și îndărătul fiecărui rînd te paște primejdie.

DOamne, DUmnezeul nostru, de ce m-ai ales pe mine dintre toți fiii tăi, ca să trebuiască să-l reînviez pe regele mort, din mormîntul lui! Cu cît aflu mai multe despre el, cu atît mai mult se face una cu mine; îmi este ca un buboi pe trup, ca o ghindură rea; aș vrea să-l ard și totuși nu pot.

Ioab ar trebui să știe de ce s-a întâmplat când a venit Abner ben Ner să vadă fața lui David. Dar buzele lui Ioab nu se vor mai deschide a doua oară pentru mine; dealtfel nici nu citez să merg la el fără încuviințarea lui Benaia, iar acesta are banuială asupra mea.

Astfel rămâne iarăși numai principesea Micol. Micol a călătorit împreună cu Abner de la Mahanaim la Hebron; te poți aștepta ca să-și amintească de cele ce s-au petrecut acolo mai departe. Totuși Micol nu m-a mai chemat la ea și cine sunt eu, ca să pot cere să mă înfațez înaintea unei fiice de rege, care a fost de două ori soția unui rege?

În cele din urmă am trimis un slujitor la Amenhotef, l-am pus să-i ureze viață lungă și bogății și l-am rugat să-mi îngăduie un pic din timpul lui prețios. Și Amenhotef mi-a trimis vorbă că peste trei zile, la ceasul prinzului, are de gând să împartă cu mine un duminic de piine și o înghititura de vin, și anume în ospătaria pe care dregătoria regească a caselor pentru oaspeți a rinduit-o pentru fiii lui Israel ce trudesc pe ogorul artelor: cîntăreți și povestitori de istorii și legende, cîntăreți din psalterion și din corn, ziditori de tabernacole și alcătuitori de mozaicuri și scriitori de scrieri învățate cu privire la felul cum trebuie să cînte și să povestească istorii și legende și să cînte la psalterion și să zidească tabernacole și să alcătuiască mozaicuri.

Cînd m-am întîlnit acolo în a treia zi, către ceasul prinzului, am fost condus într-o sală încăpătoare; înăuntru era o învălmășeală de oameni, ce se îmbulzeau spre frigerea în care un bucătar slinos învîrtea un herbec de vîrstă venerabilă; cine izbutea, însă, să rupă o bucată de carne din hoit era asaltat de cei care rămăseseră cu buzele umflate; și răsuna blesteme și strigăte de durere. Unde era îmbulzeala și zarva mai mare, i-am zărit pe Iorai, Iahan și Mesulam, povestitorii istoriei despre marea luptă alui David împotriva lui Goliat. Fiecare din ei rotea cîte un ciolan mare cu cîteva tendoane pe el și loveau fără deosebire în toate testele care le erau la îndemînă; cînd au dat cu ochii de mine, au venit în goană și au strigat: "Rogu-te, stăpîne, dă mărturie pentru noi înaintea

nemincărilor ăstora de fii ai lui Belial, că am fost chemați ca specialiști înaintea comisiunii regesti pentru întocmirea unei singurei relatări adevărate și hotăritoare, istoricește exacte și recunoscute oficial, privitoare la uimitoarea înălțare și așa mai departe, și că de aceea suntem îndreptățiți să ne împărtășim din darul DOMnului, care este învîrtit colo în frigare; căci anumite persoane de-aici, care sunt de fapt mari la duh, dar marunte și pizmarețe la fire, ne refuza recunoașterea artistică, astfel încît n-am căpatat decît ciolanele astea bătrîne, care sînt rămasite de ieri”.

Am întărit că Iorai, Iahan și Mesulam cu adevărat fuseseră chemați înaintea comisiunii regesti și înfățișasera acolo istoria despre mara luptă a lui David împotriva lui Goliat, cu care prilej textele lor au fost atît de asemănătoare, încît Natan, profetul, a privit asta ca o minune.

La care Iorai, Iahan și Mesulam au declarat:

”Da, da, voi, bărbați învățați, cu glasurile voastre gingase și cu purtarea alcasă, care le pismuiți simplilor cîntareți de povestiri populare pînă și înghițitura din darul DOMnului, uite, noi suntem facători de minuni! Dar va veni vremea, cînd Iahve vă va izgoni de la oalele cu carne și cînd siclii regilor vor curge în pungile noastre; căci toate întortocherile vorbelor voastre cioplite frumos, limba voastră înflorată, maiestria voastră desăvîrșită ca formă folosesc prea puțin, dacă nu vă potriviți textele voastre și să plăceți unor bărbați puternici ca Natan, profetul”.

Atunci mulțimea s-a tras îndărăt cu venerație, iar Iorai, Iahan și Mesulam s-au îndreptat spre frigare. Au smuls coada cea grasă a berbecului și un hartan mare de la sold și s-au întors la mine cu prada lor, s-au ciucit la picioarele mele și s-au pornit să mestece, să pleascăie din gură, să infulece.

Dar s-a făcut că au venit doi alergători-înainte, care au strigat:

”La o parte din drum, bastarzilor! Faceți loc, scursura a omenirii, care spuneți doar ‘da’ și va lingusiți, faceți loc pentru puternicul și nobilul Amenhotef, marele-eunuc regesc, care e pus peste femeile regelui și peste țiitoarele lui și peste vadovele părintelui regelui”!

Și toți s-au plecat pînă la pămînt, iar unii s-au aruncat pe jos în țarina, printre ciolane și gunoaie. Amenhotef a intrat în toată splendoarea. I-a dat binețe chiar marelui-vataf

al birtului; și, cînd a mers curmezis prin încăpere și a trecut pe lângă frigare, și-a ridicat poala brodată a veșmîntului sau pestrit și a clatinat cu dezgust capul, cu parul încrețit și teapan, scuturîndu-se din pricina obiceiurilor vulgare ale copiilor lui Israel și din pricina duhoarei ce se înalță din hoitul ciopîrțit al berbecului; mie, totuși, mi-a făcut un semn îngaduitor din cap și m-a poftit să-l urmez. Așa s-a făcut că am găsit loc într-o încăpere deosebită, cu priveliște spre o grădiniță umbroasă, avînd în fața noastră o masă încărcată cu talere, pe care adăstau cele mai minunate mîncăruri, și anume: cepe tinere murate și usturoi proaspat și sardele gingașe și, în sfîrșit, mîndria bucătarului: ochi de miel ce cătau spre oaspete dintr-un fel de masă piftioasă abia stravezie, careia egiptenii îi zic aspic. La o bataie din palme a marelui-vataf al salii de mese au venit îndată slujitoare tinere. Acestea erau goale pînă la șolduri, iar simii lor își legănau tare gingaș virfurile, cînd s-au apropiat de noi și cînd ne-au pus dinainte o supă de broască testoasă și un minunat vin alb din viile regesti de la Baal-hamon, și porumbei tineri fierți în ulei și copti în frunze de viță, și pepeni raciți în adîncul fîntinii, și mere cu brînză, și un pocal cu vin dulce cafeniu, care se face din struguri uscați.

Amenhotef și-a sters buzele cu un petec de pinzatura de Byssus și a grăit către mine:

"Asta încă a fost o mîncare acătării, nu-i așa, Etan?"

I-am dat dreptate și am spus, că mîncasem cu multă plăcere și că niciodată nu m-aș fi așteptat să găsesc asemenea servire bună și o atît de minunată bucatărie într-o ospătărie care era sub privegherea dregătoriei regesti pentru birturi.

Dar Amenhotef mi-a răspuns filozofic:

"Asta dovedește doar, Etan, că nu tot ce e făcut de slugile ocîrmuirii trebuie să fie jalnic și mai puțin bun și fără cap. Dacă îl cunoști pe marele-vataf al întreprinderii și dacă îi ungi mîna cu numărul cuvenit de sicli ca s-o faci catifelată, o să te împărtășești din tot ce-i mai bun și o să fii primit așa cum e plăcut înaintea ochilor lui Iahve. DUmnezeul tau. Dar dacă te lași pe seama iubirii norodului față de rege sau pe seama sirguinței lor întru cauza cea bună, o să fii slujit tirziu, dacă oricum vei fi totuși slujit, și o să afli nisip în supă și fire de par în cîrnăți".

"Vorbele domniei-tale mă umplu de mîhnire", am spus eu

am baut din vinul dulce cafeniu, "căci oare nu sunt aici legea și cuvîntul DŌmnului și învățăturile înțelepților și ale judecătorilor și profeților, cele pe care ar trebui să le urmeze norodul"?

Amenhotef m-a privit pe sub pleoapele sulemenite și a zis:

"Zău, Etan, mă uimești. Au tu, care cercetezi de-a rîndul întîmplările istoriei mai proaspete sau mai vechi, n-ai băgat seama că gîndirea oamenilor e ciudat de împărțită în două, precum le este și limba? Că doar pareă am trăi în două lumi: într-una care e zugrăvită în învățăturile învățaților și judecătorilor și profeților și într-una, care e prea puțin pomenită, dar care nu e pentru asta mai puțin adevărată; într-una care e îngrădită prin lege și prin cuvîntul DŪmnezeului tau Iahve, și într-o alta ale cărei legi nu sunt scrise nicaieri, dar sunt urmate pretutindeni. Și slăvită fie această împărțire în două a duhului, căci prin ea omul poate face ceea ce pretind legile lumii adevărate de la el, fără a trebui să renunțe, din pricina asta, la frumoasa credință în învățăturile înțelepților și judecătorilor și profeților: și nu sfîrșesc prin a ajunge la disperare decît cei care, cunoscînd marea împărțire în două, se încumetă să potrivească realitatea cu învățăturile. Căci nu se află cale de întors înapoi la grădina Edenului, despre care am citit în cărțile voastre, și nimeni nu poate face nefăptuit păcatul strămoșului vostru, care a mîncat fructul din pomul cunoașterii binelui și răului; oamenii au învățat să trăiască totuși cunoscînd asta".

"Sluga domniei-tale e copleșită de ascuțimea gîndului domniei-tale", am zis eu. "În afara de asta, ai atins miezul lucrurilor în legătură cu munca mea la relatarile despre regele David: și gîndirea mea e vesnic despicată în două, de vreme ce știu una și spun sau încerc să spun ceea ce știu, ori spun ceea ce nu gîndesc, sau gîndesc ceea ce nu spun, sau aș vrea să spun ceea ce nu trebuie să gîndesc, sau aș vrea să știu ceea ce n-am voie să spun, și mă învîrtesc astfel în cerc, precum un ciine ce vrea să prindă puricii care-l mușcă de coadă".

Recunoscusem mai mult decît era bine și am simțit deodată teamă. Dar el mi-a zis parinteste:

"Poate că ar fi nimerit, Etan, să-ți faci hadîmbă gîndirea. Facutul hadîmb te doare doar o dată; după aceea te simți cu atît mai bine: liniștit, aproape fericit. Și

nu uita marele număr de oameni care n-au avut niciodată un gând bărbat".

Am ris nesigur și, întrucît mă temeam să nu mă încerc și mai mult, i-am adus la cunoștință rugămintea mea, fără alte ocolișuri: trebuia să mai vorbesc o dată cu principesa Micol, pentru a o întreba despre anumite fapte și întimplări, și, cum el era pus peste femeile regelui și peste țiitoarele lui și peste văduvele părintelui regelui, nădăjduim că mă puteam bizui pe ajutorul lui.

Ochii săi sulemenți s-au mijit.

"Știi, Etan, că sunt prietenul tău. Dar a stîrnit nedumerire faptul că principesa Micol a și vorbit pînă acum de două ori cu tine, și încă fără martori. Solomon, cel mai înțelept dintre regi, m-a întrebat cum se face, că încă nu i-ai dat seama despre ce s-a vorbit între tine și principesa. I-am răspuns că, desigur, tot ce s-a vorbit între tine și principesa va sta scris în relatarea despre regele David; dar el a zis, că acela ce se încredințează măgarului călărește prost și că principesa Micol i-a mai pricinuit necazuri și părintelui lui, înaintea lui".

Am privit țintă în pocalul meu gol și m-am întrebat, ce vor fi grăit cu adevărat regele și eunucul.

Amenhotef a făcut semn uneia din slujitoare să-mi umple pocalul din nou. Și am băut mai departe din vinul dulcele cafeniu și am ascultat sunetele din gitlej ale egipteanului.

"Ei, Etan", a început acesta, "alungă umbrele din sufletul tău, căci un înger al lui Iahve, Dumnezeuul tău, ar mai putea să schimbe gândul lui Solomon, cel mai înțelept dintre regi, sau principesa Micol ar putea simți dorința să-și împărtășească și alte amintiri. Dar, între timp, am pentru tine o despăgubire, o surpriza, un fel delicios, cu care gazda îl îmbie pe scumpu-i oaspete după un ospaț bun".

Amenhotef și-a răsucit mîinile cit a putut mai grațios, a zîmbit a taină și a adăugat:

"Te-ai îndelețnicit totdeauna cu istoria, Etan, ai suflat colbul de pe bătrînele tablete de lut și ai adunat urmele anilor disparuți. Eu, însă, vreau să te duc într-un loc, unde poți vedea istoria în desfășurarea evenimentelor".

...o fi vinul basmului florilor arșița sau aromele acestui hadîmb fiu al unei tirfe egiptene am ametit de tot uimitoare puterea degetelor zvelte îmi zdrobește mina istoria în desfășurarea

evenimentelor istoria privită printr-o gaură din frunzisul gardului viu o perechiușă puțin înainte de împreunare cîți încă o vreme să stiu pîndesc asta cu încordare și asudînd de plăcere bărbatul DUMnezeule este doar Adonia de la vârful nasului în chip-leit al părintelui său David dar gura și bărbia de la o capetenie a arcașilor pentru care muma lui Haghita se înflacărase geme Abisag A-bi-sag întinde bratele plin de dor după ea de parcă ar fi un înger al DOMnului dar este întru totul din carne pîrguită mustind de sevă și atît de neroada ochii nerozi gura neroadă cea mai neroadă muiere din Israel să vină aici și să se întâlnească cu fratele regelui Solomon dar Adonia e la fel de nerod ce mai rege ar fi devenit și asta cu nimic altceva în cap decît fecioara din Sunam asta n-o are de la taică-său David nu era tot unul subjugat pe pofta coapselor sale David putea ucide din pricina unei femei dar să-și primejduiască pentru ea propriul cap ca idiotul sau de fecior niciodată ala geme iar Abisag A-bi-sag smulge val după val de pe ea începe să-și rotească ușor șoldurile respingătorul de eunuc îmi zdrobesce mina ce poate simți el voluptatea e doar spirituală la el o plăcere perversă că doar nu știe ce înseamnă efectele strădaniilor acestui ihovnic deja cam virstnic să scape de straietele de pe el o DOamne DUMnezeul nostru în asta e chipul și asemanarea ta arătăm cu toții atît de absurd un fiu al lui Israel cu pieptul turtit cu burta tugiata cu picioare ca de paing geme A-bi-sag o fi oare vinul balsamul florilor arșita mi-e rău de-mi vine să vârs istorie în desfășurarea evenimentelor nu mai bine țin în mine supa de broască testoasă porumbeli fierți în ulei și copti în frunze de vită pepenele mărul cu brînză slavă DOMnului mina mi-e liberă uite cîinele puturos al cărui strămoș puturos a rămas în viață printr-o regretabilă intimplare cînd Iahve a lovit toți pîtii-născuții din Egipt uite ride fără zgomot de Abisag piele bandafirie ca scoica mării sini plini aleasă dintre toate fecioarele lui Israel să-l îngrijească și să-l slujească pe regele David cînd era deja în vîrstă și ajuns la adînci bătrînețe și nu putea să se încălzească Abisag care ingenunchează și se îngrijeste să-l slujească pe Adonia dar el întoarce ochii către DOMnul și geme și se roagă spune o rugăciune de mulțumită și făgăduieste birindu-se să jertfească DOMnului doi iezi de capra în plus un tauras și geme și cade la pămînt și intră în ea un fiu al lui Israel cu pieptul cu burta tugiata cu picioare ca de paing

care face unei femei ceea ce i se cade dar ea se incolăcește și se încovoie în sus și se zgirie cu unghiile și scindește cutare și să-mi facă mie DUmnezeu și chiar mai mult dintr-una și mai mult din cealaltă și încă mai mult și încă și încă și încă...

După ce însă Adonia, feciorul lui David, se despartește cu lacrimi de Ahișag, frumoasa domniță sunamiteanca, și fiecare pornise în calea lui, Amenhotef, marele-eunuc regesc, s-a întors spre mine și a zis:

"Aș vrea să îndrept ceva, Etan. Ți-am spus odată că femeia asta e muierea cea mai proastă din Israel; dar nici o femeie nu e pe deplin proastă, căci când creierul ei nu mai poate gândi, tot gândește încă poala ei".

Am răspuns:

"E așa cum spune stăpînul meu; dar mă tem de urmarile gîndurilor care vin de aici".

Atunci Amenhotef și-a răsucit minile, de parca ar fi vrut să spună că asta deja nu mai ține de domeniul său.

"Stăpînă", am zis eu, "urmînd chemarea voastră, sluga voastră a venit la voi în goană, ca pe aripile heruvimului, ochii mei cată la voi cu recunoștință, iar inima îmi zboară ca un miel tinăr".

Principesa și-a strîns buzele într-o schimă de dispreț.

"Propun să-ți îndrepti recunoștința către prietenul tău egiptean, la rugămintea căruia ți s-a îngăduit să vii înaintea feței mele; în schimb el a fost însărcinat să asculte cu grijă vorbele mele și să relateze tot ce se cade a fi relatat din spusele mele".

Amenhotef s-a inclinat politicos.

"Sunt sigur că stăpîna mea nu va vorbi decît ceea ce sună plăcut la urechile regelui".

Am observat supărarea clocotitoare a principesei și m-am prăbit să deslusc, că vorbirea între doamna Micol și mine va privi doar vremuri trecute de mult și nu vor putea cu nici un preț să stîrnească nici chiar cele mai sensibile simțăminte ale celor în viață azi.

"Vremuri trecute de mult", a repetat eunucul. "Și tu ești convins că anumite persoane din vremea noastră nu se vor vedea batjocurite sub masca celor vechi și nu vor putea izbucni în mînie din pricina asta? Nu e oare o zicală la norodul Israel: Cine se teme de oglindă, se sperie de orice baltoacă?"

Principesa și-a îngăduit o mișcare nerăbdătoare din mînă:

"Sunt o femeie bătrînă, pe care moartea a cruțat-o din pricină ce nu pot fi înțelese".

"De voi, stăpînă, nu se poate atinge nimeni, și cine din Israel va cuteza să vă asuprească". Amenhotef și-a răsucit mîinile. "Dar de prietenul meu Etan?"

AL TREILEA RîND DE RĂSPUNSURI ALE PRINCIPESEI MICOL LA ÎNTREBARILE LUI ETAN BEN HOSAIA ÎN CĂMARILE LUI AMENHOTEF, MARE-EUNUC REGESC, ȘI DE FAȚĂ CU EL.

Întrebare: Pentru a nu face risipă de timp, stăpînă, aș vrea să reamintesc pe scurt ceea ce cunoaștem din alte izvoare. Vă rog să binevoiți a îndrepta greșelile mele.

Răspuns: Ascult.

Întrebare: În timp ce soțul vostru David era urmărit de regele Saul și în timp ce își făcea veacul la Tighai, împreună cu oamenii săi, și slujea filistenilor, ați rămas în casa părinelui vostru în tovărășia tinărului Paltiel, caruia i-ați fost dată.

Răspuns: E așa precum spui.

Întrebare: Și după moartea părintelui vostru și a fratelui vostru Ionatan ați urmat rămășițele oastei peste Iordan și v-ați alăturat fratelui vostru Ișboșet la Mahanaim, ați stat acolo cu Paltiel și ați luat la voi pe cei cinci feciori ai surorii voastre Merab, care murise.

Răspuns: E așa precum spui.

Întrebare: Și în tot timpul, când David a sporit în putere și a ajuns rege în Iuda, n-a trimis niciodată după voi și nici n-a dat vreun semn de viață?

Răspuns: Niciodată.

Întrebare: Nici nu i-ați trimis vreo veste?

Răspuns: Nu.

Întrebare: Nu mai simteți nimic pentru el?

Răspuns: Simțămintele unei femei au puțină însemnătate.

Întrebare: Totuși ați fost fericită, când fratele vostru Ișboșet v-a dat de știre că David a trimis soli la el cu cererea: Dă-mi pe femeia mea, Micol, pe care am luat-o de nevastă pentru o sută de prepuțuri de filistenii.

Răspuns: Mai mult decât fericită... Dar și amarită. Și plină de teamă. Și mai era și bietul Paltiel.

Întrebare: Fratele vostru Ișboșet s-a supus fără împotrivire dorinței soțului vostru?

Răspuns: Fratele meu Ișboșet se gindea, de bună seamă, că va dobîndi o aminare de cîteva luni, dacă mă va da pe mine lui David.

Întrebare: V-a spus David cîndva ce motive l-au împins să pună să vă aducă de la Mahanaim?

Răspuns: Nu.

Întrebare: Care erau motivele, după părerea voastră?

Răspuns: N-ăs putea rosti decât bănuiele.

Întrebare: Dar intrucît voi, stăpînă, sunteți unul dintre puținii oameni, care l-au cunoscut pînă-n fundul sufletului pe David în vremea aceea, bănuielele voastre sunt de mare însemnătate.

Răspuns: În călătoria de la Mahanaim am avut răgaz destul să fac presupuneri. Mergeam pe asinul meu prin arșița dogoritoare; înaintea mea, unde călărea Abner cu oamenii lui, ușor zăngănit de arme, în urma mea însă Palteil gifiind, care se ținea de coada asinului meu. Mă gindeam la David și la cele o sută, nu, două sute de prepuțuri pe care le dase ca plată; și mă gindeam că, acum, vrea să capete îndărăt ceea ce plătise și că ajunsese destul de puternic ca să și-l ia. Și apoi m-am gândit: poate că mă vrea totuși pe mine, vrea femeia care eram cînd a venit la mine și m-a luat. Dar atunci de ce tăcerea lui îndelungă? Din pricina lui Abigail sau a alteia dintre femeile sale, sau din pricina bărbatilor tineri, pe care îi prefera cînd avea poftă de așa ceva? Și mi-a venit în gînd ceea ce-i stăpînea gîndurile în tot timpul: că era alesul DOMNULUI. Asta era pricina pentru care voia să mă aibă după toți anii scurși. Avea nevoie de mine pentru planurile lui: prin fiica lui Saul dobîndea un drept legiuit la tronul lui Saul.

(Aici a întrerupt-o Amenhotef și a zis: "Îngăduiți slugii voastre, stăpînă, să vă atragă luarea-aminte, că vorbiți despre părintele lui Solomon, cel mai înțelept dintre regi, și despre tronul pe care șede el". La care principesa Micol a răspuns: "Vorbesc despre bărbatul meu".)

Întrebare: Poate ne întoarcem îndărăt la întîmplările din călătorie. Ati povestit despre Paltiel, care alerga după voi ținîndu-se de coada asinului.

Răspuns: Bietul Paltiel. Dar era o mîngiere să știu că acolo, la coada asinului meu, alerga după mine singurul om care mă îndrăgea. De fiecare dată, cînd priveam îndărăt, vedeam cum cată cu nespusă iubire la mine. Noptile, după ce mi se înălta cortul, se furîșa tîrîș la mine și își culca pe umărul meu capul și i se rostogoleau lacrimi pe față, în barba rară. Abner și oamenii săi păreau să nu-l bage de seamă pe Paltiel și nici nu-i dădeau nimic din merindele luate cu ei; el minca ce-i lăsam eu. Dar, cînd am ajuns la Bahurim, unde ținutul semînticii Veniamin se mărginește cu Iuda, Abner s-a întors pe cal către Paltiel și i-a zis: Vino încoace. Și Paltiel s-a apropiat de el și a stat acolo,

cu un umar, ca totdeauna, mai ridicat decit celalalt, și a zis: Aici sunt, stăpîne. Și Abner a grăit către el: Este vremea să te întorci. Și Paltiel s-a întors și nu l-am mai văzut niciodată.

(Principesa a băut din apa amestecată cu mirodenii, care era lingă ea pe tava, s-a lăsat pe spate, rezemîndu-se, și și-a închis pleoapele albicioase).

Întrebare: Să continui, stăpîna?

Răspuns: Te rog.

Întrebare: Cei cinci feciori ai surorii voastre Merab, ocrotiți de voi, au rămas la Mahanaim?

Răspuns: Fratele meu Ișboșet și cu mine am fost, amîndoi, de părere că urmașii barbatești ai părintelui meu Saul sunt cel mai bine feriți cît mai departe de David.

(La aceasta Amenhotef și-a răsucit minile nespuse de înspăimîntător, astfel încît m-am văzut nevoit să schimb tema).

Întrebare: Și ce s-a întîmplat, stăpîna, cînd ai ajuns la Hebron?

Răspuns: Cînd am păsît în regatul soțului meu David, mă așteptasem să mi se ureze bun-sosît, cum i se cuvine soției regelui, cu un alai de alergători care să alerge înaintea mea și cu o leetică, împreună cu purtătorii cuveniti, și cu daruri. Totuși, desi începînd de la Bahurim, unde am trecut granița dinspre Iuda, am fost ținuți tot timpul sub supraveghere, a trebuit să călătoresc pînă la Hebron, pe asinul meu istovit și cu răsături de la șea. Cînd s-a zarit Hebronul, însă Abner ben Ner a pus să sune din trîmbiță, de trei ori, și dinspre poartă a răsunit răspuns, tot de trei ori, și o capetenie calare de douăzeci de călareți au ieșit în galop pe poartă. Au mers pînă la Abner; capetenia calare și Abner și-au dat binete unul altuia, după care au intrat împreună, la trap, în oraș pe mine și asinul meu, însă, ne-au lăsat să adăstăm în plin cîmp, printre milogii care se adunaseră acolo. Și aceștia au întins minile și mi-au pipăit vesmîintele și sandalele și înelele de pe degete și au zis: Cine ești tu, stăpîna, de te-au lăsat singura în urma pe cîmp, printre milogii? Și eu am spus: Sunt Micol, fiica regelui Saul. Ei, însă, au început a rîde și s-au pornit să țopaie și

să sară în sus și să facă tumble, iar cei care erau schilозиși aveau bubuoale în cap mergeau schiopiș pe lângă mine, cînd mi-am îndreptat asinul spre poarta orașuluiși strigau: Uitați-o pe fiica regilor printre milogi; ce vremuri mari au venit în Iuda, dacă un fur și tâlhar de drumul mare se sumește a fi alesul DOMnului, iar o tirfă se dă drept fiica regelui.

(La aceasta, Amenhotef a bătut necăjit din palme și a spus pe tonul său cel mai din gît: "Șterge asta din însemnările tale, Etan").

Întrebare: Fără îndoială, stăpînă, că pînă la urmă v-a ieșit înainte vreun slujitor de-al regelui David și ați fost dusă înaintea fetei soțului vostru?

Răspuns: O, da. Mi s-a explicat că se făcuse o greseală și că regele își cere iertăciune. Și m-au dus în casa lui David, și am fost îmbăiată și unsă cu alifii și stropită cu esență de trandafiri și de mirt și am căpătat veșminte frumoase. Simțeam cum imi revine viața în mădulare și bucuria în inimă și am stat culcată și l-am asteptat pe David, dragul meu, care mă luase de femeie pentru două sute de prepuțuri de filistenii. Cînd s-a lăsat noaptea, apoi a venit și el. A intrat în cercul de lumină al lămpii. Era el: cu ochii lui cenușii care străluceau atît de ciudat, cu buzele ce-mi rămăseseră de neuitat; și, totuși, era pentru mine un străin. S-a așezat lângă mine pe pat și m-a cercetat cu privirea și a zis: fiica lui Saul, nu încapе îndoială. Eu am spus: Părintele meu Saul este mort. El a zis: Ai să fii nevasta regelui lui Israel. Am spus: Ișboșet, fratele meu, este rege al lui Israel. David a făcut o mișcare din mină, de parcă ar fi vrut să înlătore un păianjen de pe veșmînt și a grăit...

(Atunci s-a ridicat Amenhotef și a zis: "Stăpînă, trebuie să încerci din rodiile astea. Le capăt de la neguțătorul meu personal, care cercetează, din porunca mea, grădinile din jurul Ierusalimului și cultivatorii de pomi roditori". A desfăcut o rodie și principesa a luat din carnea ei dulce și a mîncat).

Întrebare: Și ce a răspuns David, soțul vostru?

Răspuns: A zis: Am scris în ultima vreme unele stihuri destul de interesante. Poate că ai vrea să le auzi odată. Eu, însumi, abia dacă mai cînt; am un meșter

în coruri și cîntăreți cu voci felurite, înalte precum și joase, care cîntă însoțindu-se din psalterion sau din harfă sau din laută; o să trimit cu plăcere citiva la tine. Așa că i-am mulțumit și i-am spus, că înbierea lui e cit se poate de milostivă și că el este poetul meu cel mai îndrăgit.

Întrebare: Si apoi?

Răspuns: Apoi mi-a pus patru degete pe frunte și a grăit: DOMnul Iahve să-ți binecuvinteze sosirea în casa asta; noapte bună. Și a plecat.

INSEMNĂRI ALE LUI ETAN BEN HOSAIA
SCRISE ÎN GRABĂ
ÎN TIMPUL CELEILALTE PĂRȚI A
RĂSPUNSURILOR PRINCIPESII MICOL

două fapte singeroase, repede unul după altul, prin care Abner și Ishoșer sunt înlăturați, amîndoi fiind singurii care mai stînjeneau luarea puterii de către David peste întregul Israel.

întrebare: mina lui Dumnezeu sau mina lui David
laturi comune

în ambele cazuri faptă cu folos pentru David, care plînge în gura mare pe cei ucisi (ceea ce a fost primit cu admirație de norod)

în ambele cazuri, faptaşii cu credința că le este asigurată marea milostivire a lui David dar acesta îi blesteamă cu cuvinte aspre în parte

poetice
deosebiri

uciderea lui Abner de către Ioab posibil și răzbunare a singelui pentru Asael fratele lui Ioab pe care Abner l-a omorât cu coada sulitei (vezi măcelul de la iazul Ghibeon)

fapta ucigașă a lui Baana și Rechab b'nai Rimmon dimpotrivă de dorința din ciștig și spre folosul și binele presupusului care le-a cerut-o și purtarea lui David diferită față de faptaşii Baana și Rechab petrecuți în moarte pe loc (vezi și tinărul flăcău din Amalec care a mărturisit omorîrea lui Saul)

cu prilejul aducerii capului înșingurat a lui Ishoșet de către Baana și Rechab: *dacă pe cel ce mi-a adus vestea și a zis 'Iată a murit Saul și Ionatan', și se socotea pe sine vestitor de*

lucurie, eu, în loc să-l răsplătesc, l-am prins și l-am ucis în Ictlag, apoi, cum, când niște oameni netrebnici au ucis un om nevinovat în casa lui și în patul lui, oare nu voi cere sângele lui din mâinile voastre și nu vă voi stârpi de pe pământ?

În schimb Ioab este blestemat doar în trecut

David: niciodată să nu lipsească din casa lui Ioab cei ce patimesc de scurgere, cei leproși, cei ce merg în cârji, cei omorâți de sabie și cei lipsiți de piine

blestem fără de urmare asupra lui Ioab în cariera lui următoare (Ioab rămâne căpetenia oastei în toate războaiele următoare în afara de unul abia pe patul de moarte (vezi epusele lui Penuel ben Muși și ale altora) David către Solomon: să faci dar cu Ioab după înțelepciunea ta ca să nu se pogoare căruntețea lui cu pace în iad

la sosirea lui Abner în Hebron Ioab absent din pricina unei mici raite de jaf

totuși rămas-bun cordial al lui Abner de la David la poartă îmbrățișări, sărutări deci mai curînd încheierea mulțumitoare a tratativelor

Ioab întors cu pradă bogată află de vizita lui Abner mare enervare

Ioab către David: Ce ai făcut? Iată a venit la tine Abner; de ce i-ai dat drumul să plece? Tu știi pe Abner, fiul lui Ner; el a venit să te înșele și să afle pe unde intri și pe unde ieși și să cunoască tot ceea ce faci tu.

neprobabil ca David să creadă asemenea vorbe, dar foarte posibilă schimbare de părere după plecarea lui Abner în sensul că tronul Israelului poate fi cumpărat mai ieftin prin înlăturarea lui Abner

Ioab purcede la fapte

Întrebare: cu sau fără știrea lui David

David despre asta: Nevinovat sunt eu și regatul în veac înaintea DOMnului de sângele lui Abner; fiul lui Ner; căda el pe capul lui Ioab. După litera legii David fără vină intrucît fapta e doar a lui Ioab

Ioab trimite gonaci după Abner și l-au întors aceștia de la fîntina Sira și i-au cerut să vină îndărat la Hebron

Ioab l-a întâlnit pe Abner în Hebron la poartă și l-a dus deoparte ca și cum ar fi vrut să vorbească cu el în taină și i-a infipt jungherul sub coasta a cincea care era ținta preferată a lui Ioab ca și a lui Abner dar Ioab mai iute de mînă

David poruncește ca totdeauna îngropaciune cu fala dolii oficial pentru Abner toți oamenii mari din Israel își rup hainele și se încing cu saci

David merge după sieri la mormintul cel mai ales din Hebron așezat pe deal cu privesc și cu chiparosi

CINTEC DE JALE AL LUI DAVID, ALCATUIT LA PRETIMPURIA SAVIRSIRE DIN VIATA A LUI ABNER BEN NER

Murit-a Abner, cum moare omul unul fără minte?

Mîinile nu ti-au fost legate, nici picioarele nu ti erau încătusate

Ci ai cazut ca cei doborîți de tilhari.

În timpul ultimei părți al celui de-al treilea rînd de raspunsuri, principesa Micol era deja destul de stîrnita.

"Ai bagat de fapt de seama", m-a întreat ea și a aratat spre marele-cunuc regesc, "cît de mult seamana cu unul dintre zeii lui cu cap de pasare?"

Am tacut discret.

"Și, tu, Etan, imi ești deopotriva cauza de suparare cu veșnicile tale însemnari! Ceea ce poartă să afle Solomon, cel mai înțelept dintre regi, i-o pot spune în fată."

Am pus tablita mea cerata de-o parte; iar Amenhotef a făcut o plecăciune și a întreat:

"Dacă socotiți mai nimerit să ne îndepartăm, stăpina..."

"Rămîneți", a grăit ea întepat, "vreau să v-o povestesc pînă la capăt".

S-a ridicat, foarte costelivă în veșmîntul ei negru.

"Capul lui mi-e de neuitat. Doar capul; cum arata în rest, cum își ținea mîinile, cum se misca și vorbea, aproape că nici nu mai știu. În ziua aceea, la Hebron, David a trimis în casa femeilor și a pus să-mi spună: Regele dorește să te înfățișezi înaintea fetei lui. Am fost uluită; dar l-am urmat pe slujitor. Și, în sala tronului, David ședea între heruvimi, iar Ioab sta acolo dimpreună cu mulți dintre cei puternici; și m-am plecat înaintea lui David și am zis: Slujitoarea ta a venit la tine după dorința ta, stăpîne. El a ridicat mina și a aratat spre un lucru ce se afla pe o masă mică, înfășurat într-o pînă întunecată, și a grăit: Uite, fratele tau, Isboset. Un

slujitor a dat pînza la o parte și am văzut capul: părul înnodat ca un laț pentru a putea fi apucat cu mina, ochii ca două petricele cenușii, barba și gitlejul o masă plină de sînge încheiat."

Principesa a băut o înghițitură din apa amestecată cu mirozne plăcute. Apoi s-a îndreptat spre Amenhotef, cu pasul teapăn ce-i era caracteristic, i-a lovit cu evantaiul ei peste încheietura mîinii și a zis:

"Dacă este prea mult pentru gingașii tăi nervi egipteni, nu ai decît să pleci."

"Stăpînă", a întors el vorba, "nu prin nervi gingași i-am convins noi pe stramoșii voștri să îmbine la locul lor grelele blocuri ale celor mai frumoase dintre piramidele noastre."

"Dar noi am supraviețuit", a zis principesa. "Suntem o rasă care dănuie".

Apoi a tăcut, m-a privit încruntînd fruntea:

"Unde rămăsesem? Aa, da -- soțul meu, regele David, s-a întors apoi spre doi oameni, ce stau înaintea lui, și a grăit: Ei, Baana și Rechab b'nai Rimmon, aveți bunătatea să repetați povestea voastră în fața soției mele Micol, fiica lui Saul și sora lui Ișboșet. Și Baana și Rechab au pălit și au pierdut ceva din stăpînirea lor de sine și au spus: Dacă nu v-a cu bănat, stăpînă, am mers la casa lui Ișboșet cînd era ziua mai cu arșită, și am intrat de-a dreptul înlăuntru, fiindcă Ișboșet ne dăduse anumite însărcinări în legătură cu Abner ben Ner, iar slujitorii lui Ișboșet știau că ne așteaptă. Ne-am dus în mijlocul casei, în camera de culcare a lui Ișboșet, care era lungit pe pat și își făcea somnul de prînz sforîind, în timp ce mustele îl bizîiau pe față. Atunci l-am înjunghiat și i-am tăiat capul și am pîrces la drum pe calea pustiei și am mers toată noaptea. Și am adus capul lui Ișboșet către Hebron, la soțul vostru David și i-am grăit regelui: Iată, aici e capul lui Ișboșet, feciorul vrăjmașului tău, care a căutat sufletul tău; acum DOMNUL a răzbunat pe domnul meu regele împotriva lui Saul, vrăjmașul său, și împotriva urmașilor lui".

Principesa s-a așezat jos pe perna ei și și-a cuprins genunchii cu mîinile. Am văzut expresia din jurul gurii ei și cutele de pe chipul ei și m-am dus cu gîndul la David și la nemaipomenitul lui simț pentru spectacular.

"Dar David s-a ridicat în picioare între heruvimi", a continuat principesa, "și a grăit: Ascultați, feciori ai lui Rim-

mon, și tu de asemenea, Micol, fiica lui Saul. Și a vorbit despre tânărul amalecit, care îi adusese coroana lui Saul și brățara de pe brațul lui Saul, și care crezuse că va dobîndi răsplată pentru vestea lui, și pe care a pus să-l sugrume la Tielag. Apoi, cu glas ridicat, a grăit către Baana și Rechab și către mine și către toți cei care erau în jurul lui: Viu este DOMNUL care a izbăvit sufletul meu din tot necazul; apoi cum, cînd niște oameni netrebnici au ucis un om nevinovat în casa lui și în patul lui, oare nu voi cere singele lui din mîinile voastre și nu vă voi stîrpi de pe pămînt? Și, cum Baana și Rechab au strigat către el și s-a pornit o hărmălaie, David a dat poruncă oștenilor lui și i-au omorît pe amîndoi ucigașii și le-au tăiat mîinile și picioarele și le-au spînzurat deasupra iazului din Hebron."

Principesa și-a pus mîinile, cu palmele întinse, în poală. "Nu stiu ce gînd morbid l-a împins pe David să îngroape capul lui Ișboșet în mormîntul lui Abner la Hebron. Au nu fusese Ișboșet în aceeași măsură jertfa lui Abner, cît și a ucigașilor săi Baana și Rechab? Sau era această apropiere în moarte gîndită ca un simbol cu tîlc, ca o pildă tainică înțeleasă doar de David și de DUMNEZEU.

LUCRURI SCRISE, ÎNSEMNĂRI ȘI CONSIDERAȚII ALE LUI ETAN BEN HOSAIA CU PRIVIRE LA RĂZBOAIELE EXTERNE ALE LUI DAVID, CA ȘI LA DIFERITE ALTE ÎNTÂMLĂRI DIN TIMPUL DOMNIEI LUI DAVID, CARE AU FOST DISCUTATE, LA NOUA LOR SEDINȚĂ, DE CĂTRE MEMBRII COMISIUNII REGESTI PENTRU ALCĂTUIREA UNEI ȘI SINGUREI RELATĂRI ADEVĂRATE ȘI HOTĂRÎTOARE, ISTORICESTE EXACTE ȘI RECUNOSCUTE OFICIAL PRIVITOARE LA UIMITOAREA ÎNĂLTĂRE ȘI AȘA MAI DEPARTE

Totul îi revine celui pe care l-a ales DŌmnul; dar cei, cărora le e menit să se prăbusească, sunt făcuți una cu pămîntul.

Așa cum *beth* urmează după *alef*, tot așa a trebuit să urmeze ungerea lui David după uciderea lui Ișboșet. Bătrînii Israelului au venit la David și au grăit: Iată, noi suntem oasele tale și carnea ta; încă de ieri și de alaltăieri, cînd Saul domnea preste noi, tu ai condus în luptă pre Israel și ai adus pradă bogată și așa să fii tu conducător preste Israel. Și regele David a încheiat cu ei legămînt la Hebron înaintea DŌmnului; și au miruit pe David rege peste tot Israelul.

După toate pasiunile și pătîmirile, vicleniile și crimele, mișcările și contramișcările, încheierea aceasta trebuie să fi fost totuși oarecum nesatisfăcătoare pentru David.

CUVINTAREA REGELUI DAVID CĂTRE OASTE SA ADUNATĂ PENTRU PREGĂTIREA IURESULUI ASUPRA CETĂȚII SION; CUM A FOST SUPUSĂ ADUNĂRII DE CĂTRE BENAIA BEN IEHOIADA ȘI CUM A FOST ÎNFĂȚISATĂ DE EL MEMBRILOR COMISIUNII

"Asadar, copii ai lui Israel și Iuda, ascultați-l pe alesul DŌmnului. Preoții noștri au tăiat berbeci și au întrebat și oracolul Urim și Tummin; ei îmi jură că încă n-a fost vreo

zi mai prielnică pentru a porni iureșul împotriva Ierusalimului, orașul iebuseilor, și a-l smulge paginilor. În afara de asta, am visat și un vis, în care Iahve, DOMnul cetelor de oaste, mi s-a arătat și a grăit către mine: Iată, am scos pe Israel din Egipt și am mers înaintea lor ziua ca un stîlp de nori, iar noaptea ca un stîlp de foc; așa vreau să merg și înaintea ta și a norodului tău, cînd vor porni asupra meterezelor Ierusalimului."

(Strigăte de ura.)

"Ah, vitejii mei, a căror sabie bagă spaima în inimile dușmanului; voiesc să vă aruncați în țărina înaintea DOMnului și să-i mulțumiți pentru că v-a ales să trăiți ziua aceasta. Căci veți fi pizmuiți în vecii vecilor, pentru că ați fost aleși dintre toți bărbații lui Israel, să năvăliți asupra cetății Sionului și s-o luați pentru DOMnul DUMnezeul cetelor de oaste și pentru regele vostru David și să va nemuriți prin asta numele și să agonisiți pe lângă asta pradă mare, fiecare dintre voi."

(Strigăte puternice de ura.)

"Acu', au fost și unele glasuri, și eu am auz foarte bun pentru glasuri, care au pus întrebarea: Au de ce vrea David, de fapt, acest Ierusalim ca oraș al său? Nu e decît o gramadă de pietroaie, dogorit vara, friguros iarna și la urma urmelor neplăcut. Dar, în visul pe care am avut prilejul să vi-l amintesc, Iahve mi-a grăit mai departe și a zis: David, tu ești rege peste toți copiii lui Israel; de aceea orașul tău să nu fie nici în Iuda și nici în Veniamin și nici în Manase, și în nici unul din triburi, ci să fie orașul tău propriu, orașul lui David, și așezat la mijloc; iar eu, DOMnul DUMnezeul tău, voi veni însumi și voi locui în Ierusalim, spre marele folos al locuitorilor lui și al întregului norod Israel. De unde vedeți, luptătorii mei cu inimi de leu, că Iahve, DOMnul cetelor de oaste, are gînduri mari cu rolul Ierusalimului în istorie; noua nu ne revine decît să cucerim orașul."

(Strigăte de ura.)

"De asemenea s-a spus, și eu am auz foarte bun pentru tot ce se spune, că cetatea Sionului și zidurile Ierusalimului sunt atît de neluat, încît le-ar putea apăra chiar și numai ologi și orbi. Dar asta nu e decît un zvon răspîdit de vrăjmasii lui David. Căci, în visul la care m-am referit de repetate ori, Iahve mi-a grăit mai departe și a zis: David, este

acolo o trecere prin stincă, care duce de la un izvor de afară, din fața orașului, la o cisternă dinăuntru meterezelor, și cine urcă prin ea va ajunge în spatele apărătorilor și va împlini astfel, ceea ce este plăcut în ochii Domnului."

(Uimire, strigăte de ura.)

"De aceea, nebiruiții mei, vă spun: cutare și cutare să-mi facă mie DUMnezeu și încă și mai mult să-mi facă, dacă orașul Ierusalim nu va fi al nostru la lăsatul nopții. Și cine va urca cel dintii prin trecere și va ajunge în cisternă și îi va bate pe iebusei împreună cu ologii și orbii, acela va fi cel mai mare și căpetenia mea în luptă. Trîmbițaș, sună iureșul."

(Uralele nu mai voiau să contenească. Trîmbița sună iureșul.)

Benaia ben Ichoiada sfîrșise. Membrii comisiunii simțeau în mod vădit oarecare stînjeneală; sedeau acolo, unii privindu-și unghiile, alții scărpinîndu-se la nas. Pricina stînjeneții era limpede: căci Ioab fusese cel care urcase primul prin trecere și ajunsese primul la cisternă și îi lovise pe iebusei; în privința lui Ioab, însă, după cum se spunea, regele David îl însărcinase pe feciorul său Solomon: Să faci dară cu el după înțelepciunea ta, ca să nu se pogoare căruntețea lui cu pace în iad.

Dar Iosafat ben Ahilud, marele-grămătic, și-a lipit palmele apăsîndu-le una peste alta și a zis:

"Cum de mai sunt îndoieli în inimile domniilor-voastre cu privire la felul cum e tratat Ioab în relatarea noastră? Au nu scrie în Cartea Facerii întru totul pe față despre șarpe și nu se relatează i ea despre Cain, ucigașul fratelui său Abel? În cărțile ce apar în anumite țări străine, cel care nu e binevăzut de regele său este amintit adeseori doar pe scurt sau chiar deloc, încît un om tratat astfel devine o ne-persoană, iar feciorii lui sunt deodată feciorii nimănui. Dar astea sunt căile celor netaiați împrejur și, pe deasupra, sunt și înțelepte, căci întoarcerea întru totul pe dos a faptelor prostește doar pe proști și face întreaga carte să fie de necrezut; și, de-ndată ce se suie un nou rege pe tron, el poruncește să se scrie totul altfel, cu care prilej ne-persoana regelui trecut este dezgropată din nou, iar favoriții lui sunt dați, firește, la o parte, astfel încît istoria unui norod atîrnă pînă la urmă de ce ediție a ei o citești. Dar Solomon, cel mai înțelept dintre regi, ar fi mai bucuros dacă comisiunea noastră l-ar pune cu îndeminare în lumina potrivită pe cel ce trebuie să fie însem-

nat și dacă, acolo unde adevărul urmează să fie răstălmăcit, îl va răstălmăci doar în măsură neînsemnată și dacă, în general, va proceda într-un fel mai subtil, pentru ca norodul să și creadă ceea ce stă scris; căci regele nădăjduiește foarte, că Una și singura relatare adevărată și hotăritoare, istoricește exactă și recunoscută oficial, privitoare la uimitoarea înălțare și așa mai departe va dăinui mai mult decât toate cărțile celedalte de acest fel.

Am observat sprinceană încruntată a lui Benaia ben Iehoiada. El a pufnit minios și a zis:

"Ajunge! Cutare și curate să-mi facă mie DUmnezeu și încă și mai mult să-mi facă, dacă nu l-oi chema la judecată înaintea norodului. Am destule dovezi împotriva lui și destule marturii iscălite în regula, pentru a-l spînzura de două și de trei ori, pentru a-i reteza capul și a pune să-i ținuiască trupul la primul zid; și, la judecata lui, va spune adevărul înaintea întregului norod și cu toate amărăciunile, încît să nu mai rămînă nimic de răstălmăcit, nici lucru fără însemnătate, nici altceva."

La aceasta marele-grămătic Iosafat ben Ahilud a prins a zimbi politicos. Începerea unei proceduri de judecată intră întru totul în sarcinile slujbei domnului Benaia, bineînțeles presupunînd încuviințarea regelui Solomon; dar una este să spînzuri un om și alta să scrii despre el.

Iată-l pe regele David în toată splendoarea lui.

Părui i s-a făcut roșu-ruginiu, în barbă s-a ivit prima cărunțeală. Constrîngerea de-a se păzi mereu i-a săpat cute în jurul ochilor, iar privirea a pierdut ceva din strălucirea de odinioară.

(Stăpinul meu Iosafat: Să fie amintit aici faptul că DOrnul l-a pus pe David rege preste Israel de dragul norodului său Israel.)

David locuiește în cetatea Sion și îi dă numele de orașul lui David. Întărește zidurile de apărare. Se învoiește cu Hiram, regele din Tir, care îi trimite cedri și timplari și cioplitori de piatră pentru zidirea palatului său.

Din rindurile fiicelor Ierusalimului și-a mai luat alte femei și țiitoare. Are nevoie de femei noi, are nevoie de feciori mai mulți și trage nădejde că sporirea familiei prin frumuseți din partea locului o să-l facă iubit de norod.

(Stăpinul meu Elihoref: În locul ăsta să se adauge nu-

mele feciorilor lui David, care i s-au nascut la Ierusalim.)

Este, vădit, alesul DOMnului. Astfel decit casa lui Saul, care s-a năruit după moartea întemeietorului ei, casa lui David va dăinui multe generații după el. În mîinile lui, puterea e sfîntită de țeluri mai înalte. Poezia lui se ocupa pe larg de gîndul acesta; odată cu textele, mai-marele muzicanților regesti primește și indicații precise cum să le prezînte. Dar el caută o dovadă durabilă a misiunii sale dumnezeiești.

Și își aduce aminte de chivotul legii.

(Stăpînul meu Natan: Aici e nimerit un scurt capitol despre aducerea chivotului DOMnului la Ierusalim).

Chivotul legii, asupra căruia tronează nevăzut Iahve între heruvimi: să fie adus la Ierusalim și va fi adus împreună cu el și Iahve, DUMnezeul inezisabil și nestatornic al triburilor; iar DUMnezeu într-un anumit loc înseamnă și puterea într-un anumit loc.

Dar unde se află chivotul? Întrebînd de sîrg pretutindeni, află că ultima oară a fost cinstit înaintea norodului în timpul cînd era judecător Samuel, profetul, și anume după ce regii filistenii îl luaseră pradă în război, dar îl trimisese răzărăt lui Israel, fiindcă fuseseră bătuti de către Iahve cu buhoaic pe mādular și cu trînji. De atunci sedea, acoperit de colb, în sura unui anume Aminadab din Chiriatiarim, lîngă Ghibea.

(Stăpînul meu, Tadoc: orice deslășiri, ce pot trezi indoială cu privire la obiectele de cult, trebuiesc lăsate de-o parte.)

Acu', în timp ce chivotul e curățat de pinzele de păianjen și îl vopsesc din nou, regele David se apropie cu un alai de treizeci de mii de credincioși ca să ia chivotul legii din casa lui Abihadab. Chivotul e pus într-un car nou și Uza și Ahio, feciorii lui Abinadab, sunt sortiți să ducă ei carul cel nou.

David știe ce-i datorează DOMnului: aceasta avea să fie cea mai mare procesiune din istoria lui Israel, cu nenumărați muzicanți care cînta înaintea DOMnului din harfe, din psalterioane, din timpane, din fluiere, din chimvale, destul ca să înspăimînte și boul cel mai puternic. Și, cînd procesiunea ajunge la aria Nachon, iată că boii se sperie și căruța porneste să se povîrnească, iar Uza și-a întins mîinile sale spre chivotul DOMnului ca să-l sprijine. DOMnul însă s-a mîniat foarte pe Uza și l-a lovit DUMnezeu chiar acolo pentru îndrăzneala lui și a murit Uza acolo lîngă chivotul DOMnului.

(Stăpînul mei Tadoc: Asta trebuie rostit cu grija, ca să nu

se nasca vreo indoială cu privire la dreptatea vesnica a DOMnului.)

David se sperie: dacă Uza a trebuit sa moară numai pentru că a sprijinit chivotul DOMnului, au ce-l paste pe cel care se gîndește să-l folosească pentru propriul sau interes?

Asadar, David umblă să se cotorosească de aceasta moară primejdioasă. Lesul lui Uza este lăsat în locul acela. Chivotul DOMnului e întors în casa din apropiere a lui Obed-Edom Gatcanul, cu scopul de-a fi privegheat mai departe: dacă minia DOMnului se vadește a dăinui mai mult, atunci va fi lovit pe față și Obed-Edom.

(Stăpinul meu Ahia: Alegerea unui strain ca obiect de încercare trebuie subliniată cum se cuvine, întrucît ea vadește marca dragoste a lui David pentru norodul sau Israel.)

Dupa trei luni încheiate, toate vestile sună la fel: nu numai că Obed-Edom n-a fost batut cu dropica, cu buboaică deschise și cu scurgere de puroi, dar DOMnul a binecuvîntat vadit casa lui Obed-Edom și tot ce era al lui.

Acum David se hotărăște sa mai încerce o dată. Pentru a merge mai la sigur, pune sa jertfească boi și oi grase, dăndă ce acei ce duceau chivotul făceau șase pași. Apoi se încinge cu efordul de în al preoților și joacă în extaz înaintea DOMnului, întră marea bucurie a norodului, care admira bine-dezvoltatele lui podoabe dezgolite, și spre neplăcerea lui Micol, care privește de la fereastra sariturile lui în timp ce însoțește chivotul pînă la cortul legii.

(Stăpinul meu Elihore: Pentru a scoate în relief marimidia lui David, aici ar trebui intercalat faptul că David a pus în ziua asta sa se împartă la toată mulțimea lui Israel, atît bărbaților, cît și femeilor, așadar ficăruia, cite o turta și cite o bucată bună de carne friptă și cite o oca de vin.)

**LISTA BIRUINTELOR LUI DAVID ASUPRA
DIFERITILOR DUSMANI DIN AFARA,
ALCATUITA DE BENAIA BEN IEHOIADA
ȘI PREZENTATĂ DE EL CU SCOPUL DE A
FI INCLUSA ÎN RELATAREA DESPRE
REGELE DAVID**

PRIMUL RĂZBOI ÎMPOTRIVA FILISTENILOR:
Filistenii navalesc în țara prin valca Refaim. Urmind

statul DOMnului, David îi bate la Baal-Peratim printr-un atac frontal. Filistenii bătuti lasă acolo idolii lor și David poruncește să-i ardă cu foc.

AL DOILEA RĂZBOI ÎMPOTRIVA FILISTENILOR:

Filistenii se reîntorc, din nou prin valea Refaim. DOMnul recomandă o manevră de învăluire, urmată de un iureș asupra spatelui dușmanului; DOMnul va da semnul pentru iureș printr-un fosnet, ca și cum ar veni pe vârful anumitor aguzi din dumbrăvi. David face precum i-a poruncit DOMnul și îi bate pe filistenii de la Ghibeon pînă la Ghezer.

URMĂRIREA CELOR BĂTUȚI:

Împotrivirea trupelor risipite ale filistenilor este înfrîntă; orașele filistenilor sunt ocupate; cele cinci regate încetează să mai ființeze.

SUPUNEREA MOABULUI:

Moabiții sunt atacați de către David și bătuti. Din trei bărbați în stare să poarte armele, pune să ucidă doi, restul au fost facuti birnici.

MARELE RĂZBOI DIN MIAZĂNOAPTE-RASARIT:

Hadad-Ezer, regele din Toba, amenință să-și întindă puterea peste apa Eufratului. David pornește la luptă împotriva lui, îl bate, ia prinși douăzeci de mii de pedestrași și șapte sute de călăreți și face pradă o mie de care de luptă. Scuturile de aur ale ofițerilor lui Hadad-Ezer, ca și mari cantități de aramă din Tebah și Berotai, orașele lui Hadad-Ezer, sunt aduse la Ierusalim.

OCUPAREA DAMASCULUI:

Sirienii din Damasc vin în ajutorul lui Hadad-Ezer, regele din Toba. David omoară douăzeci și două de mii de oameni dintre ei, pune osti de pază în Siria Damascului, iar sirienii ajung robi și birnici lui David.

SUPUNEREA IDUMEEI:

La retragerea din Siria, în Valea Sărată, David bate o oaste din ajutor din Idumea, optsprezece mii de oameni. Apoi pun oștiri de pază în Idumea și face întreg norodul birnic.

MARELE RĂZBOI TRANSIORDANIAN:

Cuprins de minie împotriva regelui Amon din Amon, care răsese pe jumătate bărbiile solilor lui Israel și îi silise să se întoarcă cu șezutul gol, David trimite pe Ioab cu toată oștirea de viteji. Într-o bătălie îndoiată, în fața porților orasului Rabat-Amon, ostile siriene de ajutor și amoniții sunt biruiți pe rînd. Sirienii se adună iarăși și sunt întăriți cu trupele regelui Hadad-Ezer. David stringe întreaga oaste a lui Israel, trece peste Iordan și înfringe la Helam oastea siriană unită sub Sovac, căpetenia de oaste în război a lui Hadad-Ezer. Luptătorii lui David nimicesc patruzeci de mii de călăreți și oștenii din șapte sute de care de luptă; Sovac este rănit în luptă și moare. Diferitele regate siriene se trag îndărăt din luptă. Amon este pustiit de către Ioab; iar capitala Rabat-Amon e asediată și dărîmată. Norodul din ea a fost robit cu sila; coroana regească a Amonului, în greutate de un talant de aur și împodobită cu nestemate, și-a pus-o David pe cap.

CONSTATARE GENERALĂ:

În toate bătăliile și războaiele acestea, DOMnul l-a ocrotit pe David, oriunde mergea.

"Și acum, domnii mei", a grăit Iosafat ben Ahilud, marele-gramatic, "ultimul nostru punct de azi: De ce, cu toate că regele David a adus chivotul DOMnului la Ierusalim, n-a zidit el însuși templul în care să-si afle locul acesta, ci a lăsat asemenea lucrare evlavioasă în seama feciorului și urmașului său Solomon?"

M-am temut că Iosafat îmi va trece mie întrebarea. Templul, ale cărui cheltuieli deveneau fără margini, era o pricină veșnică de nemulțumire publică; și mulți din norod îl slăveau pe David mai presus de Solomon, pentru că bătrînul rege se ferise cu înțelepciune să pună să se înceapă sfînta clădire uriasă.

Iosafat s-a hlizit către mine:

"Etan?"

Eu stiam, însă, și Iosafat știa și el, că membrii comisiunii cunoșteau prea bine pricina atitudinii lui David. Nu fusese trirceanie. Pentru zidirea propriului sau palat, David a cheltuit bani; în general, nu avea mina strinsă la sicli când voia să-și arate strălucirera domniei sale. Neplăcut era faptul că se temea de zavistiile cu preoțimea. Chivotul legii în tabernaculul său din Ierusalim produsese destulă îndușire, întrucât asta micșorase veniturile templelor din Silo și Șechem, cum și cele a sute de sanctuare mai mici, care erau risipite prin întreaga țară și care își hrăneau, fiecare, preoții lor; David era îngrijorat că un templu regesc, bogat în podoabe din lemn de cedru și din marmură și din arama și din nestemate de preț, ar fi putut preschimba nemulțumirea acestor preoți în dușmanie activă și înmulți greutățile, care îl chinuiau în ciuda biruințelor ostilor sale.

De aceea am spus că li se cade oamenilor lui DUMnezeu să-și spună părerea cu privire la templul DŌmnului și la tot ce e în legătură cu el; că eu nu sunt decât un umil vas, care adăstă în așteptare, pentru a fi umplut de cuvintele înțelepciunii rostite de ei. La care preotul Tadoc și profetul Natan au prins a se imbia unul pe altul să ia cuvîntul, pînă ce Benaia ben Iehoiada a vroit să știe, dacă nu cumva comisiunea trebuie să sîdă acolo toată noaptea.

În cele din urmă a început Tadoc și a zis:

"Să nu le fie cu bănat străpînilor mei, dar David a pregătit înainte zidirea templului și a adunat mult fier și piroane pentru porți și halamale, și aramă și lemn de cedru. Apoi l-a chemat la el pe Solomon, pe-atunci încă băiat la vîrstă fragedă, și a grăit către el: Fiul meu, în ce mă privești, am avut la inima să-î zidesc o casă DŌmnului DUMnezeului lui Israel, care să fie plină de măreție neasemuită și vestită în toate țările lumii. Dar a fost către mine cuvîntul DŌmnului care a zis: tu ai varsat sînge din belsug și ai purtat războaie mari; de-aceea nu tu ai să-î zidești mie casă numelui meu. Dar uite, ți se va naște un fiu și el va fi un om pașnic; și lui vreau să-î dau liniste din partea tuturor dușmanilor săi dinprejur, căci numele lui va fi Solomon pașnicul. Acesta va zidi casă numelui meu și el îmi va fi fiu, iar eu îi voi fi tată, și voi întări tronul domniei lui preste Israel în veci."

Atunci au bătut toți tare din palme și Iosafat a deslășit că istoria este foarte plină de tîlc și de adîncă însemnatate, mai ales cu privire la Solomon, cel mai înțelept dintre regi. Dar Natan, profetul, a încrunțat din sprincene și a pus întrebarea dacă membrii comisiei socotesc că e înțelept să îndrepte luarea-amînte a norodului asupra multului singe de pe minile lui David.

La aceasta a răspuns Iosafat.

"Poate că domnul meu Natan are în stăpînirea sa alte cunoștințe și binevoiește să ni le împărtășească și nouă".

Cu plăcere, a spus Natan; dealtfel ceea ce știe nu poate fi răsturnat, căci a aflat-o din gura DOMnului. În cartea amintirilor sale, la care lucrează ast-timp și pe care se gîndește s-o numească Cartea lui Natan, a scris totul: va fi bucurios să le citească membrilor comisiei din capitolul despre care e vorba.

Atunci Iosafat i-a mulțumit lui Natan și a fost de părere că vorbește desigur în numele tuturor membrilor comisiei, dacă primește cu bucurie prietenoasă oferta; Natan, însă, a plesnit din degete, la care doi slujitori au adus înăuntru un cos cu tablite de lut; și el a bagat mina în cos și a început să citească din capitolul ce se numea: Visul lui Natan.

Era un vis frumos și foarte plin de învățăminte. Bineînțeles că DOMnul aparea în el și graia îndelung către Natan: despre ieșirea din Egipt a copiilor lui Israel, despre asezarea semîinților, despre vremea judecătorilor. În toți acești ani, continua DOMnul, el a locuit în corturi și în tabernacole, astfel că încă vreo cîțiva ani de locuit incomod nu înseamnă mai nimic.

Și Natan a ridicat glasul puternic, cînd a repetat cuvintele DOMnului, care îi porunceau:

"Mergi și spune robului meu David: cînd se vor plini zilele tale și vei raposa cu părinții tăi, atunci vor ridica după tine pe urmașul tău, care va răsări din coapsele tale, și voi întări stăpînirea sa. Acela va zidi casa numelui meu; cu voi fi același tata, iar el îmi va fi fiu; casa ta va fi neclintită, regatul tău va rămîne vesnic."

Natan a tăcut scurt.

Apoi a încheiat:

"Toate cuvintele acestea și toată vedenia asta le-am istorisit lui David întocmai."

Atunci s-au pornit iar să bata tare din palme și Iosafat a

aratat, că visul este cu totul neobisnuit și de adâncă însemnătate, mai ales în ce privește sămînța din trupul lui David. Dar preotul Tadoc a ridicat din umeri și și-a spus părerea cu privire la minune: anume că, în istorisirea pe care a înfățișat-o comisiunii, DOMnul a rostit aproape aceleași cuvinte ca și în visul pe care l-a citit Natan înaintea lor din cartea amintirilor sale.

Iosafat ben Ahilud a înghițit. Apoi s-a întors către mine și a zis:

"Ca un conducător al lucrurilor, Etan, ce anume ai prelua în relatarea despre regele David, povestirea lui Tadoc sau visul lui Natan?"

"Identitatea cuvintelor DOMnului din amîndouă", am spus eu după oarecare codeala, "dovedește origina dumnezeiască a amîndurora. Așa că doar DUmnezeu poate judeca. Slujitorul vostru e de părere, că va trebui să trageți la sorți sau să votați."

"Să votăm", a zis Benaia, "pentru ca să terminăm odată."

S-a întîmplat, însă, că au fost trei glasuri împotriva altora trei, întrucît Benaia ben Iehoiada și gramăticul Ahia și Tadoc ben Ahilud și Elihoref, celălalt gramătic, precum și Natan au fost pentru visul lui Natan. De aceea chestiunea a fost supusă hotărîrii celui mai înțelept dintre regi, Solomon.¹

¹ Judecata solomonică, rostită după mai multe luni: Să se preia amîndouă textele.

INSEMNAREA REGELUI DAVID CU PRIVIRE LA
CEARTA, PE CARE A AVUT-O CU MICOL, SOTIA
SA, LA ÎNTOARCEREA DIN MAREA PROCESI-
UNE INTRU SLAVIREA ADUCERII CHIVOTU-
LUI DOMNULUI LA IERUSALIM

Mersul a fost lung și prin arșiță, și drumul prăfos; iar jocul meu înaintea DOMNULUI era anevoios. Au nu se poate aștepta un bărbat, după asta, să fie primit în propria lui casă cu vorbe îmbunate și cu o băutura rece și cu un lighcan cu apă pentru picioare?

Dar Micol, fiica lui Saul, stă în pragul ușii și îmi dă binete cu expresia ei batjocoritoare, care e atât de nesuferită, și când vreau să aflu unde sunt ceilalți, ea îmi răspunde: Stăpînul meu îi va afla, de buna seamă, în oraș sau la porțile orașului în preajma povestitorilor de istorii și a cîntăreților din ulițe și a scamatorilor și a înghițitorilor de săbiri; ea doar nu se întimplă în fiecare zi ca regele să pregătească o serbare a norodului și asemenea priveriste. Atunci de ce ai stat acasă, am întrebat eu.

Eu sunt fiica unui rege, a zis ea, nu mă amestec cu gloata; dealtfel am și văzut destul de la fereastră mea.

Aa, zău, zic eu, și a fost o priveriste frumoasă?

Atunci căta spre mine. Și vad cum răsufală adînc și cum i se ridică pieptii, încă mai are pieptii aceia frumoși și virtuși, și mă ocărăște: cită cînte si-a agonisit azi regele lui Israel, dezgolindu-se înaintea privirii roabelor nerozilor săi de curteni, nerusinat ca un om desfrînat.

DOamne DUMnezeule! Minia mi se involbură din măruntaie pînă-n teastă și mă duc cu gîndul la cele două sute de preputuri filistine, pe care m-a pus părinte-său să le plătesc, și la privirea cu care a căutat la darul meu de nuntă, și zic: Înaintea DOMNULUI m-am arătat, pricepi, înaintea DOMNULUI, cel care m-a ales pe mine în locul părintelui tău, ca să stăpînesc peste Israel: de aceea cînt și joc înaintea DOMNULUI. Și încă și mai mult decît atât, mă voi smeri și voi fi încă și mai mic în ochii lui; iar înaintea roabelor de care ai vorbit nu mi-e rusine de ce-or să vadă; dar tu să rămii în

afară de rînd și să n-ai copii pînă-n ziua morții tale.

Ca și cum te-ai fi apropiat măcar o dată cu dragoste de mine, a zis ea răgușit, de cînd m-ai luat de la Paltiel și m-ai ținut în casa ta din Hebron și, acum, din Ierusalim.

La care eu: Și au de ce să înmulțesc cu sămînta mea singele lui Saul, care e dușmanul meu?

Oo, David! strigă ea din rărunchi. Și apoi: DŌmnul DŪmnezeu știe că inima ta e un sloi de gheață, care face să înghețe iubirea celor ce-ți sunt aproape și care e aducătoare de moarte pentru sufletul tau; va veni ziua cînd vei simți cum se lățește răceala în tine și strădanțiile gingase ale oricîtor fete din Israel nu vor mai fi în stare să ți daruie căldura...

Dăntuitorii și judecatorii de la porțile orașelor joacă o piesă care vorbește despre spînzurarea la Ghibeon a celor șapte feciori ai lui Saul și despre cum Ritpa, țitoarea lui Saul, mama lor, a adăstat cu răbdare sub furci, alungind pasările ziua și fiarele noptea, de la începutul secerișului orzului pînă ce au venit ploile în sfîrșit, și biruindu-l astfel pe regele David.

Acu', cinci din cei șapte nu fuseseră de fapt feciorii lui Saul și ai Ritpai, ci erau nepoții regelui Saul, născuți de fiica sa Merab, care a murit de tinăra, astfel încît băieții au fost crescuți de principesa Micol, soră cu Merab, și ea le-a fost ca o a doua mamă. Și din nou s-a făcut ca mina lui Micol să țină lumina care putea lumina beznă; dar calea mea către ea era închisă.

Și din nou m-am sfătuit cu nevasta-meă Estera și am hotărît să mă feresc de-a ajunge să atîrn și mai mult de Amenhotef și să-i cer mai curînd lui Iosafat, marele grămatie, să-mi îngăduie a mă înfățișa înaintea principesei. Dar acesta m-a chemat la el după cîteva zile și a spus:

"Etan, doamna Micol nu se simte bine; cel mai înțelept dintre regi ne sfătuiește să-mi înfățișezi mie întrebările tale."

Am înghețat pe dată pînă-n rărunchi, căci nu-am dat seama că regele n-avea încredere în mine, iar sfetnicii lui se îndoiu de mine, din care pricină nu-mi îngăduiau să merg la Micol; dar am fost destul de cu cap, ca să-mi exprim îngrijorarea cu privire la starea sanatații principesei; duța care Iosafat a vrut să șite ce gindeam s-o întreb.

"Stăpîne", am zis eu, "cu întrebările e la fel ca și cu unele plante: cresc una dintr-alta."

"Mi se pare", a răspuns el "că-ți prețuiești prea sus rolul, Etan. Scribul să scrie, nu să gîndească; iar cel care e învățat și are cunoștințe, să se restrîngă la învățatura sa."

"Sluga voastră nu cercetează de dragul cercetării sau din indiscreție", i-am întors cu vorba. "Au nu m-a numit Solomon, cel mai înțelept dintre regi, și nu mi-a făgăduit ajutor, dacă m-aș clatina sau m-aș afla în neștiință, unde e greșala și unde e adevărul? Atunci de ce nu mă ajută nimeni să merg mai departe? De ce nu se invaluiș și mi se ascunde ceea ce trebuie să știu ca să scriu? Zău, mai bine m-aș întoarce la Ezrah și aș trăi în pace, decît să-mi chinui sufletul cu da și nu și cu poate și înșă."

"Atunci întrecă", a ieșit el încruntînd fruntea.

"În legătură cu dantul regelui David și cu extazul lui înaintea chivotului DOMnului, prin care s-a iscat neplăcerea lui Micol, care a văzut totul de la fereastră..."

"Știu", a zis Iosafat, "a fost vorba despre asta la ultima sedința a comisiei. Crezi cu adevărat că o sfăda între soți este vrednică să fie pomenită într-o scriere istorică serioasă?"

"Dantul regelui înaintea chivotului DOMnului este o acțiune sfîntă, de bună seamă vrednică să fie pomenită într-o scriere istorică serioasă; și, dacă femeia regelui se sfădește cu el din pricina asta, este spre rușinea ei."

Atunci Iosafat a oftat și a spus că văzuse venind întrebarea mea și că e pregătit pentru ea; după care a împins spre mine cîteva tablite de lut. Acestea semănau a însemnări personale, făcute de mîna pricepută întru ale scrisului, cu literele bine rotunjite și cu multe prescurtări.

Mie, înșă, mi s-a părut că parca aripa sorții îmi atinge ușor fruntea, și am întrebat, cu toate că știam răspunsul dinainte:

"Asta e scrisul regelui David?"

Iosafat a aprobat din cap:

"Din depozitele mele."

Mi-a lăsat timp să citesc. Mai tîrziu mi-a fost îngăduit să copiez tablitele și ceea ce sta scris pe ele am arătat mai sus. Cînd am terminat de citit, m-a întrebat:

"Ce zici despre ele?"

"DUMnezeu singur știe", am zis eu, "ce se petrece în inima unui barbat și a unei femei, care au fost atît de legați unul de altul, ca David și Micol."

"Asta e tot ce vezi tu în cuvintele lui David?"

Am tăcut.

"Nu simți frica ascunsă în ele și stafile ce se ivesc din ei? Și stafile au toate același chip: al regelui Saul."

M-am întrebat de unde venea așa deodată încrederea lui. Au se și hotărîse poate că nu aveam să trăiesc atîta, încît să mă folosesc rău de ea?

"Să mă ierte stăpinul meu", am spus eu, "dar mie mi se pare că David nu era omul care să se ocupe de stafii; mai curînd era în legătură cu îngerii și cu DOMnul Iahve în persoană."

Iosafat a prins să zîmbească:

"Atunci privește asta la lumina soarelui. Întrucît el însuși pusese mîna silnic pe putere, David bănuia că și alții plănuiau același lucru împotriva lui. Statul pe care îl întemeia era trebuitor și de aceea plăcut în ochii DOMnului; dar îndîrjea pe bătrînii triburilor, a căror putere o micșora. Razboaiele lui erau costisitoare, dregătoriile lui sugeau din avutul norodului; în curînd copiilor lui Israel a început să le fie dor de zilele lui Saul, cînd regele încă umbla pe brazdă în urma plugului și cînd țaranul păstra pentru sine cea mai mare parte din roadele muncii lui. Ce putea fi mai firesc, decît ca dezamăgii și nemulțumirii, cei în suferință și cei sărăciți să-și pună nădejdea în duhul lui Saul și în ultimii urmași încă în viață ai lui Saul?"

Și cîta vreme mai trebuie apoi, am gîndit eu pînă la capăt gîndul lui Iosafat, cîta vreme pentru ca chiar și un cap potolit și rece să vadă în fiecare reunire întîmplătoare o ceată, în fiecare vorbă șoptită, o uneltire? Cîta vreme pînă cînd statul întemeiat în numele DOMnului să se prefacă într-un moloh hrănit cu carnea nevinovaților?

"Stăpinul meu doar nu vrea să lase a se înțelege", am zis eu îngrijorat de propria mea îndrăzneală, "că David ar fi pus la cale spînzurarea celor cinci feciori ai fiicei lui Saul. Merab, și a celor doi feciori ai Ritpái, țîitoarea sa?"

"Treaba asta te neliniștește?"

M-am grăbit să-l asigur, că știu bine cum că cei șapte tineri n-au fost uciși de David, ci de către locuitorii orașului Ghibeon, care nici măcar nu făceau parte din Israel, întrucît erau locuitorii străvechi ai țării, rămășițe ale poporului amoreilor; că, totuși, mi se pare greu de închipuit ca un oarecine din

Israel să fi putut fi spinzurat de o haită de băștinasi sărăntoci, afară doar cu încuviințarea regelui David.

"Și acum îți dai cu presupusul", a zis Iosafat, "că sfada lui David cu Micol și tot ce se leagă de ea trebuie privit dimpreună cu spinzurarea din Ghibeon."

Palisem, căci mă iscodea tare ciudat cu privirea.

"Stapine", am zis eu, "oamenii cu cuget rău și din cel ce-i vor răul lui Solomon, cel mai înțelept dintre regi, pot răstălmăci asemenea lucruri înăuntrul întâmplărilor; totuși nu știu cum am putea ocoli o relatare a spinzurării, de vreme ce chiar și dănuitorii și jucătorii de la porțile orașelor se hrănesc din istoria asta."

"Vai, Etan", a grăit el, "cu toată truda ta, îl cunoști prost pe David ben Iosei, alesul DOMnului; că doar David însuși a dat răspuns tuturor celor ce voiau să-l ponegrească."

Uimirea mea a părut să-l înveselească și el a continuat:

"A fost atunci foametea aceea din zilele lui David, îți amintești. N-a fost o foamete deosebit de grea; a ținut abia trei ani. Dar a fost totuși așa, că s-au ridicat murmure de cînteală în norod și s-a zis că DUmnezeu pedepsește pe Israel din pricina singelui de pe mîinile lui David. Și vorbă asta a ajuns la urechile lui David, căci avea urechile lui pînă și în cel mai mic sat, și atunci el a grăit către mine: Iosafat, singele care e pe mîinile mele a fost vărsat în numele DOMnului și cu un scop bun; de aceea DOMnul nu va fi pedepsind nodorul Israel din pricina mea. Dar dacă ți-ar trece prin minte vre-o fărădelege cu vărsare de sînge care încă nu e răscumpărată și pe care am putea-o răscumpăra, am putea izbuti să punem capăt în același timp foametei și zvonurilor urite."

Iosafat și-a turnat vin în pocal.

"Atunci mi-am adus aminte", a continuat el, "că regele Saul, cînd era încă nou în slujbă, pornise o raită și, în zelul său, ucisese un mare număr de locuitori din Ghibeon și, anume, călcînd legămîntul de pace pe care copiii lui Israel îl făcuseră cîndva, sub jurămînt, cu ghibeonii. I-am amintit lui David de acea întîmplare și el a închis ochii și și-a plecat capul, de parcă ar fi auzit glasuri; însă, cînd și-a venit iar în ori din visarea sa, mi-a spus că tocmai i-a grăit DOMnul, că recunoaște glasul DOMnului din o mie de glasuri, și că DOMnul i-a vestit, în legătură cu foametea, că aceasta s-a

abătut din pricina lui Saul și a casei lui minjite de sânge, pentru că Saul i-a ucis pe ghibeoniti."

Iosafat si-a privit pocalul, de parcă se temea că vinul din el se înăcrise, și a vorbit mai departe:

"Regele mi-a poruncit apoi să chem la Ierusalim pe pătrînii ghibeonitilor rămași în viață și să le dau a înțelege că regele are de gînd să dea ispasă pentru răutatea lui Saul. Astfel au venit ghibeonitii înaintea lui David și el i-a întrebat: Ce să fac pentru voi? și cu ce să ispășesc? Iar ghibeonitii au grăit către el: Nu poftim la aur sau argint; omul care ne-a sters de pe fața pămîntului, acum vrem să-l ștergem noi de pe fața pămîntului; poruncește să ne dea în mină șapte din urmașii lui bărbați; iar noi vrem să-i ridicăm în furci înaintea DOMNULUI."

Iosafat a bătut și a plescait din buze. Apoi a zis:

"Au fost unii în Israel care au făcut constatare că ghibeonitii i-au cerut lui David viața a șapte urmași bărbați ai lui Saul pentru că s-a nimerit ea, în afară de Mefiboset, fiul lui Ionatan, care era schilod și deci nu putea deveni rege, mai erau în viață tocmai șapte dintre ei. Dar cei ce grăiau astfel erau guri spurecate și gloata norodului a ținut-o una și bună, că David trebuia să le împlinească cererea și anume cit mai curînd, din pricina foametei."

"Dar cum s-a purtat principesa Micol față de acest eveniment dureros pentru ea?" am întrebat eu.

"A îndurat cu demnitate", mi-a deslușit Iosafat, "cum îndura toate. Cealaltă, aceea Ritpa, ne-a făcut greutăți."

"Sub furci?" am zis eu.

"Au fost dați mortii în zilele culesului grînelor", a vorbit Iosafat după oarecare gîndire, "în primele zile, la începutul strînsului orzului. Și Ritpa a luat pinza de sac și a întins-o pentru ea pe stîncă de sub spînzurați și a ramas lingă cei doi feciori ai ei și lingă cei cinci feciori ai lui Merab de la începutul strînsului pînă ce a venit în sfîrșit ploaia, și a alungat ziua păsările cerului, iar noaptea fiarele sălbatice ale cîmpului..."

Glasul i s-a stins. Abia după o vreme a început iar, de rîndul ăsta suparat:

"Ah, Ritpa era o vicleană, țiitoarea lui Saul. Cunoștea norodul și cunoștea inima slabă a lui David, care avea să se milostivească de-ndată ce avea să înceapă să se șoptească în

norod despre această mamă din Israel, care şedea acolo şi alunga vulturii hoitari şi sacalii de la trupurile copiilor ei. Şi David se temea că, din oasele neingropate ale feciorilor lui Saul, putea să reînvie încă duhul regelui mort. Dar el mai ştia că copiii lui Israel, în afară de o procesiune zgomotoasă şi o indestulare cu hrană a gloatei, nu preţuiesc nimic mai mult decît o înmormîntare cu fală, aşa cum rînduise el pentru Abner ben Ner şi pentru capul însingerat al lui Ishoset. De aceea David a poruncit să se adune oasele lui Saul şi ale feciorului său Ionatan, care fuseseră luate de la filistenii care zăceau acum astrucate la labes-Galaad; în plus şi oasele celor spînzuraţi; şi toate osemintele acestea au fost duse în ţara tribului Veniamin, la Teta, şi au fost puse să odihnească în mormîntul din stramoşi ai familiei, în groapa lui Chis, tatăl lui Saul. Şi regele David însuşi a ales muzica pentru înmormîntare şi mi-a poruncit să stau în fruntea celor întristaţi; cuvîntarea la mormînt, însă, a ţinut-o Tadoc, preotul. Iar norodul striga tare şi jelea şi plîngea, dar toţi, pînă la unul, au fost de părere că David se purtase cît se poate de mărinimos. "Ca întotdeauna", am întărit eu "ca întotdeauna."

DINTR-O POEZIE A LUI DAVID CU TITLUL

Cîntare de slavă a lui David pentru izbăvirea de toţi vrăjmaşii lui

*Domnul îmi răsplăteşte după dreptatea mea,
după curăţenia mîinilor mele îmi plăteşte.
Căci urmez căile DOMnului
şi nu mă abat întru rău de la DUmnezeul meu.
Toată pravila lui stă sub ochii mei
şi de la poruncile lui nu mă abat.
Fără prihană şi cu cinste stau înaintea lui
şi mă feresc de păcat şi nedreptate.
Întru aceea Domnul îmi întoarce după dreptatea mea,
după curăţenia mîinilor mele, aşa cum se arată ea înaintea
ochilor lui.*

"Parcă nu ţi-e bine, Etan, soţul meu", a observat Estera cînd m-am întors în casa nr. 54 din ulita Reginei din Saba. "Convorbirea ta cu marele-grămatic n-a fost îmbucurătoare?"

"Am vorbit despre spînzurare."

Mi-a cuprins mina în minile ei:

"Au cine e David ben Iesci, ca să te scarpini cînd nu te mîncă? DUMNEZEU ÎI FACE DEOPOTRIVA PE REGI ȘI PE MILOGI, LE ROSTUIESTE SOROCUL LOR SUB BOLTA CERULUI ȘI ÎI FACE SĂ CADĂ PRECUM IARBA ÎNAINTEA COASEI. CE-AR FI, ETAN, DACA NE-AM DUCE ÎNDRĂT LA EZRAH, ÎN LINIȘTE?"

"Ah, Estera", am zis eu, "suntem ca oaia în țare; ori-
mcotro s-ar îndrepta, tot rămîne prinsă."

Atunci n-a mai spus nimic.

Gîndul că va trebui să mă ocup de povestea cu Batseba, mă apăsa încă de multa vreme.

Căci aceasta era și mai greu de tratat decît spînzurarea celor șapte fii și nepoți ai regelui Saul rămași în viață, că doar îl privea de-a dreptul pe Solomon, cel mai înțelept dintre regi; în afară de asta, regina-mama Batseba este încă foarte în viață.

Întregul Israel știe că Urie, heteul, barbatul Batsebei, a murit tocmai la timpul potrivit, pentru a-i îngadui lui David să se însoare cu vaduva și să-i înalțe pe cei dinții nou-născuți ai ei printre principii de singe. Se vorbise despre întîmplarea asta în toată țara, mai cu seama că părtași la ea se purtau cu o ciudată lipsă de retenere; și, totuși, faptele adevărate sunt greu de despărțit de scorneli.

Natan, profetul, descrie întîmplarea în amintirile lui, și sunt aplecat să-l cred în multe privințe; el a fost martor al primejdioasei legături și a încercat, în felul lui, să dobîndească înrîurire asupra ei. Cu toată neîncrederea care mă bîntuie ca istoric, sunt totuși de părere că ne putem socoti norocoși de a-l avea pe Natan și cartea lui de amintiri; poate fi folosită în cea mai mare măsură, dacă nu uităm ce fel de om este: plin de îngimfare și socotindu-se buricul pămîntului. Astfel am plecat de-acasă și m-am dus la Natan, profetul, și l-am găsit acasă, unde nu făcea nimic.

"Aa, Etan ben Hosai! tocmai mă gîndeam la tine și iată-te în fața mea."

"Darul clarviziunii stăpînului meu este o minune a vremii noastre. Nu oricui îi dă DUMNEZEU vedenii și vise pline de adînc tîlc, ceea ce trebuie să fie, de fapt, de mare ajutor la scrierea cărților."

"Adevărat. Alți autori trebuie să se gîndească încordat și să folosească alte compendii și să se lupte cu logica; eu aștept pur și simplu iluminarea de la DOMNUL."

"Dar amintirile au nu se întemeiază pe fapte?"

"Ce-ar fi faptele fără vedenii și parabole? Dar să nu confunzi astea cu toate îngăimările și bilbielile ce se găsesc în operele anumitor contemporani, căci asemenea lucruri nu vin de la DUMNEZEU, ci din sim-

pla neputința de-a așterne în scris un gând cu cap și coadă."

"Presupun că amintirile voastre, ce poartă deocamdată titlu de Cartea lui Natan, relatati și despre dragostea gingașă, care unge la inimă, a regelui David pentru doamna Batseba, despre acea legătura dulce și binecuvântată a două suflete la unison, din care a tășărit, după multă strădanie, persoana stăpînitorului de azi al tronului."

"Am avut grija să povestesc această istorie cu toate amănuntele ei minunate."

"Poate nădăjdui slujitorul vostru că îi veți pune la îndemînă, pentru relatarea despre regele David, faptele așa cum le-ați adunat și imbinat? De bună seamă ca veți fi pomenit așa cum se cuvine."

"Nu am decît un singur rînd de tablîțe de lut. Ai să înțelegi ca nu le pot da din mînă."

"As putea, oare, să le citesc aici, la voi?"

"Cînd cuvintele DOMnului se abat asupra mea, le pot înregistra doar folosînd semne și prescurtări, pe care nu le-ai putea desluși. Dar pot să ți le citesc și să răspund la întrebările tale."

CITIREA LUI NATAN, PROFETUL, DIN CARTEA AMINTIRILOR SALE, CU ÎNTREBĂRILE LUI ETAN BEN HOSAIA ȘI CU RĂSPUNSURILE LUI NATAN, PUSE ÎN PARANTEZE

Pentru seara aceasta regele David ne-a poftit pe mine și pe cîțiva prieteni mai apropiați ca să discutăm treburi de stat, cu care prilej eu urma să prorocesc în caz de nevoie. Împotriva deprinderii sale, regele a întîrziat la cină și părea împrăștiat, astfel încît m-am simțit îndemnat să întreb dacă nu cumva în timpul pușorului de somn de după-masă a avut vreun vis care să aihă nevoie de talmăcire.

Regele a cătat la mine de parcă i-aș fi vorbit de pe altă lume și a grăit: Un vis? Nu, Natan, o vedenie în toată regula!

Abiatar, preotul, și Seraia, grămăticul, și alții au vrut să afle mai multe: dacă regele a avut vedenia în somn și dacă semăna mai curînd cu un înger sau cu un om și tot întrebări de-acestea, multe, astfel încît s-a iscat o adevărată harabura. Regele David, însă, și-a mîngîiat barba și a spus că ar

fi crezut ca i-a aparut un inger, daca persoana nu s-ar fi spalat dupa cum spune legea, cind a zarit-o de pe acoperisul casei domneste, in lumina soarelui ce da sa apuna, tocmai cind el se seulase din crivat. La care Seraia, gramaticul, a deslusit indata, ca trebuie sa fie vorba de Batseba, fiica lui Eliam, soata lui Urie heteul, care era capetenie peste o roata de-o mie de oameni si care lupta pentru conducerea lui Ioab la incercuirea orasului Rabat-amon, caci ea si barbatul ei se mutasera de curind in casele pentru ofiteri dinspre soare-apune de palat. Daca regele poate, a mai adaugat Seraia, se va duce la femeie si o va vesti ca a aflat pretuire in ochii regelui; tot restul e treaba simpla.

Nu chiar atit de simpla, a zis regele.

Dar Seraia a intrebat: au nu-i apartin regelui toate fiicele lui Israel, dimpreuna si cu acelea care erau casatorite cu straini ca alde Urie heteul?

Toate, a intors vorba regele, in afara de femeile ostenilor ce se afla la lupta. Acestea nu e ingaduit sa fie atinse nici de batrini triburilor, nici chiar de rege insusi; caci cum sa-l convingi pe un om sa porneasca de-acasa si sa se bata pentru DOMnul, daca nu e sigur ca femeia si casa lui sunt ocrotite?

Si Abiatar, preotul, a hotarit acest lucru si a spus ca e vorba de o lege a DOMnului, care ii privea ca tabu pe cei netaiati imprejur si ca regele David este neobisnuit de intelept si de drept.

Atunci regele a batut cu pumnul in masa si a strigat: Atunci eu trebuie sa ma las ca focul asta sa-mi mistuie maruntaiele sa sa nu-l sting?

Abiatar s-a speriat atit de tare, incit bucatura din gura i-a alunecat pe stearpa si au trebuit sa-i sara intr-ajutor. De-ndata ce a putut sa rasufle iar, a zis: Focul, care mistuie maruntaiele regelui, trebuie sa fie stins, caci sanatatea alesului DOMnului este legea de capetenie. Mai mult, au nu si-a vadit lahve limpede vrerea, facind ca spalarea femeii si apusul soarelui si sosirea regelui pe acoperis sa se petreaca in acelasi timp?

Iar gramaticul Seraia a aratat ca tabu-ul nu-si afla rostul de rindul acesta intrucit, daca regele se culca cu Batseba, femeia lui Urie heteul, acesta nu-si pierde nevasta: dimpotriva, uric va dobindi slava si avutie prin aceasta legatura.

(Aici m-am gindit ca ar fi vremea sa ma minunez si am

spus că nicicând în viața mea nu mi-a ajuns la ureche ceva care să fie scris atât de tulburător și atât de aidoma cu viața! Și, dat fiind că stăpînul meu Natan a fost și el oaspete la masă în seara aceea, n-a rostit nici o părere cu privire la problema tabu-ului?

Natan s-a hlizit și a spus umil:

"Eu am rareori o părere, dacă Domnul Iahve nu mă învață ce vorbe să rostesc."

Și a citit mai departe.)

Și David a trimis slugile acolo și a pus s-o aduca pe Batseba. Și ea a venit la el și el a dormit cu ea, căci ea tocmai se curățase de necurația ei; apoi ea s-a întors la casa ei.

(Din nou l-am întrerupt și am zis:

"Întrucit din unirea amintitei perechi s-a născut Solomon, cel mai înțelept dintre regi, ar trebui totuși să ne ferim ca cititorul să-și inchipuie că între cei doi n-a avut loc decît cea mai primitivă împerechere. Au n-a vorbit niciodată, chiar și pe departe, regele David despre giugiuleală gingasă, despre cuvinte de alintare, pe care le-ar fi schimbat între ei, el și doamna Batseba, în prima lor noapte de dragoste?"

"Regele David mi-a spus odată, că încă nu întîlnise în viața lui un om, fie el parte bărbătească sau femeiască, care să fi fost mai dăruit în această privință decît Batseba, fiica lui Eliam. Dar, în ce privește cuvintele pe care le-au schimbat amîndoi în noaptea aceea, mă tem că va trebui s-o întreb chiar pe regina-mamă însăși."

"Stăpînul meu o cunoaște bine?" am iscodit eu cu amabilitate.

"Dacă n-as fi fost eu, cu sfatul meu", Natan a tăcut semnificativ, "și Benaia cu cheretienii și peletienii lui, n-ar sta azi feciorul ei între heruvimi, ci într-o temniță întunecată și înfiorătoare."

"Asadar, stăpînul meu o poate ruga, fără nici o greutate, pe regina-mamă să-mi acorde o scurtă convorbire și să-mi îngăduie cîteva întrebări?"

Natan a ridicat sprinceană gălbui-vinetică:

"Ai s-o afli prea puțin vorbăreacă."

Și a citit mai departe.)

Dar femeia a ramas grea și a trimis și a vestit pe David și i-a spus: Voi avea un copil.

Și s-a întâmplat în ziua aceea să fiu la rege și să-i fac unele prorocii mai marunte. Regele s-a întors către mine și a grăit: Cutare și cutare să-mi facă mie DUMNEZEU și încă și mai rău să-mi facă, Natan, dar parcă îmi vine să cred, că eu îmi pusese asta în gând. L-am întrebat ce-l face să aiba asemenea bănuială. Și el a răspuns: DOMNUL știe, căci DOMNUL nu vede cum vede un om, DOMNUL privește în inimă; dar cam așa simt eu.

I-am spus regelui că încă un fiu ar fi oricând o binecuvîntare, numai dacă fiul e din sămînța lui.

De asta e cam sigur, a răspuns el; la urma urmei a văzut chiar el cum se spăla după lege și la cîteva ceasuri după aceea a venit la el, spălată de singele ei și curățată, iar bărbatul ei Urie era la patru zile de călărit de sîrg, sub meterezele de la Rabat-amon.

Atunci am spus: Așadar se parte că DOMNUL îi grăiește robului sau David prin cuvinte, ca și prin binecuvîntări de fapt.

Dar regele și-a încruntat fruntea și a grăit: Și ce e cu legea DOMNULUI, care îi numește tabu pe cei netăiați împrejur? Un bărbat poate tăinui legătura lui cu o femeie, da un copil nu se poate tăinui; și ceva ca o neprihănită concepție se poate întimpla într-o zi în familia noastră, dar pînă acum nu s-a întimplat.

Asa că i-am spus regelui: Au l-am înțeles bine pe stăpînul meu că sunt patru zile de călărit de sîrg pînă la Ierusalim de la meterezele orașului Rabat-amon, care e încercuit de Ioab, și că Urie heteul slujește sub conducerea lui?

Și regele a spus că așa este.

După care eu am zis: Așadar sunt tot patru zile de călărit de sîrg de la Ierusalim pînă la meterezele orașului Rabat-amon?

Regele a spus: Dar bineînțeles.

Iar eu am zis: Atunci Urie ar putea ca în rastimp de opt zile să sosească la Ierusalim și să se culce cu nevasta lui, Batseba, și să devină părintele copilului ei, căci cine poate spune la zi cît timp adastă un prunc în pîntecele mamei lui?

Regele David, însă, m-a ghionțit cu cotul în coaste și a grăit: Natan, prietene, dacă n-aș ști că ești un proroc, aș zice că ești un ticălos.

Mulțumită cuvîntului bun pus cu prietenie de stăpînul

meu Benaia, mi-a fost îngăduit să văd mai multe scrisori, care au fost găsite în depozitele lui Ioab, care comanda încercuirea Rabat-amonului.

Prima din ele spune:

Către Urie, heteul, căpetenie peste o roată de o mie, cum sub meterezele de la Rabat-amon, de la iubitoarea lui nevastă Batseba, fiica lui Eliam.

Harăzească Iahve bărbatului meu viață lungă și pradă îmbelsugată. Nevasta ta iubitoare se topește de dor după îmbrățișările tale. Hai, vino! Atingerea coapselor tale e pentru mine paradisul, mă topesc sub tine ca zapada sub soare. Hai, vino!

Regele David a avut de numele tău și îți este binevoitor; vei sedea la masa lui și vei ajunge puternic înaintea feței lui; dar noaptea vei dormi cu turturica ta. Hai, vino! Dea Iahve ca suspinele mele să ajungă la urechea ta.

Această scrisoare a fost, pare-se, alăturată unei scrisori pe care Urie i-a trimis-o lui Ioab, căpetenia sa, și care sună astfel:

Către Ioab ben Teruia, de două-ori viteaz al lui Israel, capetenie în luptă, de la robul său Urie heteul, căpetenie peste o roată de o mie.

Harăzească Iahve stăpînului meu biruință în toate bătăliile sale. După cum se vede din alăturata, s-au iscat la mine acasă greutăți mari, care cer să fiu acolo cu însumi. Întrucît încercuirea merge înainte după cum a fost plănuită, slujba mea poate lipsi o vreme. Vă rog de aceea cu tot respectul să mă învoiți pentru zece zile. La sosirea mea în Ierusalim mă voi infatisa la cartierul general.

Cererea lui Urie a fost în aceeași vreme cu o veste pe care Ioab a primit-o de la regele său și căpetenia sa cea mai înaltă:

De la regele David, alesul DOMnului, iubitul lui Israel și leu lui Iuda, către Ioab, care este mai mare preste oaste. Să-ți dea Iahve tărie. Am auzit de un heteu pe numele lui Urie, un bărbat vrednic și viteaz și un ofițer destoinic. Ti-aș fi recunoscător, dacă l-ai trimite pentru cîteva zile la Ierusalim, deoarece aș pofti să-l cunosc.

CONTINUAREA CITIRII LUI NATAN DIN
CARTEA AMINTIRILOR SALE, CU ÎNTREBARILE
LUI ETAN BEN HOSAIA ȘI CU RĂSPUNSURILE
LUI NATAN, PUSE ÎN PARANTEZE

Dar cele mai cutezătoare planuri ale omului sunt ca pleava în vînt înaintea DOMnului. Și cine ar fi bănuît că Urie heteul avea să se dovedească un asemenea erou al virtuți asemenea model de abțință, un asemenea luptător pentru principii nobile?

Urie a intrat calare în Ierusalim și s-a înfățișat la palat; dar regele David a poruncit să-l cheme înaintea fetei lui și i-a întrebat ce face Ioab, cum se luptă oastea și cum merge războiul. Apoi a grăit David către Urie: Du-te acasă și-ți spală picioarele. Și Urie a ieșit din casa regelui și după el a pornit un dar de carne de la masa regelui.

Dar Urie s-a culcat la poarta palatului regesc, cu toate slugile stăpînului său, și nu s-a pogorît la casa sa.

Eram la regele David, cînd a venit un slujitor de la Batscha și i-a spus: Urie, heteul, a fost văzut cînd a intrat calare în Ierusalim și stăpîna mea a pregătit apa caldă pentru picioarele lui și a fript carnea, pe care a trimis-o regelui, și a pregătit de asemenea crivatul pentru Urie, ca să doarmă cu ea; dar el nu s-a pogorît în casa lui.

Și regele a trimis slugi și a aflat că Urie doarme la poarta palatului; și a poruncit să vină înaintea lui. Și regele a grăit către Urie: Au n-a fost o calarie istovitoare ceea ce-ai făcut-o de la meterezele Rahat amonului pînă la Ierusalim în patru zile întregi? Atunci de ce nu te-ai pogorît la casa ta?

Dar Urie a plecat capul și a zis: Dacă îngăduie stăpînul meu, oi fi eu heteu, dar am luat credința cea adevărată, așa ca pun principiile mai presus de placere. Cînd chivotul și Israel și Iuda locuiesc în corturi și stăpînul meu Ioab și ofiterii stau tabăriți în cîmp deschis, cum o să mă duc eu la mine acasă, să mănînc, să beau și să mă culc cu nevasta mea? Ma jur pe viața ta și pe viața sufletului tau, că nu voi face aceasta.

Regele David mi-a aruncat o privire întunecată; dar lui Urie i-a zis: Minunat ai grăit, Urie; n-am să uit să i-o spun lui Ioab, mai-marele tău. Dar mai adastă aici o zi sau două, căci vreau să te poftesc la masa mea și vei sta de-a dreapta

mea, lângă Natan, profetul, care e un bărbat cu mare ascuțime a minții.

(Natan și-a întrerupt citirea și a cătat spre mine.

Am spus că zugrăvirea clipei când regele și Urie stau față în față este măiastră și de mare preț pentru relatarea despre regele David, iar amintirea îndeosebi a ascuțimii proprii sale minți este o trăsătură îndeosebi de fină.

Natan a întărit din cap:

"O să mai urmeze și alte surprize!"

Și a citit mai departe.)

Și astfel a rămas Urie la Ierusalim și în ziua aceea și în cea următoare. Dar regele David a grăit către mine: Natan, trebuie să-l îmbătam pe omul ăsta; el e singura noastră nădejde; căci Domnul a creat vinul ca un leac împotriva principiilor.

Și, când David a poruncit să-l cheme, Urie a mâncat și a baut, și ne-am ținut de capul lui, unul din dreapta, celălalt din stînga; și regele a slăvit-o pe Batseba, și l-a îndemnat pe Urie să folosească prilejul, căci dacă ajungem înaintați în ani și bătrîni, și nu ne mai putem încălzi, o să fie prea tîrziu. Și eu am stăruit pe lângă Urie și l-am îndemnat să bea cu mine, pînă cînd mi-am zis că acum trebuie să cadă lat.

Dar n-a făcut-o. S-a sculat în picioare, cit era de lung, și ne-a vestit, cu limba ușor îngreunată, că ar fi trebuit să fie de mult în crivat, căci în zori trebuie să se aburce pe cal și are înaintea lui patru zile de călărit de sîrg pînă la meterezele de la Rabat-amon. După care a ieșit împleticindu-se, fără a spune macar bună seara.

Regele David a trimis un slujitor după Urie, heteul, pentru ca acesta să-l călăuzească sigur pînă la Batseba. Slujitorul s-a înturnat curînd și s-a aruncat pe jos înaintea regelui și a spus că Urie, heteul, nu s-a pogorit în casa sa, ci s-a culcat la străjile de la poarta palatului.

Regele i-a azvirlit pocalul în cap; apoi a tipat să vină Seraia, grămaticul, pentru a-i dicta. Eu, însă, și ceilalți ne-am imprastiat încotro am văzut cu ochii.

Poate că la punctul acesta ar fi nimerit să citez încă vreo cîteva documente din depozitele lui Ioab, pe care am putut să le parcurg mulțumita cuvîntului bun al stăpînului meu Benaia.

Primul dintre ele e o scrisoare, pe care trebuie s-o înmîneze Urie.

De la regele David, favoritul DOMnului, hrănitorul lui Israel și apărătorul lui Iuda, către Ioab, care e mai mare preste oaste; prin Urie heteul.

Răsplătească-ți Iahve credința prin mereu alte biruințe noi. Du pe Urie unde va fi lupta mai crâncenă, apoi trageți-l vă înapoi din spatele lui, ca să fie lovit și ucis.

Al doilea este o însemnare din raportul de zi al lui Ioab.

Și i-am poruncit lui Urie să conducă o ceată de iscoadă către poarta a cincea, cu sarcina să ispitească dusmanul a ieși afară la hartă, astfel încît să prindem cițiva și să aflăm de la ei, cum stau lucrurile în Rabat-amon.

Al treilea document, o însemnare de mai tîrziu a lui Ioab în raportul său de zi, cuprinde partea principală din porunca dată unei stafete pe care a minat-o la regele David.

După ce vei povesti regelui tot mersul luptei și vei vedea că regele se minie și-ți zice: De ce v-ați apropiat să va luptați așa aproape de cetate? Oare nu stiați că de pe zidurile cetății pot să arunce în voi? Au nu o femeie a aruncat de pe zid o bucată de piatră de risniță asupra lui Abimelec, fiul lui Ierubaal, și l-a lovit de-a murit în Tebet? Atunci să-i zici: Și robul tău Urie, heteul, a murit.

O ultimă însemnare scrisa de mina lui Seraia, gramaticul lui David, pare să fie răspunsul regelui către aceeași stafetă.

Așa să-i spui lui Ioab: Nu-ți fă inima rea din pricina asta, fiindcă așa mănincă sabia cînd pe unul, cînd pe altul. Întețește lupta împotriva cetății și cucerește-o.

SEFIRSITUL CITIRII LUI NATAN DIN CARTEA AMINTIRILOR SALE, CU ÎNTREBĂRILE LUI ETAN BEN HOSAIA ȘI RĂSPUNSURILE LUI NATAN, PUSE ÎN PARANTEZE

Si, auzind femeia lui Urie ca i-a murit bărbatul, a plîns și l-a jelit. Și a venit Eliam, părintele ei, și mama ei de asemenea, și a venit întreaga familie împreună cu verii și verișoarele, și au șezut în jale și si-au rupt straietele și s-au tînguit și s-au văicarit astfel încît a ajuns la urechile regelui.

Regele a grăit către mine: Ei, și eu sunt pentru cinstirea morților, dar Batșeba parcă prea întrece măsura; și mă tem că gurile rele ar putea spune: Au să nu-l fi cinstit femeia lui Urie pe bărbatul ei în timpul vieții, de se poartă acum astfel

la moartea lui? au sa fi avut vreun ibovnic? De aceea, Natan, mergi la văduvă si ogoiește-o si spune-i să se scape de cimotiile cele numeroase, care îi fac casa nesigură.

Am făcut cum mi-a poruncit regele David; si am aflat-o pe Batseba cu straietele rupte, cu părul strins într-un nod, dar cu toate acestea arătând încântător. Si ea a zis: Da ce să nu pling si să nu mă tinguiesc si să nu-l jelesc pe Urie si să nu-mi las cimotiile să se văicărească? Au nu port eu copil in pîntec, care se va naște orfan, si care nu va avea niciodată nici părinte, nici moștenire, cu toate că e de singe regesc? Una e să poruncești să vină la rege biata nevastă neajutorată a unui oștean si s-o silești să se culce cu el si să se străduie pentru el, deasupra ca si dedesubtul lui, dar cu totul alta e să stai alături de ea la nenorocire si să-ți împlinesti făgăduiala regească. Si si-a acoperit fața cu mîinile si a tipat tare si a spus, ce îngrozitor lucru ar fi dacă părintele ei Eliam si muma ei si toate cimotiile ar afla de starca ei nenorocită.

Astfel am dus veste regelui despre cuvintele doamnei Batseba si l-am întrebat, ce făgăduiala regească i-a făcut, dacă cumva i-a făcut vreuna. David a dat răspuns: Cum să-mi mai aduc aminte? Un bărbat spune cite cele, cînd e culcat cu o femeie.

Aveam presimțiri rele, căci DOMnul zice: Si cu femeia aproapelui tău să nu te culci, ca să-ți versi sămînta si ca să te spurci cu ea. Dar regele a grăit: Du-te si spune-i femeii: cînd se va isprăvi vremea plingerii, poate să se mute la palat si am s-o iau de nevastă, dar fără multă zarvă, căci si așa se face destulă vorbă printre norod din pricina asta.

Si, după vremea plingerii, Batseba a venit în casa regelui cu toate lăzile si dulapurile ei, cu covoarele ei, cu oalele de pămînt, cu argintul si cu toate slugile ei; si tot Ierusalimul a vorbit despre asta si despre sărbătorirea nunții, la care a ținut morțiș femeia, căci copilul din ea era acum mare, cînd a pășit alături de David, sub baldachin, si ea se legăna ca o rată.

("Dar de ce s-a aratat regele atit de slab si a făcut în toate pe voia doamnei Batseba, așa cum a cerut?" am întrebat eu.

Natan a ridicat din umeri si si-a dat cu părerea că regina-mamă îmi va părea si mic o fire tare, care știe să se impună.

"Înseamnă asta că stăpinul meu va încerca să pună la cale o convorbire?"

Natan a făcut, indispus, un semn din mână.

"Ajungem acum la vestita mea parabolă", a zis el, "și la muștrările pe care i le-am făcut regelui și la prorocirea mea cu privire la viitor, și anume nu o prorocie obisnuită, te rog, cum poți dobândi pe mai nimic de la prorocii marunți din poarta orașului, ci una care se potrivește și este adevărată în orice privință.

Și a citit mai departe.)

Curînd după nuntă, Batseba i-a născut regelui un fecior. Dar fapta, pe care a făcut-o David, nu i-a plăcut DOMnului.

Și DOMnul m-a trimis la David. Am mers la el și i-am zis: Erau într-o cetate doi oameni, unul bogat și altul sărac. Cel bogat avea foarte multe vite mari și marunte; iar cel sărac n-avea nimic decît numai o singură oiță, pe care el o cumpărase de mica și o hranise și ea crescuse cu copiii lui. Din piinea lui mîncase și ea și se adapase din nastrapa lui, la sinul lui dormise și era pentru el ca o fiică.

Și a venit un drumet la omul cel bogat și lui i-a venit peste mîna să ia din turmele ori din cirezile sale, ca să gătească ospat drumetului care venise la el; și atunci a luat oița omului celui sărac și a gătit-o pe aceea omului care venise la el.

Și David s-a aprins atunci strasnic de mînie împotriva aceluia om și a zis către mine: Pe DUMnezeul cel viu, vrednic de moarte este omul care a săvîrșit aceasta.

Atunci am grăit către David: Tu ești omul acela.

Dar regele a zis: Mi-am zis eu, de buna seamă, că îndaratul povestirii tale trebuie să fie vreun gînd ascuns; de aceea spune-mi, ți-a apărut cu adevărat DOMnul sau ai tîcluit-o tu?

Îmi tremurau genunchii nevoie mare, dar duhul DOMnului se pogorise asupra mea și am zis: Așa graiește DOMnul DUMnezeul lui Israel, eu te-am uns pe tine rege al lui Israel și eu te-am izbăvit din mîna lui Saul, datu-ți-am casa domnului tau și la sinul tau pe femeile stăpinului tau. Datu-ți-am casa lui Israel și a lui Iuda și, dacă aceasta ar fi fost prea puțin, as mai fi adăugat atîtea și atîtea. Pentru ce ai nesocotit cuvîntul DOMnului și ai făcut ceea ce urgisesc ochii mei? Pe Urie heteul l-ai ucis cu sabia fiilor lui Amon, iar pe femeia

lui ți-au luat-o ție de femeie.

Regele, însă, a zis: Ori vorbește cu adevărat DOMnul prin gura ta, ori esti cel mai cutezător om din partea asta a Iordanului, căci au n-ai fost tu de la bun început părtaş la toate astea și unde a fost atunci glasul tău blajin?

Măruntaiele mi le cuprinsese frica, dar DOMnul a grăit mai departe prin gura mea și i-a zis lui David: De aceea sabia nu se va depărta niciodată de casa ta. Iată, îți voi urzi prăpădul chiar din casa ta, căci voi lua sub ochii tăi pe femeile tale și le voi da aproapelui tău, care se va culca cu femeile tale în văzul soarelui acestuia. Căci tu ai săvârșit fapta în ascuns, dar eu voi săvârși-o la arătare înaintea a tot Israelul și la lumina soarelui.

Mi-am zis că acum cu siguranță mă va ciomăgi și îmi voi pierde locul de la masa lui și veniturile mele și titlul. Dar regele a plecat capul și a zis: Natan, păcătuit-am înaintea DOMnului. Dar este în cea mai mare parte vina Batșebai, nu știu cum și nici de ce, sunt ca lutul în mâinile acestei femei.

Atunci m-am rugat la DOMnul; și duhul DOMnului s-a mai pogorit o dată asupra-mi și a grăit către David: Totuși DOMnul a iertat păcatul tău; nu vei muri, ci, pentru că prin fapta ta ai dat dușmanilor DOMnului de mai multe ori prilej să hulească, va trebui să moară pruncul ce ți s-a născut.

După care duhul DOMnului m-a părăsit. Dar, cum regele n-a mai spus nimic altceva și părea dus pe gânduri, m-am îndepărtat în tăcere și mi-am văzut de drum.

(Natan a oftat adînc și a pus deoparte ultima tablă. M-am ridicat și i-am cuprins mîna și i-am zis:

"Minunat! Pur și simplu măreț! Zguduitor!")

Lădat fie numele DŌmnului DŪmnezeului nostru, care l-a făcut pe om după chipul și asemănarea sa; dar chipul lui sticlește în multe culori.

Cînd am isprăvit de citit scrisorile din depozitele lui Ioab și am venit să i le aduc îndărăt lui Benaia ben Iohoiada, acesta a pus să mă cheme la el și s-a interesat dacă sunt mulțumit cu cunoștințele pe care le dobîndisem. I-am spus că scrisorile și însemnările sunt de mare însemnătate pentru relatarea despre regele David și că întregesc în chip remarcabil istoria despre iubirea gingașă, care unge la inimă, a regelui David și a doamnei Batșeba, așa cum a scris-o stăpînul meu Natan în cartea sa de amintiri.

"Da' ce-a scris acolo de fapt?" a vrut să știe Benaia.

I-am istorisit pe scurt.

"Și tu crezi toate astea?" a rînjit Benaia, dezgolindu-și dinții. "Mai cu seamă partea ce privește moartea la timp a heteului Urie?"

"În afară de faptul că prea se scoate pe sine în fața", am zis eu, "mi se pare că stăpînul meu Natan a istorisit cam tot ce a văzut cu ochii lui și a auzit cu urechile lui."

"Ceea ce dovedește doar", a observat Benaia, "că pe lîngă ochii și urechile sale, omul mai trebuie să folosească și picul de creier cu care l-a hărăzit DŌmnul. Nu ți-a bătut la ochi că Urie s-a purtat nespus de ciudat? Iată, se întoarce unul din război. A stat în tabără pe cîmpul de luptă, a umblat călare patru zile, este ostenit și colbăit, dar plin de vlagă, și se codește să meargă la tinăra lui femeie, care i-a trimis o carte așa cum ai citit-o?"

"Stăpînul meu să binevoiască a-l ierta pe slujitorul său: trebuie să fi fost mulți martori pentru faptul că Urie s-a culcat la poarta palatului, lîngă căpeteniile străjii, și că nu s-a pogorît în casa lui."

"Și felul cum a întemeiat cumpătarea sa?"

"Era puțin cam îngîmfat."

"Dar dacă Urie o fi fost la doamna Batșeba?"

"Cînd?"

"Încă înainte de-a fi mers înaintea lui David, pentru a da glas simțămîntelor lui alese?"

"Stăpînul meu pare să uite, că femeia a minat un slujitor la regele David pentru a întreba de Urie și că a pus să-i spună regelui că a pregătit apă caldă pentru picioarele lui și așa mai departe, dar că Urie nu s-a pogorît în casa sa."

"Asta nu e o dovadă că n-a făcut-o totuși."

Benaia avea dreptate.

"Ia să zicem, Etan, că Urie a mers în casa lui și că a aflat de la Batseba că e grea și de la cine: ce ar fi făcut atunci?"

"Ar fi omorît-o."

"Zău?"

"Măcar ar fi alungat-o de la el."

"Pune-te în situația lui."

M-am dus cu gîndul la Lilit și la pierderea ce mă amenința, de vreme ce regele Solomon voia s-o aibă ca soată de joacă a viitoarei sale soții egiptene.

"Stăpînul meu vrea să lase a se înțelege că Urie a stat liniștit și a îndurat totul?"

"Să presupunem, Etan, că Batseba i-ar fi graț bărbatului ei cam așa: Urie, dragul meu, știi că nu-mi rămîne altceva de făcut, decît să mă cule cu regele. Acum, însă, uite că bătrînul iubireț vrea să se ferească a fi nevoit să-și împlinească făgăduiala și vrea ca pruncul, pe care îl port în pîtec, să-l facă să pară a fi copilul tău, pentru ca să nu putem veni cu pretenții față de el. Dar, dacă te porți cu înțelepciune, Urie, dragul meu, și nu te pogori astă seară în casa ta, pentru a te culca cu mine, n-o să se poată îndoi nimeni, că pruncul e de la David, iar tu te vei înalta în slujba regelui și vei ședea la masa lui printre cei mari ai regatului; iar micul principe, care-l port în mine, o să fie rege preste Israel."

Împotriva voinței mele, a trebuit să-l admir pe Benaia, a cărui ureche ajungea pînă în ultimul ungher al țării și a cărui minte tesca o plasă înțeleaptă din cele mai felurite fire; și am zis:

"Asta ar face să înțelegem vorbirea cu simțăminte înalte dinaintea regelui și de ce și-a scos atît de tare la vedere devotamentul. Dar, au n-a prevăzut Batseba că David, încolțit prea tare, ar putea să-l înlătore pe Urie?"

"Și dacă ar fi prevăzut?"

Limba mi se uscaseră în gură.

Benaia rîdea.

"Rămîne întrebarea, de ce Urie a purtat cu el patru zile și patru nopți scrisoarea regelui, fără să o citească. Tu ai fi făcut asta, Etan?"

Speram - am răspuns eu - că nu voi dezamăgi niciodată încrederea regelui și atotputernicilor lui.

"Dar, dacă Urie ar fi citit totuși scrisoarea?" a întrebat Benaia.

"Ar fi nimicît-o."

"Dar altă scrisoare cu același cuprins ar fi ajuns la Ioab printr-un alt sol."

"Atunci ar fi fugit, cît putea goni calul de iute, într-unul din regatele siriene sau în țara străbunilor săi. Oriunde."

"Ar fi fugit de viitorul glorios pe care i-l zugrăviseră nevăsta-sa Batseba și care îl aștepta, dacă izbutea măcar să rămînă în viață pînă la nașterea copilului?"

"Un mort n-are viitor."

"Vad că n-ai slujit nicicînd în război, Etan; altfel ai ști, ceea ce pentru Urie era un lucru de la sine înțeles: anume că nici Ioab și nici măcar regele însuși nu puteau să-l trimită în luptă, acolo unde era mai incinsă, afară dacă el însuși ar fi dorit să se ducă. Ostenii de rînd, ca Abimelec ben Ierubaal, trebuiau să meargă în luptă unde era ea mai aprigă și unde li s-a aruncat în cap o bucată de piatră de moară; dar căpetenia unei roate de-o mie putea să stea oricînd dincolo de bătaia aruncăturilor."

"Cu toate astea Urie a căzut în ziua aceea dimpreună cu Abimelec."

Benaia a bătut din palme și un slujitor a venit și mi-a adus o cană de apă, amestecată cu arome plăcute, și mai multe tablete de lut.

MARTURISIREA LUI IOAB BEN TERUIA CU PRIVIRE LA MOARTEA LUI URIE HETEU, ÎN DOPROSUL LUI BENAIA BEN IEHOIADA

Întrebare: Și Urie heteu ți-a înmînat cartea regelui David?

Răspuns: Da.

Întrebare: Ce-ai făcut atunci?

Răspuns: Am urmat îndreptările cuprinse în ea.

Întrebare: Nu ți-a parut ciudat, că regele ți-a poruncit să jertfești una din cele mai bune căpetenii ale tale?

Răspuns: Regele David era alesul DOMnului.

Întrebare: Asadar l-ai vîrit pe Urie în luptă acolo unde era mai încinsă?

Răspuns: L-am trimis să conducă o raită la poartă 5, întrucît mă puteam aştepta ca duşmanul de-acolo să iasă în iureş afară şi să pornească lupta.

Întrebare: Asta a fost tot? Tot ai recunoscut atîtea pînă acuma, ai putea face o mărturisire pînă la capăt.

Răspuns: Am poruncit unei cete de arcasi să fie gata să tragă.

Întrebare: Şi Urie a murit cu o săgeată înfiptă în spate?

Răspuns: Aşa s-a întimplat. Regina-mamă Batscha se şedea tolănită lenes între pernele ei; doar ochii dintre valuri erau treji şi ne iscodeau pe rînd pe Natan şi pe mine.

Avusesem de gînd s-o aduc pe nesimţite la punctul care avea însemnătate pentru mine: au nu fusese decît femeia fără apărare a unui oştean, pe care o silisera să stingă pojarul din măruntaiele regesti, sau era ea cauza şi puterea calauzitoare a tuturor fărădelegilor care au urmat după primul păcat, şi ea îl condusese pe rege, cu ajutorul trupului ei şi al rodului trupului, pînă acolo, încît acum şedea pe tron feciorul ei - nu Ammon, nici Absalom, nici Adonia şi nici vreun altul din feciorii mai vîrstnici ai femeilor din căsătoriile mai vechi, ci Solomon al ei, tîrziu-născutul, feciorul unei femei de obîrsie joasă.

Am încercat în toate chipurile. Am vorbit despre suferinţa ce i-a pricinuit-o moartea timpurie a primului ei sot; a răspuns, odinioară, că sabia mînincă ba pe unul, ba pe altul. Am vorbit despre marca bunătăţii a DOMnului, care l-a îngăduit pe Urie să vină la Ierusalim, pentru ca ea să-l mai vadă o dată; a răspuns că necercetate sunt căile DOMnului.

Totuşi, cînd am vorbit despre pruncul ce trebuia să moară, pentru că David dăduse, prin faptele sale, atîtea prilejuri vrăjmaşilor DOMnului să hulească, atunci pleoapele ei au început să tremure.

"Era atît de micuţ", a zis ea, "atît de neajutorat."

"Regele David iubea pruncul?"

"S-a rugat DOMnului pentru prunc şi a ţinut post şi a mas întreaga noapte lungit pe jos."

"Regele David îşi iubea toţi copiii", a amintit Natan.

"Pruncul a murit pentru el şi în locul lui", a zis Batscha,

"de ce, aşadar, să nu-l fi iubit?"

"David a chemat milostivirea DŌmnului, să lase pruncul în viaţă", a întregit Natan. "Şapte zile şi şapte nopţi a stărut în ruga sa, şi bătrînii de la curtea lui au venit la el ca să l scoale de jos; însă el n-a voit şi nici n-a pus nimic în gură."

"Copilul trăgea să moară", a spus Batşeba. "Şi David nu se putea hotărî: să-i mulţumească lui DŪmnezeu pentru că primea viaţa copilului drept plată pentru a lui sau să se blesteme singur pentru acest tîrg încheiat cu DŌmnul; şi simţămîntul vinovăţiei a sporit peste măsură."

"N-a fost nici un tîrg", a contrazis-o Natan. "A fost menită. Căci David era alesul DŌmnului."

"Şi pentru asta a trebuit să fie pedepsit pruncul?" a întrebat Batşeba.

"Dar DŪmnezeu v-a binecuvîntat cu un alt fecior, stăpînă," a dojenit-o Natan. "Iar acesta a fost merit pentru ceva măreţ, să fie stăpîn peste Israel."

"David a venit la mine în noaptea aceea." Expresia chipului ei se înăsprise. "Îmbrăcase veşminte proaspete şi se spăla şi se unsese cu ulei şi părea împăcat cu sine însuşi. I-am spus: cum poţi sta aici şi cum îţi poţi şterge seul de berbec de la gură, de parcă nu s-ar fi întimplat nimic? David mi-a răspuns: Cînd pruncul mai era în viaţă, am postit şi am plîns, căci mă gîndeam: Cine ştie? Poate că DŌmnul se va îndura de mine şi va lăsa copilul în viaţă! Iar acum, dacă a murit, de ce să mai postesc? Pot oare să-l mai aduc înapoi? Eu mă voi duce la el, dar el nu se va mai întoarce la mine."

Batşeba a dat, ostenită, din cap. "Într-un anumit fel, David avea dreptate. Am conţinut din plîns şi am grăit către el: O fi luat DŌmnul păcatul de la tine, primind viaţa pruncului drept rascumpărare pentru cea a lui Urie. Dar cum rămîne cu făgăduiala pe care mi-ai făcut-o înaintea lui DŪmnezeu, că feciorul tău şi al meu va sta pe tronul tău? S-a dus şi asta o dată cu moartea pruncului?"

A cătat ţinta la inelele de preţ de pe degetele ei. "Şi David a grăit către mine: Nu-ţi pierde cîtezul şi pregăteşte patul. Şi a intrat în mine şi s-a culcat cu mine; şi i-am născut al doilea fecior, căruia i-am pus numele Solomon, de dragul păcii pe care o încheiase DŌmnul cu David şi pentru ispăşire; şi DŌmnul l-a iubit pe Solomon."

Sfîrşise de vorbit, în mod vădit. I-am mulţumit; dar ea a

caut o mutra posomorită și s-a dus în cămarile ei.

Natan a clătinat îndelung din cap.

"O adevărată minune", a exclamat el. "Încă n-am auzit-o niciodată pe regina-mamă Batseba vorbind despre lucrurile astea, și chiar cu atâtea amănunte! Totuși va trebui să cernem temeinic istoria asta."

Puține zile mai târziu a venit în casa un slujitor regesc și mi-a înmănat o chemare să mă înfățișez a doua zi, după ora primirii norodului, înaintea celui mai înțelept dintre regi, și să aduc cu mine toate cele aflate în legătură cu iubirea gingasă, care unge la inimă, a regelui David și a doamnei Batseba, până la - inclusiv - nașterea celui de-al doilea fecior, care a fost numit Solomon, de dragul păcii ce-o încheiase DOMnul cu David. Omul mi-a mai dat și o plăcuță de aramă, în care era săpată pecetea regească; pe aceasta trebuia s-o dau în mina străjii de pază de la intrarea către partea dinlauntru a palatului.

Șem și Șelef, feciorii mei, s-au minunat foarte de plăcuța și mi-au povestit că acum se află cheretieni și peletieni în multe clădiri din oras și că slujitori de-ai lui Benaia ben Iehoiada facuseră o vizită și în școala lor și-i întrebaseră pe dascăli, ca și pe învățăcei, ce părere au, de pildă, despre Solomon, cel mai înțelept dintre regi, și despre prețul grânelor și despre templul pe care regele îl înălța Domnului. Și Șem și Șelef voiau să afle de la mine, dacă e adevărat că regele Solomon este bolnav de frică, astfel încît tremură tot și se clatina și doi slujitori trebuie să-l sprijine, unul de-a dreapta și altul de-a stînga; și dacă domnița Abisag sunamiteanca, aceea care odinioară se trudise gingas pentru regele David, nu se culcă acum cu principele Adonia; și dacă Tadoc, preotul, nu pune să vîndă în piață cea mai bună parte din carnea adusa jertfă pe altare; și dacă Iosafat ben Ahilud, marele-gramatic, nu este partaș la cistigurile dobîndite din folosirea muncii silnice întru zidirea templului; și dacă nu cumva comisiunea regească pentru întocmirea relatării despre uimitoarea mîltare și așa mai departe, pentru care lucrez eu, este de fapt o bandă de falsificatori și de răstălmăcitori de cuvinte; și dacă, pe scurt, regatul Israel nu e gata-gata să se ducă de ripa.

Atunci m-am aprins de minie și am ocărit ticăloșia feciorilor mei, care se ocupau de zvonuri și de gînduri nemernice,

în loc să se dedea învățaturii legilor DOMnului, așa cum au fost pastrate ele de la Moise, învățătorul nostru. Dar, în adîncul sufletului, eram plin de neliniste; dacă asta e ceea ce se vorbește pe ulite, ceea ce își spun tinerii, atunci s-ar putea întîmpla ca aceia care umblă pe căile DOMnului să sfîrșească scurtati de cap; căci, dacă atotputernicii se simt amenințați, îi lovesc pe cei drepti.

În dimineața următoare, după ora primirii norodului, m-am dus la casa regească și am fost dus înaintea regelui și l-am găsit acolo pe Iosafat ben Ahilud, marele-grămatic, și pe toți membrii comisiei, în afară de Benaia ben Iehoiada. Dar cînd m-am ridicat din țărîna, unde mă prosternasem înaintea regelui, nu m-am putut opri să nu arunc o privire pentru a constata, dacă tremura și se elatina, cum îmi zugerăvisera Sem și Selef.

Însa regele doar batea cu piciorul în estrada tronului și se juca alene cu sinii heruvimului din dreapta sa și m-a întrebat:

"Ce ma privești de parcă as fi bolnav? Au sunt ca Saul, care l-a chemat pe părintele meu David să-l tămăduiască?"

Am făcut o plecăciune adîncă și am spus că privirea mi-e plină de admirație pentru strălucirea ce se află pe chipul regelui datorită duhului DOMnului.

"Și eu, care credeam ca astăzi arăt tare rău", a zis el mohorît, "că doar toată noaptea am stat treaz și m-am gîndit la planurile pentru împodobirea launtrică a templului. Am de gînd să îmbrac tot interiorul cu aur și să fac pe toți pereții casei podoabe cioplite, chipuri de heruvimi săpate, frunze de palmier și flori, iar în Sfînta Sfintelor să asez doi heruvimi din lemn de mășlin, înalt fiecare de zece coți, așa ca aripa unuia să atingă peretele acesta, aripa celuiălalt peretele celălalt, iar aripile lor să se atingă una pe alta în mijlocul încăperii."

A privit în jur, de parcă aștepta ceva, și m-am grăbit să-l asigur că proiectele sale erau peste măsura de splendide și că vor deveni cu siguranță una din minunile lumii.

"Etan", a grăit el, "tu ești pentru mine la fel de straveziu ca iazurile din Hesbon de la portile Bat-rabimului, prin a căror apă vezi viernii ce se incolăcesc pe fund. De fapt tu gîndesti: au nu zidește regele Solomon acest templu mai curînd pentru propria lui slavă, decît pentru aceea a lui DUmnezeu, și în așa fel încît oamenii să vină de pretutindeni și să zică, iată fala templului lui Solomon? Dar eu îți zic tie,

ca veșmîntul de preț al regelui înseamnă pentru omul mărunt mai mult decît o pereche de nădragi, cu care si-ar putea acoperi goliciunea lui, iar un templu strălucind de aur este pentru el mai de preț decît un bănuț de aramă în propria lui mină; căci așa a zidit DOMnul Iahve duhul omenesc."

A conștient să se mai joace cu heruvimul și și-a adîncit unghiile degetelor în podul palmelor. I-am deslășit că înțelegerea lui pentru firea omenească este fără seamăn și rău sfat ar urma cel care ar încerca să-și ascundă gîndul înaintea înțelepciunii regelui.

"Mai departe te gîndești", a continuat el, "de ce se amestecă regele Solomon în toate treburile, ca un nerod care își viră nasul în toate oalele? Dar eu îți zic ție, că un conducător, care dorește să-și păstreze capul pe umeri, n-are voie să se preocupe doar de război și de pace și de ascultarea cuvîntului DOMnului, ci trebuie să se sinchisească și de ce floare va fi sculptată și pe care perete, cum și de ce istorie urmează să fie povestită și în ce fel. Căci puterea nu poate fi împărțită: o piatră, care se dezghioacă din lăcașul ei, poate face să se naruie totul."

S-a ridicat și a coborît de pe tron, de parcă ar fi căutat pe cineva; apoi și-a ațintit privirea asupra mea. L-am asigurat de sîrg că o zidire, care e sprijinită de DOMnul ar ține piept chiar și unui cutremur.

"Cum se simte Lilit, țitoarea ta?" a întrebat el. "După cum se pare, o voi lua de soție pe fiica faraonului și va trebui să-i zidesc o casă și să-i dau slujitori, căci, de bună seamă, n-o pot adăposti alături de celelalte doamne regești."

L-am incredințat că întregul Israel se va bucura nespus de căsătoria cu Egiptul, dar că, desigur, între Dan și Beerșeba se găsesc din belșug slujitoare ce pot fi alese, toate mai încîntătoare și mai gingașe și mai potrivite pentru slujba la fiica faraonului, decît țitoarea mea Lilit.

Regele m-a împuns în piept cu degetul înșint:

"Dar eu vreau să te cinstesc pe tine, Etan. Marele-gramătic Iosafat și profetul Natan și Benaia ben Iehoiada îți laudă totîntreg într-un glas siguranța; și de-aceea..."

Aproape de ușă s-a iscat larmă, glasul lui Benaia ben Iehoiada și zăngănit de arme. Regele s-a întors de grabă într-acolo și a mers zorit înaintea lui Benaia și l-a întrebat:

"S-a împlinit?"

"S-a împlinit", a zis Benaia.

"Ai ridicat mîna asupra lui?"

"Am ridicat mîna asupra lui."

"Si e mort?"

"Mort."

"DOmnul fie lădat!"

"Amin!" a spus Benaia.

Dar mie mi s-a umplut inima de spaimă, căci hănuiam care nume fusese șters de pe lista pe care regele David o înminase fiului său pe patul de moarte; totuși Solomon, cel mai înțelept dintre regi, părea să se simtă grozav de usurat, cînd s-a reîntors la tronul său și s-a așezat, prevăzător, pe el.

"Ei atunci", a vestit el, "de vreme ce întreaga comisiune pentru întocmirea unei și singurei relatări adevărate și hotărîtoare, istoricește exacte și recunoscute oficial, privitoare la uimitoarea înăltare și așa mai departe este adunată laolaltă, dimpreună cu Etan, redactorul nostru, atunci hai să purcedem la treabă."

După care Iosafat ben Abilud m-a pus să-i înfățișez regelui o scurtă schiță a istoriei despre dragostea gingasă, care unge la inimă, a părintelui David și a doamnei Batșeba, așa cum am aflat-o. I-am urmat porunca, cu care prilej am lăsat de-o parte tot ceea ce era prea omenesc și mi-am încheiat cuvîntarea cu cuvintele:

"Și David a mîngîiat-o pe femeia sa Batșeba și a intrat în ea și s-a culcat cu ea, iar ea i-a născut un fecior, pe care l-au numit Solomon."

Apoi am mai adăugat, pentru a da întreaga măsură: "Și DOmnul l-a iubit pe Solomon."

Și regele a zîmbit.

Și mi-a trecut prin minte gîndul, cum m-aș purta eu și ce-aș face, dacă mi-ar povesti un martor că părintele meu a pus să-l ucidă pe bărbatul mamei mele și că eu sunt rodul a ceva și mai rău decît preacurvia.

Regele mai sedea tot acolo și zîmbea.

În cele din urmă a ieșit în față Iosafat și a grăit către rege:

"Stăpinului meu îi e cunoscută atitudinea pe care o au membrii comisiunii în privința cuprinderii unor fapte incommode în opera istoriei și anume: să le relatăm și pe acestea, dar cu discreție, și să le înfățișăm astfel încît să fie plăcute înaintea ochilor DOmnului DUMnezeului nostru, de la care

se trage toată înțelepciunea. Dar de rindul ăsta, părerea noastră a tuturor, în afară de Benaia ben Iehoiada, este că istoria, oricât de discret am povesti-o, ar putea să-l pună pe alesul DOMnului și pe regina-mamă Batșeba într-o lumină cât se poate de îndoielnică. Aceasta ne îngăduie prea puțin să alegem cu privire la un punct atât de însemnat, cum este nașterea și îndreptățirea după lege a lui Solomon, cel mai înțelept dintre regi: ori nu atingem deloc chestiunea asta, și arunci la ce bun întreaga relatare despre regele David ori născocim o versiune nouă, epurată, a istoriei despre dragostea gingasă, care unge la inimă, așa încît să lăsăm să se înțeleagă că Urie a murit din pricina stomacului stricat sau a înveninării singelui și că David a văzut-o pe Batșeba, de pe acoperișul casei sale, după ce rămăsese văduvă. Din păcate, însă, aceste întâmplări nu s-au petrecut în timpuri străvechi; ele au avut loc mai degrabă într-o vreme de care își mai amintesc încă bine mii dintre cei în viață, astfel încît amundouă, și tăcerea noastră, și o născocire pe măsură potrivită, s'ar izbi de respingerea din partea unora din Israel. De aceea îl rugăm cu toată smerenia pe cel mai înțelept dintre regi să rostească o judecată tot atât de fără greș ca și cea de odinioară în pricina celor două tirfe pentru prunc."

Regele s-a întors către Benaia.

"Tu ai fost de altă părere?"

"Domniile-lor prețuiesc peste măsură însemnătatea vorbeli".

Benaia și-a dres glasul batjocoritor.

"Dacă regele Solomon ar vrea să ridice pretenția că este feciorul - să zicem - al unei fecioare neprihanite și al unui porumbel, care a coborît în zbor din cer, as trimite pretutindeni șase sute din cheretienii și peletienii mei și mâine întreg Ierusalimul ar jura că așa este."

Regele a făcut ochi mari, mirat, și l-a asigurat pe Benaia de bunăvoința sa și m-a întrebat eu ce propun.

Am spus că aș fi de părere că un bărbat, atât de înțelept ca regele Solomon și atât de înzestrat cu felurite daruri și atât de venerat de norodul lui Israel și un principe al păcii, este, cu înalta sa persoană, dovada vie pentru prețuirea și iubirea pe care DOMnul le-a arătat-o părinților lui.

"Uimitor, Etan", a exclamat regele, "Asta este, de fapt, ceea ce a spus mama totdeauna. Solomon, fiul meu, spunea

ea meru, parintele tău a păcatuit în ochii DOMnului, cînd m-a luat pe mine, o biată nevestă fără apărare a unui oștean, și cînd s-a culcat cu mine și cînd a pus și să-l ucidă pe barbatul meu. Dar cine poate judeca asupra căilor DOMnului - zicea ea -, care a pus ispita înaintea parintelui tău. căci pe atunci nu eram atît de diformă și urîtă ca azi, ci eram bine făcută și gingașă și pielea mea era ca foile unei flori de trandafir din Saron; și el m-a zarit în lumina soarelui ce dă să apună, cînd îmi spalăm trupul. Astfel DOMnul l-a pedepsit pe parintele tău, luîndu-i pe sarmanul baietel, fratele tău mai mare, cu toate că abia împlinise șase săptămîni și era nevinovat de orice rău. Dar tu, Solomon, fiul meu, ai fost zămislit după ce păcatul parintelui tău fusese ispășit și iertat, așa cum se spune, ochi pentru ochi, dînte pentru dînte, viață pentru viață; de aceea tu nu ești un copil menit morții, ci menit vieții; iar numele tău e pace și tu ești binecuvîntat și iubit de către DOMnul.

Regele a înghițit: pareă, în chip vădit, mișcat de vorbele mamei sale și de gîndul marelui său noroc, că era al doilea născut.

După aceea a poruncit:

"De ce să n-o scrieți atunci după înțelepciunea mamei? Sau vreți să spuneți că sunteți mai deștepti decît o bătrînă din Israel, care a izbutit să devină mama unui rege?"

Și astfel stă scris în relatarea despre regele David, iar Istoria despre David și Batscha e cuprinsă în ea.

Dupa sedință, însă, regele s-a purtat mai departe foarte prietenos și a întrebat membrii comisiei, precum și pe mine, dacă nu vrem să rupem cu el o bucată de piine la masa lui. Atunci să fi văzut bucurie îngîmfată pentru asemenea postire regală; doar Benaia ben Iehoiada a cerut îngăduința să poată pleca, întrucît îndatoriri grabnice impuneau să fie de față la cheretici și peletici.

După aceea ceilalți membri ai comisiei au schimbat între ei priviri pline de tîlc și au mers în camera de mîncare a regelui, ai cărei pereți erau împistriți cu zugrăveli de struguri și de rodii și de alte mîncări gustoase. Regele mi-a poruncit să sed lingă el și a rupt o bucată zemoasă dintr-o ciozviră de miel de soi și mi-a îndopat-o milostiv în gură. Am mestecat și i-am mulțumit și am spus că furia regelui este ca răcnetul unui leu tînăr, dar milostivirea lui ca roua pe iarbă.

"Asta sună ca un proverb", a zis Solomon bucuros. Și către Elihoref și Ahia, grămăticii: "Scrieți-vi-l frumos și păstrați-l, căci plănuiesc o adunare a zicalelor celor mai vrednice de luat în seamă, drept mărturie a înțelepciunii mele nemaipomenite."

I-am spus că mă simt nespuse de cîștit de dorința regelui și, dacă mi-or mai trece prin minte și alte zicale cu tîlc potrivit, i le voi pune de asemenea la dispoziție cu plăcere.

Aceasta l-a mulțumit vîdit, întrucît dobîndea ceva pe degeaba, și s-a interesat de mersul înainte al trudei mele și cu ce anume aveam de gînd să ne îndeletnicim mai departe în relatarea despre regele David.

"Cu răscoala lui Absalom", am zis eu. "Absalom..."

Numele părea să aibă un răsnet neplăcut în urechea lui, precum tot ce era în legătură cu năruirea conducerii actuale.

"Și de unde ai să începi?"

Rădăcinile pomului sunt ascunse ochiului, m-am gîndit eu, dar ele ajung pînă la ape. Totuși trebuia să-i răspund lui Solomon, cel mai înțelept dintre regi, într-un chip care să fie pe înțelesul regilor; de-aceia am spus:

"Cred că ar fi cel mai bine să începem cu istoria lui Tamar, sora lui Absalom."

Regele a luat un ochi al mielului, l-a tăvălit prin pipet, mi-a spus să deschid buzele și mi l-a vîrît în gură.

Am înghițit și am mulțumit pentru nespus de marea lui bunătate. Apoi am zis:

"Totuși Tamar pare a fi ca îngropată într-o groapă a tăcerii și slujitorul vostru nu știe unde să întrebe de ea, la marele-eunuc regesc sau la marele-gropar regesc."

"Tamar", a spus regele, "a căzut în sminteală, iar familia a dus-o în templul de la Betsan, departe tare de Ierusalim, unde preoții templului o hrănesc și o spală și-i fac tot ce are nevoie."

Se lăsase tăcere în încăpere. M-am dus cu gîndul la Tamar de odinioară, în veșmintul ei pestriț; căci astea erau straiile pe care le purtau ficele regelui, cit erau fecioare.

"Ai să afli puține de la ea", a grăit regele. "Oameni ai DOMnului și vrăjitori ce alungă duhurle și doftori s-au îngrijit de ea și au căutat să afle cu adevărat, au ce se petrecuse între ea și fratele meu Ammon; dar ea biiguie doar lucruri fără înțeles."

"Cheia afirmării adevărului stă doar în faptul de-a o asculta", am cutezat eu să remarc, "căci oare nu grăiește duhul DOMnului adesea și din biiguiala smintiților?"

Si s-a iscat o dispută între profetul Natan și preotul Tadoc cu privire la nebunie și la profecie, și amindoi s-au înfierbîntat cit se poate de mult. Dar regele a grăit:

"Fiecăruia calea lui i se pare cea dreaptă; doar singur DOMnul dăruiește inimii siguranța".

Cu cugetarea aceasta a luat sfîrșit masa.

Dumnezeule!

Ierusalimul nu mai era același oras.

Străjile de la poarta palatului fuseseră întrecite; străzile vuiau de duruitul roților și de tropote de copite; în fața clădirilor dregătoriilor și la răscrucile mai de seamă se înființaseră care de luptă implătoșate.

La cei netăiați împrejur, asemenea scoatere la iveală a forței înarmate ar fi măturat străzile și le-ar fi lăsat goale; nu tot astfel și la copiii lui Israel, care înfloresc atunci cînd se iscă frămîntare. Strigau de-a valma și întrebau și gesticulau; ajungeau sub picioarele cailor și printre cheretieni și peletieni; hoții și pungașii erau pretutindeni, răsturnau tarabele

neguțătorilor și o luau la fugă cu marfurile; slujitorii lui Benaia ben Iehoiada, însă, umblau furiș prin gloată și trăgeau cu urechea și deodată se putea întâmpla ca un om să fie apucat de subsuori și dus de-acolo.

Un nume era pe toate buzele: Adonia, feciorul regelui David cu Haghita, principe de sânge, care fusese ucis. Unii spuneau că nimeni nu mai e sigur în Israel, dacă un fecior al regelui David a putut fi răpus în însăși casa lui și trupul putuse fi aruncat în stradă ca un câine mort; alții susțineau că nu se poate ca regele Solomon să îngaduie asta și că Benaia sarise de rindul ăsta peste cal; un preot a ridicat brațele și a vestit că și-a atras singur sfârșitul ăsta fiindcă preacurvea pretutindeni și se codea și umbla pe căile DOMnului. Dar un schilod, care era îmbrăcat în zdrențe, a scuturat pumnul și a strigat că toți laolaltă sunt ticăloși și feciori de tîrfe, Adonia și Benaia, și regele Solomon care e cel mai rau dintre toți; astfel că a fost dus și el de-acolo pe sus. Și spaima de lucrurile ce aveau să mai vină era mare în inima mea, așa încît am tresărit, cînd am auzit că m-a strigat cineva.

Cei ce strigau erau, însă, Șem și Șelef, feciorii mei, care s-au ivit acum din mijlocul mulțimii, fluturînd o bucată de pinză murdară și strigîndu-mi:

"Am văzut! Am văzut totul!"

Iar Șem a venit și mi-a întins o bucată de pinză și a zis:

"Iată sângele lui!"

Și Șelef a adăugat:

"Dintr-o marcă haltoacă de sînge!"

Și Șem a deslușit plin de mîndrie:

"Am rupt asta din veșmintul meu și am muiat-o în sângele lui, ca dar pentru tine și spre aducere-aminte."

Bucatele pe care le mîncasem la masa regelui s-au razvrătit în mine și mi-au venit îndărăt pînă-n gât. Dar Șem și Șelef erau incințați foarte și mi-au povestit cum au aflat la școala despre faptul că se pregătea ceva împotriva principelui Adonia; după care ei și un număr de colegi au pornit-o și au așteptat în apropierea casei lui Adonia; casa, însă, era înconjurată de oameni care umblau în sus și-n jos sau priveau, întimplator, o crăpătură de zid ori se scobeau în dinți. Și au venit numeroși alergători care purtau toiege albe și strigau: faceți loc pentru Benaia ben Iehoiada, care este mai mare preste oaste; și Benaia a sosit cu carul său de luptă și a intrat în casă.

"Și, să vezi", a spus Șem, "mutra lui era întunecată".

Din casă a răzbătut apoi larmă de glasuri și un strigăt răsunător; după aceea a ieșit impleticindu-se un om scaldat în sînge de la o rană ce se căsca larg; și s-a prăbusit jos.

"Și să vezi", a zis Șelef, "a fost o priveriște de groază."

Totuși, cînd oamenii care umblaseră în sus și-n jos, au vrut să ridice leșul, a venit alergînd o domnișoară, care se jelea tare și striga către DŌmnul și către întreg norodul. Cînd l-a văzut pe Adonia zăcînd în băltoaca de sînge, s-a aruncat asupra lui și și-a sfișiat veșmintul și i-a sărutat gura și un ochi, căci celălalt îi fusese scos cu o lovitură de sabie. Apoi oamenii, care umblaseră în sus și-n jos, au apucat-o de subsuori și au dus-o de-acolo.

"Și să vezi", a zis Șem, "parcă era o holnavă."

Leșul lui Adonia, însă, a fost dus în casă. O clipă mai tîrziu a ieșit Benaia. A vorbit scurt cu oamenii, care umblaseră în sus și-n jos, s-a urcat în car și a plecat.

"Și, să vezi", a zis Șem, "se purta de parcă nu se întimplase nimic."

După care i-am trimis pe Șem și pe Șelef acasă și i-am sfătuit să se ferească tot restul zilei de-a mai face alte nazbitii.

Vorbele de îmbărbătare ale unui frate sunt pentru inimă ca balsamul; cuvîntul unui înțelept însă poate tamadui suferința.

Mi-am adus aminte de Penuel ben Muși, revizor din cinul al treilea la vistieria regească, care se îngrijise de noul sosit în Ierusalim și devenise vorbăreț datorita unui pic de vin și unei ciosvirte de miel, omul care mă facuse să înțeleg unele taine, despre care se vorbea pe șoptite în cercurile celor știutori.

Am ajuns la vistierie pe ulițe dosnice și pe drumuri lăturalnice și le-am făcut un semn alene cu mina strajilor de la intrare, după felul stăpînilor cu slujbe înalte, care se așteaptă să nu fie opriți. Pe salile clădirii, însă, era liniște ca într-un mormînt; căci evenimentele mari ațîță norodul, dar slujitorii regelui așteaptă desfășurarea lucrurilor tremurînd.

L-am aflat pe Penuel ben Muși în camera dregătoriei lui; a sărit în sus, cînd m-a văzut, și a întins spre mine degetele depărtate.

"Prietene", i-am spus, "nu sunt un duh rau de la DŌmnul; sunt Etan ben Hosaia, redactorul Relatariei despre regele David și așa mai departe; și am venit să mă sfătuiască cu tine

în legătură cu sfîrșitul principelui Adonia, căci te știu ca pe un om care cunoaște bine treburile obștești, ca și cele mai puțin obștești." Totuși, Penuel ben Muși s-a bușit cu pumnii în frunte și a blestemat ziua cînd am intrat în viața lui și m-a implorat să părăsesc odaia dregătoriei lui și să nu destăinui nici unui suflet de om că ne cunoaștem, căci urechile lui Benaia sunt pretutindeni. Nici măcar întîmpinările mele n-a vrut să le asculte; mai curînd m-a apucat de braț și m-a tîrit spre ușă și m-a împins afară.

Am părăsit vistieria ca buimac; ce lepră mă lovise și de ce și de cînd? Am umblat pe strazi, singur în mijlocul gloatei și înspăimîntat. Dar, așa cum un ciine se întoarce mereu la vîrsătura lui, gîndurile mele reveneau tot într-una la prevenirea ce mi-o făcuse Benaia ben Iehoiada cu prilejul întîlnirii noastre în casa lui Ioab, cînd spusese; Dacă știi atît de multe, Etan, pe cît cred eu că știi, atunci cred că știi prea multe.

Ce-mi rămînea altceva de făcut decît să mă duc acasă?

Casa se afla acolo scaldată în lumina trandafirie a înserării, iar în fața ei era lectica verde cu stînginii de aur și cu acoperișul roșu, cu ciucuri.

Am chibzuit dacă nu petrec noaptea mai bine într-un han sau undeva în vreun șopron sau chiar sub vreo poartă de intrare. Dar eram prea ostenit și descurajat și am intrat în casă ca o oaie la casap.

Amenhotef, marele-eunuc regesc, mi-a dat binete cu o voce mai din gitlej ca orînd și m-a întrebat de sănătate și de ce mă țin departe de el. Lilit, țitoarea mea, s-a ivit cu un lighean cu apă și mi-a spălat fața și mîinile și picioarele, în timp ce Amenhotef îi urmărea mișcările grațioase cu o privire binevoitoare; iar Hulda, mama feciorilor mei, ne-a pus dinainte vin și piine și un taler cu brînză de capră, ce era amestecată cu măsline tocate mărunt și cu nuci rase. Estera, însă, soția mea, a trimis vorbă s-o iertam: căci ziua fusese lungă, iar inima ei suferea din pricina trudei.

Femeile s-au îndepărtat. Amenhotef a pus pe pînca sa felioare de brînză și a mîncat în tăcere. În cele din urmă și-a șters mîinile pe un ștergar din pinza de în cea mai subțire și a zis:

"După o zi precum cea de azi, omul se gîndește la sufletul său și își caută prietenii."

Frica s-a încuibat din nou în măruntaiele mele:

"Moartea este o cositoare sprintenă."

El a încuviințat din cap.

"Cît e de cînd tu și cu mine l-am privit pe Adonia, cum s-a împreunat cu Abişag după feliusagul țapilor și în alt chip; și acum Benaia a ridicat mîna asupra lui și iată-l mort."

A cătat la mine cu înțeles, și frica din măruntaiele mele a sporit.

"Ca istoric, Etan, tu poți privi moartea ca o apariție zilnică; această moarte, însă, vădește semnele ei deosebite, și unul din ele te privește pe tine. Presupun că știi cum s-au întîmplat toate astea?"

Am călținat din cap.

"Adonia trebuie să-și fi pierdut și picul de minte din pricina domniței", a zis Amenhotef, "căci a ales-o tocmai pe regina mamă Batseba, să-i vorbească regelui pentru el, și a mai fost și atît de nerod, încît să-i amintească: Tu știi, că regatul era al meu, că eu trebuia să domnesc; acum însă domnia a trecut de la mine și i s-a dat fratelui meu."

Amenhotef și-a răsucit mîinile nespus de grațios.

"Poti să-ți inchipui cum i-a venit asta bătrînei doamne. Au uitase el că Batseba era aceea care, prin înfrîurirea ei asupra regelui David, trecuse domnia de la el? Uitase oare că Abişag, chiar dacă nu-l putuse încălzi pe rege, era totuși una din femeile lui David și că faptul de-a ridica pretenție asupra uneia din femeile regelui înseamnă să ridici pretenție la puterea lui?"

M-am gîndit la Adonia, cum a intrat în Abişag și cum ea se răsucea și se mișca aprinsă de patimă, și frica din mine a devenit arzătoare și s-a ridicat pînă-n inimă.

"Batseba, însă, s-a arătat gata să vorbească regelui Solomon pentru Adonia. Și regele s-a sculat înaintea ei și i s-a închinat și a poruncit să pună acolo un jilt pentru mama lui, ca să se așeze de-a dreapta lui. Apoi ea i-a zis: Am să-ți fac o mică rugăminte, să nu mi-o treci cu vederea. Zis-a regele: Cere, mama mea! N-am să zic nu!"

Acum ea era iar Batseba, soția lui Urie: nici o apă, cît de mică, n-o putea tulbura, dar pe virful limbii ei sețea moartea.

Ea a zis: Să dai pe Abişag sunamiteanca lui Adonia, fratele tău, de femeie."

Mîinile lui Amenhotef se mișcau precum capetele a doi șerpi care se atacă unul pe altul.

"Am văzut chipul marelui-gramatic Iosafat ben Ahilud și pe cel al lui Benaia ben Iehoiada: era ca de piatră. Dar fața regelui s-a făcut galbenă ca lămâia și el a grăit: De ce ceri tu pe Ahișag sunamiteanca pentru Adonia, mama mea? Cere totodată și regatul pentru el; căci el este fratele meu mai mare; pentru el și pentru preotul Abiatar și pentru Ioab ben Teruia."

A bănuț indată o uneltire, ce altceva. Întrucit puterea crește din uneltire, stăpînitorii o adușmecă pretutindeni. Batșeba cunoștea gîndurile omului.

"Atunci regele a strigat către Benaia și către mine și a zis: ce slujitori credincioși suntem și cît de nemăsurată e privegherea noastră, dacă fratele său Adonia și domnița Ahișag au putut să-și facă mendrele sub ochii noștri? Și unde sunt prietenii regelui și toți sfetnicii săi, dacă trebuie să aște de la mama lui ce se petrece în regatul său? Cutare și cutare să-mi dea mie DUMnezeu, dacă n-a grăit Adonia cuvîntul acesta împotriva vieții mele. Dar acum, pe viul DUMnezeu care m-a socotit pe mine vrednic de cinste și m-a așezat pe tronul lui David, tatăl meu, Adonia chiar astăzi va muri".

Mi-am amintit de petele întunecate de pe bucata de pinză, care erau sîngele lui Adonia, și, cu glas tremurat, l-am întrebat pe Amenhotef, ce aveam eu a face cu uciderea aceasta.

Amenhotef m-a privit lung și ochii lui cu vinișoare roșii s-au bulbucat puțin, cînd mi-a grăit:

"Au nu este datoria oricăruia dintre copiii lui Israel să umble pe căile DOMnului și să înștiințeze dregătoria cu privire la fapta aproapelui său? Au n-ai știut una și alta și încă multe altele, care erau de însemnătate pentru slujitorii regelui?"

"Au n-ai știut și domnia-ta?" am întors eu vorba.

"Dar firește!"

Și-a întors capul de parcă era unul din chipurile pe care egiptenii le încrestează pe columnele lor, ce le zic obeliscuri; și a zîmbit la fel de nepătruns ca și acelea.

GINDURI ALE LUI ETAN BEN HOSAIA,
CÎND, DUPĂ PLECAREA LUI AMENHO
TEF, MARELE-EUNUC REGESC, A SEZUT
ÎN CĂMARA LUI DE LUCRU ȘI A CUGETAI

DESPRE FIREA DOMNITORILOR

Vezi tu pe oarecine, care se pricepe la treaba
sa? acela va sta înaintea regilor.

Precum înălțimea cerului și adîncul pămîntului,
așa și inima regilor nu se poate pătrunde.

Cînd stai la masă cu un dregător, gîndește-te
temeinic la cele ce ți se pun dinainte; și
pune-ți un cuțit la gît dacă ești la com.

Dacă regele se teme, răcneste ca un leu: cine
il întărita la minie, păcătuiește împotriva însăși
vieții lui.

Piatra este grea și cu anevoie de ridicat ni
sipul, însă furia nebunului este mai grea decît
amîndouă.

DESPRE STĂRILE DIN REGAT

Unde nimeni nu mai visează la viitor, norod
ul devine sălbatec și cumplit.

Cînd un stăpînitor ascultă de minciuni, toți
slujitorii lui sunt nevrednici.

Inima lor urmărește nimicirea, iar buzele lor
sfătuiesc la rele.

Cei însetați de sînge îl urăsc pe cel drept.

Domnul a făcut toate lucrurile cu un scop:
ba chiar și pe mișel pentru ziua faradelegii.

Chiar dacă cel drept cade de șapte ori, și tot
se scoală; dar cei fărădelege se poticnesc în
nenorocire.

DESPRE PARTICIPAREA LA VIAȚA OBȘTEASCĂ

Au poate pune ceva foc în sinul lui, fără ca
veșmintele lui să nu ardă? Sau va merge cine-
va pe tăciuni aprinși fără să i se frigă talpile?

Nu te indesa înaintea regelui și nu sta în locul
hotarînt pentru cei mari.

Omul înțelept își ascunde știința; dar gura
nerodului e pieirea lui, iar buzele lui îi devin
capcană.

Biciul pentru cal, friul pentru magar, iar varga
pentru spinarea celor nebuni.

În topitoare se lamurește argintul și în cuptor
aurul, dar cel ce încearcă inimile e DOM-
nul.

DESPRE OPORTUNITATEA UNEI CĂLĂTORII DE SERVICIU

Cel nelegiuit fuge fără ca nimeni să-lurma-
rească, iar omul drept sta ca un pui de
leu fără de grijă.

Înaintea prăbusirii merge trufia și semetia
înaintea căderii.

Cel cu duh vede nenorocirea dinainte și se
ascunde; cei nerozi însă merg drept spre ea și
se aleg cu pagubă.

Buna chibzuință va veghea peste tine și
înțelegerea te va feri pentru ca să te izbăvească
de calea celui rău și de omul care graiește
minciună.

Sortii se arunca în poala hainii; însă hotărîrea
toată vine de la DOMnul.

DESPRE O EXCURSIE LA TAMAR, FIICA LUI DAVID, ȘI DESPRE PUTINȚA CĂUTĂRII DUPĂ ALTE ADEVARURI

Chibzuiește, cînd pui piciorul înainte, și vei
merge sigur pe drumul tău.

În inima omului se înghebează unele planuri;
dar sfatul DOMnului rămîne în ființă.

DOMnul nu va părăsi în nevoie sufletul celui
drept.

"Pe viul DUmnezeu", a zis căpetenia de la poarta orasului, "uite-l pe istoricul nostru. Au istoriile tale s-au vădit a fi fără preț ori caldarimul orasului Ierusalim s-a încins prea tare pentru tălpile tale, căci ai venit cu asini nenumărați și ne părăsești doar cu unul?"

L-am felicitat pe căpitan pentru neasemuita sa tinere-de-minte și i-am zis:

"Ei da, s-a scurs vreme îndelungată, de când am sosit aici cu arhivele mele și cu familia mea; acum, vezi bine, locuiesc la nr. 54 pe ulița Regina din Saba, într-o casă care este a regelui, tocmai ma urnesc la drum într-o călătorie pentru treburile regelui."

Și i-am arătat toate documentele mele.

Între timp se adunaseră milogii și tot soiul de gloată, din cei ce-și fac veacul căscind gura pe la poarta orașului, și s-au pornit să facă glume pe seama sobolanilor care părăseau casa peste care s-a abătut molima și ziceau că singele lui Adonia, care a curs în stradă, nu-i decît începutul și în curînd vor rasari ca din pămînt spinzurători pe colinele Ierusalimului, și de fiecare va atîrna cite un lingău ce-a supt singele norodului și măduva celor ce trudes.

Atunci căpetenia a rotit gîrbaciul cu mai multe cozi pe deasupra capetelor lor și a strigat:

"Ascultați voi, feciori ai lui Belial, nețesălaților și nespalaților; vă mănîncă fundul și vă arde de vergi, limbii voastre îi e poftă să fie smulsă din gură? DOMnul y-a răsfățat cu prea multă libertate; milostivirea regelui v-a dat mai multă vlagă decît aveți nevoie. Dar creierul vostru s-a sfrijit pînă la mărimea unui bob de mazăre, căci uitați cine stăpînește aici în țară, și anume Solomon, cel mai înțelept dintre regi, prin slujitorul său iubit Benaia și prin cheretienii și peletienii, care cunosc inima fiecăruia și care or să vă învețe ci să vă țineti botul."

Către mine, însă, a grăit:

"Sterge-o de-aici. Nu-ți dai seama, că învățații scrisului sunt pricina de supărare pentru norod și o povară pentru slujitorii regelui?"

Asa că mi-am îndreptat pașii către miază-noapte, spre

Betsan, pe drumul ce duce pe linga templul lui Nob și de care s-a folosit cindva David, cind a fugit dinaintea lui Saul.

Si sufletul mi-era apasat de gindul la Estera, nevasta mea bolnavă pe care o lasasem acasă, si la tiitoarea mea Lilit, care lipsise cind mi-am luat ramas bun, si la viitorul meu, care era cit se poate de nesigur; caci, ciar dacă, parasind Ierusalimul, scapam de o lovitură nemijlocită, eram totusi prea batrin si prea inradăcinat in deprinderile mele de viață, pentru a mai putea învăta cum se trăieste in peșteri si cum iti poti croi drum in pustiu vreme mai îndelungată.

Cind am ajuns la piatra cea mare, din care țigeste izvorul de hotar, căruia i se zice așa pentru că tara iebuseilor se-ntindea pînă aici mai înainte de a-i fi batut David si a fi pus stapinire pe ei, iată ca la izvor sedea o faptura cu boiul gingaș, înfășurata într-o mantie alba, si tinea o legaturică in mînă.

Si inima mea a zvienit, caci am vazut ca era Lilit; si deodata mi s-a uscat gitlejul de tot, astfel incit, cind am oprit asinul, n-am putut rosti nici un cuvint.

Lilit si-a dezvaluit chipul si a venit la mine si mi-a prins mîna si mi-a spus:

"Nu ma alunga de la tine, Etan, prietenul meu. Am sa merg in urma ta; unde vei minca tu, voi fi multumita cu ramaștele, unde te vei culca, te voi încălzi; caci te iubesc mai mult decit viața mea."

Am atras-o la piept si am ținut-o strins; si am simtit, cit de greu de îndurat ar fi, s-o pierd in folosul regelui Solomon si să trebuiasca să-mi închipui cum ar pipai-o el cu degetele lui slinoase; dar mai stiam totodata că era nesigur pentru un om singur sa călătoreasca pe drumurile lui Israel cu o femeie frumoasă, caci pretutindeni adastau la pînda tîlharii si oștenii si alt norod întunecat; si ca acestia puteau să-i facă tiitoarei mele ceea ce, in vremea judecătorilor, i-au facut tiitoarei unui tinar levit barbatii din orasul Ghibeca, care au pus mîna pe ea si au siluit-o toată noaptea pînă in zori si-au trimis-o apoi îndarat; si întregul Israel s-a ridicat ca un om si a pornit să-i pedepsească pe barbatii din Ghibeca, dupa ce levitul si-a tăiat tiitoarea in doua bucati si le-a trimis batrinilor semintilor. Dar asta fusese pe vremea judecătorilor, in ziua de azi n-are decit să-si taie cineva logodnica in-

tr-o mie de felii și să le trimită apărătorilor legii din întreaga țară, și nici unul din ei n-ar mișca măcar un deget.

"Lilit, dragostea mea", am zis, "Dumnezeu mi-e martor că nimic nu mi-ar fi mai plăcut decât să te iau cu mine. Osteneala drumului s-ar preface în desfătare și fiecare zi ar fi ca o lună de miere. Dar țara e cuprinsă de tulburări, aceasta e și pricina pentru care mă depărtez de capitală; iar pe șosele s-ar putea să se petreacă grozăvii."

Dar ea a cătat spre mine cu ochii ei mari și a zis:

"Am dormit la picioarele tale, Etan, dragul meu, și m-am străduit cu gingăsie pentru tine în fel și chip. La început, când m-ai luat de la părintele meu în schimbul a douăsprezece oi de soi bun și a patru capre și a unei vaci cu lapte, am văzut în tine un om bătrîn, morocănos și mirosind ușor a mucegai; dar apoi m-ai învățat cîntecele tale și mi-ai dezvăluit bunătatea ta, și astfel ai ajuns pentru mine, încetul cu încetul, și iubit și sot și părinte într-o persoană. Să nu gîndesti că am venit încoace fără să chibzuiesc; știu bine ce înseamnă pentru o femeie tînără să călătorească în vremurile astea cu un om, care este învățat și e slab de fire și nedeprins cu mînuirea jungherului. Și, dacă mă vei alunga de la tine, nu mă voi întoarce la nr. 54 din ulita Regina din Saba, ci te voi urma și voi fi ca umbra ta; și, așa cum nici un om nu poate smulge umbra de lingă el, n-ai să mă poți smulge nici tu de lingă tine, afară doar de mi-ai spune în față că nu ți-s dragă și că ai de gînd, în călătoria ta, să te culci cu alte femei, cu tîrfe și toline de prin sate, în care caz mă voi ruga DOMnului să te bată cu buboaic pe mădularul virtuții tale și cu trinji și cu neputință în toate cele."

Acu', ce să zic, recunosc că-mi trecuse prin gînd să găsesc vreun chip nou în drumul meu, cumva vreo fecioară de la sat, și să mă culc cu ea; căci un om care fuge e precum pasărea în zbor, care iscodește în jur după șoareci de cîmp. Dar marea iubire a Lilitei m-a copleșit și m-am rușinat de toana mea și am zis:

"Lilit, dragostea mea, cum se face că bărbații înțeleg atît de rar adîncimea simțămîntului, de care sunt în stare femeile, și că resping binecuvîntările ce ar fi putut fi ale lor? Dumnezeu să-mi facă mie cutare și cutare, ba încă și mai mult să-mi facă, dacă voi uita cîndva ceea ce m-ai învățat și dacă ți-oi

înșela vreodată iubirea. Nu, nu vreau nici să umblî în urma mea; o parte din timp ai să călărești pe asin și o să împarți piinea cu mine; iar noaptea ne vom culca sub o velință și ne vom încălzi unul pe altul și ne vom hărăzi unul altuia toate cele ce ne fac plăcere; și apoi vom căta în sus spre ceruri și vom asculta suspinul vîntului."

În a șaptea zi a călătoriei noastre, cînd soarele cobora spre asfințit ca un glob roșu urias, am zărit meterezele de la Bet-șan, care erau scunde și pe alocuri darăpănite, iar turnurile năruite; căci Solomon, cel mai înțelept dintre regi, cheltuia avuțiile țării pentru înălțarea marelui templu al DOMnului și pentru marirea palatului sau și pentru cetatea Millo și zidurile de la Ierusalim, pentru zidirea Hațorului și a Meghidonului și a tuturor orașelor cu grînare ce le avea, și a orașelor pentru călăreți, și pentru tot ceea ce mai avea de gînd să construiască la Ierusalim și în Liban; dar restul țării se darăpăna și se părăginea.

Și pe poarta a ieșit un om, care ținea o frînghie, de care trăgea un țăp bătrîn și năbădăios; și omul striga și-și blestema ziua cînd se născuse și ziua cînd se născuse țăpul, dar și mai tare îi suduia pe preoții templului din Bet-șan.

"Cetățene", am grăit eu către el, "după cît se pare acest animal venerabil ca vîrstă este pentru tine un adevărat chin. N-are nici pic de carne pe el și nici vlagă, coarnele îi sunt slabe, și a năpîrlit de pâr; biata cornută nu mai prețuiește nimic; atunci de ce nu te milostivești de ea în numele DOMnului și n-o lași să crape în liniște?"

"Nu prețuiește nimic?"

Omul a prins s-o suduie pe mama care mîă născuse și pe mama Lilitei, țitoarea mea, și tot astfel pe muma asmului, pe care calătoream. Apoi a zis:

"Cum adică, țăpul ăsta e un ăla zdравăn și focos la simțuri, iar picioarele lui sunt cu sigur mai puternice decît ale tale, străine. Dar, în ceea ce privește sfîrșitul lui, o să moară curînd și aburul singelui lui se va înălța către DOMnul de pe altarul templului; căci îl duc preoților ca jertfă."

Atunci l-am lăudat pe om pentru cucernicia lui, la care el a țipat tare și a dat cu picioarele în țăp și mi-a deslășit, că la zi-ntîi a fiecărei luni trebuie să ducă preoților de la Bet-șan o jertfă, o capra sau o oaie sau un vițel, căci ei îl țîn de feciorul lui, care e sărac cu duhul încă de la naștere;

cheltuielile de întreținere îl aduc în sapă de lemn și el cu nevasta sa și cu copiii săi n-au ce pune în gură.

L-am urmat la deal pe om și pe tapul lui, lăsând pe mână stîngă orașul Bet-san, și am ajuns la templu în vremea aprinderii luminilor, după rugăciunea de seară. Și ne-am dus la casa de oaspeți, care se afla lângă templu și unde ne-a primit un preot, de pe al cărui chip și ale cărui brate jegul se cojca vădit; acesta ne-a întins palma ca să plătim masul peste noapte și a zis:

"Domnul vede în inimă; dar un om, care se încrede în altul, rămîne curind cu punga goală."

Mai tîrziu ne-am ospătat dintr-o pită și un hartan de carne, care era alcătuit doar din zgirciuri și vine și care, de bună seamă, provenea de la un frate mai bătrîn al tapului pe care îl întilnisem. Apoi ne-am vîrit sub velința mea și ne-am lipit unul de altul; dar nu puteam adormi de sforăitul cucernicilor, care veniseră de departe pentru a se ruga în sanctuar și a aduce jertfă DOMNULUI, și din pricina țipetelor și vaietelor și răcnetelor ce razbeau din colibele smintîților, de parcă toate duhurile DOMNULUI se vorbiseră să se adune acolo și urlau la lună. De tilhari nu mi-ar fi așa teamă, a șoptit ea, și nici de oșteni sau de slujitorii lui Benaia ben Iehoiada; dar inima ei se inspăimîntă la gîndul că un duh rău s-ar putea abate asupra ei ca s-o tragă de păr sau s-o ciupească de sfîrcul sinilor sau să-i vire în trup o stîrpitură de plod.

"Lilit, dulcea mea", i-am șoptit eu, "cunosc un descîntec care va ține departe de tine duhurile rele, și am tras în jurul tău un cerc vrăjit, înainte de-a ne culca, așa că nimic nu ne poate atinge."

Atunci a oftat, doar o singură dată, și-a aflat culcuș capului pe umărul meu și a atîpit.

De dimineată ne-am infățișat marelui preot; acesta era bine hranit și trandafiriu la chip, dar la fel de nespălat ca și subordonații săi.

Mi-a fost cu neputință să deslusec din expresia lui, cît credea din cele spuse de mine și care socotea că sunt gîndurile cu care venisem; dar, cînd am isprăvit de vorbit, mi-a spus:

"Pe scumpii noștri bolnavi nu-i tinem îndarătul grațiilor sau îndarătul zăvoarelor sau în silnicie; trei lucruri, le spun eu neconținut preoților mei, sunt cheia unei îngrijiri cu succes: răbdarea, înțelegerea, iubirea. Firește, cînd unul din bol-

navi devine prea îndărătnic, se poate întâmpla, ca să capete o lovitură usturătoare, care îl ametește și îl potolește; dar lovitură e atât de scurtă, că nu produce nici o durere; nu le căsunăți durere, le spun eu neconținut preoților mei, rugați-vă împreună cu ei. Avem ore de vizită regulate; oricine dorește se poate apropia de scumpul bolnav și le poate tâlmăci biuguiele; cunosc oameni cu faimă și avere, care își rostuesc afacerile după cele ce află din spusele scumpul nostru bolnav; și oprit a-i hrăni și a-i necăji. Pentru toate aceste servicii și toată această amabilitate așteptăm ca tu să aduci o jertfă DOMnului; avem în curtea templului o oferta bogată de vite vii, din care cei cucernici pot alege; leviții vind vita întreagă sau orice parte din ea ai dori; ai să fii desigur mulțumit și DOMnul te va iubi și îți va împlini toate rugile tale."

Astfel m-am dus cu Lilit în curtea templului, unde misunau oile și caprele și viteii și boii care fuseseră dăruți de către cimitiile iubiților bolnavi. Acum animalele erau vindute de preoți celor cucernici, care se tirguiau pentru darurile sortite jertfelor și strigau către DUMnezeu din pricina preturilor ce erau cerute acolo. Într-un ungher l-am descoperit pe vechiul nostru cunoscut, țapul, care era mai mult mort decât viu; și m-am milostivit de el și i-am spus levitului să-i dea o lovitură scurtă, dar usturătoare, și să-l ducă la altar, căci așa fi gata să aduc jertfă un sfert dindărăt, dacă prețul se inseria în limite rezonabile; și levitul mi-a spus că-mi va face un pret bun, de vreme ce DOMnul m-a îndrumat la el, și că e sigur că și alți cucernici vor vrea să ia câte-o parte din țap, pentru ca bietul animal să fie izbăvit de chinul său și să poată ajunge plăcut în ochii DOMnului. După care mi-a dat un ciob de lut, care trecea drept adevărată a plății și care mă îndreptătea să-i vizitez pe bolnavi.

La vremea vizitei, însă, m-am dus la colibele nebunilor; și Lilit m-a urmat, cu toate că se temea foarte și palise pînă la rădăcina pînului.

Erau acolo trei colibe: una pentru cei care își răsuceau măduarele și se schimonoseau la față, una pentru cei care stau incremențiți și nu-și puteau ține nevoile și alta pentru toate cazurile celelalte, însumîndu-i și pe cei violenți. În fiecare colibă făceau serviciu cîte doi preoți, a căror mutră oglindea nepasarea boilor; dar minile lor erau tari ca fierul. Se putea vedea că iubiții bolnavi aveau o frică de moarte de

ei; căci, oricare era felul bolii lor, se cutremurau și seînceau cînd dădeau cu ochii de el. Duhoarea din colibe, însă, era atît de puternică, încît te izbea în față de la o depărtare de douăzeci de pași; în colibe era aproape cu neputință să-ți tragi sufletul, iar iubiții bolnavi, mulți dintre ei despuiați sau în zdrențe putrezite, erau minjiți de propria lor seîrnă și de muci și de bale, și unii zăceau acolo ca morți.

I-am întrebat pe preoți de Tamar, fiica lui David. Și-au căscat gurile ca într-un ris mut și unul din ei a zis:

"Ce vrea să zică un nume? Avem aici un rege al Persiei, doi faraoni și mai mulți ingeri ai DOMnului, printre care doua femei, și alții asemenea, care pretind că sunt profeti și că au vedenii. Să ți-o arăt pe Astarot, zeita iubirii? Sîinii i s-au uscat, părul îi e ca pleava, degetele de la picioare i-au putrezit, iar din ochii ei picură puroi. Tamar, fiica lui David! De ce nu Eva, femeia lui Adam?"

Am luat-o pe Lilit de mîna și am fugit cu ea din colibă și din curtea templului, pe deal la vale, pînă am ajuns la ogoare; și acolo Lilit a căzut la pămînt și și-a ascuns fața. Eu, însă, mă gîndeam la căile DOMnului și la cît erau de anevoioase și de întortocheate. Dar, iată, că pe potecă venea o femeie care purta veșmînt pestrît, ca fiicele regelui cînd sunt încă fecioare. Capul îi era plecat în chip ciudat și ea cînta cu glas subțire, copilăresc:

...Sora mea, iubita mea deschide-mi!

Turtureaua mea, mult draga mea, căci iată capul meu

e plin de rouă

Și de cosîta mea prinsu-s-au picăturile nopții...

Și am văzut că straiul ei pestrît era înghebat din tot felul de cirpe și chipul ei era bătrîn și stins de supărare și schimonosit, iar ochii priveau țință în gol. Lilit s-a sculat de jos și a zis cu venerație:

"Tamar, fiica lui David..."

Dar femeia își tîrsea pașii, orbește, pe lîngă noi și cînta:

Celui drag eu i-am deschis,

Dar iubitul meu se duse, plecase.

Sufletul meu încremenise, cînd cel drag mie-mi vorbise;

Iată eu l-am căutat, dar de aflat nu l-am aflat;

Pe nume l-am tot strigat, dar răspuns nu mi-a dat.

Și Lilit a alergat după ea și a prins-o de braț:

"Tamar, soră iubită, draga mea..."

Femeia a mers mai departe.

"Ascultă-mă, Tamar. Iată-l acolo pe Etan, iubitul meu; este blînd și bun și mîinile lui sunt ca vîntul care răcorește chipul aדיind dinspre mare..."

Ceva părea să se schimbe în ținuta femeii.

"Inima mea se întoarce către tine, Tamar. Vreau să te opresc. Colo stă Etan, iubitul meu; el știe o vrajă care va alunga de la tine duhul cel rău de la DŌmnul..."

Femeia s-a oprit locului.

"Va trage în jurul tău un cerc vrăjit, și se va reîntoarce liniștea în mintea ta și pacea în sufletul tău. Privește-mă, poți să mă vezi..."

Femeia a dat din cap.

"Și poți să-l vezi pe Etan, iubitul meu, care e înțelept întru căile DŌmnului și înțelept întru căile oamenilor..."

Femeia a privit în jur. În ochii ei revenise viața. Am făcut un pas spre ea. A ridicat mîinile, de parcă voia să se ferească de o lovitură; apoi mîinile i-au căzut în jos și schimonoseala cumplită, care îi desfigura chipul, a început să se destrame.

Și Lilit a sărutat-o, ca o soră pe alta, iar femeia ne-a urmat.

CUVINTELE LUI TAMAR, FIICA LUI DAVID,
ROSTITE CĂTRE ETAN BEN HOSAIA, CÎND STA
CULCATĂ ÎN IARBĂ PE OGOR, CU CAPUL ÎN
POALA LILITEI, TIITOAREA LUI

...oo, DUMnezeule, nu e ceea ce mi-a făcut și cum mi-a făcut m-a aruncat pur și simplu pe pat și m-a ținut și mi-a rupt straițele de pe trup și mi-a produs durere de asemenea m-a lovit peste față fiindcă țișam asta era destul de rău dar încă nu tot ce e mai rău cu toate că eram fecioară într-adevăr eram și știam că fără piclița fecioriei fiica unui rege nu mai prețuiește mult știam și cu cîte ceva numeroasele fiice din casă și toate cu sîngele fierbinte al lui David în vine știau deja cînd erau de opt sau nouă ani și aveau experiența în haremul părintelui nostru fetele se vizitau noaptea una pe alta și beau

vin și gustau hașis și își făceau mendrele cu slujnicele și se strecurau una în patul celeilalte toate astea le-am văzut și poate aș fi ajuns și eu ca multe din ele și aș fi iubit femei de nu era Maatah mama mea care era fiica regelui din Ghesur și de nu-mi zicea Tamar te bat cu biciul dacă te prind în pat cu una din astea sau de bag seama că piełita ta s-a dus căci tu ești din partea mamei și a tatălui din singele regilor și nu din singele procopsiților și nou-imbogățitilor ah de câte ori n-am dorit ca părintele tău să fi fost mai pretentios în alegerea celorlalte femei ale lui așadar astfel era mama mea și eu nu mă temeam de ea dar fratele meu Absalom era un băiat sălbatec și și-a lăsat să-i crească părul și cînd ea îl dojenea el dădea cu picioarele în ea și o mușca și atunci ea i-a spus părintelui meu și el a pus să-l bată cu biciul unde eram așadar eram încă fecioară cînd Amnon fratele meu de la alta femeie a tatălui meu de la israelita Ahinoam a început să se țină de mine și a vrut să mă ducă în grădină și să mă pipăie dar eu i-am spus așa nu Amnon n-am nimic împotriva unor legături de iubire ca între frate și soră dar să-mi viri mina în sin și să te freci de mine nu de altfel și asuzi și mirosi urit asta l-a supărat dar mutra posacă îl făcea și mai neplăcut era palid din fire și avea buzele urit răsfrînte și atunci s-a îmbolnăvit sau s-a făcut doar că e bolnav din care pricină frica de DOMnul a intrat în părintele meu care tocmai pierduse pruncul de la Batșeba pe deasupra și Ahinoam mama lui Amnon se purta de parcă copilul ei preferat era un prunc neajutorat și a umplut întreg palatul cu tînguiełile ei și l-a împins pe părintele meu la disperare așa că a venit la mine și mi-a zis Tamar fiica mea cunoști greutățile ce le-am avut pentru că DOMnul s-a mîniat de mai multe din faptele mele și acum Amnon s-a îmbolnăvit și imi spune că moare de pofta citorva turtel cum numai tu te pricepi să le gătești din carne tocată mărunt și din anumite mirodenii și totul învelit în aluat subțire și puse pe masă în supă de pasăre și că s-ar însănătoși dacă tu i-ai pregăti asemenea turtel atunci am spus către părintele meu că dacă asta e tot am să-i pregătesc cu plăcere turtel și am să i le trimit dincolo în casa lui dar el ar dori să te duci chiar tu și să le pregătești în bucătăria lui mi-a zis tata și să i le pui dinainte chiar cu mina ta atunci am spus de ce s-o fac el nu e tocmai dintre cei mai drăguți și să se bucure dacă îi voi găti turtel necum să mai pună și conditii

însă a spus părintele meu el e un băiat bolnav bolnavii au toanele lor în afară de asta e fratele tău vitreg de aceea fii pentru el o soră bună și du-te în casa lui și gătește-i carnea ce era să fac m-am dus în casa lui Amnon unde el zăcea în pat și părea bolnav și vorbea atât de încet încît abia îl puteai auzi ah turte și ridică mîna s-o atingă pe-a mea dar mîna îi alunecă în jos și slujitorii clatină din cap și spun cit de slăbit e bietul Amnon din pricina boalei sale și grăbiți-vă cu turtele sau o să ne moară el însă geme oh capul meu bietul meu cap el nu îndură cînd se vorbește zice slujitorii și se scoală și pleacă și iată-mă acolo cu oalele și tigăile mele și cu turtele împreună cu supa Tamar soră dragă suspina el doar un pic la început poate că am să mîning dacă-mi dai tu cu mîna ta gingașă vino-neoace vino mai aproape nu nu-mi vîrsa supa îi zice eu dar el mă trage spre sine acu' ai făcut-o m-am tînguit eu ce nenorocire și totul s-a vîrsat peste învelitoarea patului ce faci de-odată își recăpătă întreaga vlagă și mă trage jos pe patul lui în mijlocul turtelor și zice vino și te culcă cu mine sora mea nu raspund nu nu fratele meu nu mă necinști căci aceasta nu se face în Israel nu face ticălosia asta nu se face în Israel nu face ticălosia asta căci unde mă voi duce eu cu necinstea mea și tu vei fi în Israel ca unul din cei fără de minte de aceea te rog vorbește cu regele și el nu se va împotrivi să mă dea după tine el însă n-a vrut să asculte cuvintele mele ci fiind mai tare m-a silit și s-a culcat cu mine și m-a necinstit cînd s-a săturat și-a întors fața și a zis tu tu nu ești ca o femeie mai curînd ești ca o scîndură de lemn cîtuși de puțin zice eu la ce te aștepti de la una pe care o siluiesti să-ți mai arate și pasiune apoi mi-ai produs durere la ruperea pielicioarei mele și în afară de asta eram culcată în supă și pe turte încearcă-mă încă o dată nu mai e încă o dată zice el scoală și pleacă cum asta zice eu tu îți siluiesti propria soră și o alungi de la tine ca pe o tirfă siluit zice el ai făcut-o doar de bunăvoie stăteai culcata aici și m-ai lăsat să fac totul după placul meu asta a fost după ce m-ai bătut cînd eram aproape lesinată Tamar a zis el tu știai ce vreau cînd ai venit și ride una care se tăvălește cu primul venit nu e o nevastă pentru următorul rege al lui Israel așadar scoală-te și cară-te atunci eu i-am zis a ma alunga e un rău încă și mai mare decît cel dintîi pe care mi l-ai făcut tu mie dar el n-a vrut să asculte de vorba mea ci a chemat slujitorii sai și

le-a zis alungați pe aceasta de la mine afară și încuiați usa după ea și mi-a aruncat vesmintul meu pestrît și slujitorii m-au scos afară și am auzit împingînd zăvorul la incuietoare și am țipat și mi-am rupt haina cea pestrîtă și mi-am presarat cenușă pe cap și o durere s-a iscat în ceafa mea și s-a lățit pînă a cuprins toată teasta și pînă s-a revarsat din ochii mei și mi-a curs pe față și a crescut mare și m-a slutit și atunci s-a ivit fratele meu Absalom și a zis au nu cumva Amnon fratele meu a umblat cu tine și eu l-am privit și el a zis taci acum sora mea nu vorbi despre treaba asta căci el este fratele tău eu n-am spus nimic el a zis nu-ți zdrobi inima pentru fapta aceasta și n-am spus nimic și el m-a luat de mîna și m-am dus în casa lui și a zis aici poți să rămîi eu n-am spus nimic dar durerea din mine s-a lățit tot mai mult și n-am spus nimic... nimic....

IMPLORAREA MILEI SI AJUTORULUI LUI DUMNEZEU LA MARE CUMPÂNĂ UN MASIL AL LUI ETAN DIN EZRAH

Aibi milă, o DOamne, de făpturile duhului tău, de cei pe care i-ai făcut din lutul acestui pământ.

Le-ai dat mintea spre pricepere și limba ca să vorbească; tu dai și iei după înțelepciunea ta.

Și le-ai dat și inima care se frânge doar o dată; fii milostiv, o DOamne, nu-ți întoarce fața de la suferință și tăcere.

Iată o colo, cum merge în verșmîntul ei pestriț; ea a vorbit cu tine, dar acum se îndepărtează și pleacă, cu jalea ei închisă în piept.

Cum e de înjosită frica celui atotputernic: ochii ei sunt fără viață, mîinile se întind să apuce în gol.

Dar eu am ascultat galsurile, care vin de pe malurile întunecoase, și biiguiala smintitilor și mă rog DOmnului din înălțimi pentru sufletul meu.

Aleargă, o DOamne, să mă izbăvești; aleargă să mă ajuți, o DOamne. Fă-i de rușine și ocară pe cei ce-mi napăstuiesc sufletul meu; pe cei ce-mi doresc răul lovește-i cu rătăcire.

Căci sunt sărac și părăsit. Aleargă către mine, o DOamne; tu ești ajutorul și izbăvirea mea; o DOamne, nu șovăi.

Dar în după-amiaza acelei zile s-a ridicat o trîmbă de colb și s-au auzit strigăte în cîmpie și au fost zărite numeroase care de luptă și călăreți, care veneau către Beth-șan.

Și Lilit a zis:

"Nu aștepta, Etan, prieten al meu, pînă ce cheretienii și pelctienii vor ajunge la templu și în împrejurimile lui, ci hai să punem șaua pe asin și să ne continuăm drumul."

De aceea am cumpărat pastramă de la leviți, și pline; și Lilit a încălecat pe asin și și-a tras broboada peste chip. La care, levitul care ne cîntărea carnea mi-a zis:

"O fată frumoasă e pentru părintele ei ca un odor; cine își tainuiește comorile față de oșteni e un om cu scaun la cap."

Lilit a chicotit sub broboada ei; dar eu m-am mîniat și

i-am ars asinului una cu joarda, astfel încît s-a pornit sa umble, și i-am deslășit Lilitei că la oameni e la fel ca și la vinuri; unul nou face bășici și pricinuieste dureri de cap; dar un vin care a stat în zăcatoare vremea cuvenită, este cu blîndețe pe limba și totuși își face efectul.

Peste noapte am dormit lîngă albia secata a unui pîrîu, ferîți de priviri străine prin mai multe tufe de grozamă; și în ziua următoare am ajuns la muncelul și am sosit în Ghilo, de unde se trăgea Ahitofel, sfetnicul regelui David care s-a dat de partea lui Absalom. Ahitofel stăpînise o casă mare și DOMnul îi harazise avutii de tot felul; dar el avea un duh fără odihna. Am întrebat un vinzător de măsline murate unde se afla casa lui Ahitofel; dar acela a întins către mine minile cu degetele răsirate și a zis:

"Casa lui Ahitofel? Mai curînd ai putea întreba de casa lui Belial, care intruchipează tot răul; că, vezi bine, Ahitofel a fost sters din amintirea oamenilor, după rînduiala batrinilor din Ghilo. Și ulița numita odinioară după numele lui se cheama azi ulița Slăvitelor cuceriri ale lui David; iar casa pentru orfani, pe care a întemeiat-o și o îngrijea, a fost închisă, așa că în zilele noastre orfanii din Ghilo umblă cersînd și mai tîrziu fug la tîlhari; fetele, însă, se fac tîrfe. Totuși, casa unuia fără nume se afla dincolo de magura de colo, nu poți greși, căci unul din ziduri s-a năruit, iar în curte cresc buruieni, și mai este acolo și un turn în care umbla stafia lui la vreme de lună nouă."

Am urmat îndrumările vinzătorului de măsline murate și am ajuns după scurtă vreme la casa lui Ahitofel. Soarele era sus pe cer, nici o frunzișoară nu se clintea în pustiul care fusese cîndva o grădină și nu se auzea decît țîrîitul greierilor. Am străbatut incaperile goale, însingurate, zgomotul pașilor noștri era răsfîrînt de zidurile căptușite cu cahle și de tavanele împodobite cu împistruituri după felul celor din Sidon și din Tir. Și m-am dus cu gîndul la omul care pusese să se zidească toate acestea și care făcuse cauză comună cu răzvrătiții împotriva regelui David și care și-a pus capăt vieții, cînd și-a dat seama că răscoala dăduse greș și că toată strădania sa fusese zadarnică; ce fel de om era acesta? și care erau forțele care îl împinseseră la fapte pe el și pe Absalom și de bună seamă că și pe regele David?

Un tîsînt ușor, ca pentru dres glasul, a făcut-o pe Lilit să

tresară înspăimintată.

M-am întors spre partea de unde se auzise. În ușa dinspre grădină se afla un omuleț uscățiv - umbră precis conturată pe lumina vie a amiezii. Omulețul avea ceva de stafie în el, de parcă ar fi fost gata să se destrame la fel de neașteptat precum se ivise. Dar a rămas, și-a scărpinat bărbia și s-a interesat cu umilintă de scopul venirii noastre; de când, în teneleul hotărârii bătrînilor din Ghilo, numele lui Ahitofel fusese sters din amintirea oamenilor, nici un vizitator nu mai pusese piciorul în casă.

I-am spus că doamna pe care o însoțeam și cu mine eram în călătorie, în parte pentru afaceri, în parte și pentru plăcere; că văzusem de la depărtare casa și că găsisem locul așezării ei incântător și felul zidirii interesant și că ne hotărâsem, astfel, să o vedem mai de aproape.

Omulețul s-a apropiat. Casa nu putea fi așezată mai prielnic, a întărit el, și Ghilo cu împrejurimile sunt vestite pentru aerul lor sănătos. Ar fi nevoie de câteva lucrări de reparații; dar cine avea de prisos citiva sieli putea face din proprietatea asta un adevărat rai, căci asta și fusese înainte ca foștii stăpîni să se fi lasat ispitiți de către un duh rău de la DŌmnul să se dea de partea lui Absalom cel cu părul lung și să se ardice împotriva regelui David. Ținînd seama de mărimea mosiei și de așezarea ei incântătoare, totul este atît de ieftin că te umflă risul; aproape că-i e rușine să numească suma: cu atîta era ea mai mică decît valoarea adevărată. O să punem acu' întrebarea, a mai zis el, cum de e gata să vindă la un asemenea preț de ris. Vrea să fie cînstit cu noi; căci arătam ca niște oameni cu frica lui DŪmnezeu; în afară de asta, oricine din Ghilo ne-ar povesti despre singurul curs al casei: despre stafia fostului stăpîn care umbla prin turn la vreme de lună nouă. Totuși, cine se interesează cu adevărat nu trebuie să se teamă, căci stafia e cu totul neprimejdioasă; nici nu zornăie din lanturi, nici nu strănută și nici nu urlă; se iversează pur și simplu, albă și mută, la fereastra turnului, în care se spînzurase fostul stăpîn.

I-am mulțumit pentru că m-a înbiat să cumpăr și i-am spus că mă voi gîndi la asta mai tîrziu; dar cine e el și cu ce de drept încearcă să vindă casa dimpreună cu pămîntul pe care se află?

"Mă ceama logli, feciorul lui Ahitofel." A ridicat din

umeri trist. "Sunt ultimul din familie, care a stăruit să rămână pe proprietatea noastră; și eu am să plec de-ndată ce totul va fi fost vândut."

Deodată mi-a trecut prin minte un gând de la DOMNUL

"Iogli", l-am întrebat, "casa și grădina sunt tot ceea ce a lăsat în urmă părintele tău?"

"Mai era vesmintul lui de ceremonie și lanțul de aur al slujbei lui și pocalul și tipsia lui și câteva lucruri de artă frumoase; dar astea s-au calătorit de mult la cămătarii ce împrumută bani." S-a mai gândit. "Doar în fund, în șopronul pentru unelte, se mai află niște butoaie, care sunt pline de tablite de lut. Am încercat să le vând, dar mi s-a spus că toate scrierile rămase de la Ahitofel trebuie să fie neplăcute în ochii DOMNULUI și îndreptate împotriva domniei regelui."

"Iogli", i-am zis, "ce întâmplare, eu sunt un adunător de scrieri vechi. Dacă mi-ai arăta butoaiele și tablitele de lut din ele, s-ar putea să încheiem un târg. Dar te previn: s-ar putea să găsesc prea puțin sau chiar nimic să îndrituiască cumpărarea, iar mijloacele mele sunt restrinse."

Iogli ben Ahitofel nici nu mai asculta. Fara să țina seama de curponii care îl împiedicau, și de stufărișul des și de scâieți, alerga înaintea noastră spre un șopron paraginit, care era năpadit de flori roșii. În șopron erau trei butoaie bine infundate. Iogli a luat în mână uneltele și lucra plin de râvnă; și nici nu deschise bine un butoi, cînd mi-a și dat tablitele ce se aflau deasupra.

Pe prima sta scris: *Însemnările lui Ahitofel ghiloneanul, sfetnic regesc, cu privire la domnia regelui David și la rășmerita feciorului său Absalom; mai departe cugetări ale autorului despre diferite probleme generale.*

Auzeam cum îmi bătea inima. Lilit m-a întrebat dacă nu cumva nu mă simt bine. Am mormăit ceva despre aerul inabusitor din șopron și am ieșit la aer curat. De-ndată ce am putut iar să gîndesc limpede, i-am spus lui Iogli:

"Iogli, astea nu sunt ca o ciozvirtă de miel sau ca o prăjitură, care pot fi apreteuite mușcind o îmbucatura din ele. Dacă vrei să cumpar una sau alta din tablite, o să trebuiască să le cercetez în liniște și să rămân aici în casă, într-un iatac care are patru pereți și un tavan, astfel încît ploaia să nu curgă peste tinăra doamna, în tovărășia cărcia drumetesc, iar soarele să nu-i vatăme pielita. De asemenea, vom avea nevoie

de ceva mincare și de o cană de vin, sau două. Crezi că se poate face rost?"

Iogli ben Ahitofel a făcut o plecăciune și mâinile îi tremurau de emoție. Putem avea casa întreagă cită vreme poftim, a zis el; o să aducă paie, ca să dormim pe ele, și va împărți cu noi piinea și brinza lui și, dacă i-aș da o jumătate de siclu, ar da o fugă pînă jos în Ghilo și ar aduce un burduf de vin foarte de soi.

Astfel nu aflasem doar un refugiu, ci și o lectură de mare însemnatate pentru relatarea despre regele David, așa încît puteam spune că drumul meu slujea și mai departe țelurilor regelui.

Dar, în ceea ce privește apariția lui Ahitofel, am asigurat-o pe Lilit că mai erau încă vreo cîteva săptămîni pînă la luna nouă și că vom fi plecat de mult pînă cînd stafia albă și mută să bîntuie la fereastra din turn.

DIN ÎNSEMNĂRILE LUI AHITOFEL DIN GHILO

DESPRE OMUL DAVID

La început am crezut toți în el.

Era alesul DOMnului, întruparea mării prefaceri, din care norodul trebuia să iasă întarît și limpezit și privind spre viitor, pentru ca să se împlinească făgăduiala pe care DOMnul o facuse învățătorului nostru Moise: anume că va spori pe feciorii lui Israel în toată lucrarea mîinilor lor, în rodul trupului lor, în rodul vitelor lor, în rodul țării lor, astfel încît să le fie spre priință.

Asta însemna să le smulgă prin lupta batrinilor puterea lor și să le ia privilegiile și îndreptățirile lor; să-i limiteze pe preoți la temple; să tocmească un stat care să pună biruri pe cei avuți, să-i ocrotească pe cei sărmani, să împartă dreptate, să înlesnească comerțul și schimbul și să poarte războaie în afara hotarelor. Asta cerea dăruire deplină din partea tuturor celor ce se juraseră intru cauza DOMnului.

Și abia dacă aveam ceva, de care să ne putem ține. Legea DOMnului, pe care acesta o daduse lui Moise, fusese vestita în timpuri stravechi, cînd încă nici nu exista proprietatea pămîntului și cînd fiecare făcea ce i se părea drept și cînd

pacea domnea în norod. Dar, de-ndată ce pământul a ajuns în
mîinile unora, s-a născut nedreptatea și unul a ajuns lup
celuilalt. Astfel noi am vestit: *fiecare sub butucul lui de vișă și
sub smochinul lui, de la Dun pînă către Beer-șeba*

Acu', unii pretind că David și-a însușit cuvintele acestea
numai pentru a afla sprijin în norod și că marea prefacere
n-a fost pentru el decît un mijloc pentru ca să ajungă el la
putere și că nu s-ar fi dat îndărăt de la nici o farădelege, cîta
vreme ea slujea acestui țel.

Eu zic că asta înseamnă să privim lucrurile prea simplu.
Într-o noapte, pe acoperișul palatului său, David mi-a citit un
nou psalm pe care îl scrisese:

*Mă scufund în mai adînc și n-am unde să-mi proptesc
piciorul; mă duc în vîltoarea apelor și șuvoaiele trec peste capul
meu.*

*Cei ce mă urăsc fără cuvînt sunt mai mulți decît părul
capului meu; puternici sunt cei ce vor să mă piardă.*

*Sunt de rîsul celor ce stau la poarta cetății și bețivii îmi
scornesc cîntece de ocară.*

*Sunt istovit de plîns; gîtlejul meu aprins e ca de foc, ochii
mei se sting așteptînd ajutor de la Dumnezeu.*

Căci pentru tine sufăr batjocură și ocară acoperă fața mea.

*Străin sunt pentru frații mei și ca un necunoscut pentru
feciorii maicii mele.*

Acu', multe sunt fărnice în poezia lui David; dar stihu-
rile acestea nu. Asta e vorba unui om, care a făcut lucruri
josnice pentru gînduri înalte.

CONVORBIRI DESPRE DAVID

La început am crezut cu toții în el. Mai tîrziu, cînd s-a
văzut limpede că alesul Domnului devenise un despot, și-a
urmat fiecare drumul lui

Iosafat ben Ahilud a zis către mine:

"Te aștepti la prea multe, prietene. Chiar dacă David ar
fi omul drept care l-ai luat, tot n-ar putea să-ți făurească
lumea pe care ți-o dorești. Eu, unul, sunt de părere să
primim ceea ce se poate dobîndi în împrejurările acestea: un
Israel puternic și indivizibil."

"La ce ne ajută", am zis eu, să "schimbăm o duhoare

mare pe o mie de putreziciuni mărunte? Au nu vezi tu încordările, sub care se va năruî, risipindu-se, regatul? Dacă nu schimbăm lucrurile din temelii, dacă îi îngaduim lui David să se facă tot mai puternic și să-și urmeze mai departe drumul, doar o hotărîre valabilă - a lui, doar un cuvînt care contează - al lui, atunci Israelul tău unit se va sfîrteca precum un copac putred în furtună."

"Mă îndoiesc de asta."

"Sau cauza noastră moare din pricina propriei ei încremeniri; și toate dăntuirile regelui și toate cuvîntările lui și toate rugăciunile și stihurile lui nu vor mai fi în stare să-i insufle iar viață."

"Virtutea îi se potrivește miresei", a zis el, "dar în lupta dintre hărbați te poate costa capul."

Ioab ben Teruia mi-a zis:

"El este capul tău. Capul stie mai multe decît măduarele."

"Dar tu ai ochi, ca să vezi", am spus eu, "și un creier în capul tău căpățînos, ca să gîndești."

"Eu sunt oștean", a zis el.

Hușai din Arah, prietenul lui David, m-a ascultat cu multă înțelegere și a grăit:

"Și eu bag seama, că nu e totul așa cum ar fi trebuit să fie. Ți-aș mulțumi foarte, dacă m-ai înștiința și pe mine la vreme de planurile tale."

NEMULȚUMIȚII SPORESC LA NUMAR

Eu însă mi-am dat seama că totuși cauza DOMnului cere înlăturarea domniei lui David. Pentru acest scop trebuia făcut un legămînt, care să cuprindă pe toți nemulțumiții din țară, și trebuia pus în fruntea lor un om care să poată înflacăra inimile norodului.

DOMnul a avut grija ca, prin însăși faptele lui David, numărul celor nemulțumiți să sporească mereu. Erau întii bătrînii triburilor cu semînțiile și oamenii lor de casă, care au trebuit să vadă cum le scapă din mîini puterea și averea, în timp ce ei erau, însă, datori să-i dea lui David cete de oaste pentru veșnicele lui războaie; erau apoi marii stapinitori de pămînturi și crescători de vite, care priveau chioris cum domeniile regești se lăteau pe seama pămînturilor lor; erau preoții templelor locale, care aflau despre templul cel mare și

se temeau pentru veniturile lor; era gloata uriasa a taranilor, mestesugarilor, carausilor de poveri, negutarilor, pastorilor si asa mai departe, care-l aveau pe perceptorul de biruri in spate si ale caror datorii cresteau, pina ce erau nevoiti sa se vinda pe sine insusi ca iobagi; iar minile slujitorilor regelui trebuiau unse cind se nastea un fecior al lui Israel sau cind murea, cind se casatorea sau cind se muta, la portile oraselor si la portile dreptatii. Si mai era tineretul, care crestea in lumea aceasta si care, prin urmare, nu avea decit dispret pentru invatatunile parintilor si pentru marea prefacere fagaduita.

Dar idolul acestui tineret era feciorul lui David, Absalom. Chiar si numai numele lui le transpunea in extaz pe fiecele lui Israel; din talpile picioarelor si pina in crestet nu aflai vreo meteahna la el; si cind ti tundeau parul din cap, ceea ce se intimpla de obicei in fiecare an, la sfirsitul anului, caci parul ti devenea prea greu, atunci parul capului sau cintarea doua sute de sicli dupa cintarul regelui.

CINE MERGE LA VINAT LEI SA NU PUNA CAPCANE DE IEPURI

Absalom nu era chiar prost; dar vedea de obicei doar pina-n virful nasului si era incapatinat.

Am mers la el ca sa-i iscodesc parerile. Nu avea prea multe, nici chiar despre parintele sau, regele David; totusi ii era sila de rege pentru ca nu facuse nimic impotriva lui Amnon, dupa ce acesta o pingarise pe Tamar; pe fratele sau vitreg, insa, il ura mai presus de orice. Absalom s-ar fi legat cu juramint sa fure fulgerul lui Dumnezeu din cer, numai sa-l fi putut izbi cu el pe Amnon; zadarnic i-am deslusit eu ca nu se intind capcane pentru iepuri, cind mergi la vinat lei si ca l-ar rapune pe Amnon laolata cu alt vinat mult mai mare, daca si-ar da osteneala sa cugete o data la aceste lucruri.

Totusi el a nascocit marele lui plan. Pe mine nu m-a initiat in el, dar nenumaratele lui vorbe piezise m-au facut sa ma tem de tot ce-i mai rau. Intrucit nu doream sa ajung a fi banuit de sprijinirea planului sau, fara indoiala necopt si salbatec, m-am retras o vreme la Ghilo, ca sa ma dedic trandafirilor mei, si am aflat abia mai tirziu despre intimplarile petrecute.

Din cite am auzit, Absalom a mers la părintele său, regele, și l-a poftit pe el și pe toți feciorii regelui la marea sărbătoare a tunsului oilor, în ocina sa din apropiere de Baal-Hator, care se află la hotarul cu Efraim. Acu' el știa bine că David avea prea multe treburi pentru a putea veni; totuși regele va ști, pesemne, să pretuiască dovada de prietenie și le va îngădui plăcerea asta feciorilor săi. David se îndoaia cu adevărat, dacă prezența lui Amnon la sărbătorire era nimerită; dar Absalom i-a deslușit părintelui său că trecuseră acu' mai mult de doi ani de la întâmplarea cu Tamar și cine poate ști dacă greseala era numai de partea lui Amnon; iar, în ceea ce-l privea, el nutrea simțăminte cele mai din inimă pentru fratele Amnon. Bine, fie atunci, și DUMNEZEU să te binecuvinteze, a zis David; și, în afară de Solomon, care era încă în fasă, toți cei paisprezece fii ai regelui au încălecat pe catirii lor și au mers la ocina de la țară a lui Absalom, la Baal-Hator.

Absalom le-a dat un ospăț cum nu s-a mai pomenit. Nu era zgircit și voia să-i vadă satui și amețiți de bautură, mai cu seamă pe Amnon, căci le poruncise slujitorilor săi: Luați seama ca, îndată ce inima lui Amnon se va veseli de vin și când eu vă voi zice: Loviți pe Amnon! să-l ucideți și să nu vă temeți; eu vă poruncesc asta, să fiți cutezători și viteji.

Și slujitorii au implinit treaba lor de sîrg și cu temei; Amnon nici n-a apucat să-și dea seama ce se petrecea. Atunci s-au sculat toți feciorii regelui și fiecare a încălecat pe catirul său și a dat bir cu fugiții.

A fugit și Absalom; în Siria, la Talmai, regele Ghesunului, bunicul sau dinspre mamă.

Eu, însă, pierdusem conducătorul legământului planuit de mine împotriva regelui David, care făcea de ocară marea prefacere și cauza pentru care fusese ales.

TIMPUL ALINĂ TOATE DURERILE

Amnon a fost plins în felul obisnuit; regele și-a sfîșiat veșmintele și s-a trîntit la pămînt și toți feciorii regelui și toate slugile regelui și-au sfîșiat hainele și au plins plîngere mare.

Dar foarte puținora le părea rău de Amnon; oamenii îl stiau ca pe un prostănac și un soț de blestemății.

"Ahitofel", a grăit David către mine, "inima mea nu mai vrea să se bucure. Am încercat cu rugăciuni și cu poezii și cu plănuirea de noi războaie. Dar nimic nu ajută."

"Timpul alină toate durerile", i-am zis eu. "A sosit o trupa de dăntuitori din Babel și sunt lăudați peste poate. Poruncește să vină la palat; nu te pune și înaintea mergătorului domniei tale, regele Saul, să joci și să cînți în fața lui?"

"Nu mi-e numai de Amnon", a răspuns el pe gînduri. "Cum am spus deja la moartea pruncului, întîiul-născut al Batșebai: au pot eu să-l aduc îndărăt? Dar Absalom! Inu pusesem toată nadejdea în flăcăul ăsta."

Astepta acum să vorbească cu. Dar am tăcut; nu voiam să trec, mai tîrziu, drept cel care propusese reîntoarcerea lui Absalom.

"M-am gîndit să pun să-mi rostească un oracol preotul Abiatar sau Ţadoc", a zis David, "sau o prorocie din partea lui Natan; dar cunosc eu căile oamenilor lui DUMNEZEU; vor încerca mai curînd să afle dorința mea, decît voința DOMNULUI."

Așa că am pornit la drum și am mers la Ioab și i-am zis: "Știi că regele e încă foarte mînios din pricina omorului săvîrșit de tine împotriva lui Abner ben Ner."

"Dar a trecut atîta vreme de-atunci!" a strigat Ioab. "Între timp am luat cu sila pentru el Ierusalimul și i-am adus multe și mari izbinzi și l-am înlăturat pe Urie, ca să se poată culca cu Batșeba; în afară de asta m-a înălțat pe treaptă de căpetenie în război."

"Așa o fi", i-am întors eu vorba. "Dar abia deunăzi a vorbit regele despre asta și era tare supărat. Dar știu cum poți afla îndurare în ochii lui."

Ioab m-a jurat să-i spun cum.

"E foarte simplu", am zis eu. "Trăiește la Tecoa o femeie înțeleaptă. Dacă ai să te duci acolo și ai să-i grăiești așa și așa, cum am să te învăț eu, și dacă o aduci înapoi, sunt sigur nu numai că vei dobîndi din nou mila regelui, dar că vei face și o faptă mare pentru norodul lui Israel și pentru cauza DOMNULUI."

Și Ioab a ascultat ce l-am învățat și a purces la drum și a adus-o la rege pe femeia cea înțeleaptă din Tecoa."

DESPRE FOLOSUL PILDELOR

Pilda este fată de viață ca modelul față de o zidire implinită.

Pilda pe care i-am dat-o lui Ioab, cînd a pornit la drum, pentru ca să i-o istorisească femeii înțelepte, astfel încît ea să o poată istorisi din nou regelui David, era limpede în tilcul ei. Femeia trebuia să-i spună regelui că era văduvă și că avusese doi feciori; dar unul din ei îl lovise pe celălalt și îl omorîse. Și acum se ridicaseră toate rudele și ceruseră de la ea să li-l dea pe mină pe cel care ucisese pe fratele sau, ca să-l omoare pentru sufletul fratelui său; ceva ce, iarăși, ar fi lipsit-o de ultimul ei fecior și moștenitor și n-ar mai fi lăsat nimic de pe urma barbatului ei, nici nume, nici urmași pe fața pămîntului.

Era o adevărată ciocnire: vechea lege a răzbunării singelui împotriva noului drept de proprietate. Și eu stiam bine pentru care din două avea să se hotărască David.

Femeia înțeleaptă din Tecoa nu și-a dezmințit faima. După ce David a declarat că nu va îngădui ca răzbunătorii singelui să facă prapad și mai mare și că nici un fir de păr din capul feciorului ei nu va cădea pe pămînt, pentru ca să rămîna un moștenitor pentru proprietate și pentru numele barbatului ei, femeia a ridicat miinile și a grăit:

"Ei atunci, intrucît stăpînul și regele meu a făcut dreptate în pricina mea, de ce nu face dreptate și într-a lui, aducîndu-l înapoi acasă pe izgonitul său?"

David a fost uimit; și, deoarece l-a văzut pe Ioab stînd prin preajmă și rînjind ca un cotoi satul, a grăit către femeie:

"Să nu ascunzi de mine, te rog, ceea ce am să te întreb!"

Și femeia a zis:

"Stăpînul meu regele să grăiască."

David a zis:

"Au nu cumva e mîna lui Ioab în tot ce spui tu?"

Femeia înțeleaptă s-a arătat în stare să treacă și peste această dificultate.

"Să trăiască sufletul tău, o, rege!" a zis femeia. "Nu pot să mă abat nici la stînga, nici la dreapta de la ceea ce a zis regele, stăpînul meu: căci într-adevăr, robul tău Ioab mi-a poruncit și el a pus în gura roabei tale toate cuvintele astea. Dar regele și stăpînul meu e înțelept, cum e înțelept ingerul

lui DUMNEZEU, și cunoaște tot ce-i pe pământ."

Îți poți închipui ce înjurare au avut cuvintele acestea asupra lui David: cine a devenit despot, tăiește din linguseli în cele din urmă el a grăit către Ioab:

"Du-te, deci, și adu-l înapoi pe băiatul Absalom."

Atunci Ioab a căzut cu fața la pământ și a zis:

"Azi robul tău cunoaște că a aflat bunăvoință înaintea ochilor tăi, o, rege, stăpînul meu."

Astfel a pornit Ioab către Ghesur și l-a adus pe Absalom îndărăt la Ierusalim.

DIN INSEMNAȚIILE LUI AHITOFEL
DIN GHILO
(CONTINUARE)

INSINGURAREA REGELUI DAVID

În vremea aceea regele David era plin de neîncredere față de oricine; neputincios în fața miniei ce clocotea oriunde se arata în țară, David se simțea sigur doar de cheretienii și peletienii săi, care nu erau feciori ai lui Israel și de aceea erau ferți de stările de spirit din norod. Astfel s-a văzut singur în ceea ce socotea că e cauza DOMNULUI și s-a îndrăgostit și s-a retras în sine; când Absalom, după reîntoarcerea din Gheșur, a venit să se arunce la picioarele părintelui său, David s-a împotrivit ca el să vadă fața regelui:

"L-a ucis pe fratele său Amnon; ce l-ar putea împiedica să ridice mina și asupra mea?"

Dar Absalom se temea să facă vreun pas, mai înainte de-a fi dobândit din nou întru totul bunăvoința regelui.

"Ai auzit de noua căpetenie pe care a ales-o părintele meu ca s-o pună peste cheretieni și peletieni", a zis el către mine. "Acest Benaia ben Iehoiada e viclean și fără scrupule."

"Hotărăște-l pe Ioab să vorbească pentru domnia-ta la rege", am propus eu. "Am mai făcut-o o dată."

"Intrucit sunt încă tot ținut departe de către părintele meu", a zis Absalom, "Ioab se ferește de mine, cu toate că am trimis de două ori după el."

"Au nu se învecinează ogoarele tale de la Baal-Hator cu cele ale lui Ioab?" am zis eu. "Acu' e vremea culesului orzului. Pune slugile tale să ardă unul din ogoarele lui Ioab."

Și Ioab s-a urnit din loc și a mers de sîrg la casa lui Absalom, unde a vrut să stie:

"De ce au dat foc slugile tale holdei de pe țarina mea?"

Răspuns-a Absalom lui Ioab:

"Am să-ți plătesc orzul. Dar de ce n-ai venit cînd am pus să te cheme? Rogu-te mergi la rege și vorbește-i în numele meu: De ce am venit din Gheșur? Au s-a înăsprit inima regelui față de feciorul său Absalom? Ci acum vreau să văd

fata regelui; și, dacă îmi găsește vreo vină, să mă dea morții."

Deci s-a dus Ioab la rege și a grăit către el și cuvintele lui trebuie să fi fost convingătoare, căci David a poruncit să vină Absalom la el.

Și Absalom a mers înaintea părintelui său și s-a închinat cu fata la pământ înaintea lui; și David era atît de mișcat, încît nici nu putea vorbi. L-a ridicat pe Absalom și l-a sărutat și a suspinat: "oo, feciorul meu Absalom, feciorul meu, feciorul meu."

ABSALOM SE FACE IUBIT

L-am căutat pe Absalom la el acasă și i-am spus că situația din țară se înăsprește repede; e vremea, i-am zis, să-și facă un nume bun și printre cei din Israel, care îl socoteau un om ușuratic și un cap șturlubatec.

"Norodul trebuie să înceapă să vadă în tine pe înainteluptătorul său", l-am sfătuit eu, "pe un om, a cărui inimă bate pentru dreptate și pentru omul mărunț și care e înzestrat cu prevederea și înțelepciunea conducătorului încercat. Învață cum se strînge mîna cuiva și chiar cum se sărută un obraz mîncat de buhoale, apleacă urechea și la cele mai neînsemnate tînguiri și fagăduiește, astfel încît să fie totii mulțumiți. Vorbeste pe limba oamenilor de rînd, dar fă-le cu ochiul celor ce sunt înstăriți. Zîmbeste întruna și nu te zgîrci la îndemnuri, așa încît cei ce le urmează să prospere."

Absalom nu era prea mester în privința asta, dar s-a străduit. Și, cînd cineva avea o pricină cu care să vină înaintea judecării regelui, Absalom îl chema și-i graia: Din care cetate ești tu? Iar acela îi răspundea de bună seamă: robul tău e din cutare trib al lui Israel și a venit cu pricina aceea sau aceea. La care Absalom da din cap plin de înțelegere sau ridica privirea către DOMnul și îi graia omului: iată, pricina ta e bună și dreaptă, dar la rege n-are cine să te asculte. Și mai zicea Absalom: oo, de m-ar pune pe mine judecător în țara asta, ar veni la mine oricine are neînțelegeri și pricini de judecată și eu l-aș judeca drept. Și, de se apropia cineva să i se închine, el îi întindea mîna și îl săruta. Uneori însă se retrăgea în camera de deasupra porții și își spăla gura cu apă bine-mirositoare și își clătea gîtul și scuipa apoi totul.

După un anumit timp mi s-a istorisit că, de la Dan și pînă către Beer-seba, se vorbea ce om de ispravă era totuși Absalom, și că și coroana lui Israel s-ar potrivi tare bine cu chica lui îmbelsugată. Dar, printre cei, pe care Absalom îi sărutase la poartă, se aflau și unii slujitori ai lui Benaia ben Iehoiada; și am aflat că Benaia se pregătea să vorbească cu regele David despre treaba asta, cum și despre faptul că Absalom cumpăraseră care și cai și tocmise cincizeci de alergatori, care să meargă în fugă înaintea lui.

După ce am cîntărit avantajele și dezavantajele, m-am hotărît astfel să mă pun în mișcare.

CA UN FOC ÎN CRÎNG

Ne vorbisem să meargă la Ghilo și să aștept acolo, în timp ce Absalom avea să facă rost de la rege de incuviințarea de-a se duce la Hebron, de unde David însuși pornise odinioară lupta pentru puterea preste întregul Israel. Absalom trebuia să-i deslusească părintelui său că, pe cînd era fugăr la Gheșur în Siria, făcuse o juruință care suna astfel: de mă va întoarce DOMnul la Ierusalim, mă voi închina lui în templul său din Hebron și îi voi aduce jertfa pe altarul pe care străbunul nostru Avraam l-a înălțat acolo DOMnului.

Și David s-a încrezut în vorbele lui Absalom și a grăit către el: "Du-te în pace."

Absalom a luat cu el două sute de oameni înarmați, în drumul pe care l-a făcut călare. Aceștia nu li s-a spus dinainte nimic cu privire la pricina și țelul călătoriei, pentru că nici unul din ei să nu vîndă taina slujitorilor lui Benaia ben Iehoiada; totuși, după ce au trecut hotarul spre Iuda, li s-a spus despre ce era vorba și au rămas cu toții alături de Absalom: așa s-a vădit, cit de puțin se putea bizui regele pe credința trupelor sale, în afară de cheretieni și peletieni și gateeni, care erau deopotrivă lefegii.

La Habron, Absalom a adus jertfa lui DUMnezeu; și a trimis după mine, de asemenea a trimis iscoade la toate semîințele lui Israel, cărora le-a poruncit: cînd veți auzi sunetul trimbiței, să vestiți: Absalom s-a făcut rege în Hebron.

Cînd am sosit la Hebron, am găsit orașul în mare fierbere: oamenii din țară aflaseră că Absalom aduna oameni; și s-a revărsat puhoi mult de norod către Hebron, a tăbărit în

fața meterezelor și s-a înghesuit în oraș; Absalom, însă, nu mai contenea să gramădească vite pe vestitul altar și să se roage DOMnului.

"În chipul asta ai să pierzi bătălia mai înainte de-a o fi început", i-am zis eu. "Fii sigur că Benaia a vorbit de mult cu părintele tău; și te-ai întrebat oare vreodată, citi dintre cei ce bat drumul prin ținutul Hebronului au fost trimisi de Benaia și lucrează pentru el?"

"Atunci ce trebuie să facem?" a întrebat el, în timp ce-și lega în sus parul, care era din nou gata pentru tuns.

"Sa pornim."

"Să pornim?..." a repetat el, de parca ar fi auzit pentru prima oară cuvântul asta.

"Cînd s-o crapa de ziua, sa pornim."

Astfel am părăsit din Hebron, o mie cinci sute pe jos și citiva, puțini, calare și ca la vreo douăsprezece care implătosate; dar, așa cum se raspîndeste focul în ering, tot așa am sporit la număr cu fiecare leghe de drum. Cînd am ajuns la Bet-Tur, eram șase mii, și zece mii în Betleem, locul de naștere al regelui David, unde am făcut popas ca să hranim și să adăpăm animalele și ca să rînduim oamenii noștri în cete de-o sută și de-o mie și să punem capetenii preste ei; și Absalom m-a îmbrățișat și a grăit:

"Înțelepciunea ta, Abitofel, este ca înțelepciunea unui inger al DOMnului."

Iar eu i-am răspuns:

"Te rog să nu uiți niciînd că ai rostit vorbele astea."

Și au venit la noi tot mai mulți oameni; flacăi, precum și bărbați la vîrsta coaptă, cei mai mulți oameni sarmeni, dar plini de nădejde și de credința în cauza DOMnului.

O ÎNFAPTUIRE CU ADEVARAT REGEASCA

Cînd ne-am apropiat de Ierusalim dinspre Betleem, iată că au sosit soli din oraș. Aceștia au relatat că David fugise; trecuse deja peste pîrîul Chedron, dimpreună cu cheretienii și peletienii și cu cei din Gat; și ca luase cu el chivotul legii, dar lasase acasă zece din țiitoarele sale, ca să pazească și casa și tot ce se afla în ea.

I-am întrebat pe soli:

"Orașul poate fi ținut fără greutate; au n-a încercat regele

nimic pentru a apăra Ierusalimul?"

"Nu, nu", au răspuns ei, "regele și-a dat seama că norodul a trecut de partea lui Absalom; și s-a sfătuit cu Ioab și Benaia ben Iehoiada; și erau cuprinși de mare frică, precum că ar putea avea dușmanul în afara meterezelor, ca și înăuntrul lor."

Atunci l-am sfătuit pe Absalom:

"Pune să răsunе trîmbițele."

După aceea s-au deschis porțile Ierusalimului și am intrat înăuntru în sunetul cornurilor și în duruitul darabanelor și cu tambale și tamburine și clopotei și harfe. Oamenii ieșeau din case și ne întîmpinau cu bucurie, ca pe niște eliberatori ai lor; iar fecioarele orașului i-au îmbrățișat pe tinerii bărbați. Cînd am ajuns la palat, i-am spus lui Absalom:

"Pune să aducă cele zece țiitoare pe care părintele tău, regele David, le-a lăsat în urmă, pentru ca să te poți adevăra în locul lui înaintea norodului lui Israel."

"Trebuie să fie neapărat?" a întrebat Absalom. "Sunt ostentit de drum și de binețele primite și fundul meu e numai rări din pricina călăritului pe asin."

"Cine ia în stăpînire femeile regelui, ia în stăpînire și tronul lui", i-am răspuns eu. "Doar cunosti obiceiul."

Astfel au fost aduse cele zece țiitoare. "Dumnezeule!" a strigat Absalom, cînd a dat cu ochii de ele, căci regele îi lăsase feciorului său răscolat numai pe acelea dintre țiitoare, care erau mai în vîrstă și neplăcute la vedere; cele gingașe și binefăcute, însă, le luase cu el. Totuși, Absalom a făcut ceea ce trebuia să facă și s-a dus împreună cu țiitoarele pe acoperisul palatului, unde era ridicat un cort în văzul tuturor, nu departe de locul din care David o văzuse pe Batșeba, nevasta lui Urie, cînd se spăla.

Și, înaintea ochilor întregului Israel, Absalom a pătruns în țiitoarele tatălui său. Dar s-a lăsat o tăcere mare peste gloată, intrucît timpul trecea; cînd Absalom a ieșit apoi din cort și s-a aratat mulțimilor, norodul a strigat: "Lăudat fie DOMnul!" și "Fie ca tăria inimii tale să se arate la fel cu taria coapselor tale!"

Absalom a căzut cu fața la pămînt înaintea lui DUMnezeu și i-a mulțumit.

CHIVOTUL DOMNULUI SE ÎNTOARCE ÎNDĂRĂT

Deodată, Abiatar și cu Tadoc, care fugiseră cu regele, s-au înființat iar acolo și s-a întors la Ierusalim și Hușai archianul și s-au închinat toți lui Absalom.

Absalom nu mai putea de bucurie.

"Iată", a grăit el către mine, "au adus cu ei chivotul legii, pe care l-a luat părintele meu din tabernacolul DOMnului. Chivotul DOMnului e ca și DOMnul însuși și pentru asta norodul va prinde inimă. Mai departe, Tadoc și Abiatar pot să ne dea oracole, astfel încît să ne putem da seama, cînd și în ce parte trebuie să lovim."

"Eu am oracolul meu în cap", i-am zis, "și în tot ceea ce te privește s-a adevărit mereu întru totul."

"Tu ești înțelept ca un inger al DOMnului", a recunoscut el.

"În afară de asta", am mai zis eu, "au n-*ar* trebui să te întreb de ce s-au întors îndărăt cei doi preoți și de ce a venit Hușai înapoi, cu toate că mai întii au fugit toți cu părintele tău? Nu i-a trimis oare regele, ca să împlinească slujba de iscoadă și să-i dea veste despre planurile și gîndurile tale? Sau trebuie să-ți dea sfaturi mincinoase, care să te ducă la pierire?"

"Am să vorbesc cu Hușai", a zis Absalom.

Și Hușai a venit la Absalom și i-a dat binețe:

"Noroc bun, stăpîne și rege, noroc bun, stăpîne și rege."

"Erai cunoscut ca prieten al regelui", a zis Absalom. "Asta ți-e credința față de prietenul tău? Cum de nu te-ai dus cu prietenul tău?"

Răspunsul lui Hușai a sunat sincer:

"Credința mea nu e îndreptată asupra unuia singur. Ci vreau să fiu al celui pe care îl alege DOMnul și norodul și toți bărbații lui Israel și la el vreau să rămîn."

Am văzut cum Absalom a început să șovăie.

"Apoi", a grăit Hușai mai departe, "pe cine să-l slujesc? Să nu-l slujesc eu oare pe feciorul prietenului meu? Așa cum l-am slujit pe părintele tău, așa te voi sluji și pe tine."

Asta l-a convins pe Absalom. Simțise plăcerea clipei, cînd toți oamenii se buluceau către el, și credea că nimeni nu se poate împotrivi farmecului său.

BIRUINȚA IROSITĂ

"Domnul ți ajută pe cei ce se ajută singuri", i-am spus lui Absalom, "dar cine adastă locului, sezînd pe fund, este pierdut în curînd."

"De ce te frămîntî?" a răspuns el. "Parintele meu ratăcește prin pustiu cu o mîină de oameni și este despărțit de norod, în timp ce întregul Israel se întoarce către noi și strigă: Absalom, conducătorul nostru! Absalom, regele nostru!"

"Un lup, care urla de la departare, e totuși un lup", am zis eu. "Am pierdut zile pretioase stînd în Ierusalim; vrem oare să ne irosim biruința? De aceea lasă-mă să aleg douăsprezece mii de oameni și să mă ridic și să mă duc noaptea asta în urmărirea lui David; voi năvali asupra lui cînd va fi vlaguit și forțele lui puțin numeroase; toată gloata care e cu el o va lua la fugă, așa încît voi putea omori numai pe rege. Și, cînd va fi înlăturat din cale, am să pot aduce înapoi toți oamenii lui și Israel va avea pace."

Batrinii semîntiilor, care se aflurasera lui Absalom, mi-au dat dreptate; se temeau de David, voiau să-l stie repede înlăturat. Dar Absalom simțise ce gust dulce are puterea și se temea că va rămîne fără apărare îndestulatoare în Ierusalim, dacă eu porneam goana după David cu douăsprezece mii de oameni pe alese.

În nesiguranta lui, a propus:

"Hai să-l chemăm și pe Hușai archianul și să auzim ce zice și el."

Hușai a venit și Absalom i-a împărtășit ce sfat dadusem eu. Apoi l-a întrebat:

"Oare să facem după sfatul lui Ahitofel? De nu, graieste!"

Hușai si-a mîngîiat barba.

"Sfatul pe care l-a dat Ahitofel pare inteligent, dar la vremea asta nu e bun. Îl cunoști pe tatăl tău și pe oamenii lui; sunt viteji și foarte îndrăgîti, ca ursoaica pustiei cînd i se răpesc puii în cîmp. Și apoi, ca om încercat în războaie, părintele tău nu cred că va sta laolaltă cu oamenii săi, ci se va dosi în vreo peșteră sau în vreun alt loc tănuț."

Absalom a căzut pe gînduri și bărbatii din jurul lui incuviințau din cap.

"Si s-ar putea întîmpla", a grăit Hușai mai departe, "ca unii dintre ai voștri să întilneasca războinici încercați de-ai

lui David și să fie respinși; atunci, toți cei cărora le va ajunge la urechi asta, vor ridica strigate: ce marel e printre cei care îl urmează pe Absalom! Și atunci până și cei mai viteji, care au inima de leu, își vor pierde cutezul; ca doar tot Israelul știe cum că tatăl tău e vajnic războinic și ostenii lui viteji încercați."

Absalom își mușca buza, iar bărbații din jurul lui, posomorîți, catau ținta înaintea lor.

"De-accea sfatul meu este", a vorbit Husai, dîndu-și importanță, "să se adune la tine întregul Israel, de la Dan pînă către Beer-geba, la număr întocmai ca nisipul mării, și să mergi tu însuși, în mijlocul lor, la luptă. Atunci vom merge asupra lui David, oriunde s-ar afla, și vom năvali asupra lui, cum cade roua pe pămînt, și nu-i va mai rămîne pe lingă el nici un om din cei ce se află acum cu el. Iar de va intra în vreo cetate cu ziduri, atunci tot Israelul va aduce frîghii acolo și va tîri cetatea în rîu, încît nu va rămînea din ea nici pietricică."

Și Absalom a grăit:

"Amin și dea DOMnul DUMnezeu să se adeverească."

Iar oamenii au rasuflat ușurați.

Zadarnic i-am îndemnat să se gîndească, cum că vor trece luni pînă ce se va aduna asemenea pulhoi de norod; între timp David și-ar făuri tabără întărită, ar aduce ajutoare și ar pregăti lovitura de răspuns.

Dar Absalom a zis:

"Sfatul lui Husai e mai bun decît sfatul lui Ahitofel."

Și nu mai puteam spune nimic, căci acum avea preț cuvîntul lui Absalom.

DOMNUL HOTĂRÎSE ASTFEL

Am făcut o ultima încercare.

Am adunat în jurul meu un număr de tineri vajnici, care știau să se miste fără a bate la ochi, și le-am poruncit să-l urmeze ca umbra pe Husai archianul în toate drumurile lui.

Curînd s-a întors unul din flacăii mei și mi-a spus:

"Husai a plecat și s-a întîlnit cu preotul Abiatar și cu Tadoc la loc de taină; apoi a ieșit o slujnica din casa și a părăsit Ierusalimul pe poarta și s-a dus la fîntina En-Roghei. Acolo, la fîntina, s-a întîlnit cu Ionatan, feciorul lui Abiatar,

și cu Ahimaat, feciorul lui Tadop; după care aceștia doi au pornit înspre riul Iordan; noi însă i-am urmarit pas cu pas."

"Ai slujit mult cauzei", i-am zis eu. "Ați pus slujnica la popreală?"

"Așa am făcut", a zis el.

Fata a fost adusa înăuntru. Arată cam prăpădită din pricina ghiontelilor, de care avusese parte, și se temea.

"Ei, ce le-ai spus lui Ionatan și Ahimaat, feciorilor de preoți, când te-ai întâlnit cu ei la En-Roghel?" am întrebat-o eu.

Ea s-a aruncat la picioarele mele și a scîncit:

"Slujnica voastră a făcut jurămint înaintea lui DUMNEZEU și în fața preoților Abiatar și Tadop."

Și nu s-a lasat convinsă nici de purtarea prietenească, nici de argumentele raționale; de-aceia am chemat să vină cîțiva slujitori, care erau voinici de statură, și le-am poruncit s-o facă pe fată să vorbească. Aceștia au stat cu ea toată noaptea; dar ea nu voia cu nici un preț să vorbească, iar către dimineată au amuțit țipetele și fata a murit.

Totusi, pe la prinz s-a întors un altul dintre flăcăii mei și mi-a spus:

"I-am urmarit pe feciorii preoților pînă la orașul Bahurim, care se afla la hotarul cu Iuda, unde au intrat într-o casa. Am încercuit casa și am pătruns înăuntru și am scotocit-o peste tot, și nu i-am aflat; femeia casei ne-a spus, însă, că ar fi trecut peste pîriu. Cum era noapte, am adăstat pîna dimineată, pentru a găsi urmele pașilor lor, și n-am vazut nici o urma, iar oamenii au rîs de noi și au spus, că slugile lui David i-au apasat, dar ticăloșii lui Absalom le iau totul; de-aceia ne-am întors să dăm seama."

Mai tîrziu s-a stabilit că amîndoi feciorii de preoți se ascunsesera în fîntina casei aceleia din Bahurim, peste care femeia întinse o scoarță și presarase pe ea niște uruială. Astfel a ajuns, asadar, solia lui Hușai peste Iordan la Mahanaim, unde se statornicise David; dar eu n-aveam nici un fel de dovadă înaintea lui Absalom împotriva lui Hușai sau chiar și împotriva preoților Abiatar și Tadop.

Iar eu am vazut delasarea cu care se aduna oastea lui Absalom și că era acolo cearta și vrajba și merinde putine, astfel încît războinicii cadeau asupra satelor și luau de la norod și jefuiau și se imbatău și preacurveau; și mulți se

duceau acasă, fiecare la cortul său. Și, cînd un altul vorbea în sprijinul cauzei DOMnului, îi spuneau că e un smintit și un dobitoc și rideau de el.

Din toate semnele acestea am deslusit că DOMnul hotărîse astfel, că sfatul meu bun avea să se spulbere în vînt, sfîrșind prin aceea că DOMnul avea să abată nenorocire asupra lui Absalom. Și, în timp ce Absalom, în fruntea cetelor lui peștrite, făcea în sfîrșit pregătiri să treacă peste Iordan, am pus saua pe asinul meu și am pornit la drum și m-am dus acasă, la Ghilo. Mai aveam de scris unele lucruri și de rînduit cîteva măruntisuri și de luat cîteva hotărîri, înainte de a-mi căuta o frînghie bună, tare.

Am pus deoparte ultima tablîță; mă simțeam de parca trăisem acele zile alături de Ahitofel.

"Vad că ai isprăvit", a spus Iogli. "Vrei să ai, de bună seamă, tablîțele?"

Și cum aș mai fi vrut să le am! Ele îmi dădeau răspuns la multe, care îmi erau nelămurite în privința lui David. Dar suma de sicli ce-o aveam la mine nu era mare și trebuia să-mi ajungă încă o vreme. Și, în situația mea dificilă, cum să mă îngrijesc de caratul unor scripte atît de rare și gingașe?

"Îți fac un preț bun", a zis Iogli. "Două sute cincizeci de sicli."

Am zîmbit cu mintea ajurea.

El a șovăit: "Două sute douazeci."

Am privit spre tavanul încăperii.

"Mă jefuiești. Doua sute."

"Iogli", am zis eu, "ai vrea să păstrezi pentru mine tablîțele, dacă ți-as da o mică arvună?"

A făcut o mutră lungă:

"Cît de mică?"

"Douazeci."

"Douazeci! Parintele meu Ahitofel, DUmnezeu să-l aibă în paza, ar ieși din groapă. Douazeci! Ne-ar hîntui nu numai pe luna nouă, ci în fiecare noapte, în afară de Sabat..."

Și-a curmat deodată vorba.

"Ce-a fost asta?" a zis Lilit.

"Cai", am răspuns eu. "O ccată de călăreți."

Buzele Lilitei se mișcau într-o rugăciune mută.

"Dă-mi cei douazeci", a spus Iogli.

Călăreții se apropiau.

"Dă-mi cincisprezece. Repede. Ascund tablitele pentru tine. Am să acopăr butoaiele, ca să nu le vadă nimeni. Dă-mi zece. Dă-mi..."

Călăreții, în fața porții, strigau:

"Unde e Iogli? Unde e feciorul celui al cărui nume a fost sters din amintire în temeiul hotărârii bătrânilor din Ghilo?"

"Aici sunt", a îngăimat Iogli.

Plini de colb, câțiva oșteni au intrat înăuntru tropăind.

"Cutare și cutare să-mi facă mie DUmnezeu", a strigat cel din frunte, "dacă n-am aflat pasărea care i-a zburat regelui, fără să-i fi spus măcar 'piu' prietenului său Benaia ben Iehoiada. Dar stăpînul meu Benaia a poruncit slujitorilor săi și a zis: Cutreierați țara de la Dan pînă către Beer-seba și să mi-l aduceți incoace pe Etan, feciorul lui Hosaia, din Ezrah; și, oricine mi l-o aduce, să fie rasplatit cum se cuvine. Asadar, hai să mergem."

Mi-a legat mîinile la spate; dar mîinile țîtoarei mele Lilit n-au fost legate, și ea m-a urmat.

Laudat fie numele DOMnului, care-l cîntărește pe om cu greutatea ce se cheamă durere și necaz și disperare. Zbirii mei m-au dus înaintea feței lui Benaia ben Iehoiada și m-am aruncat la pămînt înaintea lui.

"Stăpîne", am zis eu, "uită-te la încheieturile mîinilor slugii tale, cum singerează, și la picioarele mele, care sunt spintecate pînă la os, și la trupul meu care e mai greu și vinat decît e culoarea firească a pielii lui. Căci s-au purtat cu mine cu cruzime și a trebuit să alerg la trap pe lingă cai și n-am primit decît un pahar de apă puturoasă și pline cit să poți pastra cu ea în viață un ciine; și, cînd cădeam de slabiciune, eram lovit și batut și suduit. Tiitoarea mea Lilit, însă, a trebuit să calarească pe asin și au ris de ea și i-au spus cuvinte pe care, după lege, nici o fiică a lui Israel n-ar trebui să le audă; și asta tot drumul pînă la Ierusalim."

Benaia și a încruntat fruntea de minie împotriva capeteniei ostenilor care mă însoțiseră.

"Nu ți-am poruncit să te porți cu cruzare față de Etan și după meritele sale?"

"Într-adevar", a răspuns omul, "așa a grăit stăpînul meu; și ne-am purtat cu el după meritele unei persoane din grupa învățați ai scrisului cu fel de-a gîndi îndoielnic."

Benaia i-a poruncit să-mi scoată catusese de la mîini. Mie, însă, mi-a îngăduit să mă ridic în picioare și m-a imbiat cu mîncăruri de carne alese, cu dulciuri și cu apă placut mirositoare, apoi a grăit:

"Cît de ușor pot fi, totuși, rastalmacite cuvintele celor puternici de către slujitorii lor! Dar privește asta ca o încercare folositoare, după cum spune zicala: Da-i înțeleptului învățătura și se va face și mai înțelept; învață-l pe cel drept și va spori în învățătura."

Mi-am strunit limba și mi-am zis în gînd: o hiena care zimbeste, își arată și colții.

"Ei, acum", Benaia a făcut semn să plece toți din jurul lui, "ia loc pe pernele de-aici, Etan, și ascultă-mă bine, căci nu din toana am pus să te caute de la Dan pînă către Beerșeba și să te aducă îndărăt la Ierusalim."

"Slujitorul tau ascultă cuvintele tale", l-am asigurat eu.

"Dacă îmi aduc bine aminte, am mai spus cîndva, într-o ședință a comisiunii, că am de gînd să-l aduc pe Ioab în fața judecății." Măcina cu fălcile. "Acu", după ce Adonia, fratele regelui, a primit ce i se cuvenea, regele Solomon a încuviințat gîndul meu."

"Înțelepciunea celui mai înțelept dintre regi e nease-muită", am întărit eu.

"Și, intrucît Ioab a avut cîndva încredere în tine", a vorbit el mai departe, "și deoarece ai luat parte la legătura neîngăduită a lui Adonia cu doamna Abisag din Sunam, dar te ai făcut vinovat de pedeapsă cu acest prilej, pentru că ai pierdut din vedere să-mi împărtășești cele văzute, am de gînd să te folosesc ca martor în această pricină."

Ma observa, de parcă eram o muscă, ce se prinsese în sirop.

"Dar Ioab nu mărturisește tot ceea ce doriți de la el?" am întrebat eu și am încercat să par liniștit. "Cine mai are nevoie de martori la un asemenea culpeș?"

"Cine are nevoie de martori!" a repetat Benaia minios. "Mărturisiri avem prea multe în ultima vreme. Aducem pîră împotriva cuiva pentru gîndirea unor gînduri neîngăduite: omul îndată și mărturisește. Aducem pîră împotriva lui pentru abateri din calea dreaptă, pentru înjghebare de grupări, rătăcire a neștiutorilor, pentru uneltire, pentru revoltă, din nou mărturisește. Norodul Israel nici nu se mai îndoiește de toate mărturisirile astea; dă pur și simplu din umeri. Unde ajungem astfel cu legea DOMNULUI și cu toată împărțirea dreptății noastre? Aceasta e pricina pentru care regele are nevoie de un martor, al cărui nume încă n-a ajuns de batjocură la portile orașelor, un martor care să aibă deopotrivă faima de om învățat și de om cinstit."

"Au nu trebuie ca un martor înaintea judecății să fi fost martor și al presupusului fapt sau să aibă cunoștință de el din izvor de mină întii?" am întrebat eu umil. "Căci stă scris: să nu aduci mărturie mincinoasă împotriva aproapelui tău."

"Nici pentru mintuirea sufletului meu n-aș cere de la tine să aduci mărturie mincinoasă", a zis Benaia. "Tu afli de la mine întreaga ta mărturie și vei relata, după măsura adevărului ceea ce ai auzit de la mine. Asta e tot ce ți se cere."

"Și care ar fi marturia pe care slujitorul vostru ar trebui s-o facă după măsura adevărului?" am întrebat.

Benaia ben Iehoiada a strigat să vină grămaticul său și acesta a sosit cu câteva tablețe de lut, pe care mi le-a pus dinainte. Benaia, însă, a luat o bucată de gumă aromatică de mestecat, care era făcută din felurite rășini, și-a vîrit-o în gură, s-a rezemat comod de pernele sale și mi-a zis: "Citește!"

MĂRTURIA PREVĂZUTĂ A LUI ETAN BEN HO-SAIA ÎMPOTRIVA LUI IOAB BEN TERUIA, CARE FUSESE PUS CĂPETENIE PRESTE OASTE ÎN VREMEA REGELUI DAVID, CUM A FOST EA GÎNDITĂ DE BENAIA BEN IEHOIADA ȘI ARATATĂ ÎNAINTE LUI ETAN, ÎN PLUS GÎNDURILE LUI ETAN PUSE ÎN PARANTEZE

Înaintea înaltei judecăți și a norodului Israel aduc aici mărturie precum urmează:

Cînd David a ajuns la Mahanaim, a pus să numere norodul care se afla la el și a pus căpetenii la cîte o sută și căpetenii la cîte o mie, și și-a împărțit oastea în trei cete: o treime a pus-o sub porunca lui Ioab, o treime sub a lui Abişai, fratele lui Ioab, și o treime sub porunca lui Itai Gateanul, conducătorul lefegiilor din Gato.

Și regele a zis oștenilor: Vreau și eu să pornesc cu voi la luptă.

(O trasătură frumoasă, ținînd seama de faptul că, în ultima vreme, David și-a condus războaiele din palatul său de la Ierusalim).

Dar norodul a răspuns: Nu se cade să mergi cu noi în luptă. Tu prețuiești cît zece mii alde noi; drept aceea e mai de folos să stai în oraș ca să înflăcărezi de acolo. Astfel regele a stat în dreptul porții, cînd oastea ieșea rînduită pe sute și mii. Și i-a poruncit lui Ioab și lui Abişai și lui Itai astfel: Purați-vă blind cu băiatul, cu Absalom.

(Chiar presupunînd că un om atît de neîndurător ca David devenise în asemenea clipă un părinte grijuliu față de feciorul său răsculat, de ce felul acesta bătaior la ochi de-a da porunca? Sau nu este oare aceasta mai curînd o cheazăuire oferită dinainte nevinovăției sale în moartea lui Absalom?)

Înalta judecată și norodul Israel cunoaște sfîrșitul bătăliei, care a avut loc în cadrul lui Efraim; douăzeci de mii din oamenii lui Absalom au căzut în ziua aceea și codrul a

mîncat mai multi decît a doborît sabia. În ce-l privește pe Absalom, el a fugit călare pe catîrul său; catîrul a intrat sub rămurișul unui stejar bătrîn și chica lui Absalom s-a încilcit în stejar, așa încît a rămas spinzurat între cer și pămînt, pe cînd catîrul de sub el s-a tot dus înainte.

Văzînd aceasta, un oștean a vestit pe Ioab. Ioab a zis: Ei! Dacă l-ai văzut de ce nu l-ai doborît acolo la pămînt? Ți-as fi dat zece sicli de argint și o cingătoare de preț.

(Răspunsul lui Ioab, foarte firesc în împrejurările acelea, devine aici prima dovadă a vinovăției numai a lui singur.)

Dar oșteanul a răspuns lui Ioab: Chiar de mi-ai fi numărat în palmă o mic de sicli de argint, tot n-as fi ridicat mîna împotriva fiului regelui, de vreme ce în auzul nostru regele ți-a dat ție și lui Abişai și lui Itai porunca aceasta: Fiți cu grijă, să nu faceți nimeni rău tinărului Absalom.

(Nevinovăția lui David dobîndește o nouă chezășie.)

La asta, însă, Ioab a întîmpinat: N-am la ce să mai zăbovească cu tine. Și a luat trei săgeți în mînă și le-a infipt în inima lui Absalom, care era încă viu în crengile stejarului. Apoi l-au impresurat pe Absalom zece tineri care purtau armele și semnul lui Ioab și l-au lovit pînă l-au ucis.

(Armele și semnul pot sluji, la nevoie, drept altă dovadă a vinovăției lui Ioab.)

Și au luat pe Absalom și l-au azvirlit acolo în pădure într-o groapă adîncă și au aruncat deasupra o grămadă mare de pietre; iar cetele lui Absalom s-au imprăștiat toate, ducîndu-se pe la colibele lor. Însă cînd regele David, care adăsta la poarta orașului, a aflat de la sol că DŌmnul îl răzbunase în ziua aceea împotriva celor ce se ridicaseră asupra lui și că tinărul Absalom era mort, s-a urcat în foisonul de deasupra porții și a plîns, iar în timpul mersului zicea: Fiul meu Absalom, fiul meu, fiul meu Absalom! De-ar fi dat DŪmnezeu să mor cu în locul tău, oo, Absalom, fiul meu, fiul meu!

(Acum pare să-l fi copleșit cu adevărat durerea. Tînguirea lui David sună adevărat, cu toate că, de fapt, se deosebește doar puțin de cele pe care le-a intonat la moartea lui Saul și Ionatan sau la moartea lui Abner ben Ner ori la moartea tuturor celorlalți, care erau stîngenitori pentru alesul DŌmnului și, de aceea, fuseseră înlăturați.)

Benaia ben Iehoiada a mers atît de departe cu milostivirea sa, încît a pus să meargă cu o lectică în ulița Regina

din Saba nr. 54. Și parca ochii mei nu mai vazusera de mult ceva mai placut decît căsuța aceea povirnită, cu zidurile coșcovite pe-afară și cu un acoperiș ce sta să se naruie, pentru care îi plăteam regelui o chirie mult prea mare.

Și acolo mă așteptau fiitoarea mea Lilit, care sosise acasă înaintea mea, și feciorii mei Șem și Selef și Hulda, mama lor, dar Estera, sotia mea, nu era în pragul ușii pentru a-mi da binețe.

Am întrebat de ea și am fost dus la crivatul ei. Zăcea și suridea către mine; dar cum se mai sfrișise în timpul cît lipsisem! Plapuma abia de se boltea deasupra patului, atît de firav i se făcuse trupul.

"Estera", am zis eu, "n-ar fi trebuit să te las niciodată singură."

M-a mîngăiat pe mină.

"Am să mă duc la tabernacol", am mai spus, "și am să duc acolo un herbec de rasă cea mai aleasă; și am să iau de la leviți hăuturi și alifii, care îți vor ajuta fără îndoială."

Le-a făcut semn celorlalți să ne lase singuri, iar mie să mă așez lîngă ea, și m-a întrebat:

"Cum a fost? Povesteste!"

Am făcut să pară totul ca o petrecere plăcută: templul din Bet-Șan cu preoții lui vicleni; turtile cu carne care se vădisera a fi nenorocirea Tamarei, fiica lui David; afacerile cu care m-a imbiat logli, feciorul lui Ahitofel; și marea descoperire, pe care am făcut-o în șopronul pentru unelte. Dar despre judecata, pe care Benaia ben Iehoiada gîndea să-o poarte împotriva lui Ioab, n-am vorbit nimic. Și Estera, iubita mea soție, m-a ascultat și în ochii ei a revenit un pic din lumina care strălucise cîndva în ei. Am început să trag nădejde din nou, ca și cum s-ar fi putut însănătoși iar și ar fi și făcut-o; și i-am spus-o.

"Am să apuc s-o văd?" a întrebat ea deodată cu glas subtil, de copil.

Acesta, însă, era glasul cu care vorbea cînd eram încă tineri și cînd ne făuream iluzii unul altuia, cum că ni se va întîmpla ceva mare și minunat din partea DOMNULUI.

"Am să apuc s-o văd?" a mai întrebat ea o dată.

"Desigur", am zis eu.

A vrut să rîdă, fericită, ca odinioară, dar n-a ieșit decît un hîrît din gîtlejul ei. Viața, care fusese pe chipul ei, făcea

loc spaimii cenușii; mi-a cuprins mina:

"Esteră!" am strigat.

Se lupta să-și traga răsufllarea. De mai multe ori capul ei s-a aplecat pe-o parte, parind să-și piardă cunoștința. I-am pipăit pulsul; batea salbatic.

"Aer!" a gîfuit ea.

Am deschis obloanele, intrucît am stat la gînduri, dacă s-o duc pe Esteră pe acoperis. I-am minat pe Șem și Șelef la un doctor levit, care avea faima că se slujește mai mult de cunoștințele sale asupra trupului omenesc, decît de vechile rugăciuni sfînte.

"Zoriți-l să vină îndată", le-am spus eu, "platese cît cere, în argint."

Apoi am așteptat alături de Esteră, a cărei iubire pentru mine era mai adîncă decît fîntînile mării adîncimi; i-am șters sudoarea de pe frunte și balele de pe buze și priveam neajutorat, cum se lupta cu ingerul întinericului.

A venit levitul, un om marunt și soios, care s-a uitat mai mult prin casă, de parca pretalua mobilele. După aceea a cercetat mișcarea ochilor bolnavei; apoi a apăsut urechea lui groasă pe pieptul slabit de boală.

"Are apă la plămîni", a spus el în cele din urmă.

"Poți s-o ajuti?"

"Are nevoie de aer."

"Va trăi?"

"Trebuie s-o ducem cu grijă în aer liber și s-o ridicăm în sezut și să-i punem perne la spate."

"Va trăi?"

"Roaga-te DŌmnului", a dat el răsuns, "și roaga-te zdravan."

RUGĂCIUNE PENTRU AJUTOR LA MARE NEVOIE A LUI ETAN BEN HOSAIA

O, DŌamne, DŪmnezeul meu, tu carele ești învesmîntat în lumina, carele desfășori cerurile ca pe un covor și mergi pe nori ca într-un car și care te iveri pe aripile vîntului.

Apleacă-ți urechea la robul tău, care e plecat pîna la pămînt înaintea ta.

Înima mea se înspăimîntă în trupul meu. Frica morții s-a abatut asupra mea.

Spaima și tremuratul m-au cuprins și groaza m-a copleșit.

O, DOamne, nu te ascunde de rugăciunile slugii tale, care te roagă să-i dai un pic din mila ta veșnică, să-i dai atât numai cât e nevoie, pentru ca să fie ușurată suferința roabei tale, a cărei iubire pentru mine e mai adâncă decât fântâna mării adâncimi, și pentru ca să aflu ajutor ca să treacă noaptea aceasta.

Tu ești mare, o, DOamne, și mari sunt lucrările tale și tu faci minuni: atunci de ce nu și aceasta una, care este maruntă și n-are nevoie decât de un semn din degetul tău?

Eu, însă, vreau să mă feresc, ca să nu păcătoiesc cu limba mea; vreau să pun frâu gurii mele, căci vreme trebuie să vad în fața mea pe cei fără DUmnezeu.

Am păstrat tăcere mută, m-am ținut liniștit; și grija din mine a sporit.

Inima din piept mi s-a meins; în timp ce tot mai sovăiam, a ars focul.

De aceea vreau acum să pun limba să-i vorbească celui care e amenințat de cei fără DUmnezeu și să-l previn să fugă de ei, pînă ce nu-l judecă; astfel vreau să mă curăț înaintea ochilor DOMnului și să fac cum e drept și să dau de rușine lucrarea dusmanilor mei.

Și acum, DOamne, pe cine mai aștept? Nadăjduiesc în tine.

Asculta rugăciunea mea, o, DOamne, și auzi strigatul meu; nu tace în fața lacrimilor mele; căci sunt doar un pribeag pe pămînt, un călător în trecere, ca toți strabunii mei.

Cruta flăcaruia care e scumpă inimii mele și care mai pîlpîie doar slab și fă-o să lumineze mai departe; și ciuta-mă, ca să mă întaresc, înainte de-a pleca de aici și de-a nu mai fi.

Cînd, însă, prima roșeață firavă a vestit zorile, Estera, soția mea, rasufla mai ușor, iar bătaia inimii ei s-a încetinit și a devenit mai puternică, iar ea a adormit. Am căzut la pămînt înaintea DOMnului și î-am adus mulțumită; și î-am plătit levitului cinci sicli de argint pentru sfatul său și pentru alifia cu care a frecat pieptul Esterei și pentru picăturile pe care i le-a dat să le bea. Apoi am bătut puțin lapte încălzit și am pornit la drum și am ieșit din oras pe poarta de la miazăzi, înspre casa din caramizi de diferite culori, în care

Ioab se tira pe jos. Și s-a iscat în mine o ciocnire de glasuri, dacă trebuia să-l înștiințez cu adevărat și să-l hotărâse să fugă înaintea zilei judecării; au nu era el oare un raufacător la fel de mare ca și ceilalți? În afară de asta mă temeam de străjile din fața casei și de minia lui Benaia. Dar glasul, care îmi amintea de juruința mea și de marele ajutor al lui DUmnezeu, glasul acesta s-a dovedit mai puternic.

Cînd m-am apropiat de casă, iată că era acolo mare alergătură și un du-te-vino de oameni; și am fost apucat de un slujitor al lui Benaia ben Iehoiada, care voia să știe cine sunt și ce caut acolo. Am răspuns că sunt dintr-unul din triburile lui Israel și că am venit la Ierusalim cu citiva prieteni; și că ieri am pornit îndărăt pe drumul spre casa, fiecare spre orașul lui, și că am fost într-un han de pe drum ca să bem pentru despartire; dar după un pahar a urmat altul și a domnit mare veselie; dimineata, însă, m-am trezit în șanț, pe marginea drumului, singur și în cea mai proastă dispoziție din viața mea, căci am indeobste nume bun și sunt un soț cumsecade și plătesc dările și birurile foarte cinstit.

La care slujitorul m-a poftit să mă duc dracului; și am luat-o degrabă la picior. La poarta de miazăzi se adunase între timp o mulțime de oameni, care vorbeau între ei intaritat; se zicea că Ioab fugise din casa lui și fusese văzut cum alerga spre marele tabernacol al DOnnului, pe care îl înălțase regele David. Și se faceau prinsori, dacă Ioab va ajunge la tabernacol sau dacă slujitorii lui Benaia ben Iehoiada vor pune mina pe el încă pe drum.

Eu, însă, m-am gândit cu recunoștință la înțelepciunea DOnnului, care primise cu bunăvoință juruința mea și chemase îndărăt pe ingerul întinericului și care făcuse ca evenimente ce-au urmat să se desfășoare astfel, încît să fiu scutit de dificultăți inutile.

Așadar m-am alăturat mulțimii, care se talazuia pe linga schelaria templului către marele tabernacol; și pretutindeni muncitorii puneau uneltele jos, iar neguțatorii își închideau dughenele și mergeau și ei.

Porțile tabernacolului erau larg deschise; și acolo era Ioab care se înclustase de coarnele jertfelnicului, străiele îi erau zdrentuite, părul vilvoi, privirea ca de nebun; și linga el adăstau Tadic și alți preoți și nu știau ce trebuie să facă. Și Ioab s-a întors către norodul lui Israel și a strigat.

"Ascultă, Israel, adevărata mărturisire a lui Ioab, fiul lui Teruia, cîndva un bărbat și jurat cu legămînt întru cauza DOMnului, acum însă o faptură zdrobită, o jertfă a domniei, pe care el însuși a ajutat-o s-o întemieceze."

Tadoc și ceilalți preoți au ridicat minile și au strigat către Iahve și au încercat să acopere glasul lui Ioab; și m-am gîndit la faptul, cum aceasta întorsatura a lucrurilor încurca socotelilor lui Benaia în privința procedurii împotriva lui Ioab.

"Am fost batut, oo, Israel", a strigat Ioab și mai tare decît preoții, și schingiuit la trup și la minte, pînă cînd am ajuns slăbanog înaintea DOMnului și am mărturisit cele mai rele fărâdelegi și am luat asupra-mi vina altora și asupra capului meu singele care minjea minile altora mai mari decît mine. Acum am aflat, însă, că urmează să fiu judecat înaintea regelui de către Benaia ben Iehoiada și că se vor înfațișa martori mincinoși..."

Atunci au venit alergători, care își croiau drum prin mulțime cu toiégele lor albe; și în urma lor duruia un car implatoșat, tras de cai albi. Benaia a strunit caii și a coborît greoi din car; purta coif și platoșă pe piept și o sabie lungă.

La poartă i-a ieșit înainte Tadoc, care l-a prevenit:

"Nu cu sabia! Nu în sanctuarul lui DUMnezeu și înaintea altarului sau și a chivotului legii!"

Benaia parca să șovaie. Apoi a strigat spre launtru l uriașului cort:

"Ioab! Așa poruncește regele! Ieși afara!"

Și Ioab a zis:

"Nu ies, mai bine vreau să mor aici."

Atunci s-a lăsat o liniște, ce se întindea de la poarta cortului DOMnului pînă către schelaria templului; doar cioarele, care stau totdeauna prin apropierea jertfelnicului, mai croncăneau. Benaia, însă, s-a întors, și s-a urcat în carul său și a plecat.

Minile lui Ioab erau încă încestate de coarnele jertfelnicului.

"Ascultă, Israel", a continuat el, "îmi iau îndarat toate mărturisirile care mi-au fost smulse în singurătatea casei mele, sub cisma lui Benaia și sub pumnii slugilor lui. Firește, singele războiului îmi minjește minile și briul și încălțările, și chiar și singele celor pe care i-am ucis, după cum credeam,

în slujba cauzei. Dar singele acesta îl întore îndărăt asupra capului lui David, care a poruncit omorurile, și asupra capului urmașilor săi în vecii vecilor; căci n-a fost vărsat pentru cauza DOMnului sau pentru vreo altă priemă nobilă și necesară, ci pentru sporirea puterii lui David și pentru a-l pune pe grumazii lui Israel și pentru a întări stăpînirea lui."

Dar acum Tadoc își venise în fire și, împreună cu ceilalți preoți, au umplut incaperea cu invocarile lor și cu rugăciunile lor și cu un vuiet general; iar norodul cerea să-l asculte pe Ioab și îi striga unbarbatindu-l; și larma era puternică.

Apoi s-au ivit iar alegătorii și loveau cu toiegele lor în oameni și strigau:

"La o parte din drum, miscilor! Faceți loc pentru Benaia ben Iehoiada, care e mai mare preste oaste și preste cheretieni și peletieni, straja regelui!"

Încă o dată i-a ieșit Tadoc înainte și i-a adus aminte de curățenia sanctuarului și că altarul DOMnului și toți cei ce se înleștează de el nu pot fi atinși.

Benaia, însă, a scos sabia și a grăit:

"Au n-a zis Ioab însuși că vrea să moară aici? I-am spus regelui vorbele lui; și regele mi-a zis: Du-te și fa așa cum a zis, omoara-l și îngroapa-l și ia de la mine și de pe casa tatălui meu singele nevinovat pe care l-a vărsat Ioab. Să-i întoarcă DOMnul în capul lui singele nedreptății lui, pentru că a ucis pe doi bărbați nevinovați și mai buni decît el, omorîndu-i cu sabia, fără de stirea tatălui meu. Pe capul lui Ioab și pe capul semînției lui în veci să se întoarcă singele lor; iar David și semînția lui și casa lui și tronul lui să aibă întotdeauna și în veci pace de la DOMnul. Așa a grăit regele Solomon."

Benaia ben Iehoiada a pășit pe lingă Preotul Tadoc și pe lingă ceilalți preoți și, cu sabia în mînă, a mers la altarul DOMnului; preotii, însă, s-au grăbit să lase în jos marile draperii, pentru a închide astfel tabernacolul și a feri de privirile norodului tot ce era înăuntru.

După omorirea lui Ioab la altarul DOMnului, întregul Israel tremura. Nimeni nu ştia cine putea fi următorul la popreală şi ce fărădelegi ar trebui să mărturisească şi ce soartă ar avea de îndurat; unii ajungeau în minele de la Marea Roşie, de unde se scotea arama şi minereul de fier al regelui; alţii în carierele de piatră, pentru a ciopli acolo blocuri pentru zidirea marelui templu şi a noilor oraşe menite pentru caii, călărimea şi merindele regelui; alţii, iarăşi, sfârşeau descăpăţinaţi şi cu trupul ţintuit la zidul oraşului.

Mie îmi rămânea să-mi aştept soarta mea, Benaia însuşi se exprimase fată de mine că ştiu prea multe: prea multe, vezi bine, asupra cailor celor puternici, care năzuiau să le ascundă. Am aflat de asemenea că seica regească a Egiptului, ducind pe printesa Hel-Ankamea, fiica faraonului, în ea, pornise deja în largul mării, căci regele Solomon se hotărise totuşi, în cele din urmă, să îngaduie marfurilor egiptene trecerea liberă prin Israel. Se apropia ziua cinstirii mele, când regele avea s-o numeasca pe ţiitoarea mea soată de joacă a principesei straine şi să caute apoi în braţele Lilitei mângiere pentru recile dovezi de iubire ale miresei sale, care avea faima că doreşte mai mult femei decît bărbaţi.

Şi mai era şi suferinţa Esterei, sotia mea, a cărei inimă nu avea să mai învingă nici măcar primul atac.

Astfel lucram pînă ce cădeam istovit în aşternut, cu nădejdea de-a scăpa în felul ăsta de grijile zilelor mele şi de fricile nopţilor mele. Ma îndoiam, de bună seamă, că avea să-mi mai fie hărăzit să desăvîrşesc lucrul la Relatarea despre regele David şi mă temeam că un altul, încă şi mai uşor de cumpărat decît mine, avea să fie chemat să încheie cartea şi să steargă din ea cele cîteva adevăruri, pe care nădăjduiam să le transmit urmaşilor; totuşi, îmi petreceam cea mai mare parte a orelor în grajdul unde zăceau şi tablite şi suluri de piele, pentru a-mi întregi astfel cunoştinţele despre ultimii ani ai domniei regelui David.

INSEMNĂRI PRESCURTATE ALE LUI ETAN BEN HOSAIA ASUPRA ULTIMILOR ANI AI DOMNIEI REGEIUI DAVID

Înăbusirea răscoalei lui Absalom nu înlăturase nici una din pricinile care statuseră la temelia ei: nici minia multimilor săracite împotriva bogăției în creștere a stăpînitorilor de pămînt și a casei regesti, nici împotrivirea bătrînilor triburilor și a preoților din țară împotriva puterii crescînde a dregătorilor și administratorilor regesti - de-aceia răscoale noi împotriva lui David, de cele mai multe ori marunte și fara legătura între ele - dintre care cea mai însemnata, condusa de un anume Șeba (lozinca lui: n-avem nici o participare la cauza lui David și nici cîștig de pe urma fiului lui Iesei), va fi sprijinită o vreme de toate triburile, în afară de Iuda - de rîndul acesta David stăpînește Ierusalimul și tot ținutul dintre oraș și Iordan - intrucît îi lipsesc, ca și lui Absalom înaintea lui, războinici încercați și căpetenii marunte, Șeba e silit de către Ioab să se retragă în localitatea Abel, de lingă Beet-maaca, împrejmuita de valuri de pămînt - Ioab pune să umple santurile, să ridice parapete, să ia valurile în iures - orașul este izbăvit de către o femeie înțeleaptă, care se tînguie cu Ioab și îl imbie cu capul lui Șeba - capul lui Șeba, retezat de sîrg de către locuitorii orașului, este aruncat lui Ioab pe deasupra zidurilor cetății; sfîrșitul răscoalei lui Șeba - David îl răsplătește pe Ioab cu rangul de căpetenie în luptă, pe viața, și echilibrează această favoare cu întărirea în același timp a lui Benaia ca neîngrădită căpetenie a cheretienilor și peletienilor - pregătirea prefacerii de către David a armatei (a cărei adunare atîrna, pînă atunci, de bunavoința bătrînilor triburilor) și a administrației (care fusese pînă atunci stînjinită de nesigurele arătări în cifre cu privire la populație, la condițiile proprietății, la producerea bunurilor, la negoț, la ridicarea birurilor și așa mai departe) - hotărîrea lui David de a pune să-î numere pe supușii săi îl aduce în contradicție cu marele tabu (străvechea dorință a norodului de-a afla ocrotire în mulțimea fara de nume este îmbrăcata de către Iahve în următoarele cuvinte: "Să fie însă numărul copiilor lui Israel ca nisipul mării, *care nu poate fi nici măsurat, nici numărat*") - David poruncește conducerii oastei să faca numărătoarea - căpeteniile în luptă sunt împotriva; Ioab către David: Stăpîne

și rege al meu, au nu sunt toți slujitori ai stăpînului meu? Atunci de ce cere stăpînul meu asemenea lucru? De ce sa cada vina asta asupra lui Israel?" - David a staruit in vointa sa - dupa noua luni și douazeci de zile norodul e numarat, in afara de tribul Veniamin (locuitori ai munților care scapa celor ce numara) și de tribul Levi (ai cărui oameni n-au voie sa poarte arme și nici sa stapineasca pamint) - rezultatele, punind la socoteala și unele inexactități: Israel de unsprezece sute de ori o mie de oameni care pot trage sabia; Iuda de patru sute saptezeci de ori o mie de oameni - incalcarea tabu-ului de catre David cere pedeapsa lui DUmnezeu - un profet mai marunt, Gad (Natan se ferește sa se amestece in cazurile mai grele), cu solie de la Iahve: îți arat trei pedepse, alege-ți una din ele sa vina asupra ta: (a) sapte ani de foamete in țara ta sau (b) sa fugi trei luni de vrajmasii tai si ei sa te urmareasca sau (c) timp de trei zile sa fie ciurma in tara ta - David alege ciurma, intrucit aceasta va bintui mai puternic in orase decit in rindul populației de la țara, iar orasele (in afara de propriul sau oraș Ierusalim) sunt locuite inca in cea mai mare parte de stravechea populație canaaneana a cărei pierdere e fara insemnătate pentru norodul Israel - in timp ce trei zile pier de molimă de la Dan pînă catre Beer-seba saptezeci de mii de suflete - dar iată, cînd ingerul ciumei ajunge la aria de treerat a unui anume Ornan și (dupa spusa lui David insusi) "sta intre cer și pamint cu sabia goală in mina întinsa deasupra Ierusalimului", lui Iahve incepe sa-i pară rau de năprasna și poruncește ingerului: "Destul! Oprește acum mina ta !" - din nou apare profetul Gad cu o noua solie a lui DUmnezeu. David sa ridice un jertfelnic pe aria lui Ornan - David dobindeste aria și pamintul care o inconjura, viitorul loc de zidire a marelui templu al DOrnului, in schimbul a cincizeci de sicli de argint, dupa o insemnare din arhivă (stănoaga a unsprezecea din rindul al treilea, pe partea dreaptă a grajdului), sau a șase sute de sicli de aur, dupa o altă insemnare (stănoaga a douasprezecea din rindul al treilea, tot din partea dreapta: aceasta fiind probabil o insemnare mai tîrzie, drept dovadă a marinimiei lui David in afacerile sale cu DOrnul, caci nici un pamint din Ierusalim sau de prin preajmă n-a pretut vreodata șase sute de sicli de aur) - dupa dobindirea locului de zidire a templului David vadeste, ca mulți alți despoți, o mare iubire pentru arhitectura - David

veghcaza el însuși asupra planurilor templului, pune zeci de mii de osinditi la muncă silnică să cioplescă pietre, îngrămădește rezerve pentru construcție: lemn de cedru, fier, arama, cuie, scoabe - în același timp alte schimbări în administrație pentru ca, prin împărțirea abilă de slujbe și venituri bisericești, să făurească noi legături față de casa regelui - numeroși preoți și toți slujitorii regelui sunt rinduiți din nou și pusi în slujbă în diferite locuri (din totalul de treizeci și opt de ori o mie de leviti douăzeci și patru de mii pentru lucru în casa DOMnului, șase mii ca ispravnici și judecători, patru mii ca portari și patru mii să slavească pre DOMnul cîntînd din strune) - se crecaza o vestierie (sub Șchuel ben Ghersom), o dregatorie pentru treburile din afară (sub Henania ben Ițhar) - bătrînii triburilor și semînțiilor sunt înlocuiți prin slujbasi numiti "părinte suprem", care erau toți alesi din semînția lui David, Iuda (o mie și șapte sute sub conducerea lui Hașabia din Hebron pentru triburile de la soare-apune de Iordan și două mii șapte sute sub conducerea lui Ieria din Hebron pentru triburile lui Ruben și Gad și pentru jumătate din tribul lui Manase de la soare-răsare de Iordan) - reorganizarea oastei este desăvîrsită: David are acum la dispoziție o oaste permanentă din lefegii (cheretieni, peletieni, straja regeasca și alții) pentru asigurarea înlăuntru și pentru trimiterea pe dată la luptă, și cetele de oaste ale vitejilor, împarțite în douăsprezece ordine a cîte douăzeci și patru ori o mie de oameni, care erau chemați în vreme de pace cîte o luna în fiecare an pentru deprinderea meștesugurilor armelor - pentru acoperirea cheltuielilor meren mari ale strălucirii regești se măresc domeniile regelui iar sfera activității lor este largită: sădirea de grîu și de vită de vie, crame, tescuirea uleiului din măsline, creșterea vitelor (în Șaron și în vîi), prăsirea camilelor de soi și a asinilor - David devine cel mai mare întreprinzător din Israel - partea din avuția lui personală menită a sluji la împodobirea viitorului templu: după însiruirea din arhive (stănoaga a doua din rîndul întii de pe partea dreapta) șapte mii de talanți de lamură de argint și trei mii de talanți de aur (din aurul adus din Ofir) pentru sfeșnice și lampi, pentru mesele menite arătării piinilor de jertfa, pentru furci, ligheane și căni, pentru potire, pentru heruvimii de pe chivotul legii și pentru împodobirea pereților - înrăutățirea sanătății regești: se plînge de oboseala, frig,

neputință; în plus iritabilitate, proastă dispoziție - se cauta fecioară, ca să stea în fața regelui, să-i facă bine, să se culce cu el, să-i ațite singele - Abisag Sunamiteanca nu izbuteste, cu toate strădaniile ei gingașe - David către DOMnul: "Călători suntem înaintea ta și pribeigi, ca toți părinții noștri; ca umbra sunt zilele noastre pe pământ și nimic nu-i statornic."

Lectica verde cu șipci aurite și cu acoperișul roșu cu ciucuri a fost așezată jos în fața ușii casei, un slujitor a vestit vizita lui Amenhotef, marele-eunuc regesc. Am simțit că mi se taie picioarele când Amenhotef a coborât din lectică, mi-a întins mîinile și mi-a dat vestea:

"Solic îmbucurătoare, Etan, prietene, de la Solomon, cel mai înțelept dintre regi."

Mirosind a cele mai gingașe mirosne ale Egiptului, a intrat înăuntru și i-a copleșit pe toți cu amabilitatea întrebărilor sale: pe Estera cu privire la starea sănătății ei, pe Hulda cu privire la bucuria dinspre partea vlăstarelor ei, pe Lilit cu privire la scurta ei călătorie, pe Șem și Șelef cu privire la progresele lor de la școală; și tuturor le-a vorbit bucuros despre marca cinste de care urma să am parte.

Apoi s-a întors către mine și mi-a zis:

"Te aud murmurînd încetîșor cu ochii lăsați în jos; spui vreo rugăciune către zeul tău Iahve?"

Ma rugasem cu adevărat: dar ca DOMnul să-l facă să cada mort pe loc și tot astfel și pe cel mai înțelept dintre regi și întreaga Comisiune pentru alcătuirea *Unei și singurei relatări adevărate și hotărîtoare, istoricește exacte și recunoscute oficial, privitoare la marea înălțare și așa mai departe.*

Dar Amehotef m-a cuprins cu brațul pe după umeri și m-a împins cu blindete în camera mea de lucru, unde mi-a împartășit că, avînd în vedere apropiata sosire a fiicei faraonului, se dorește s-o aduc pe țitoarea mea Lilit la palatul regesc încă înainte ca soarele să mai apună o dată, pentru ca regele Solomon să mă poata cinsti, numind-o soața de joacă a viitoarei sale soții.

"Și acum spune-i domnișoarei despre marele ei noroc", a încheiat el, "căci cred că se va bucura foarte."

I am spus că ar fi poate mai bine s-o pregătesc pe Lilit pe indelete; că doar se știe că unele femei ar fi suferit vatămări prin asemenea veste neașteptată, unele pierzîndu-și

glasul, altele începînd să biție sau ajungînd chiar neroade de tot. Dar eunucul și-a răsucit mîinile într-un fel care nu îngăduia părere opusă, iar eu m-am ridicat și m-am dus la ușa cămării de lucru și am strigat-o pe Lilit să vină.

Si Lilit a venit, iar eu i-am luat mîna și am dus-o la Amenhotef și i-am vorbit cu un glas, care parcă era glasul unui străin:

"Cînd te-am luat în primire de la părintele tau, Lilit, draga mea, am dat ca despăgubire douăsprezece oi de soi bun și patru capre și o vacă cu lapte; tu, însă, ai devenit draga inimii mele și bucuria coapselor mele, astfel încît nu te-as mai da nici pentru toate turmele din Israel. Dar acum a venit unul, care este mai puternic decît mine și care te cere de la mine. De aceea pregătește-te, fiica mea, și pune smîrnă pe tine și ulei de trandafiri și inchide-ți inima față de mine, căci tu și cu mine trebuie să ne despărțim și să mergem fiecare pe drumul nostru, eu către o batrinete fără bucurii, tu însă..."

"Etan!" a strigat ea.

"... tu însă la palat."

"Etan, iubitule", a zis ea, "cînd, într-altă zi, ai plecat din Ierusalim și eu te-am așteptat la piatra cea mare, care se malță lingă drum, atunci am grăit către tine și ți-am spus că voi fi precum umbra ta; și cum nici un om nu se poate smulge de umbra lui, tot așa nici tu n-ai să mă poți smulge de lingă tine, afară doar dacă mi-ai spune în față că nu mă iubești. Au nu mă mai iubești?"

I-am vorbit despre foloasele vieții în palat, unde se va bucura de ocrotirea fiicei faraonului și va fi vesnic aproape de fata celui mai înțelept dintre regi.

"Au nu mă mai iubești?"

I-am deslusit că aceea ce avusesem noi doi va rămîne vesnic în ochii DŌmnului și în inimile noastre; că firea omenească, însă, stă în prefaceri necontenite, de care nimeni dintre noi nu se poate feri.

"Au nu mă mai iubești?"

I-am arătat pe larg ce trebuia să însemne pentru mine faptul de a-i face o plăcere regelui Solomon și că ea, dacă mă iubește cu adevărat, n-are voie să se gîndească numai la ea și la simțămintele ei.

"Au nu mă mai iubești?"

"Nu te mai iubesc", am spus eu.

"Atunci am să mă omor", a zis ea linistit, "caci abia prin tine mi-a fost data viața."

"M-am temut de așa ceva", a făcut Amenhotef. "Sunt și asemenea femei: nu multe, slava zeilor Egiptului și zeului tău Iahve, dar destule pentru a fi suparatoare și a umple butoaie întregi de tablite de lut cu povestile lor pline de simțăminte. Te fac răspunzător, Etan, prietene, să nu î se întâmple nimic domnișoarei până se va afla în minile mele, în palatul regal."

Astfel trebuia s-o împiedic chiar eu pe victima tradării mele de a se sustrage duhului tradării. Astfel am ajuns un vierme, care își mănâncă propria-i scîrnă.

Și ce cîștigam din asta?

Atunci m-am dus la casa lui Natan, profetul, și am sezut în fața ușii lui, ca un milog, pentru a ajunge în fața lui.

Totusi slujitorul mi-a zis:

"Stăpinul meu are treaba altundeva."

I-am spus:

"Spune-i că am avut un vis de la DŌmnul, referitor la el."

Dupa o vreme, slujitorul s-a întors și a spus:

"Intra."

Natan sedea ciucit în odaia sa și pareă boțnav; pielea altadata atât de întinsă a fetei era acum fleșcaită; ochii fugeau în toate părțile ca doi șoareci în cursă. Și am ghicit că și el se temea de slujitorii lui Benaia ben Iehoiada.

"Ce fel de vis ai avut?" a întrebat el. "Era și un inger al DŌmnului în el? Și, dacă da, s-a ivit dinspre dreapta sau dinspre stînga? Și aripile lui erau întinse sau strîse? Și purta sabie? Caci și eu am avut un vis, în care ingerul negru al DŌmnului a coborît din înalțimi asupra mea, cu o sabie de foc în mînă, întinsă spre mine."

"Binevoiască DŪmnezeu să fie milostiv cu stăpinul meu", am exclamat eu, "caci un asemenea vis poate înspăimînta de moarte pe cineva. Dar visul meu a fost un vis al vieteii, la participarea ta, stăpîne, la el a fost îmbucurătoare, caci în visul meu te duceai la regele Solomon cu vestita ta pildă."

"Adevarat?" a întrebat el a îndoială.

"Și îi graiai regelui așa cum i-ai grai și parintelui sau David; anume despre bogatul care avea multe oi și vite și despre săracul care nu avea decît o singură oita; și cum

bogatul, vrînd să pregătească un ospaț pentru un oaspete venit de departe, nu s-a îndurat să ia din oile sale, ci a luat oița omului sărac și a pregătit-o pentru omul care venise la el."

"Și pot presupune", a zis Natan, "că, în visul tău, Solomon, cel mai înțelept dintre regi, s-a mîniat tot așa ca și părintele său David, la vremea lui, și a grăit: Pe DUmnezeul cel viu, omul care a făcut asta să moară, pentru că n-a cunoscut milă; la care eu i-am răspuns regelui, în visul tău, că de rîndul asta lucrurile mai pot fi îndreptate, din fericire, dacă o să renunțe la plăcerea de-a o face pe Lilit, țiuțoarea lui Etan, soața de joacă a fiicei faraonului."

L-am felicitat pe Natan pentru marele său dar profetic și pentru felul cum pătrunde în adîncul inimii oamenilor.

Dar Natan a zis:

"Ești un nerod, Etan. Chiar dacă aș scorni o pildă, care să fie de zece ori mai bună și mai originală decît cea cu singura oiță mică și dacă i-aș povesti-o regelui Solomon, tot m-ar trimite dracului plocon. Părintele său, David, era un poet și avea forța de închipuire a unui poet. Asa se face că se vedea într-o anumită relație față de DUmnezeu: ca ales al DOnnului și, totuși, ca slujitor al lui DUmnezeu, slujitor care era chemat să trudească în slujba cauzei lui. De aceea regele David putea să-l priceapă pe omul sărman cu singura oiță mică. Dar asta?" - Natan a scuipat, "asta e doar unul care maimuțarește, fundul, fără să fie iluminat, visurile lui sunt mediocre, versurile lui lîncede, crimele lui doar rodul fricii lui, nu al măretiei lui. Tinjeste după recunoașterea însușirilor sale. Mereu trebuie să dovedească cît e de însemnat. De aceea adună: aur, zidiri, oști, solii străine, muieri. Are nevoie de Lilit a ta. Trebuie să-și dovedească lui însuși nu numai că e mai înțelept decît tine, dar și ca e bărbatul cel mai bun."

Natan se ridicase în picioare ca un adevărat profet al lui DUmnezeu. Dar aprinderea lui nu era din cele ce dăinuie. Orice o fi fost ceea ce l-a îndemnat să-l osindească pe regele Solomon, s-a destrămat îndată și n-a mai rămas în urmă decît un om marunt, jalnic.

"Să nu repeți cuvintele mele nimănui, Etan", s-a miștigat el. "Caci voi tăgădui că le-am rostit vreodată. Voi pretinde că tu mi le-ai insuflat. Erau gîndurile tale, așa voi jura, pe care

un duh rău al DOMnului le-a împlîntat în mintea mea; căci mintea mea nu e decît un vas care asteaptă să fie umplut."

L-am rugat să nu se nelinistească, m-am sculat și mi-am văzut de drum.

Fiica faraonului a sosit la Ierusalim cu mare alai, cu cămile ce duceau aur și nestemate și pinzături de în din Bisus și alte vesminte și mirodenii; și a adus cu ea și femei care se străduiau s-o slujească. Regele Solomon a primit-o la poarta orasului, împreună cu bărbații săi atotputernici și cu tobe și surle, cu țimbale și cornuri de tot soiul, încît larma s-a auzit de la un capăt al Ierusalimului pînă la altul. Iar norodul s-a bulucit în fugă spre poartă și sta pe laturile drumului ce ducea la palat, pentru a slăvi înțelepciunea celui mai înțelept dintre regi și puterea lui; dar toate acestea le învățase cu mustru de la slujitorii lui Benaia ben Iehoiada și de la leviți.

Estera, nevasta mea, a zis către mine:

"E vremea s-o îmbrace pe Lilit."

Asadar, Lilit s-a spălat și și-a uns pielea cu ulei; părul, însă, i l-a dichisit Hulda, astfel încît strălucca ca lumina lunii pe apele lacului Chineret. De asemenea i-au sulemenit pleoapele și buzele, iar obrazii i-au fost dați cu pudră roșie, ca să prinda culoare. Și Lilit și-a pus legăturică de smirnă între sînii care erau ca două căprioare gemene; și s-a stropit cu apă de trandafiri amestecată cu scortisoară. Apoi și-a pus vesmînt roșu și purpuriu și sandale din piele moale, care fac să se vadă mai bine forma frumoasă a gleznei și a degetelor. Dar, cu toate acestea, chipul ei era rigid și privirea fără expresie, astfel încît îmi părea mai mult un leș sulemenit decît o femeie vie.

Acum Amenhotef, marele-eunuc regesc, trimisese lectica după Lilit și ea a luat loc în lectică și au purtat-o pe sus. Eu, însă, mergeam pe lîngă ea, pentru a petrece împreună cu ea aceste ultime clipe și pentru că Amenhotef mă făcuse răspunzător pînă cînd avea să se afle în minile lui, la palatul regelui.

Ne-am croit drum prin mulțimea de oameni care se întorcea de la poarta orasului și de la palat, unde o întîmpinaseră pe principesa egipteană. Dar eu nu vedeam nici norodul, nici purtătorii lecticii; mai curînd cătam țintă la ciucurii roșii, pentru a nu trebui s-o privesc pe Lilit, țitoarea mea, care mă iubise și pe care o vindeam în schimbul bunăvoinței nesigure a regelui Solomon și pentru un termen de grație. Mă simțeam,

de parcă mergeam într-un conoi de înmormintare. O parte din viața mea era dusă la groapă, împreună cu demnitatea mea de fiu al omului.

Dar, din mila DOMnului, slăvit fie numele lui, am darul de-a mă putea observa singur, în vreme de zdruncinare lăuntrică, ceea ce e foarte folositor, dacă vrei să rămii cu mintea întreagă. Și, cu toate că nu ofeream o priveliște frumoasă, întrucît îmi tîrseam pașii pe lingă lectică, mi-am dat totuși seama cît eram de prins în timpul meu și neînstare să-i străpung limitările. Omul este ca piatra din praștie și e aruncat înspre ținte pe care nu le cunoaște. Ce altceva mai mult poate face, decît să încerce la gîndurile lui să dăinuie ceva mai mult decît el, ca un semn, ca unul nelămurit, către generațiile viitoare. Eu am încercat s-o fac.

Lumea să mă judece în chip corespunzător.

DOMnul Iahve, însă, i-a trimis Esterei, sotia mea, un somn linistit; a dormit toată noaptea, fără întrerupere, și s-a trezit dimineata înviorată și a spus că se simte aproape bine.

Atunci m-am legănat cu gîndul, că rugăciunile mele către DUMnezeu și leacurile și alifiile levitului și dorința dirză de viață a Esterei, toate laolaltă, au învins pe ingerul întunericului, astfel încît a plecat de-acolo. Căci, oricît am ști că moartea trebuie să vină, totuși ea ne rămîne de neînțeles și nici chiar cel mai înțelept om nu se împacă ușor cu ea.

Estera a grăit către mine:

"Lucrarea ta se apropie de sfîrsit, Etan, sotul meu, iar *Relatarea despre uimitoarea înălțare, viața cu frica lui DUMnezeu, isprăvile de vitejie și așa mai departe* va fi curînd încheiate, astfel încît ne putem întoarce fără zăbavă la Ezrah, în casa noastră, care este acolo la umbra măslinilor ce i-am sadit. Mi-e dor de o înghitură din fîntina ei, căci apa după ea e dulce la gust și sănătoasă și leacul cel mai bun."

I-am răspuns că ne vom întoarce curînd acasă și că vom sta sub măslini și sub vița învîrtejită și că vom asculta clipocitul fîntinii.

"În luna zif aș vrea să fiu acolo", a spus ea pe gînduri.

Dar deodată s-a iscat huiet ca de pumni care loveau în usă și Șem și Șelef au dat buzna în odaie și au strigat că veniseră slujitorii lui Benaia cu săbiile și cu cai și cu un car. Mina Esterei, pe care încă o țineam într-a mea, a tremurat.

"Deschideți-le", le-am spus eu lui Șem și Șelef, "vin numaidecît."

Am băgat de seamă că eram foarte linistit și că vedeam toate lucrurile cît se poate de limpede: petele de pe perete, sfesnicul, plapuma care abia se boltea peste trupul măcinat de boala al Esterei.

Cînd m-am sculat, însă, ca să plec, Estera mi-a spus cu glas subțire:

"Nu vrei să mă mai săruți o ultimă dată, Etan?"

M-am întors degrabă spre ea:

"Dar asta nu e ultima dată, Estera, am să fiu curînd iar aici; slujitorii lui Benaia care vin să ridice pe cineva, bat la ușă înainte de revărsatul zorilor."

Am sărutat-o cu blîndete, cu care prilej m-am simțit oarecum rusinat, că gîndurile mele aveau atîta preț pentru mine însumi în clipa încercării; Estera, însă, a ridicat mîna și m-a mîngîiat pe sprîncene și pe temple.

Apoi am plecat să înfrunt ceea ce mă aștepta.

Acum slujitorii lui Benaia goneau prin Ierusalim cu iuteli ce depășeau toate limitările; între timp pocneau din harapnice și scoteau un rîcnet înfiorător, pentru ca să li se facă loc. Și cine nu sărea la timp într-o parte era răsturnat la pămînt sau calcat, astfel încît fiecare car tira după sine o trenă de strigăte de durere și de blesteme.

Sus, în car, doi oameni înarmați mă țineau bine, în timp ce coteau cu scîrțîieli pe după colțuri și duruiau la vale și apoi iar la deal, pînă ce am ajuns în sfîrșit să oprim în fața uneia din porțile laterale ale palatului regesc. Apoi am fost tirat de aceiași doi oameni înarmați pe scări și prin coridoare, pe lînga straji mute, și dus într-o odaie, care își primea singura lumină de la o deschizătură îngustă aflată lînga tavan. Și acolo am rămas, așa mi s-a părut, vreme îndelungată.

Și am grai către DOMnul Iahve: Întinde mîna ta și condu-mă prin prapastie, pentru că să văd iar soarele și lumina zilei tale. Nu mă lepada; nu lua în seamă păcatele mele și greselile mele, ci gîndeste-te cu blîndete la mine și la strădanile mele. Căci ce este omul în ochii tăi și ce altceva e sufletul lui decît o răsfrîngere a ființei tale; în tine, o DUMnezeule, atingem noi măsura noastră deplină, fără tine suntem totuși pierduți ca un fir de nisip în mare. Nu mă parasi, o DOamne, nu mă lăsa să mă scufund în adîncuri, ci ridică-mă în înălțimile tale și în sanctuarele tale, pentru ca să pot sta sub cerul tau și să cînt slava ta.

Deodată s-a auzit un zgomot scîrțîitor și o parte din perete a lunecat într-o parte și un glas a vorbit:

"Înfățișează-te, fiul lui Hosaia."

M-am pomenit într-o încăpere de dimensiuni mai mari. Nu-mi venea să-mi cred ochilor și am clătînat din cap, căci mi se părea că mai văzusem totul o dată: regele Solomon pe tronul său între heruvimi; lînga el Iosafat ben Ahilud, marele-grămatic, apoi preotul Tadoe și profetul Natan și Benaia ben Ichoiada; și Elihoref și Ahia b'nai Sisa, gramaticii, care sedeau ceva mai de-o parte cu tablîțele lor cerate și cu condeie, pentru a scrie ce urma să se spună. Aici și întocmai la fel

incepuse totul; doar regele se făcuse mai gălbejit la față și privirea lui mai pătrunzătoare, iar gura mai strîmbă, astfel încît chipul lui semăna cu una din acele maști care erau folosite de către neîiații împrejur pentru a alunga duhurile rele venite de la DOMnul; într-adevăr, timpul lăsase urme pe fiecare din cercul acela; doar Benaia era o excepție, precum spune zicala: cine nu simte nu îmbătrînește

Eu, însă, m-am aruncat la pămînt înaintea regelui Solomon și am spus:

"Iată, stăpîne, slujitorul tău este în fața ta ca un scaunel pentru picioare, pe care poți să calci; dar nu mă nimici cu totul și cu totul, căci ți-am fost de folos și as putea să fiu iarăși."

Cînd am ridicat privirea, am văzut că regele și atotputernicii săi rămăseseră întru totul neclintîți și mi-am dat seama, că aceasta era o curte de judecată și că eu eram piritul și că talerele balanței se aplecau împotriva mea.

Iosafat ben Ahilud mi-a poruncit să mă ridic și a zis:

"Te rog nu face aici pe nevinovatul. Etan, căci Solomon, cel mai înțelept dintre regi, a străvăzut mesesugurile și vicleniile tale. De aceea mai bine mărturisește. O mărturisire deplină, care nu trece nimic sub tăcere și dezvăluie numele conjuraților tăi, nu poate decît să te ajute și îl poate îndupleca pe cel mai înțelept dintre regi să-ți arate mila."

"Dacă stăpînului și regelui meu și stăpînilor de aici le este pe plac", am răspuns eu, "aș mărturisi îndată totul, dacă ar fi ceva de mărturisit. Dar slujitorul vostru se simte fără vină, căci am lucrat cu sîrg și în conștiință la alcătuirea și redactarea relatării despre regele David și m-am ținut în privința asta, în spiritul buchilor și al tilcurilor, de îndrumările ce mi-au fost date de către stăpînii mei și de către Solomon, cel mai înțelept dintre regi."

"Etan", a grăit regele, "de la tine m-aș fi așteptat la ceva mai de duh; căci în ziua de azi toți raufacatorii îmi arată că sunt gata să mărturisească de bună voie." Și întorcîndu-se spre Iosafat: "Citeste învinuirea."

Învinuirea era un document mai lung, plin de referiri la cuvintele DOMnului și la înțelepciunea celui mai înțelept dintre regi și se întortochea printr-o încîlcitură monstruoasă de cuvinte dregătorești, dintre care ieșeau mai în evidență cîteva expresii ca defăimare și muncă razvrătitoare și hulire și

falsificare și inducere în eroare și înaltă trădare literară.

Cînd Iosafat a isprăvit, regele și-a mijit ochii și a întrebă:

"Fecior al lui Hosaia, te recunoști vinovat, în înțelesul învinuirii, de înaltă trădare, săvîrșită cu vorba și în scris prin presărarea de îndoieli și de gânduri nedorite și de concepții nelegiuite în *Una și singura relatare adevărată și hotărîtoare istoricește exactă și recunoscută oficial, privitoare la uimitoarea înălțare, la viața cu frica lui DUmnezeu, precum și la isprăvile de vitejie și la minunatele înfăptuiri ale lui David ben Iesei, rege peste Iuda timp de șapte ani și peste amîndouă semințiile, Iuda și Israel, vreme de treizeci și trei de ani, alesul DOrnului și părintele regelui Solomon, una și singura cum și de învesmîntarea amintitelor îndoieli și amintitelor gânduri nedorite și amintitelor concepții nelegitime într-o limbă, care se pretinde fără primejdie și plăcută ochilor DOrnului?"*

"Nevinovat", am zis eu.

Dupa aceea tacere. Benzia măcina cu fălcile, Natan mă privea temător, iar regele se juca cu nările heruvimilor. În cele din urmă a grăit:

"Vorbeste."

M-am gîndit că, dacă tot urma să fiu spînzurat, atunci cel puțin să vorbesc, și am început.

"Traia odinioara un om înțelept la Ur în Caldeea; de unde se trage străbunul nostru Avram. Acest om era atît de înțelept, încît putea să dovedească tot ceea ce era pe pămînt și sub pămînt și în ceruri; iarba, buruiana care se înșămîntează, pomii care dau rod, ficcare în felul său, balenele cele mari care moată în mare și păsărețul cu pene care zboară deasupra pămîntului, și tot ce e viu și se mișcă. Putea să dovedească chiar ceea ce era nevăzut, gîndul din cap, dorința din inimă, frica din măruntaie. Și a venit un inger al DOrnului pentru a-l ispiți și a zis către el: Au poți tu dovedi tot ce este aici? Omul înțelept a spus: Stăpinul meu adevăr grăiește. Îngerul a zis: Au poți tu însă dovedi ceea ce nu este? Poți tu dovedi gîndul care n-a fost gîndit nicicînd, dorința ce n-a fost nutrită niciodată, teama care n-a fost simțită nicicînd? Atunci omul înțelept a căzut cu fața la pămînt înaintea ingerului și a strigat: DUmnezeu singur poate dovedi ceea ce nu este; fie ca acela care te-a trimis să se îndure de mine, căci nu sunt decît un om. Acu', dacă stăpinului și regelui meu si

stăpînilor mei le este pe plac, cum să facă un biet fiu al lui Israel, ca mine, ceea ce omul înțelept din Ur n-a putut face înaintea îngerului DOMnului? Cum să pot dovedi eu, spre mulțumirea voastră, îndoiala care nu s-a îndoit niciodată, gîndul care n-a fost gîndit niciodată, planul care n-a fost plănuit niciodată?"

"Noi știm să citim", a zis Benaia, "ba chiar și printre rînduri."

"Cuvîntul DOMnului a fost călauza mea", am răspuns eu, "precum și dorința regelui de-a dobîndi o relatare care să infatiseze pentru noi și pentru toate vremurile ce vor veni, un singur adevăr și care, prin aceasta, să pună capăt tuturor nepotrivirilor și certelor și să înlătore orice necredință cu privire la David ben Iesei."

"Pari că vrei să dai a înțelege, cum că exista o nepotrivire între cuvîntul DOMnului și dorința regelui", a observat Iosafat.

"Cuvîntul celui mai înțelept dintre regi este lege pentru slujitorii sai", am zis eu, "și au n-a arătat chiar stăpînul meu Iosafat însuși, într-una din primele sedințe ale comisiei, că regele dorește să procedăm într-un fel mai subtil, și ca pe un om, al cărui nume trebuie nimicit, să-l facem banuielnic cu îndeminare, iar adevărul, dacă trebuie să fie strîmbat, să fie strîmbat doar foarte puțin, pentru ca norodul să și creadă ce stă scris acolo?"

"Ceea ce tu privești, pare-se că pe o scrisoare ce-ți da mîna liberă să-ți împletești gîndurile tale vătămătoare", a sarit preotul Tadoe, "pentru ca astfel să prilejuiești zaviste, să trezești necredință, să îști îndoieli și, în general, să lucrezi împotriva scopului mărturisit al scrierii."

"După cum bine știu stăpînii mei", m-am aparat eu, "am rîciit de pe fapte cite ceva, ce mi se părea prea colturos și care mirosea urit și care putea să nu placă ochiului regelui. Dar nu poți desparti istoria întru totul de fapte și să te aștepti să rămîna vrednica de crezut. Au cine poate găti bucate fără foc? Cine poate spala pe altcineva fără să-l ude?"

"Sunt și eu deopotrivă un fel de istoric", a zis Natan, "totuși cartea amintirilor mele, cuprinde doar simțăminte cele mai alese și mai înalțatoare. Important este punctul de vedere al celui ce scrie și dacă gîndește însuflețitor sau peste măsura de critic."

"Au nu contează și punctul de vedere al cititorului?" am atras eu atenția. "Ceea ce unuia i se pare potrivit, altuia poate să-i pară rău".

"Există un fel de a scrie", a spus Iosafat ben Ahilud, marele-grămatic, "care nu îngăduie interpretări."

"Stăpînul meu adevărat graiește", am încuviințat eu, "dar asemenea scrieri sunt ca pește sciat din piață, pe care nimeni nu vrea să-l cumpere și care este aruncat la gunoii; Solomon, cel mai înțelept dintre regi, însă, voia să aibă o carte care să victuiască mai mult decît toate celelalte."

Falcile lui Benaia s-au liniștit:

"Ești gata, Etan, să juri pe numele DOMnului și pe viața nevestei tale Estera, că nicăieri în relatarea despre regele David nu se află nici măcar o aluzie în sensul că lucrurile nu erau chiar așa cum stau scrise?"

M-am gîndit la Estera, care zăcea bolnavă și istovită și la marca milă a DOMnului: dar îi vedeam și pe bărbații în fața cărora mă aflam și aceia erau fără milă.

"Ei?" a întrebat Benaia.

"Așa cum soarele răzbate prin nori", am spus eu ridicînd din umeri, "tot așa și adevărul va lumina prin toate cuvintele."

"Cred că asta ajunge", a zis Iosafat.

"Atitudinea lui", a grăit Natan, "este oricum altfel, dar nu înaltătoare."

Preotul Tãdoc și-a ridicat privirea spre cer și a spus:

"Iar noi vom trebui să stăm aici luni în sir, ca niște despăduchettori, pentru a scotoci prin această inclecitură după observații razvrătitoare și după alte ticăloșii."

Și Benaia a grăit zîmbind:

"A ști este o binecuvîntare de la DOMnul, dar cine știe prea multe este ca o boală care face puroi și ca o duhoare urîtă din gură. De-aceea îngăduiți să-l ucid pe acest Etan, pentru ca știința lui să se cufunde odată cu el în mormînt."

Dar eu m-am aruncat încă o dată la picioarele regelui Solomon și am sărutat degetele lor groase și am zis:

"Ascultă-l pe robul tău, o tu, cel mai înțelept dintre regi, că strig după ajutor către tine, nu numai ca la un stăpînitor, ci și ca la un poet. Lasa-mă, rogu-te, să citesc din psalmul meu *Întru preamărirea DOMnului și întru slava lui David*, și apoi rostește judecata asupra persoanei mele, dacă merit să fiu ucis de către Benaia."

Mai înainte ca regele să poată spune da sau nu, am scos din veșmintul meu o fisic de piele subțire, pe care îmi scrisesem versurile, și am început să citesc.

ÎNTRU PREAMARIREA DOMNULUI ȘI ÎNTRU SLAVA LUI DAVID, UN CUVÎNT DE ÎNVĂȚĂTURA A LUI ETAN EZRAHITUL

(glasul DOMnului:)

*Eu am făcut legământ cu alesul meu
și m-am jurat lui David sluga mea:
Întărească-se pînă în veac seminția ta
și dăinuiască tronul tău din neam în neam.
Aflat-am pe David, robul meu,
cu untdelemnul meu cel sfînt l-am uns pre el.
Pre el îl va sprijini mîna mea și brațul meu
îl va întări.
Nici un dușman să nu-l coplesească și nici un fiu al
răului să nu-i facă rău.
Ci voi tăia pe vrăjmașii lui
și pe cei ce-l urăsc pre el îi voi lovi cu plăgi.
Și îl voi face pre el Cel-dintii-născut al meu
și îl voi înălța preste toți regii pămîntului.
De-a pururi îi voi păstra mila mea
și legămîntul meu cu el fi-va nestrămutat.
Seminția lui rămîne vie în veacul veacului
și scaunul lui dăinuiască cît zilele Soarelui,
și fie apărut cîtă vreme va fi luna, care stă,
ca martor credincios în nori.*

Solomon a aplaudat politicos, la fel și ceilalți; iar gărămaticii Elihoref și Ahia au vrut să știe, dacă pot primi o copie a poeziei, pentru a o pune alături de însemnările lor.

Le-am arătat că le voi face cu plăcere o copie, în măsura în care voi mai rămîne destulă vreme în viață. La care, regele Solomon și-a dat pe frunte tichia cusută cu aur, și-a scărpinat pielea capului și a rostit judecata sa, precum urmează:

JUDECATA SOLOMONICĂ

Tinînd seama că anumite cuvinte împletite de invinutitul Etan ben Hosaia din Ezrah în *Una și singura*

relatare adevărată și hotărîtoare, istoricește exactă și recunoscută oficial, privitoare la uimitoarea înălțare, la viața cu frica lui DUmnezeu, precum și la isprăvile de vitejie și la minunatele înfăptuiri ale lui David ben Iesei, rege peste Iuda timp de șapte ani și peste amîndouă semîntiile, Iuda și Israel, vreme de treizeci și trei de ani, alesul DOnnului și părintele regelui Solomon n-au plăcut ochiului regelui și dregătorilor după lege,

Și ținînd seama că învinuitul a fost găsit vinovat de fărădelegile înșirate în cartea de învinuire,

- Pentru aceasta eu Solomon, cel mai înțelept dintre regi, în temeiul puterii ce mi-a fost dată prin legămîntul cu DOnnul, îl osîndesc pe numitul Etan ben Hosaia la moarte.

"Foarte bine", a zis Benaia și a scos sabia. Dar regele Solomon a ridicat mîna și a grăit mai departe.

JUDECATA SOLOMONICĂ

(continuare)

Întrucît moartea trupească a pîrîtului Etan ben Hosaia nu i se pare potrivită regelui, deoarece ar putea da oamenilor porniți a gîndi rău prilej să afirme că Solomon, cel mai înțelept dintre regi, înăbușe gîndurile, persecută pe învățații scrisului și așa mai departe,

Și intrucît, din amintita pricină, i se pare la fel de nepotrivit să-l trimită pe pîrîtul Etan ben Hosaia în ocnele sau carierele noastre de piatră ori la preoții din Bet-Șan sau în alte asemenea așezări,

Pentru aceasta poruncește să fie trecut sub tăcerea morții; nici unul din cuvintele sale să nu ajunga la urechea norodului, nici pe calea vorbei, nici pe aceea a tablîțelor de lut; pentru ca numele lui să fie uitat, de parcă nici nu s-ar fi născut și n-ar fi scris nici-odată vreun rînd;

Dar psalmul, pe care l-a citit înaintea noastră, *Întru preamărirea DOnnului și întru slava lui David*, și care este scris în spiritul și felul tuturor celor ce scriu

ca slugile cele mai de jos, adică searbăd și plin de roștiri fără duh și lipsit de orice putere de plămădire, acest psalm să poarte numele lui și să fie pastrat pentru vecii vecilor.

"Precum poruncește stăpînul și regele meu", a zis Benaia și a împins sabia la loc în teacă. "Totuși eu încă socot procedura directă ca fiind cea mai bună."

În noaptea aceea îngerul întunericului a pășit în casa noastră și și-a întins aripile, iar umbra lor a căzut asupra Esterei, nevasta mea iubită.

Am văzut prefacerea pe care îngerul a adus-o pe chipul ei și am strigat de durere și am căzut la pămînt alături de patul ei, știam ce se întimplase și, totuși, n-o pricepeam.

DUMnezeul meu, DUMnezeul meu, i-am grăit eu DOMnului, cum se poate ca surisul ei să nu mai fie și nici sunetul glasului ei și nici atingerea degetelor ei. Au cum poate să fi pierit iubirea ei cu totul în întunecimea Șeolului și să se fi stins marea lumină a sufletului precum o festilă de seu? Fără ea, am să fiu ca un pîrîu fără apă, ca un os caruia i s-a scos măduva. Ia mai bine, o DOamne, una din mîinile mele, ia-mi ochiul, ia jumătatea inimii mele, dar fă-o să învie și să se scoale iar din acest pat și să trăiască fie numai cinci zile, sau trei, sau chiar și una. Tu ai făcut lumea și toată viața din ea: ce înseamnă pentru tine să dai îndărăt această singură viață? Căci am dat greș în chip trist, iubirea mea pentru ea fiind prea mică, pusă alături de cea pe care mi-a dat-o ea: cum să i-o răsplatesc și cu ce bani, dacă a murit? În pom salasluieste nădejdea să mugurească din nou, chiar dacă l-a doborât securea; au femeia aceasta, a cărei inimă era ca un izvor de apă limpede, să fie mai puțin pentru tine decît unul din copacii tăi? Mă rog fie fierbinte, gîndește-te, că tu ai făcut-o pe ea, precum și orice gînd, pe care l-a gîndit, și orice simțămînt al inimii ei; de ce vrei să prefaci toate astea din nou în țărînă. Ai dăruit-o cu piele și cu carne, i-ai dat în ochi lumina care mi-a luminat calea; au de ce vrei să nimicești opera mîinilor tale, DOamne, chipul și asemănarea ta? Dacă am păcătuit, atunci pedepsește-mă pe mine; nu mă dezvinovați de nedreptatea mea. Dacă am făcut ceva rău, vai mie; dar de ce să iei viața ei, care a fost dreaptă și plăcută oamenilor; de ce s-o trimiți în adîncuri de unde nu mai revine nimeni?

Astfel mă luptam cu DOMnul; Iahve, însă, și-a înfășurat mantia tăcerii în jurul său, iar chipul Esterei, nevasta mea, îmi era deja străin.

Apoi au venit Șem și Șelef, feciorii mei, și Hulda, mama lor, și m-au însoțit în cămașa mea de lucru. Mi-am rupt vesmintele și mi-am presărat cenușă în păr. Mai târziu, casa s-a umplut de vecini și de leviți. Au învăluit chipul Esterei și bietul ei trup măcinat de boală și au prins să jelească; în afară de asta, mincau și beau și mă băteau pe umăr și îmi vorbeau de voința DOMnului și că fiecare dintre noi trebuie să se ducă în țara întinericului și în umbra morții; dar toate astea lunecau pe lângă mine.

A doua zi, însă, au luat-o pe Estera și au pus-o pe o cotigioară trasă de două vaci tinere și au dus-o pe poarta Ierusalimului afară și au coborât-o într-o gaură în pământ.

Nimic nu mă mai reținea în Ierusalim: în afară de asta, dregătorii regesti mă zoreau să părăsesc casa cu nr. 54 din ulița Reginei din Saba. Nu mai ești în slujba regelui, ziceau ei, de aceea grăbește să te muți. Astfel mi-am vândut puținile boarfe sau le-am dăruit; dar însemnările mele și arhivele le-am ascuns la loc tainic.

Și m-am mai dus o ultimă oară la mormîntul Esterei, nevasta mea, pentru a mă ruga acolo DOMnului. La privesitea lespezii mi-au venit în gînd cuvintele lui David, pe care le-a rostit la moartea întiului său născut de la Batșeba; și am grăit încetîșor:

"Tu nu te mai întorci la mine; eu însă voi veni de bunăseamă la tine."

Apoi am mers la cortul DOMnului. Pentru o parte din puținii sicli, care îmi mai rămăseseră, am cumpărat o ciozvirtă de miel și am pus-o pentru ardere de tot pe altarul în fața căruia de curînd Ioab fusese ucis de Benaia ben Iehoiada. Fumul s-a învîrtejit către ceruri și mi-am dat seama că DOMnul lahve primea jertfa mea și că avea să-mi hărăzească o călătorie sigură.

Pe drumul de întoarcere am zăbovit o vreme pentru a privi cum înaintează lucrările la templul pe care regele Solomon puna să i-l înalțe DOMnului; și am văzut uriașele blocuri de piatră, care erau cioplite după măsură și stivuite unele peste altele, am văzut pridvorul și capetele coloanelor împodobite de rodii și crini ciopliți în piatră; dar am văzut și spinările jupuite ale oamenilor care zideau toate acestea și chipurile lor secătuite și ochii chinuiți.

Dar DOMnul a trimis un înger la mine, acela s-a așezat lingă umărul meu și a grăit.

"Au ce este piatra, ce sunt fierul și arama și ce sunt scaunele regilor și săbiile celor atotputernici? Tărină se vor face, zice DOMnul; dar cuvîntul și adevărul și iubirea rămin de-apururi."

Ne căram avutul în spinare; cu toate acestea am fost ținuti la poarta orașului întocmai ca și cum am fi venit cu patruzeci de asini de povară încărcati cu sipete și covoare și cu lazi pline de arhive. Straja cheretiană l-a chemat afară pe

capitanul lui și capetenia porții a venit și a exclamat:

"Să fie oare cu putință, istoricul nostru! Și încă în asemenea rînduială, pe jos și cu legăturica în spate!"

I am îndreptat atenția asupra documentelor mele, asupra pecetii regesti, asupra încuviințării de a părăsi orașul și l-am rugat să ne lase să trecem fără multă zarvă, întrucît ziua părea să fie fierbinte, iar noi voiam s-o pornim la drum.

"Văd că ești gata cu lucrul tău", a zis capetenia mai puțin pentru urechile mele, cît mai ales pentru toți vagabonzii și pierde-vară și ticăloșii și alte haimanale de la poartă, "și le-ai dat acestor oameni ceea ce le trebuia mai mult: o istorie."

S-a întors către gloată:

"Mulțumiți-i aici lui Etan ben Hosaia, căci prin strădania lui neobosită aveți acum pe lingă buboaiele și duhoarea gurilor voastre, și o zugrăvire a virtuților voastre."

Ei se băteau pe coapse și se tăvăleau pe jos de plăcere; și se îmbulzeau lingă mine și lingă cei doi feciori ai mei, Șem și Șelef, și lingă Hulda, mama lor.

"Ia povestește-le oamenilor", mi-a zis capetenia, "au i-ai înfățișat ca pe poporul ales, care trăiește după cuvîntul DŌm-nului Iahve și după legea lui, sau ai scris despre răutatea lor și despre prostia lor?"

"Norodul", am zis eu, "este începutul binelui ca și al răului."

"Auziți, mă, cît sunteți de simțitori", a făcut capetenia pocnind din harapnic pe deasupra capetelor gloatei, "dar regele este de la DŪmnezeu, și același lucru e și cu căpeteniile regelui și cu toți slujitorii lui."

N-a luat seama defel la murmurele ce s-au pornit și s-a întors din nou către mine:

"Atunci ce ești tu oare? Nu faci parte din norod, nici al lui DŪmnezeu nu ești. Nu te numeri printre cei stăpînitori și nici nu te află omul printre cei stăpîniți. Ești ca un șarpe care îmbie cu fructul din pomul cunoașterii; și tu știi că șarpele a fost blestemat de DŪmnezeu, DŌmnul, să se tîrască toată viața pe burtă și să mănînce pulbere, iar omul trebuie să-i strivească oricînd capul cu piciorul."

La cuvintele acestea, gloata, învinsă și duhnind, s-a îmbulzit către noi. Am văzut ură în ochii plini de scursori și cioturile de brațe ridicate amenințător. Șem și Șelef au început să țipe; Hulda i-a zgîrîiat pe față pe cei ce s-au apropiat prea mult de

ea; iar eu, cunoscînd ineficacitatea pumnilor mei, am cătat cu ochii în jur după ajutor. Și am văzut apropiindu-se niște alergători, care purtau toiege albe, și, la un pas după ei, lectica verde-aurie cu ciucuri roșii la acoperis.

Și iată că milogii și gura-cască și furii au luat-o din loc și s-au risipit ca păsările, cînd cheretienii și peletienii au curățat poarta de norod. Conduc de capetenia porții, a coborît treptele Amenhotef, marele-eunuc regesc, și a venit și s-a plecat în fața Huldai, și i-a apucat în glumă de bărbie pe Sem și Selef, către mine. Insa, a zis cu cea mai gratioasă înclinare a minilor:

"N-am vrut să te las să pleci, Etan, prietene, fără să-mi iau rîmă bun de la tine. Noi amîndoi am fost străini în Ierusalim în mai multe întelegeri. De-accea am privit cu bunăvoință la tine și la activitatea ta, iar acum, cînd ne parasești, am să resimț golul. Dacă-ți poate fi o mîngiere, pot să-ți spun că Lilit, fosta ta concubină, s-a obișnuit cu viața de la curte și se simte bine, străduindu-se cu gingășie pentru regele Solomon și totodată pentru noua lui soție, fiica faraonului. Apoi Lilit cîntă în fața regelui cîntecele de dragoste care ai învățat-o și regele este foarte încîntat de ele și a dispus să fie scrise, adunate și publicate sub titlul *Cîntarea Cîntărilor a lui Solomon*. Astfel nadajduiesc să primești de la mine darul meu de despărțire în spiritul în care a fost gîndit și ca un semn de prietenie."

Din cutele vestimentului său a scos o butelcuță.

"Primește asta de-a dreptul de la cel care o face" a amintit el, "de la o casă foarte bună din orasul zeului Soarelui Ra din Egipt. Fie ca mirasma ei să te învioreze mereu și să-ți aducă aminte că, într-o lume de eunuci, nu merita să te porți ca un bărbat."

Am luat butelcuța și m-am întors și mi-am urmat calea.

Insa, după ce am trecut peste piriul Chedron și am urcat pe mîgura din partea cealaltă, m-am oprit locului, pentru a arunca o ultimă privire asupra orasului lui David. Și l-am văzut așezat pe colinele lui și am vrut să-l blestem; dar n-am putut s-o fac, căci o mare strălucire a DOMnului plutea peste Ierusalim în lumina dimineții.

MULȚUMIREA MEA

i se cuvine domnului prof. dr. doc.
în teologie *Walter Beltz* pentru
sugestiile sale bune și de
mare ajutor.

